

УНІВЕРСИТЕТ
Короля Данила

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

Матеріали
IX Всеукраїнської
науково-практичної конференції

27 травня 2022 року

Івано-Франківськ-2022

УНІВЕРСИТЕТ
Короля Данила

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

*Матеріали
IX Всеукраїнської науково-практичної конференції*

27 травня 2022 року

Івано-Франківськ-2022 р.

УДК 001(477) (042.5)

К 65

Студентські наукові дискусії поза форматом: матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Івано-Франківськ, 27 травня 2022 року). Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ Університету Короля Данила, 2022. 428 с.

Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Короля Данила (протокол № 9 від 21 квітня 2022 року).

У збірнику опубліковано матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції «Студентські наукові дискусії поза форматом», яка відбулася 27 травня 2022 року.

ЗМІСТ

Адамчук М., АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ	8
Андрейчук В., МУЗИЧНИЙ СЕРВІС ТА ЙОГО ОПТИМІЗАЦІЯ	12
Бабій І., СУЧАСНИЙ СТАН МЕНЕДЖМЕНТУ ТА МАРКЕТИНГУ В УКРАЇНІ	16
Бажан О., ЩОДО ПИТАННЯ ПРО ОСНОВНІ ПРИЧИНИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДЕФОРМАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ ЮРИДИЧНОЇ СФЕРИ	20
Балогланова О., РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОГО РОЗУМІННЯ БАЗИСНОГО КОНСТИТУЦІЙНОГО ОБОВ'ЯЗКУ ДЕРЖАВИ	25
Бойда А., УКРАЇНСЬКІ ПАЛИВНІ БРЕНДИ: КОНКУРЕНТНА СПРОМОЖНІСТЬ В УМОВАХ ВІЙНИ (2014-2022)	28
Бондаренко І., ІННОВАЦІЙНЕ РОЗУМІННЯ ТА ЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ТА СПІВВІДНОШЕННЯ ЗАВІДОМО І НЕЗАВІДОМО ДОСТОВІРНИХ І НЕДОСТОВІРНИХ ВІДОМОСТЕЙ У МЕДІАПРОСТОРІ	33
Борщ К., INSTA-ТУРИЗМ – МОДНІ РЕАЛІЇ СУЧАСНОСТІ	37
Булдигін С., ОГЛЯД ПРОБЛЕМНИХ ПИТАНЬ РОЗРОБКИ ВИСОКОНАВАНТАЖЕНИХ САЙТІВ	42

<i>Буртик А.,</i> СУЧАСНИЙ ЛЕНД-ЛІЗ ДЛЯ УКРАЇНИ	48
<i>Василевич А.,</i> ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВУЛИЧНОЇ ІЖИ В УКРАЇНІ	51
<i>Вепрейчук С.,</i> ОСНОВИ ТА ФУНДАМЕНТИ БУДІВЕЛЬ І СПОРУД	54
<i>Вінтоняк І.,</i> САНІТАРНО-ТЕХНІЧНЕ ОБЛАДНАННЯ БУДИНКІВ	57
<i>Вошак Р.,</i> РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА: ГЕНОЦИД УКРАЇНЦІВ.ПРАВОВІ АСПЕКТИ	63
<i>Гавадзин М.,</i> АРХІТЕКТУРНІ РЕАЛІЇ У ВОЄННИЙ ЧАС	67
<i>Галій А.,</i> ЕЛЕКТРОННА ПОДАТКОВА ЗВІТНІСТЬ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ	70
<i>Герасименко Л.,</i> ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІФІКАЦІЇ УМИСНОГО ВБИВСТВА З ОСОБЛИВОЮ ЖОРСТОКІСТЮ	73
<i>Гоцанюк М.,</i> ЛЕКСИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ	76
<i>Гуменюк О.,</i> ТРАНСКОДУВАННЯ У ПЕРЕКЛАДІ	80
<i>Гришко Р.,</i> СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РІЗНІ ПЕРІОДИ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО ЖИТТЯ(ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕРЕКЛАДАЧІВ УКРАЇНИ)	83
<i>Дімнич Є.,</i> АНГЛІЦИЗМИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ	88

<i>Довбенко С.,</i> ПАЛЬОВИЙ ФУНДАМЕНТ: РІЗНОВОДИ, ОСОБЛИВОСТІ, ТЕХНОЛОГІЇ ВЛАШТУВАННЯ	91
<i>Дуб'янська Л.,</i> ОСОБЛИВОСТІ СУДОВОГО КОНТРОЛЮ ЗА ВИКОНАННЯМ РІШЕНЬ У ГОСПОДАРЬКОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ	95
<i>Дзундза Т.,</i> АНГЛІЙСЬКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ У СФЕРІ ТУРИЗМУ	102
<i>Дмитрик В.,</i> З ІСТОРІЇ КНИЖКОВОЇ ІЛЮСТРАЦІЇ	107
<i>Дронюк О.,</i> ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ РЕКЛАМНИХ ТЕКСТІВ	111
<i>Іванишин К.,</i> ФРАЗЕОЛОГІЯ У ПУБЛІЦИСТИЦІ УКРАЇНСЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	116
<i>Ілійчук Т.,</i> ІНЖЕНЕРНЕ ОБЛАДНАННЯ БУДІВЕЛЬ	121
<i>Кайдаш О.І.,</i> КРАФТ В ДИЗАЙНІ	128
<i>Колесник М. І.,</i> КЛОНУВАННЯ: ЗАРУБІЖНИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ДОСВІД	131
<i>Катеринчук Ю.,</i> ГЕОКУПОЛ	137
<i>Коваль А., Петрік Д.,</i> КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НЕЗАКОННУ ТРАНСПЛАНТАЦІЮ ОРГАНІВ ТА ТКАНИН ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ	141

<i>Коваль І.,</i> УЧАСТЬ ОРГАНІВ ОПІКИ ТА ПІКЛУВАННЯ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ	145
<i>Ковальчук В.,</i> ТРИ СТАДІЇ НАПРУЖЕНО-ДЕФОРМОВАНОГО СТАНУ ЗАЛІЗОБЕТОННИХ ЕЛЕМЕНТІВ	150
<i>Команецька В.,</i> РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОГО РОЗУМІННЯ ДОПУСТИМОСТІ ДОКАЗІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ	155
<i>Косьмій Д.,</i> ВИЗНАННЯ ОСОБИ ПОМЕРЛОЮ ПІД ЧАС ВОЄННИХ ДІЙ В УКРАЇНІ	160
<i>Крильчук Н.,</i> ХРАМ СВ. КОСЬМИ І ДЕМ'ЯНА У С. РОЗТОКИ КОСІВСЬКОГО РАЙОНУ.ПРОПОЗИЦІЯ ВІДНОВЛЕННЯ ПЕРВІСНОГО ВИГЛЯДУ	164
<i>Лаврів В., Тимчишин С.,</i> ХРАМ СВ.ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО У С. ДОВГЕ- КАЛУСЬКЕ КАЛУСЬКОГО РАЙОНУ.ПРОПОЗИЦІЯ ВІДНОВЛЕННЯ ПЕРВІСНОГО ВИГЛЯДУ	168
<i>Зварич Т.,</i> ТЕРИТОРІАЛЬНІ ГРОМАДИ, ЯК СУБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНИХ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН	172
<i>Лукань І.,</i> РОЗГЛЯД ЦИВІЛЬНИХ СПРАВ В ПОРЯДКУ СПРОЩЕНОГО ПОЗОВНОГО ПРОВАДЖЕННЯ В КОНТЕКСТІ ДОТРИМАННЯ КОНСТИТУЦІЙНИХ ЗАСАД СУДОЧИНСТВА	176

<i>Луцук І.,</i> ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗМИ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	180
<i>Магдій Л.,</i> ВИЗНАННЯ ОСОБИ БЕЗВІСТІ ВІДСУТНЬОЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	184
<i>Маланюк І.,</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ЕСТРАДНОГО ВОКАЛУ	187
<i>Мартищук Ю.,</i> ПОМИЛКИ В ТЕКСТАХ ПІСЕНЬ СУЧАСНИХ ЕСТРАДНИХ ВИКОНАВЦІВ	192
<i>Марчук А.,</i> АУДИТ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ: МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПОСЛІДОВНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ	196
<i>Мирончук К.,</i> ДІЯЛЬНІСТЬ ЖУРНАЛІСТІВ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО- УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	200
<i>Мічурін І.,</i> ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЗАХИСТУ АКАУНТІВ КОРИСТУВАЧІВ В РІЗНИХ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ	204
<i>Міняйло А.,</i> МОНОТИПІЯ ТА ЇЇ РОЛЬ У ГРАФІЧНОМУ ДИЗАЙНІ	207
<i>Москалик Т.,</i> ПІДСТАВИ ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ У ЦИВІЛЬНИХ СПРАВАХ ЗА НОВОВІЯВЛЕНИМИ ОБСТАВИНАМИ	212

<i>Наконечний О.,</i> ВИКОРИСТАННЯ ЕНЕРГІЇ ВІТРУ ДЛЯ ЕНЕРГОПОСТАЧАННЯ БУДИНКІВ	218
<i>Насадюк Т.,</i> ОСОБЛИВОСТІ ДИТЯЧОЇ КНИЖКОВОЇ ІЛЮСТРАЦІЇ	222
<i>Новікова І.,</i> АНАЛІЗ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ	226
<i>Одинцов О.,</i> ВИТОКИ АМЕРИКАНСЬКИХ СТУДІЙ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА	230
<i>Оленяк Х.,</i> СТИЛЬ МІНІМАЛІЗМ У ГРАФІЧНОМУ ДИЗАЙНІ	234
<i>Пасічняк Б.,</i> ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ СЛОВОТВОРУ ПРИКМЕТНИКІВ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ	238
<i>Пасічняк Б.,</i> ГРАМАТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ	243
<i>Панченко О.,</i> ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ	247
<i>Піхоцький Н.,</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ RESEARCH ТА UI/UX ПРИ ВЗАЄМОДІЇ ІЗ ЗАМОВНИКОМ	250
<i>Поковба А.,</i> КАВЕР І ПОРУШЕННЯ АВТОРСЬКОГО ПРАВА	253
<i>Плещинська Ю.,</i> КОМПАРАТИВНЕ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВ	257

<i>Прикоп Д.,</i> ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ АКЦИЗНОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ	261
<i>Репецька С.,</i> ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЖОРСТОКЕ ПОВОДЖЕННЯ З ТВАРИНАМИ В КРИМІНАЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ ІНОЗЕМНИХ ДЕРЖАВ	264
<i>Рихтик В.,</i> СИСТЕМА СТАНДАРТИЗАЦІЇ В БУДІВНИЦТВІ	270
<i>Розацька І.,</i> УКРАЇНСЬКИЙ ШРИФТ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ СЬОГОДЕННЯ	274
<i>Розужинська Н.,</i> УКРАЇНСЬКА ПИСАНКА ТА ЇЇ СИМВОЛІКА	277
<i>Семенчук О.,</i> ВЕБ-СЕРВІС ФОРМУВАННЯ ГЕНЕАЛОГІЧНОГО ДЕРЕВА ЛЮДИНИ	281
<i>Симак Ю.,</i> ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ЯК ФАКТОР СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ В КРАЇНІ	284
<i>Сливоцька Ю.,</i> НЕОЛОГІЗМИ ПУБЛІЦИСТИЧНОГО СТИЛЮ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	287
<i>Слободян Ю.,</i> РОЗКРИТТЯ ПРОБЛЕМИ НАЛАГОДЖЕННЯ РОБОЧИХ ПРОЦЕСІВ В КОМАНДІ ТА ОПИС ВЕБ-СЕРВІСУ КЕРУВАННЯ ПРОЕКТАМИ ЗА МЕТОДОЛОГІЄЮ KANBAN	291

Соляник Т., СУДОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОНАННЯМ РІШЕНЬ У ЦИВІЛЬНИХ СПРАВАХ	295
Соляник Т., ПРАВОВИЙ СТАТУС ФІЗИЧНИХ ОСІБ У МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ	301
Скора О. Н., РОСІЙСЬКОМОВНИЙ КОНТЕНТ В УКРАЇНСЬКОМУ ШОУ-БІЗНЕСІ ЯК ПРОБЛЕМА	305
Сметанюк С., ЛИСТІВКИ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ	310
Станіщук С., ВПЛИВ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ ЧИННИКІВ НА ПРОСТІР ЛІКУВАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	314
Стефанишин Р., СКУЛЬПТУРА ЗВУКУ ЧЕРЕЗ ФОРМУ	318
Стецюк І., ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК СОЦІАЛЬНА ІНВЕСТИЦІЯ	323
Строїч Марія-Віта, НОВЕЛИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЗОВУВ ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ	326
Терентяк Д., ВПЛИВ ВОКАЛОТЕРАПІЇ НА ОРГАНІЗМ ЛЮДИНИ В СТРЕСОВИХ СИТУАЦІЯХ (РЕАБІЛІТАЦІЯ ПІД ЧАС ВОЄННОГО ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ЧАСУ)	333
Терехович Н. О., БЛОКНОТИ, ЯК ОБ'ЄКТ ДИЗАЙНУ	338

<i>Турчин З.,</i>	
ІСТОТНІ ДЛЯ СПРАВИ ОБСТАВИНИ, ЩО НЕ БУЛИ ВСТАНОВЛЕНІ СУДОМ ТА НЕ БУЛИ І НЕ МОГЛИ БУТИ ВІДОМІ ОСОБИ, ЯКА ЗВЕРТАЛАСЯ ІЗ ЗАЯВОЮ НА ЧАС РОЗГЛЯДУ СПРАВИ, ЯК ПІДСТАВА ПЕРЕГЛЯДУ СПРАВИ ЗА НОВОВІЯВЛЕНИМИ ОБСТАВИНАМИ	342
<i>Фесюн О.,</i>	
СМЕРТНА КАРА ЯК ВИД ПОКАРАННЯ	346
<i>Харук Ю.В.,</i>	
АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ВЕБ-ПЛАТФОРМИ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ РІЕЛТОРА	350
<i>Cherenok Y.,</i>	
LEGAL PERSONALITY AND CRIMINAL LIABILITY OF MEDICAL WORKER	353
<i>Цугорка Ю.,</i>	
ЗАСТОСУВАННЯ ПРОГРАМНИХ ПРОДУКТІВ ДЛЯ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ	359
<i>Чиринда М.,</i>	
СЕРЕДОВИЩЕ ФУНКЦІОНУВАННЯ BMW	365
<i>Шемрай Я.,</i>	
ПЛОСКІ ПЕРЕКРИТТЯ-ЗАЛІЗОБЕТОННІ КОНСТРУКЦІЇ В БУДІВНИЦТВІ	367
<i>Шовгенюк М.,</i>	
РЕБРЕНДИНГ УНІВЕРСИТЕТІВ УКРАЇНИ: СТРАТЕГІЯ ЗМІН	373
<i>Шкварок С.,</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ЗВОРотної Дії ЗАКОНУ ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПІД ЧАС Дії ВОЄННОГО СТАНУ	379

Штогрин Р., ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПРИВАТНИХ ВИКОНАВЦІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ В УКРАЇНІ	386
Щербіна К., ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ	393
Яремко В., ТЕРМІНИ ТУРИЗМОЛОГІЇ У ТЕКСТАХ АНГЛОМОВНИХ ТУРИСТИЧНИХ ПРОСПЕКТІВ	396
Яремко О.-В., УСПІХ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА В КОМПЕТЕНТНОМУ МАРКЕТИНГУ ТА ОПТИМАЛЬНОМУ АУДИТІ	402
Яремко Н., АДЕКВАТНИЙ ПЕРЕКЛАД: СИНХРОНІЧНИЙ ТА ДІАХРОНІЧНИЙ АСПЕКТИ	408
Яценко Д., Шаповал А., КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА	414
Яцко Н.І., МЕДІЙНІ ЗЛОЧИНИ РОСІЇ У 2022 РОЦІ (РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА)	419

*Адамчук М.,
студентка 2-го курсу,
Факультету міжнародної торгівлі і права,
Державний торговельно-економічний університет,
Науковий керівник:
Шведова Г.Л.,
к.ю.н., доцент,
доцент кафедри правового забезпечення
безпеки бізнесу ДТЕУ,
м. Київ, Україна*

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

На даний момент тема домашнього насильства є надзвичайно актуальною та масовою. Домашнє насильство має чіткі контури гендерної проблеми, переважно, жертвами - є саме жінки, тому це становить виклик для правового регулювання і виникає потреба спеціалізованих реакцій з боку держав.

Домашнє насильство можна описати як владу, якою зловживає один дорослий у стосунках, щоб контролювати, домінувати або вселяти страх іншого. Воно включає насильницьку, образливу або залякувану поведінку партнера чи члена сім'ї. Досить влучним висловлюванням є думка Сьюзен Шетер, лідерки руху за припинення насильства в сім'ї про те, що: «Домашнє насильство – це не просто аргумент. Це зразок примусового контролю, який одна людина здійснює над іншою. Зловмисники використовують фізичне та сексуальне насильство, погрози, емоційні образи та економічні позбавлення як спосіб домінування над своїми жертвами, щоб досягти свого» [1].

Варто наголосити на тому, що проблема насильства актуальна вже давно, а саме визнання та обговорення такої проблеми, як домашнє насильство, з'явилося відносно недавно. Дослідження ВООЗ щодо жіночого здоров'я та домашнього насильства в 10 країнах, що представляють різноманітні культурні, географічні та міські/сільські умови показало

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

жахливі масштаби насильства щодо жінок. Статистика показує, що приблизно одна з трьох жінок хоча б одного разу зазнавала фізичного чи сексуального насильства з боку їх чоловіків. Найвищий рівень таких відповідей аналітики зафіксували в Південно-Східній Азії (37,7%). Проте в ЄС те саме стверджують - 23% опитаних жінок. Йдеться не тільки про жорстоке поводження, статистика свідчить, що 38% вбитих жінок у всьому світі гинуть від рук інтимного партнера [2, с. 50]. Однак фактичний обсяг насильства можна лише припустити, оскільки постраждалим жінкам нелегко розповісти про свій досвід чи попросити допомоги.

Проблема ще більше посилилася під час пандемії COVID-19, де спостерігався сплеск жорстокості та агресії щодо інтимних партнерів, жінок та дітей. Наслідки домашнього насильства очевидно трагічні, в щоденних повідомленнях ЗМІ описують зростаючу динаміку вбивств жертв домашнього насильства, їхніх дітей або тих, котрі намагаються захистити їх, невинних випадкових перехожих. Насильство в цьому випадку має серйозні наслідки, такі як вбивство, фізичні ушкодження, проституція, самогубство та інші негативні явища, що впливають на суспільство в цілому. Втім, це лише один із способів зрозуміти смертельну природу домашнього насильства.

На нашу думку, насильство проти жінок ставить під загрозу психологічну цілісність і свободу жінок, а це є найпоширенішим, але найменш визнаним порушенням прав людини у світі. Воно впливає на жінок протягом усього періоду життя від примушення до вибору абортів жіночих плодів, до жорстокого поводження та доведення до самогубства.

Ситуація законодавчого регулювання даної проблеми не є однаковою. Побудова системи захисту від насильства в сім'ї йде ще в 70-і роки минулого століття, коли у Великій Британії з'явилися перші центри захисту жінок, що були відкриті завдяки феміністичним організаціям. Створення таких організацій поступово заповонило весь світ і до ХХ століття суспільство почало розуміти, що не завжди можна розібратись в такій ситуації

в колах сім'ї і потрібно прийняти необхідні засоби захисту на законодавчому рівні. Згодом, насильство в сім'ї було визнано як злочин, що виправдовує втручання системи кримінального правосуддя. Багато розвинених країн світу вже прийняли необхідні правові інструменти боротьби з домашнім насильством, проте в деяких суспільствах з патріархальною структурою влади та жорсткими гендерними ролями, жінки часто недостатньо охоронювані законодавчо для того, щоб повною мірою захистити себе, якщо їхні партнери стають насильниками.

З цієї причини міжнародні організації оголосили про прийняття правових актів, спрямованих на запобігання домашньому насильству та захисту прав жінок. Найважливішим документом такого роду є Загальна декларація прав людини, прийнята Генеральною Асамблеєю ООН у 1948 році, де зазначається, що: «Ніхто не повинен зазнавати тортур, або жорстокого, нелюдського, або такого, що принижує його гідність, поводження і покарання (ст.5)» [3]. В подальшому, ООН у 1993 році прийняла Декларацію про ліквідацію насильства над жінками, в якій йдеться про повну ліквідацію всіх форм насильства щодо жінок у різних сферах суспільства (в сім'ї, на роботі та в державі цілому). Декларація проголошує, що жінки користуються рівними правами у здійсненні та захисті всіх прав людини та основних свобод [4].

На основі міжнародного досвіду в Україні теж розроблено ряд нормативно-правових документів щодо боротьби з домашнім насильством у кримінальному, адміністративному та цивільному праві. Таким нормативним актом є Закон України «Про запобігання та боротьбу з домашнім насильством» [5]. Щодо криміналізації домашнього насильства, то воно фактично розпочалося 11 січня 2019 року, коли Закон України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами», було додано статтю 126-1. Відповідно до якої, домашнє насильство

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

визначається, як «умисне систематичне вчинення фізичного, психологічного або економічного насильства щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах, що призводить до фізичних або психологічних страждань, розладів здоров'я, втрати працездатності, емоційної залежності або погіршення якості життя потерпілої особи» [6].

Таким чином, розуміння домашнього насильства, як проблеми зловживання інтимними стосунками з жахливими наслідками є першим кроком до ефективної протидії цьому явищу. І хоча немає простих пояснень, дослідження показало, що переважна більшість жінок лише звертаються за медичною допомогою, і більшість все таки продовжують замовчувати те, що відбувається. Таким чином, важливо застосовувати комплекс заходів законодавчого, економічного, соціального характеру для ефективного запобігання та протидії домашньому насильству.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Fact Sheet: Domestic Violence: Older Women Can be Victims Too. National Center On Elder Abuse, Washington D.C., 2005
2. Усиление роли системы здравоохранения в реагировании на гендерное насилие в Восточной Европе и Центральной Азии. Сборн. материалов 50 – 51 с. [Електронний ресурс] URL: <https://eeca.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/WAVE-UNFPA-Report-RU.pdf>
3. Загальна декларація прав людини ООН від 10 грудня 1948 р./ Генеральна Асамблея ООН // Сайт Верховної Ради України. [Електронний ресурс] — URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
4. Декларация об искоренении насилия в отношении женщин / принята Резолюция Генеральной Ассамблеи ООН : от 20.12.1993 г., № 48/104 [Електронний ресурс] URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_506#Text
5. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII. Відомості

Верховної Ради України. 2018. № 5. [Електронний ресурс] URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2229-19>

6. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. [Електронний ресурс] URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

Андрейчук В.,

студент IV курсу,

спеціальності «Інженерія програмного забезпечення»,

ЗВО «Університет Короля Данила»,

Науковий керівник:

Стисло Т.Р.,

ЗВО «Університет Короля Данила»,

м. Івано-Франківськ, Україна

МУЗИЧНИЙ СЕРВІС ТА ЙОГО ОПТИМІЗАЦІЯ

В наш час музичними сервісами починають користуватись все більше і більше різних вікових груп. Тому я вирішився створити свій власний музичний сервіс, щоб дати змогу користувачам комфортно та безкоштовно прослуховувати музику.

За допомогою використаних мною технологій та методики розроблення продуктів розроблений музичний сервіс дає змогу користувачам знайти:

- музику;
- жанр;
- музичного виконавця.

Також при використанні найсучасніших та найшвидших технологій, я розробив основні сторінки для комфортного користування сервісом, на відміну від аналогів та конкурентів мій сервіс працює набагато швидше завдяки цим технологіям. Є можливість створювати свої плейлисти, додавати музику в улюблені плейлисти. Перелік сторінок музичного сервісу:

1. Основна зі списком власних плейлистів.

2. Сторінка з улюбленою музикою.
3. Сторінка з рандомно згенерованими плейлистами з музикою.
4. Сторінка з пошуком плейлистів.
5. Налаштування.
6. Профіль.

Отож, відповідно до функціоналу та кількості сторінок, їх потрібно оптимізувати для комфортного користування. Для оптимізації свого сервісу я використав Lazy-loading який зараз стає стандартом розробки веб застосунків.

Lazy-loading надає змогу отримувати відображення контенту поступово при скролі, або при взаємодії користувача з елементом. Також для оптимізації веб сервісу використовувався React Router, що дозволило оптимізувати та створити односторінковий веб-додаток з навігацією. Для картинок на веб сервісі, використовувався Image optimizer, який працює з медіа даними картинки та зменшує її в розмірі без втрати якості. Збірник пакетів Webpack - який муміфікує основні файли веб-сервісу, надає змогу зменшити розмір файлів, що суттєво пришвидшує роботу сервісу. Головним інструментом оптимізації є застосування бібліотеки React, яка використовує віртуальне DOM-дерево що займає мало місця і швидко оновлюється. Завдяки цьому суттєво зростає продуктивність, швидко отримуються відповіді від сервера та відображаються зміни. Також не треба забувати про основу музичного сервісу, а саме музичний контент. Для його оптимізації, а також для меншого навантаження музичного сервісу і з метою уникнення різних помилок при користуванні, які трапляються навіть у популярних музичних сервісах, я вирішив створити власне сховище для музичних файлів, де були описані параметри кожного музичного контенту і зберегти його у форматі JSON, в середині самого сервісу. Це запобігає виникненню помилок, коли сховище знаходиться окремо від самого сервісу, наприклад на сервері. Сервіс працює швидше без зайвих запитів на окремий сервіс чи сервер, а робить запит прямо у сховище яке безпосередньо

знаходиться у сервісі.

Також при аналізі популярних музичних сервісів, я помітив, що ні один музичний сервіс не дає змогу користувачу рандомно генерувати музичні композиції у плейлисти, а тільки пропонує раніше згенеровані самим сервісом плейлисти, тому я вирішив додати цю можливість у свій сервіс як перевагу над конкурентами.

Останнім пунктом в оптимізації є: створення простого користувацького інтерфейсу з мінімальною кількістю анімацій та лишніх елементів на сторінці які можуть перевантажувати ресурс.

Скріншот музичного сервісу зображений на рисунку 1.

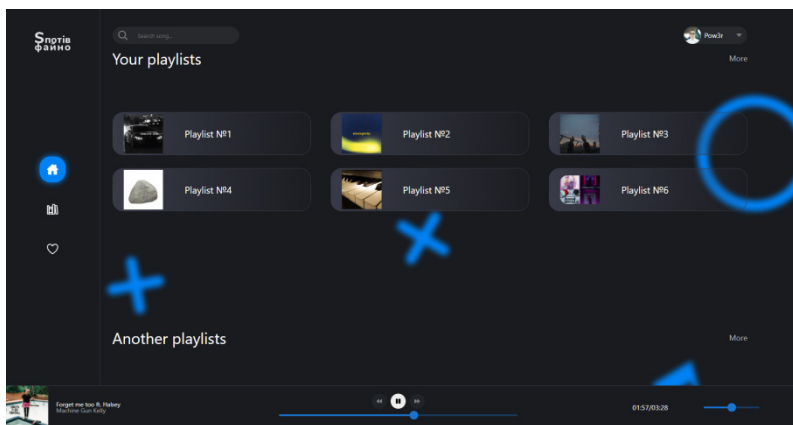

Рис.1 Головна сторінка музичного сервісу

Для розробки музичного сервісу та для досягнення максимальної функціональної ефективності і оптимізації мною було використано такі технології:

1. HTML – мова текстової розмітки, яка використовується для розробки веб сайтів.
2. SASS/SCSS –препроцесор, який полегшує роботу з каскадними стилями.
3. JS –мова програмування, яка використовується для розробки веб за стосунків.
4. ReactJS –бібліотека для мови JavaScript , що пришвидшує

розробку та роботу веб за стосунку.

5. React Router– використовується для динамічної маршрутизації на веб застосунку.

6. Lazy-loading –метод оптимізації веб застосунку, який динамічно навантажує контент для меншого завантаження сервісу.

7. Webpack – це збірник пакетів, він використовується для генерації всіх залежностей.

Отже, мій музичний сервіс є багато функціональною розробкою, яка надає змогу, користуватись повним функціоналом з максимальною швидкістю та легкістю, сервіс максимально оптимізований завдяки використаним мною технологій, а також підходів та правил до написання веб застосунків, які я навчався під час досвіду в комерційній розробці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. JavaScript: веб-сайт. URL: <https://developer.mozilla.org/ru/docs/Web/JavaScript>

2. CSS: Cascading Style Sheets : вебсайт. URL: <https://developer.mozilla.org/ru/docs/Web/CSS>

3. HTML: Руководства для начинающих: вебсайт. URL: <https://developer.mozilla.org/ru/docs/Web/HTML>

4. Documentation saas: вебсайт. URL: <https://sass-lang.com/documentation>

5. React: libraru: вебсайт. URL: <https://uk.reactjs.org/>

6. React Router: Welcome to React Router : вебсайт. URL: <https://reactrouter.com/docs/en/v6>

7. Mdn web docs: Lazy loading: вебсайт. URL: https://developer.mozilla.org/ru/docs/Web/Performance/Lazy_loading

8. Login radius: Lazy loading in React : вебсайт. URL: <https://www.loginradius.com/blog/engineering/lazy-loading-in-react>

Бабій І.,

група КФс-2019,

Фаховий коледж

ЗВО «Університет Короля Данила»,

Науковий керівник:

к.е.н, Івашків Т.С.,

ЗВО «Університет Короля Данила»,

м. Івано-Франківськ, Україна

СУЧАСНИЙ СТАН МЕНЕДЖМЕНТУ ТА МАРКЕТИНГУ В УКРАЇНІ

Розвиток менеджменту та маркетингу на даному етапі розвитку України в період зменшення темпів виробництва продукції набуває все актуальніших досліджень, оскільки за рахунок правильної побудови менеджменту та маркетингу на підприємстві досягається підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства.

Розглянути стан менеджменту та маркетингу. Дослідити сучасні аспекти розвитку менеджменту та маркетингу. Запропонувати заходи щодо сучасного розвитку менеджменту та маркетингу.

Сучасний менеджмент, враховуючи досягнення всіх шкіл і напрямів, інтегрує їх в процесі управління. Сучасний менеджмент характеризують наступні положення: - відмова від пріоритету класичних принципів шкіл менеджменту, згідно з якими успіх підприємства визначається передусім раціональною організацією виробництва продукції, зниженням витрат, розвитком спеціалізації, тобто впливом управління на внутрішні чинники виробництва. Замість цього першорядною стає проблема гнучкості і адаптованості до постійних змін зовнішнього середовища.

Головним напрямком перебудови менеджменту і його радикального удосконалення, пристосування до сучасних умов стало масове використання новітньої комп'ютерної і телекомунікаційної техніки, формування на її основі

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

високоєфективних інформаційно-управлінських технологій. Засоби і методи прикладної інформатики використовуються в менеджменті і маркетингу. Нові технології, засновані на комп'ютерній техніці, вимагають радикальних змін організаційних структур менеджменту, його регламенту, кадрового потенціалу, системи документації, фіксування і передачі інформації. Розвиток інформаційного менеджменту зв'язано з організацією системи обробки даних і знань, послідовного їхнього розвитку до рівня інтегрованих автоматизованих систем управління, що охоплюють по вертикалі і горизонталі всі рівні і ланки виробництва і збуту.

Сучасні інформаційні технології дозволяють створювати єдине інформаційне середовище в організації (фізичну основу якого становлять інтегровані комп'ютерні мережі та системи зв'язку), яке допомагає у динаміці супроводжувати та координувати, як внутрішню, так і зовнішню діяльність. Зокрема, такий підхід включає технічну, організаційну та методологічну інтеграцію таких базових напрямків управлінської діяльності, як виробничу, організаційну, маркетингову, фінансову, бухгалтерську, кадрову та проектно-конструкторську. Інформаційні ресурси розміщуються в розподілених базах даних, які працюють в полі єдиних протоколів та правил під керівництвом адміністратора даної мережі.

Також одним із головних напрямів розвитку менеджменту є концепція партисипативного управління яка вважає, що участь працівника в діяльності організації, яка виходить за межі його функціональних обов'язків, сприяє підвищенню ефективності організаційно-управлінських рішень, реалізації певних вторинних потреб працівника, коли він отримує задоволення від роботи і працює якісніше і продуктивніше.

Отже, ¹партисипативне управління — це один із сучасних методів менеджменту, що передбачає його демократизацію, участь найманих працівників в управлінні виробництвом.

¹ Термін «партисипація» запозичено із зарубіжної теорії і практики управління, він означає залучення найманих працівників до прийняття управлінських рішень

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

Спочатку партисипативне управління пов'язувалося тільки із запровадженням нових методів мотивації

Праці, проте нині його розглядають як ефективний засіб використання потенціалу людських ресурсів організації, його розвитку та управління ним.

На практиці партисипативне управління може реалізовуватися за такими напрямками. По-перше, працівники отримують право самостійних рішень у таких аспектах діяльності: вибір засобів здійснення трудового процесу, режим роботи і відпочинку, запровадження нових методів роботи. По-друге, працівники можуть бути залучені до постановки цілей, яких їм належить досягти, до визначення завдань, що потребують виконання. По-третє, працівникам надається право контролю за якістю продукції і водночас установлюється відповідальність за кінцевий результат.

У ринковій економіці головним фактором маркетингової діяльності, що визначає успіх, є спроможність задовольняти запити споживача.

Пріоритетним завданням маркетингу стає здатність передбачати майбутнє розвитку ринку, його зовнішнього та внутрішнього середовища, а підприємство на основі маркетингової діяльності може отримати стратегічну конкурентну перевагу та створити передумови для адекватної реакції на зміни й обумовити цілеспрямований вплив на зовнішнє середовище та активне його формування.

Як стверджують Г. Хемел та К.К. Прахалад, перспективи підприємства залежать не на функціонуючих, а на майбутніх ринках, які ще не існують, але їх необхідно уявляти вже сьогодні і створювати навіть протягом п'яти, десяти і більше років. Концепція, запропонована цими вченими, має назву «інтелектуальне лідерство». При цьому в центрі уваги автори поставили споживача: маркетингові зусилля не повинні обмежуватися задоволенням існуючих запитів, а мають бути спрямовані на розробку і пропозицію такого продукту, про який споживач ще не знає. Інакше кажучи, варто задовольняти

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

не просто примхи споживача, а формувати його потреби, створюючи для себе ринок.

Отже, ефективне становлення ринкових відносин в Україні багато в чому визначається формуванням сучасних управлінських відносин, підвищенням керованості економіки. Саме менеджмент забезпечує зв'язаність, інтеграцію економічних процесів в організації. Завдання сучасного маркетингу, в свою чергу, повинні бути спрямовані на розробку і пропозицію такого продукту, про який споживач ще не знає. В центрі нововведень завжди повинен бути споживач, а підприємство повинно спрямовувати всі зусилля для задоволення його потреб і бажань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Андрушків Б.М., Кузьмін О.Є. Основи менеджменту. — Львів: Світ, 1995
2. Куденко Н.В. Маркетингові стратегії фірми: Монографія.- К.: КНЕУ,2002
3. Циганкова Т.М. Сучасні моделі та тенденції розвитку стратегічного маркетингу // Маркетинг в Україні. – 2004
4. Франчук В.І. Основи менеджменту: Навч. посібник. — Львів: Каменярь, 1997

Бажан О.,

студентка I курсу,

спеціальності 081 Право,

ЗВО «Університет Короля Данила,

Науковий керівник:

Каленюк О. М.,

кандидат юридичних наук, доцент,

професор кафедри права, проректор

з науково-педагогічної роботи,

ЗВО «Університет Короля Данила,

м. Івано-Франківськ, Україна

ЩОДО ПИТАННЯ ПРО ОСНОВНІ ПРИЧИНИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДЕФОРМАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ ЮРИДИЧНОЇ СФЕРИ

Юрист – це надзвичайно відповідальна і складна професія, яка вимагає не тільки всебічної концентрації людини, але й відповідних рис характеру: стійкості, прагматичності, лояльності, терпимості, сконцентрованості та рішучості тощо. Швидкі темпи роботи, психоемоційне навантаження, постійна комунікація з людьми призводять до неврозів, панічних атак, агресивної поведінки, апатії та, як результат, загального виснаження організму. Саме такі наслідки є першими симптомами професійної деформації, яка, на сьогодні, є надзвичайно розповсюдженою проблемою серед працівників юридичної сфери.

Актуальність даної теми зумовлена ще й тим, що у сучасних умовах проблема перетворень людини у характері та поведінці внаслідок виконання нею службових обов'язків є, насправді, досить гострою, адже кожен з нас піддається, у тій чи іншій мірі, подібним деформаціям.

Метою дослідження цієї проблеми є аналіз видів професійної деформації, виявлення певних чинників, що сприяють виникненню подібних змін та визначення правил, корисних порад, які допоможуть уникнути певних деформацій

або суттєво зменшити негативні наслідки впливу юридичної професії на працівника.

Виклад основного матеріалу. *Професійна деформація особистості* – це зміни характеру, принципів, світогляду, поведінки та способів спілкування, які виникають під впливом виконання професійних обов'язків. Про професійну деформацію особистості слід говорити тоді, коли людська поведінка починає набувати девіантних відхилень, які проявляються не тільки в реалізації професійних задач, але й в особистому житті.

Враховуючи специфіку юридичної професії, яка полягає у постійній та активній взаємодії з людьми, професійна деформація починає проявлятися вже у перші дні роботи і має більш явні ознаки та яскравіші форми прояву, ніж, до прикладу, в типі професії: «людина-техніка». Саме для юристів притаманні деформації, які в процесі тривалої професійної діяльності стають невід'ємною частиною прояву особистості як у душевному, так і у фізичному станах [1].

Найгірший прояв професійної деформації проявляється у тому випадку, коли професійна роль поведінки людини переноситься на його особисте життя, внаслідок чого змінюється манера спілкування та відносини з близькими людьми.

Характерною особливістю професійної деформації є те, що представники юридичних професій, дуже часто, навіть, не усвідомлюючи цього, переймають на себе деякі риси тих людей, з якими працюють, – своїх «підопічних». Прищеплюючи відповідальність щодо дотримання закону та захисту прав, свобод і обов'язків громадян, юристи інколи стають заручниками деформації та починають самі зневажати і порушувати закон. Адже сама можливість затримати злочинця, який посягає на суспільні інтереси, і, водночас, усвідомлення себе особистістю, яка уособлює верховенство права та закон і порядку суспільстві, часто викликає у працівників юридичної сфери суперечливі почуття і емоції [2, с. 35].

Отже, факторів, які детермінують юридичні професійні деформації, є надзвичайно багато. Найбільш вагомими серед них

виділяють наступні причини:

- *об'єктивні причини*: зміст та умови роботи, підвищена юридична регламентація праці, багатосторонній соціальний контроль з боку державних і громадських органів, конфліктний характер взаємодії працівника з громадянами);

- *суб'єктивні причини*: онтогенетичні зміни, вікова динаміка, індивідуальні психологічні особливості, криза професійного становлення особистості, службова необхідність ідентифікації себе з соціальними ролями інших людей, в силу специфіки професійної діяльності;

- *об'єктивно-суб'єктивні причини*: система і організація юридичної діяльності, якість та стиль управління, характер керівників та партнерів у професійній діяльності.

Окрім цього, виділяють ще зовнішні та внутрішні фактори:

- *зовнішні чинники*: недоліки політичного, соціального та економічного устроїв (соціальна нестабільність, криза ідейних ідеалів, корумпованість, низький рівень захищеності працівників, переважне висвітлення негативного досвіду у роботі правоохоронних органів, виконання співробітниками невластивих їм функцій тощо);

- *внутрішні чинники*: недоліки самої правоохоронної системи (негативні традиції, стереотипи мислення, аморальні критерії оцінки, правопорушення та безпринципність самих працівників, негативний вплив з боку злочинного середовища у результаті постійної комунікації з його представниками) [3, с. 57].

Таким чином, визначивши основні причини, фактори та чинники щодо виникнення професійної деформації, ми дослідили найпоширеніші форми таких негативних змін, які проявляються у працівників юридичної сфери:

- *правовий нігілізм* – деформація, яка полягає у запереченні цінності права у суспільстві, скептичному та зневажливому ставленні до нього, свідомому ігноруванні закону та обов'язків у соціумі;

- *правовий інфантилізм* – викривлення, яке покладається на

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

несформованість правової свідомості, недостатню вираженість правових поглядів, знань, уявлень, принципів, наявність у них численних прогалин та непорозумінь;

- *правовий фетишизм* (ідеалізм, романтизм) – форма деформації правосвідомості, яка визначається, як вираження у суспільстві абсолютованих ідеалів щодо ролі права та правових інститутів у врегулюванні суспільних відносин;

- *правова демагогія* – деформація, яка описує зловживання формами права для досягнення власних цілей, підміна даного поняття його «видимістю», зловживання правом та законом, маніпуляції з правом тощо;

- *правовий дилетантизм* – викривлення, що ґрунтується на цілеспрямованому занятті правом, маючи поверхневі знання у сфері юриспруденції;

- *переродження* – форма деформації, яка визначає деградацію правосвідомості юриста у злочинну форму.

Для того, щоб запобігти значній професійній деформації, важливо постійно здійснювати самооцінку своєї діяльності та поведінки. Особливо повинні слідкувати за такими змінами керівники підрозділів та інших контролюючо-наглядових структур, а саме: зміцнювати авторитет працівників, встановлювати моральне неупередження, відповідати за правове виховання та психологічний мікроклімат у колективі, підбадьорювати працівників та скеровувати їх до підвищення моральної свідомості, щоб у них ніколи не виникало небажаних наслідків, пов'язаних виконанням юридичної практичної діяльності [4, с. 40].

Підводячи підсумки, ми дослідили, що існує надзвичайно багато чинників щодо виникнення професійної деформації в юридичній сфері та визначили різноманітні форми негативного спотворення у професійній свідомості юристів, які ґрунтуються на вищезазначених причинах їх виникнення, а також визначили низку заходів, що допоможуть уникнути значних наслідків для представників юридичних професій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Трішичева А. #Яжюрист: професійна деформація в юридичній професії. Юридична газета online. Всеукраїнське щотижневе професійне юридичне видання. 09 жовтня 2019. URL: <https://jur-gazeta.com/publications/legalbusiness-in-ukraine/yazhyurist-profesiyna-deformaciya-v-yuridichniyprofesiyi.html> (дата звернення 05.05.2022).
2. Калиновський Ю. Ю. Правосвідомість українського суспільства: генеза та сучасність: Монографія. – Харків: Право, 2008. – 288 с.
3. Ткачук А. С. Деформації правосвідомості: їх сутність та наслідки / А. С. Ткачук // Актуальні проблеми політики: зб. наук. праць. – № 43. – Одеса, 2011. – С. 56–63.
4. Луцький І.М., Луцький А.І., Луцький М.І., Каленюк О.М. Правовий нігілізм в умовах формування правової держави в Україні / І.М. Луцький, А.І. Луцький М.І. Луцький, О.М. Каленюк // Інвестиції: практика та досвід. Науково-практичний журнал. – № 8. – Квітень 2008. – Київ, 2008. – С.39–40.

*Балогланова О.,
здобувачка вищої освіти,
за спеціальністю 081 Право,
групи П-31-23,
Міжнародний класичний університет
імені Пилипа Орлика,
Науковий корівник:
Кириченко О. А.,
доктор юридичних. наук, професор,
завідувач кафедри права,
Міжнародний класичний університет
імені Пилипа Орлика,
м. Миколаїв, Україна*

РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОГО РОЗУМІННЯ БАЗИСНОГО КОНСТИТУЦІЙНОГО ОBOB'ЯЗКУ ДЕРЖАВИ

Найбільш повно розвиток інноваційного розуміння базисного конституційного обов'язку держави в сучасних умовах становлення української та будь-якої іншої держави світу як правової представлений О.А. Кириченком та іншими представниками наукової школи юриспруденції професора Аланкіра [1; 2] його учнями в межах **інноваційних редакцій тринадцяти статей перспективного Конституційного кодексу України (іншої держави)** [3, с. 79-83; 4, с. 84-103, 430-456; та ін.] і, перш за все, статті VII даного кодексу [3, с. 65-66; 4, с. 436-438; та ін.], яку доцільно представити у такому вигляді :

VII. «Базисний конституційний обов'язок держави та державних органів» :

«Базисний обов'язок держави та основну спрямованість діяльності державних органів, гарантом неухильного, одноманітного та точного виконання якого виступає президент держави та органи прокуратури як права рука цього інституту у забезпеченні реальності такої гарантії, становить найбільш ефективно, раціональне та якісне :

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

1. Пізнання природного (заснованого на загальнолюдських цінностях і принцип справедливості) правового статусу (прав, свобод, обов'язків, інтересів) соціосуб'єктів (фізичних чи юридичних осіб або держави чи міждержавної установи).

2. Правове визнання природного правового статусу соціосуб'єктів (перетворення природних прав, свобод, обов'язків та інтересів соціосуб'єктів у суб'єктивний правовий статус фізичних чи юридичних осіб, держави чи міждержавної установи, тобто врегульований певною нормою конкретного правового акту).

3. Забезпечення належної реалізації названого правового статусу всіх соціосуб'єктів, які постійно або тимчасово проживають на території держави.

4. Оперативне попередження порушення правового статусу вказаних соціосуб'єктів.

5. Максимально можливе відновлення порушеного права, свободи, обов'язки та/або інтересу певного соціосуб'єкта за допомогою :

5.1. Відшкодування збитків (шкоди та упущеної вигоди):

5.1.1. Фізичної та/чи матеріальної та/або первинної моральної шкоди та вторинної моральної шкоди.

5.1.2. Упущеної вигоди.

5.2. Іншого відновлення порушеного правового статусу соціосуб'єкта.

5.5. Неминуче притягнення особи, винної в такому порушенні правового статусу певного соціосуб'єкта, до відповідного виду і характеру та належного ступеня суворості юридичної відповідальності [4, с. 436-437].

У цьому аспекті доцільно роз'яснити, що в одній із публікацій [5, с. 41-43] пропонувалася наступна аргументація необхідності поділу моральної шкоди на вказані види та розкриття сутності кожного із різновидів моральної шкоди :

1. Первинна моральна шкода, яка є грошовим чи іншим матеріальним виміром відповідного рівня тих страждань, які потерпілий зазнав у зв'язку із заподіянням шкоди його особистим

немайновим благам, якими, відповідно до вимог ч. 1 ст. 270 «Види особистих немайнових прав» ЦК України, є : право на життя; право на охорону здоров'я; право на безпечне для життя і здоров'я довкілля; право на свободу та особисту недоторканність; право на недоторканність особистого і сімейного життя; право на повагу до гідності та честі; право на таємницю листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції; право на недоторканність житла; право на вільний вибір місця проживання та на свободу пересування; право на свободу літературної, художньої, наукової і технічної творчості [6].

2. Вторинна моральна шкода, яка є грошовим чи іншим матеріальним виміром відповідного рівня тих страждань потерпілого, які він зазнав у зв'язку з заподіянням йому :

2.1. Фізичного шкоди, тобто тілесного болю, побоїв та/чи тілесних ушкоджень та/або психічних страждань та/чи розладів.

2.2. І/або матеріальної (майнової) шкоди.

2.3. І/або первинної моральної шкоди.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Наукова школа юриспруденції професора Аланкіра – 250 новітніх доктрин і концепцій. Правова еліта України. Київ : Видавництво «Логос», 2018. С. 74. URL : <http://logos.ukraine.com.ua/project/index.php?project=peu2018&load=ns25.html>

2. Наукова школа юриспруденції професора Аланкіра – 250 новітніх доктрин і концепцій. Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа та спеціальних знань в юридичній практиці : Електронний журнал. Електронне реферативно-наукове видання. URL : <http://expertize-journal.org.ua/professor-kirichenko-o-a>

3. Кириченко О. А., Ланцедова Ю. О., Тунтула О. С. Інновації юриспруденції та законності у сфері транспорту і транспортних технологій : монографія. Варшава : RS Global Sp.z O.O., 2021. 95 с. URL : <https://monographs.rsglobal.pl/index.php/rsgl/catalog/book/37>

4. Кириченко О. А., Ткач Ю.Д., Бондаренко І.В. Інновації юриспруденції в забезпеченні журналістської галузі права

та медіабезпеки : монографія. Варшава : RS Global Sp.z O.O.; Київ : Видавець Назаров О. А., 2022. 2-ге вид. 954 с.

5. Кириченко О. А., Тунтула О. С., Ланцедова Ю. О. Основи роботи з джерелами антиделіктних відомостей. Лекція № 3. Курс лекцій з криміналістики : навч. посібник. 3-тє вид. Київ : Видавець Назаров О. А., 2019. 92 с.

6. Цивільний кодекс України : закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № № 40-44, ст. 356, зі змінами згідно закону України № 2120-IX від 15 березня 2022 р. *Zakon.rada.gov.ua* : веб сайт. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

Бойда А.,

*студент I курсу ОР магістр,
спеціальності “Політологія”*

Прикарпатського національного університету

ім. В. Стефаника

м. Івано-Франківськ, Україна,

Хомуцький Д.,

студент IV курсу,

спеціальності «Право»,

Львівського національного університету ім. І. Франка,

м. Львів, Україна

УКРАЇНСЬКІ ПАЛИВНІ БРЕНДИ: КОНКУРЕНТНА СПРОМОЖНІСТЬ В УМОВАХ ВІЙНИ (2014-2022)

В умовах війни, паливо є надзвичайно важливим енергоносієм як з військово-стратегічної, так і гуманітарної точок зору. Ним заправляються як танки для передової, так і автомобільний та сільськогосподарський транспорт наших воїнів та цивільних громадян. Через початок бойових дій після 24 лютого 2022 р., стало зрозуміло, що заправні станції стикнулись з проблемами

постачання бензином та дизпаливом своїх клієнтів. До повномасштабної війни, в Україні уже існувала певна криза відносно брендів в питанні їх оновлення, розширення продажу шляхом будівництва нових точок та існування на ринку палива загалом. Передумовою для наявної проблеми стали процеси 2014-2021 рр., в основі котрих ми намагатимемось розкрити сутність наявної зараз ситуації.

Події 2014-2019 р. поставили питання про вихід з українського ринку низки російських нафтових брендів «Лукойл» та «Роснефти», до котрої належали «ТНК, «Formula» і «Smile». Якщо у випадку з першим брендом вийшло провести ребрендинг та змінити назву на «Amic шляхом продажі мережі за 300 млн. доларів, то група компаній Роснефти де-факто зникли з ринку в згаданий період. Звичайно, були питання щодо тільки формального перепродажу, а насправді, зміни реєстрації «Лукойлу» з Росії в Австрії. ЗМІ часто публікували фактаж та доказову базу щодо того, що продаж заправок Лукойлу в Україні була фіктивною. Однак, станом на 2022 р. «Amic» і зараз залишається на українському ринку енергоресурсів [1].

Схожа ситуація існує із азербайджанською держкомпанією SOCAR, яка стала новим постачальником продукції «Роснефти» в Україні у 2021 р. За словами ЗМІ, швейцарський офіс «Socar Trading» займається керівництвом «контактування» з українськими контрагентами в якості експертного оператора нафтопродуктів російської компанії [2; 3]. Через недостатню поширеність станцій українських АЗК свого часу керівництву компанії SOCAR надсилалось звернення з метою створенню нових автозаправних станцій на раніше не освоєних нею територіях України[4].

З іншого боку, якість нафтопродуктів в певній мірі була якіснішою за провідні українські нафтові гіганти – WOG, ОККО та Укрнафту. Ймовірно, постачання російських нафтопродуктів могло бути частковим, оскільки бренд Socar є відносно новим на українському ринку.

Цікаво, що станом на 2018 р., в Україні ринок було поділено

наступним чином. 537 заправок мала Укрнафта, 415 перебувало у власності WOG, 393 (400 в 2019 р.) під контролем ОККО і близько 70 в розпорядженні Socar. Ми не беремо до уваги інші компанії, адже через політичні події 2018-2022 рр. низка інших брендів була змушена або частково, або повністю припинити свою діяльність. Цікаво, що на фоні економічних трансформацій українського бізнесу задля підвищення його рейтингу в очах ЄС, Укрнафта в 2018 р. провела ребрендинг своїх заправок та менеджменту. Однак навіть це не означало, що вона здобуде нову популярність та попит серед автомобілістів. Якщо уважно розглянути карти автомобільних доріг та загальну статистику, Укрнафта є монополістом в буквальному сенсі лише в Наддніпрянській Україні. Основні автошляхи міжнародного значення в наш час контролюють ОККО та WOG [5]. З огляду на ситуацію довкола постачання енергоресурсами УЗ, то ОККО є тут монополістом.

Цікавими моментами в діяльності ОККО є відсутність на заправках бренду продукції Кременчуцького нафтопереробного заводу. Джерелами постачання ресурсів для ОККО до 24.02.2022 р. були литовські та білоруські виробники, а також і українські [6]. Хто зараз постачає для бренду нафту – загадка. Ми не виключаємо, що враховуючи близькість потужностей Галнафтогазу до західних кордонів, постачання продукції здійснюється з країн Західної Європи.

Ситуація довкола паливних ресурсів значно погіршилась після виведення з ладу потужностей Кременчуцького нафтопереробного заводу. Якщо в лютому та березні ситуація була ще контрольованою, то уже з середини квітня, дефіцит палива все більше і більше росте. Деякі з заправок з невеликих мереж постачання або ж спекулюють на цінах, або взагалі позбавлені можливості продажу продукції. Звичайно, що і попит упав на купівлю енергоресурсів. Для вирішення кризи станом на кінець квітня-початок травня 2022 р. були прийняті низка рішень урядом задля подолання проблеми як з економічної, так і правової точки зору. Заплановане повернення довоєнних акцизів може

негативно відобразитись на ринку і тому власники паливних компаній пропонують лише дозволити підняття ціни на ресурси до 12-15 грн (50-55 грн за 1 л.). На думку С. Куяна, це допоможе ліквідувати проблему дефіциту та наповнити ринок паливом [7].

Підсумовуючи вищевикладене, можна констатувати наявність більш-менш одноманітного розподілу сил на паливному ринку: починаючи з 2014-го року до сьогодні продовжується боротьба двох компаній-гігантів – ОККО та WOG, що цікаво, навіть не дивлячись на смерть провідника останньої Ігоря Єремєєва в 2015 році [5]. На нашу думку, в цьому можна вбачати позитивний аспект, адже така ситуація повинна стимулювати національного постачальника розширювати власні горизонти і постійно самовдосконалюватись, що не дасть приводу для використання ресурсів держави-агресора. З іншого боку, заяви Азербайджану про постачання палива для забезпечення північної кампанії в Україні [8] свідчить, що після нормалізації ситуації в країні, Socar може розпочати свою будівничо-інвестиційну експансію на основних автомобільних артеріях. Це може покласти початок бренду та актуалізувати питання про нові перегони на ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Ермаков В. Бензоколонки Путина. Продажи российских АЗС в Украине за год упали в два раза. *Главком*, 2016. [Електронний ресурс] URL: <https://glavcom.ua/publications/330712-benzokolonki-putina.-prodazhi-rossijskih-azs-v-ukraine-za-god-upali-v-dva-raza.html>
2. SOCAR стане новим постачальником дизпалива і СВГ з Росії – ЗМІ. *Oilpoint*, 2021. [Електронний ресурс] URL: <https://oilpoint.com.ua/socar-stane-novym-postachalnykom-dyzpalyva-i-svg-z-rosiyi-zmi/?lang=uk>
3. Новим постачальником продукції «Роснефти» в Україні став SOCAR – ЗМІ. *Економічна правда*. 2021. [Електронний ресурс] URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2021/05/13/673819/>
4. Звернення водіїв Івано-Франківська та активістів ГО

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

“Івано-Франківськ – найкраще місто для життя” до АЗК Сокар, написане від імені Олега Саїка в грудні 2018 р. 1 арк.

5. Combrig Stanchakella. Битва Титанів: WOG проти ОККО. Частина 1. Проблеми WOG на користь ОККО. Відкрий. 2018. [Електронний ресурс] URL: <https://telegra.ph/Bitva-Titaniv-WOG-proti-OKKO-ta-yak-Socar-pidkoryuye-Pivden-12-24>

6. Власник мережі ОККО Віталій Антонов: WOG не те що нічого не коштує, він коштує «мінус», Економічна правда, 5 грудня 2018. URL: <https://www.epravda.com.ua/rus/publications/2018/12/5/643269/>

7. Нулі на стелах: чому на АЗС немає пального та коли з’явиться. *Економічна правда*, 29 квітня 2022. [Електронний ресурс] URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/04/29/686417/>

8. Азербайджан готовий поставити пальне Україні для посівної – Зеленський. *Ліга Бізнес*, 28 березня 2022. [Електронний ресурс] URL: <https://biz.liga.net/ua/ekonomika/tek/novosti/azerbaydjan-gotov-postavit-ukraine-toplivo-dlya-posevnoy-zelenskiy>

*Бондаренко І.,
здобувачка вищої освіти,
за спеціальністю 061 Журналістика,
групи Ж-33-23,
Міжнародний класичний університет
імені Пилипа Орлика,
Науковий корівник:
Кириченко О. А.,
доктор юридичних. наук, професор,
завідувач кафедри права,
Міжнародний класичний університет
імені Пилипа Орлика,
м. Миколаїв, Україна*

ІННОВАЦІЙНЕ РОЗУМІННЯ ТА ЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ТА СПІВВІДНОШЕННЯ ЗАВІДОМО І НЕЗАВІДОМО ДОСТОВІРНИХ І НЕДОСТОВІРНИХ ВІДОМОСТЕЙ У МЕДІАПРОСТОРИ

На підставі інноваційного розуміння Ю.О. Ланцедовою базисних основних юридичних властивостей доказів в антикримінальному судочинстві [1, с. 142-144; 2, с. 51-52; 3, с. 47-48; 4, с. 37-38, 264-265; та ін.] у низці публікацій І.В. Бондаренко запропонувала своє бачення **інноваційної сутності і співвідношення завідомо і незавідомо достовірних і недостовірних відомостей в контексті здійснення журналістської діяльності та реального забезпечення медіабезпеки** [1, с. 181-184; 4, с. 351-354; та ін.] у такій редакції :

1. Неадекватні відомості, тобто такі, що не відповідають фактичним обставинам діяння (дії чи бездіяльності окремої людини чи невеликої групи людей), події (дії чи бездіяльності дуже великих груп людей, коли неможливо встановити роль у досягнення загального результату кожного із учасників, наприклад, у процесі війни та ін.) або явища (дія чи бездіяльність сил природи, в т.ч. хижих тварин, які знаходяться в нерегульованих людиною умовах) в цілому чи певній його стороні та можуть

бути поділені на :

1.1. *Свідомо недостовірні відомості*, тобто коли суб'єкт, від якого отримують певні відомості, знає про те, що ці відомості не відповідають повною мірою або частково фактичним обставинам діяння, події чи явища у цілому чи певній його стороні, але через ті чи інші міркування передає ці відомості як достовірні.

1.2. *Несвідомо недостовірні відомості*, тобто коли суб'єкт, від якого отримують певні відомості, не знає про те, що ці відомості в силу певних причин (метеорологічних, дистанційних та інших умов сприйняття або особливостей органів чуття даного суб'єкта, сприйняття, запам'ятовування, зберігання, відтворення або іншої передачі ним цих відомостей, у т. ч. внаслідок відсутності необхідного життєвого чи спеціального досвіду або відповідної спеціальної та/чи професійної компетентності), не відповідають повною мірою або частково фактичним обставинам діяння, події чи явища у цілому чи певній його стороні та на час передачі таких відомостей впевнений у тому, що передає достовірні відомості.

2. **Адекватні відомості**, тобто такі, що відповідають фактичним обставинам діяння, події чи явища у цілому або його певної сторони та також можуть бути поділені на :

2.1. **Свідомо достовірні відомості**, тобто такі, що повною мірою відповідають фактичним обставинам діяння, події або явища в цілому чи його певної сторони та особливості сприйняття, запам'ятовування, зберігання, відтворення та іншої їх передачі певною особою, в т. ч. необхідний життєвий чи спеціальний досвід або відповідна спеціальна чи професійна компетентність, сприяють передачі чи іншому оприлюдненню власне адекватних відомостей.

2.2. *Несвідомо достовірні відомості*, тобто такі, які повною мірою відповідають фактичним обставинам діяння, події або явища в цілому або його певної сторони та наявні певні недоліки особливостей сприйняття, запам'ятовування, зберігання, відтворення та іншої передачі певною особою, в т. ч.

відсутність необхідного життєвого чи спеціального досвіду або відповідної спеціальної чи професійної компетентності, ситуативно не змогли створити перешкоди для висловлювання власне адекватних суджень та/або іншого оприлюднення саме адекватних відомостей [4, с. 351-354].

На підставі вкладаєного виглядає юридично некомпетентним представлення у ч. 1 ст. 34 Конституції України базисного підґрунтя законного здійснення журналістської діяльності та реального забезпечення медіабезпеки у частині так званої «свободи слова», що у цій нормі Основного закону представлена таким чином : «Кожному гарантується право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань» [5].

Більш правильно та юридично компетентно дану норму Конституції України сформулювати таким чином, щоб вона повною мірою відображала свободу публічного висловлення та іншого оприлюднення лише завідомо достовірних відомостей, сутність яких має формуватися тільки на спеціально створених державних дискусійних майданчиках, де кожний може, дійсно, обґрунтовувати, а не висловлювати голослівно, будь-яку думку щодо певної теми без будь-яких юридичних наслідків [4, с. 355].

І у разі, якщо така думка буде завідомо недостовірною, її спростувати, при наймі, неофіційно, для себе зможе більшість слухачів, які є компетентними по даній темі, а у контексті висловлення опонентами незавідомо недостовірних відомостей – держава на підставі вимог ч. 2 ст. 3 Конституції України, у частині фактично головного обов'язку держави утвердити і забезпечити право кожного представника українського населення на отримання із масмедіазасобів лише завідомо достовірних відомостей [5], має забезпечити подання на цих державних дискусійних майданчиках якісного відповідного обґрунтування тих чи інших причин виникнення у кожному конкретному випадку власне незавідомо недостовірних відомостей [4, с. 355].

Держава має створити такі умови, щоб правда не волонтаристські, а власне природним шляхом оволодівала свідомістю

кожного представника українського населення, у будь-якому випадку, максимально можливо мінімізуючи рівень вимушеного існування брехні, яку повністю викоринити на рівні хоча б незавідомо недостовірних відомостей. як вбачається, неможливо у силу надзвичайної складності і практичної недосяжності формування одностайної суспільної свідомості, дуже різного за освітою та рівнем аналітичного мислення кожного із представників українського населення [4, с. 355].

Тут головне, щоб рівень офіційної та/чи тіньової брехні (завідомо і незавідомо недостовірних відомостей) не досягав необхідності застосування достатньо обґрунтованих вимог ч. 3 ст.34 Конституції України у частині введення обмежень в оприлюдненні такого роду відомостей в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя [5], коли для оприлюднення правди (завідомо і незавідомо достовірних відомостей) не може бути ніяких обмежень, за виключення випадків, коли народ масово не може сприйняти, навіть, правду без шкоди своїм та/або вказаним інтересам [4, с. 355].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кириченко А. А., Ланцедова Ю.А. Антикоррупционная парадигма : системное правовое исследование : монография / под ред. А. А. Кириченко. Киев : Издатель Назаров О. А., 2020. 668 с.
2. Кириченко О. А., Ланцедова Ю. О., Тунтула О. С. Інновації юриспруденції і законодавства в фармацевтичній діяльності : монографія. Варшава : RS Global Sp.z O.O., 2020. 97 с. URL :<https://monographs.rsglobal.pl/index.php/rsgl/catalog/book/30>
3. Кириченко О. А., Ланцедова Ю. О., Тунтула О. С. Інновації юриспруденції та законності у сфері транспорту і транспортних технологій : монографія. Варшава : RS Global Sp.z O.O., 2021. 95 с. URL : <https://monographs.rsglobal.pl/index.php/rsgl/catalog/book/37>

4. Кириченко О. А., Ткач Ю.Д., Бондаренко І.В. Інновації юриспруденції в забезпеченні журналістської галузі права та медіабезпеки : монографія. Варшава : RS Global Sp.z O.O.; Київ : Видавець Назаров О. А., 2022. 2-ге вид. 954 с.

5. Конституція України : закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141, із змінами, згідно із законом України № 27-ІХ від 3 вересня 2019 р., ВВР, 2019, № 38, ст. 160. *Zakon.rada.gov.ua*: веб-сайт. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

*Борщ К.,
студентка ІV курсу,
спеціальності «Туризм»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

INSTA-ТУРИЗМ – МОДНІ РЕАЛІЇ СУЧАСНОСТІ

Ера інформаційних технологій, нові реалії життя, бум розвитку мережі Internet та соціальних мереж призвів до появи нових трендів на ринку туристичних послуг.

За твердженням професора Хейлі Стейнтон, експерта в галузі туризму, тревел-блогера та провідного викладача туризму [7], Insta-туризм є новою формою туризму, яка з'явилася у відповідь на використання платформи соціальних мереж Instagram. Insta-туризм – відносно нова концепція, яка практично не має наукових досліджень та дефініцій, проте стрімко розвивається. Вплив Instagram на туризм можна розглядати у двох площинах: маркетингова/промоційна цінність, яку Insta-туризм може принести до визначної пам'ятки та негативні наслідки, з посиленнями на те, як Instagram «руйнує подорожі» або «ефект Insta».

Insta-туризм зазвичай асоціюється з людьми, які впливають на соціальні мережі, і не обов'язково відображає правдиву

картину. Подорожі та туризм нерозривно пов'язані з зоровими відчуттями. Майже всі мандрівники – міленіали записують свої подорожі у своїх соціальних мережах. Дослідження Media Post показало, що 48% користувачів Instagram покладаються на зображення та відео, які вони бачать на платформі соціальних мереж, для прийняття рішень щодо подорожей, а 35% користувачів використовують платформу для відкриття нових місць. Туристичні напрямки, які колись могли побачити одиниці – тепер стали доступними через Instagram. Люди їдуть в красиві місця, які вони побачили в мережі. Instagram діє як потужний маркетинговий інструмент для всіх сфер індустрії подорожей та туризму, тут рекламуються не лише напрямки, а й готелі, визначні пам'ятки та підприємства. Функції хеш-тегів, згадок і геотегів Instagram дозволяють людям легко шукати й переглядати зображення та з'ясовувати, де вони знаходяться. Insta-туризм має позитивний економічний вплив на місцевість, створюючи робочі місця, але може мати і руйнівні наслідки для навколишнього середовища, через надмірний наплив туристів [7].

Сучасний туристичний бізнес значну увагу приділяє різним аспектам цифрового маркетингу, серед яких особливе місце посідає відео-маркетинг, який допомагає споживачу ближче ознайомитися з продуктом, цей інструмент допомагає краще зрозуміти, як споживач буде себе відчувати з тим чи іншим товаром або послугою. Візуальний контент завжди сприймається краще, аніж величезний обсяг тексту. Зручні площадки задля розміщення відео-контенту: Youtube, Instagram чи через e-mail-розсилку [1].

Згідно з опитуванням українського інтернет-порталу «BusinessViews», більше 25% опитаних заявили, що соціальні мережі впливають на їх думку при виборі місця і типу проживання. Для 75% респондентів соціальні канали є основним джерелом туристичної інформації. На вибір потенційних туристів впливають розповіді, яскраві фотографії, відгуки та інший контент, ініційований іншими користувачами. При цьому розповідями і відгуками інших мандрівників довіряють май-

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

же 50% учасників опитування. Проаналізувавши соціальну мережу Instagram, було з'ясовано, що акаунти, що мають туристичну спрямованість, мають більший відгук у аудиторії. В середньому, такі профілі мають від 10 тис. до 100 тис. підписників, що дає можливість ефективно просувати туристичні інфо-продукти, тури, готові інструменти для цікавих подорожей. Такі блоги становлять значну частку конкуренції стандартним туристичним агентствам. Популярні блогери, використовуючи певні функції мережі Instagram (а саме опитування в Stories), виявили, що популярні маршрути вже не є продаваним продуктом, так як аудиторію цікавлять незвідані і не поглинені цивілізацією місця. Люди знаходяться в постійному пошуку красивих місць для цікавих кадрів, якими можна здивувати власну аудиторію на великих соціальних майданчиках. З огляду на такий високий рівень інтересу користувачів до незвичайних локацій, про які важко знайти інформацію, провідні блогери-інфлюенсери вирішили створювати свої авторські «Інстаграм-тури», «фото-тури» по Європі і Азії. Інста-туризм і фото-туризм охоплює не тільки архітектуру і природу, але й розповідає про кухню, традиції і атмосферу [2].

Різними туристичними організаціями, порталами складаються рейтинги найбільш інстаграмних місць світу. Так, на основі комплексної системи підрахунку балів, яка проаналізувала кількість хештегів відвідуваних туристами міст та проведеного опитування 1,5-мільйонної аудиторії Київ опинився на 33 місці. Згідно із результатами 67% опитаних відвідали нові міста, побачивши їх в Instagram, а 61% людей забронювали конкретний готель, побачивши його у своїй стрічці, а 33% обирають своє майбутнє місце відпочинку через стрічку Instagram. Лідером рейтингу став Сідней, другу сходинку посів Гонконг, а третю сходинку – Дубай [3].

Мальовничі локації можна знайти в Україні, яка посіла 39 місце серед 190 найбільш «інстаграмних» країн світу. До рейтингу найцікавіших insta-місць увійшли Рожеве озеро (Херсонська область), Оптимістична печера та Джуринський водоспад

.....

(Тернопільська область), залізничний віадук у Ворохті та с. Дземброня (Івано-Франківська область), Олешківські піски, Актівський каньйон (Миколаївська область), Вилкове (Одеська область), Тараканівський форт (Рівненська область) [5].

За даними туристичної компанії «LadyTravel» все частіше турагенти звертаються до Instagram, щоб продемонструвати красу турів, вигідніше їх продати. Для власників туристичного бізнесу це прекрасний майданчик, де можна розкрутити агентство і збільшити прибуток. Перше на що звертають увагу потенційні клієнти – візуальне оформлення сторінки. Фотографії повинні бути якісними, унікальними, відповідати сезонності популярних турів. Ще одна важлива річ – цікавий контент, публікація фактів, інтерв'ю з відомими travel-блогерами, можливі застереження в консервативних країнах і т.д. В соцмережі вже вбудовані інструменти, які дозволяють рекламувати туристичний продукт, створювати персональний бренд турагента, рекламувати готелі, відповідно до цільової аудиторії, створювати digital-брошури з красивими фото, таргетингову рекламу, яка дозволяє правильно розрахувати цільову аудиторію. Також важливим маркетинговим інструментом є співпраця з топ-блогерами, наприклад, замовлення у них рекламних постів в Інстаграм. В туризмі дуже важливі довірливі відносини між клієнтом і турагентом. Ніхто не ризикує купувати тури в турагентства чи турагента без відгуків і рекомендацій. «LadyTravel» радить оформляти їх у вигляді сторіс [6].

Широка популярність insta tourism породжує нові тренди. З'явився термін «Overtourism» - надмірний вплив мандрівників, який пов'язаний в тому числі і з інстаграмністю цих місць, серед них Амстердам, Барселона, Галапагоси, Еверест, Тадж-Махал, Мачу-Пікчу.

Один з найпопулярніших хештегів в соцмережі – це #instatravel. Бути простим туристом в епоху Instagram – вже не модно. Мандрівник хоче стати інстамандрівником, першо-прохідцем незвіданих стежин.

Geotagging — «мандрівка по географічних відмітках» - за-

раз в моді туризм, в якому мандрівники часто складають маршрути за геовідмітками в Instagram.

InstagrammablePlace – згідно з дослідженнями, значна частина мандрівників їдуть в певну локацію лиш для того, щоб сфотографуватись в модному місці.

SelfieGeneration – користувачі Instagram хочуть бути «співучасниками» певної події, місця, локації, тому селфі фото на їх фоні є обов'язком [4].

Отже, нові реалії сьогодення породжують нові туристичні продукти і тренди, серед яких Insta-туризм займає дуже важливу позицію на ринку туристичних послуг.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Заборовець В. О. Використання сучасних інструментів маркетингу у сфері гостинності. *Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та вчених, 15 квітня 2020 р.: у 3-х томах. Т. 3. Одеса: Одеський національний економічний університет, 2020. С. 69-74.

2. Мешкова В.В. Інста-туризм як інноваційний вид туризму на прикладі Одеського регіону. *Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та вчених, 15 квітня 2020 р.: у 3-х томах. Т. 3. Одеса: Одеський національний економічний університет, 2020. С. 435-438.

3. Визначено топ-50 інстаграмних міст світу: веб-сайт. URL:<https://tsn.ua/tourism/viznachen-top-50-instagramnih-mist-svitu-1478769.html> (дата звернення 11.05.2022).

4. Instagram зробив туризм немодним — тепер в тренді мандрівники (Але світ проти): веб-сайт. URL:<https://social.org.ua/1065-instagram-zrobiv-turizm-nemodnim-teper-v-trendi-mandrivniki-ale-svit-proti.html> (дата звернення 11.05.2022).

5. Instagram-туризм Україною: 9 небанальних локацій для фото: веб-сайт. URL:<https://nachasi.com/city/2019/07/26/>

instagram-travel-ukraine/ (дата звернення 12.05.2022).

6. Як продавати тури через Інстаграм: веб-сайт. URL: https://www.lady.travel/tour_instagram_ua (дата звернення 07.05.2022).

7. Insta tourism explained: What, why and where: веб-сайт. URL: <https://tourismteacher.com/insta-tourism/> (дата звернення 11.05.2022).

*Булдигін С.,
Студент ІV курсу,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Мануляк М.С.
старший викладач
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

ОГЛЯД ПРОБЛЕМНИХ ПИТАНЬ РОЗРОБКИ ВИСОКОНАВАНТАЖЕНИХ САЙТІВ

Часто розробка високонавантажених сайтів за всіма ознаками проходить ідеально: код функціоналу написаний, запуск відбувся в термін, замовник задоволений. Але як тільки на сайт приходять живі користувачі, сервер починає гальмувати, а в пікові години і зовсім зависає. Це призводить до фінансових і репутаційних втрат для бізнесу.

● Падіння сайтів: наслідки для бізнесу

Міжнародне опитування від Statista показав, що 86% компаній втрачає понад 300 тисяч доларів у вигляді збитків і недоотриманого прибутку кожен годину, поки їх сайт недоступний.

Стеля втрат обмежена тільки масштабом бізнесу. Тому великі корпорації втрачають найбільше. Наприклад, авіаперевізник Delta Airlines зазнав збитків в 150 млн доларів за 5 годин, коли сайт був недоступний. Антирекорд ж належить Амазонії.

У день розпродажів в 2018 році компанія втратила 99 млн доларів за одну годину.

- **Чому сайти не справляються з навантаженням**

Всі інтернет-системи розраховані на певний поріг навантаження. Коли він перевищений, сервер починає погано працювати, а потім і зовсім падає. Користувач в такому випадку бачить замість сайту екран з номером помилки (500, 501, 502, 503 або 408).

Але додаток падає не через те, що всі її компоненти завантажені на 100%. У будь-якої системи є вузьке місце або боттл-нек (англ. «Пляшкове горлечко»).

- **Що таке вузьке місце інтернет-додатка**

Уявіть 3-смугову трасу, де трапилася аварія і одна зі смуг перекрита на невеликій ділянці. Через одне вузьке місця така 3-смугова магістраль пропускає стільки ж машин, скільки і 2-смугова.

Додатки також можуть складатися з компонентів з різною пропускнуою здатністю. Для сайтів вона вимірюється в одночасних запитах. Якщо 9 з 10 модулів сайту можуть обробляти 100 запитів, але один модуль здатний впоратися лише з 30, то загальна продуктивність дорівнює саме 30.

Слабкою ланкою може виступати процесор, пам'ять, жорсткий диск, інтернет-з'єднання або елемент ПО. Наприклад, поширена проблема сайтів на Вордпрес - неефективна робота з базою даних. Вона починає проявлятися в міру зростання трафіку на сайт. Тому великі проекти, як правило, не будують на шаблонних платформах.

- **Розробка високонавантажених сайтів: покроковий план**

Є думка, що для початку достатньо запустити простенький сайт, а коли піде потік відвідувачів, систему завжди можна буде дооптимізувати. Але на практиці допрацьовувати додаток на ходу буває складніше, ніж переписати його заново. Це призведе до того, що поки відбувається апгрейд - а це як мінімум півроку - бізнес втрачає потенційних клієнтів.

Ми склали покроковий план, який допоможе вам не допустити таку ситуацію при розробці highload-сайту.

- Крок №1. Прогноз пікового навантаження

Створення високонавантаженого проекту починається з прогнозування пікового навантаження. Зробити це можна двома способами:

Виходячи з бізнес-плану замовника і особливостей ніші, оцінити, скільки людей може відвідати сайт в годину пік. При цьому відвідувачі, які просто знаходяться на сторінці, не використовують ресурси системи. Тому потрібно розрахувати, яку частку із них буде здійснювати запити в один момент часу - т. Е. Не просто вивчати вміст сторінки, а переходити по внутрішнім посиланням, використовувати інтерактивні функції і т. Д. Для цього складаються UserStories - моделі поведінки користувачів на сайті.

Приклад. У піковий час на сайт заходить 1 тис. Чоловік. При цьому одночасно запити здійснює 10%. Виходить, сайт повинен витримувати 100 одночасних запитів.

Також можна протестувати, яке навантаження витримують сайти конкурентів. Це робиться за допомогою спеціалізованих інструментів. Наприклад, ми використовуємо сервіс Loadview.

Число одночасних запитів, яке сайт повинен витримати, закріплюється в договорі.

- Крок №2. Планування

На самому початку важливо правильно спроектувати систему: виявити потенційні вузькі місця і продумати, як їх оптимізувати.

У великих ІТ-компаніях цим займається Software Architect - архітектор ПО. У студіях поменше немає штатних архітекторів. Тому цей обов'язок лягає на розробника з найбільшим досвідом, наприклад, тімліда або старшого програміста.

- Крок №3. Вибір технологій

На старті також потрібно визначитися зі стеком технологій проекту. І ключову роль тут відіграє мова програмування.

Деякі мови були винайдені спеціально для високонаванта-

жених проєктів, серед них GO і Rust. Але, крім цього, є мови, які взяли тренд на адаптацію під хайлоад (англ. «Високе навантаження»). Серед них і Python .

П'ять років тому Python взяв курс на асинхронність - паралельне виконання завдань. Асинхронність дозволяє уникнути ситуації, коли один важкий запит затримує роботу програми цілком. Це особливо актуально для високонавантажених проєктів. А завдяки високій читабельності Пітона розробникам зручно підтримувати і покращувати масивну кодову базу високонавантажених програм.

- **Крок №4. Оптимізація навантаження**
- **Балансування по серверам**

Навантаження можна розподілити на кілька комп'ютерів (серверів). А спеціальний алгоритм буде направляти запит користувача на найменш завантажений сервер. Так досягається вирівнювання навантаження і підвищення відмовостійкості сайту.

- **Винос частини програми на окремий сервер**

Іноді деякі компоненти програми задіють непропорційно багато ресурсів. Наприклад, на сайті може бути конструктор товарів з безліччю параметрів, що генерує pdf-файл на виході. Подібний важкий модуль краще винести на окремий сервер. При цьому навіть якщо цей модуль буде перевантажений, сайт буде швидко працювати.

- **Вибір архітектури**

Вибір архітектурного паттерна грає ключову роль в високонавантажених проєктах, оскільки прямо впливає на продуктивність системи.

Розглянемо два сценарії, коли доречні різні архітектури.

Додаток з кількома ключовими функціями і поруч другорядних. У цьому випадку має сенс розмістити основні функції в мікроядрі, а другорядні фічі реалізувати у вигляді плагінів. Приклад: браузер Хром з його розширеннями.

Додаток з різномірними затребуваними функціями, у кожній функції піки попиту припадають на різний час і масшта-

бування має проходити окремо. Тут кращим архітектурним рішенням буде використання мікросервісів - маленьких програм всередині загального проекту. Приклад: Amazon, який об'єднує масу різноманітних послуг на одній платформі.

- **Закладіть можливість масштабування в інфраструктуру**

Масштабувати додаток можна за рахунок інвестиції в обладнання. Підключення нових серверів називають горизонтальним масштабуванням. А збільшення потужності одного сервера - вертикальним.

Більшість хостингів дає можливість дозакупки нових ресурсів і апгрейда тарифного плану, аж до оренди власного сервера. Для найбільших проектів оптимальний варіант - хмарні платформи з автомасштабованими серверами. Вони дозволяють підключати на ходу практично необмежені ресурси. Найбільш відомі платформи на ринку: Amazon AWS, GoogleCloud і Microsoft Azure.

- **Спеціалізовані бібліотеки**

Для деяких функцій реалізовані готові рішення - бібліотеки. Над їх оптимізацією працювали сотні розробників, тому написати рішення з нуля практично нереально. Наприклад, якщо на сайті велика кількість товарів, пошук можна реалізувати за допомогою двигунів elasticsearch або sphinx.

- **Кешування**

Деякі об'єкти на сайтах дублюються з сторінки в сторінку і рідко змінюються. Їх називають статикою. До неї можуть відноситися картинки, Javascript, CSS і файли для завантаження. Такі матеріали можна кешувати - зберегти для віддачі на спеціальному сервері або в браузері користувачів. Так ми знімемо навантаження з основного сервера.

- **CDN**

CDN-сервіси - це мережі серверів, розподілені по різних регіонах. Вони виконують три важливі функції:

1. Автоматично кешують контент на своїх серверах, знімаючи навантаження з вашої системи.
2. Роздають кеш з найближчого для користувача дата-

центру, що прискорює запити між браузером і сервером.

3. Захищають сайт від спамерів, хакерів і спамерських пошукових роботів.

Існує багато надійних CDN-провайдерів, наприклад: StackPath, Securi, AmazonCloudFront, Cloudflare.

- **Крок №5. Стрес-тести**

В процесі розробки високонавантажених проектів і на фінальній стадії обов'язково проводяться стрес-тести. Так перевіряється, кількість одночасних запитів яких може витримати кожна сторінка сайту. З цією метою використовуються такі інструменти, як wrk, apachebenchmark і locust.

Для сторінок, які провалили тест і не витримують заявлену навантаження, проводиться аналіз всіх функцій окремо. Для цього існують спеціальні бібліотеки. Для Python - це cprofile.

- **Моніторинг**

Після запуску хайлоад-сайту потрібно безперервно відстежувати його продуктивність.

Згадані раніше хмарні платформи надають для цього готові інструменти. Наприклад, просунуті монітори продуктивності додатків (APS). А для оперативного усунення багів також важливо впровадити постійне логування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. <https://webcase.com.ua/uk/razrabotka-vysokonagruzhennyh-sajtov/>

*Буртик А.,
студент I курсу,
спеціальності «Інженерія програмного забезпечення»,
Фаховий коледж
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
к.і.н., доц. Федик Л.Б.,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

СУЧАСНИЙ ЛЕНД-ЛІЗ ДЛЯ УКРАЇНИ

У сучасному світі торгівля зброєю доволі добре урегульована, що за звичайних умов цілком правильно. Державивідрізняються за рівнем економічного розвитку та політичними режимами, а також дотриманням норм міжнародного права у сфері торгівлі та використання зброї. Як правило торгівля зброєю пов'язана з контрабандою, корупційними угодами незаконними оборудками. Тому сьогодні еряд країн (Бразилія, Мексика, Колумбія, Венесуела, Гватемала, Лівія, Сирія) в яких продається все: від автомата до крісла у владі. Тому існує великий шанс того, що якщо продати зброю де-небудь Африці, то через деякий час, її можна побачити в руках наприклад мексиканського наркобарона або ісламських бойовиків. Нелегальний обіг та розповсюдження зброї становить загрозу для стабільності у світі. Тому розвинені країни зацікавлені в тому, щоб сучасні види озброєння потрапляли тільки в надійні руки та в жодному разі не розповсюджувалися безконтрольно по світу і таким чином не перетворювати локальні конфлікти у війни. Водночас починаючи з другої половини минулого століття і до 24 лютого 2022 року не було нічого схожого на фронтальний зіткнення двох регулярних армій країн і сумарним населенням 200 мільйонів людей та з реальними ризиком втягнення у цю війну сусідніх країн, з ракетними обстрілами, танковими боями в центрі Європи. Це зумовило кардинальну зміну підходів щодо торгівлі та постачання зброєю.

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

Якщо раніше продаж зброї був складним і тривалим процесом, то у випадку України, звична схема поставки зброї за довгостроковими контрактами просто не працює. Конфлікт в Україні став першою, з часів Другої світової війни, ситуацією, коли максимально скоротився період від прийняття рішення до його впровадження: зранку приймається рішення про дозвіл на надання зброї, а вже до вечора вона відвантажується на корабель. У перші тижні війни країни ЄС стали жити в логіці колишніх часів (коли намагалися вирішити будь-які конфліктні ситуації дипломатичним шляхом), оскільки західні країни не були впевнені у довгостроковій оборонній спроможності України. Однак українці змогли довести те, що вони готові до війни та що немає небезпеки потрапляння європейського озброєння у російській руці. Із ходом бойових дій в Україні європейські лідери почали усвідомлювати, що немає сенсу умиряти Росію і якщо в подальшому вона не зустрічатиме опору в Україні, війна з великим шансом може розповсюдитися у Європу. Тому, перед провідними країнами постала альтернатива: або вони зупинять Росію руками українців, для чого їм потрібно багато сучасного озброєння, або вже завтра їм доведеться самотійно воювати з Росією. Тому, якщо у минулі роки, західні держави відмовлялися поставляти Україні важке озброєння, обмежуючись засобами захисту, а в перші дні агресії йшлося тільки лише про стрілкові озброєння та про переносні ракетні системи, малі безпілотники, то пізніше вхід пішли броне автомобілі та зенітні установки, а слідом стара радянська техніка з країн колишнього соціалістичного табору. Тепер же від союзників прибувають дорогі одиниці артилерії М777 із Австралії, які можуть стріляти керованими снарядами на 40 км з точністю до 5 м. Якщо ще недавно йшлося про Т-64 з чеських складів, то тепер в планах поставка американських абрамсів. Щоб оцінити масштаб допомоги Україні досить взяти кілька цифр. Повний пакет допомоги, який запропонував американський президент Джо Байден в конгресі США, включає 33 мільярдів доларів, що складає 20 % довоєнного ВВП України [1].

Це загалом оборонні витрати України майже за 6 років. Навіть якби Україна витратила весь свій державний бюджет на оборону, вона ніколи б стільки не створила, скільки отримала за два місяці, ще до рішення про ленд-ліз і до конференції на базі Рамштайн [2]. Справа в тому що Україна не змогла б собі дозволити купувати артилерію по 5 000000 яка стріляє снарядами по 100000 доларів. Модернізація української армії, без допомоги США та європейських країн, затягнулася б в Україні на роки, якщо не десятиліття, від початку економічних, а потім і військових реформ.

Отже мужність української армії, змусила західних політиків повірити в нас, та побачити у В.Путіні не зло проти якого немає засобів і якому потрібно йти на поступки, а текем він є насправді – автократа, який має успіхи у пропаганді і очолює повністю корумпований режим. Війна згуртувала супротивників В.Путіна та зумовила корінний перелом у підході поступок агресору і дипломатичного вирішення питання на користь реальної підтримки України у боротьбі за мир і демократію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Закіянов Д. Ленд-ліз на \$33 млрд та конфіскації: як США допоможуть Україні перемогти. URL: <https://mind.ua/publications/20240545-lend-liz-na-33-mlrd-ta-konfiskaciyi-yak-ssha-dopomozhut-ukrayini-peremogti>

2. Сокирчук Н. 40 країн проти Путіна. Підсумки зустрічі на авіабазі у Рамштайні Повний текст читайте тут: <https://glavcom.ua/country/politics/40-krajin-proti-putina-pidsumki-zustrichi-na-aviabazi-u-ramshayni-841361.html>

Василевич А.,
студентка III курсу,
спеціальності «Готельно-ресторанна справа»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна

ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ ВУЛИЧНОЇ ІЖІ В УКРАЇНІ

Зклади, де можна швидко перекусити (або їх ще називають – «фаст-фуд» та «стріт-фуд»), впевнено стають невід'ємною частиною буденного життя українців, адже це швидко і зручно. Споживачі – і студенти, і середній клас, і навіть ті, хто має можливість харчуватися вдома, однак хоче зекономити час та позбавити себе необхідності приготування їжі та пов'язаних із цим супутніх процесів. Враховуючи попит на даний сегмент ринку харчування, дослідження теоретичних питань розвитку індустрії вуличного господарювання є актуальними [1, с. 78].

Сучасні вуличні підприємства харчування включають в себе кіоски, павільйони, автофургони, а також пересувні прилавки і візки. Кожне підприємство має свою специфіку, часто це одне найменування продукції або один вид продукції (хот-доги, чебуреки, сендвічі, гамбургери, печена картопля, млинці, шаурма, піріжки, слойки, кури, пончики).

Самостійним сегментом цього ринку є «весела їжа» (funfood) із специфічними продуктами – це попкорн відсолоненого до солодкого і карамелізованого, цукрова вата, чіпси і т. п [3].

Набувають популярності фестивалі вуличної їжі, що призначені не лише для шанувальників різноманітних кулінарних пропозицій, але й для тих, хто бажає цікаво, весело провести вільний час. У Києві минулого року восени також відбувся вже шостий фестиваль вуличної їжі - де були представлені численні продовольчі точки з реалізації хот-догів, вареників, пельменів, мідій, равліків. У Одесі в такому форматі також пропонують форшмаки, овочеві і ягідні пироги, для вегетаріанців - кольоровий рис, медові пряники.

Розвитку стріт-фуду допомагають фудхолли, що надають в

оренду свої площі для розміщення багатьох точок вуличної їжі. Найбільш відомий зараз фудхол Kyiv Food Market, а найпрогресивніші мережі ресторанів вже обзаводяться власними майданчиками (Gastrofamily Food Market, BRomarket) [2].

Вулична їжа розвивається бурхливими темпами, що обумовлено як загальносвітовим трендом популярності стріт-фуду, що дозволяє залучати до закладів молодь, так і нашими вітчизняними економічними реаліями. Сьогоднішня українська молодь не хоче переплачувати за пафосність, віддають перевагу демократичним гастрономічним форматам.

Робота будь-якої мережі стріт-фуду має **наступні характеристики**:

1. *Трейлери прикріплені до виробничої бази*, на якій виготовляються напівфабрикати високого ступеня готовності, а обладнання для доготовки і приготування страв розміщується у вагончику.

2. *Асортимент продукції невеликий*. При цьому споживачі не відчують недостачі асортименту за рахунок численних і різноманітних пропозицій від різних мереж стріт-фуду.

3. *Теплове обладнання*, в якому викладено продукт або здійснюється його доготування, повинно зберігати смакові якості страви. Технологія організації харчування стрітфуд являє собою приготування страв швидкого харчування із замороженої продукції (сосиски, гамбургери, слойки, піци), в окремих випадках продукція готується з охолоджених продуктів на повільному вогні (шашлики, шаурма, кури - гриль).

4. *Асортимент страв вуличних точок максимально адаптований до швидкого, масового приготування* й орієнтований на часте повторення операцій. Найбільш затребуваними є фірмова випічка, запечена картопля, хот-доги, сендвічі і гарячі бутерброди.

Вулична їжа є демократичною, доступною широкому колу споживачів формою надання послуг харчування у вигляді свіжої смачної їжі, що виключає пафосність, важливість. Страви, приготовлені з якісних місцевих продуктів, презентовані

споживачам у форматі свята, є гастрономічним трендом останнього десятиліття в світі [2].

Розвиток вуличної їжі дає поштовх розвитку внутрішнього туризму, що є актуальним сьогодні.

Основною перевагою вуличного харчування є доступність і наближеність до великих потоків людей. Точки розташовуються в найбільш зручних місцях міста: на перетині транспортних та пішохідних потоків, поблизу входів у метро. У 40% випадків купівля в кіосках вуличного харчування відбувається поруч з місцем роботи/навчання, а в 38% – по шляху до їх слідування [6, с. 465].

Стріт-фуд – перспективний напрямок в індустрії харчування в умовах сформованої економічної ситуації в Україні. Ринок стріт-фуду в Україні ще не заповнений на достатньому рівні і є вигідним напрямком у розвитку власного бізнесу. Відкриття торгової точки з продажу «вуличної їжі» не вимагає великих фінансових вкладень і при вдалому розташуванні стріт-фуду біля великого потоку людей окупається в короткі терміни, тому даний напрямок може стати популярним серед малих підприємців. Так само стріт-фудисти стають цікаві і великим мережам, і закладам громадського харчування як додаткове джерело отримання доходу і реклами своєї компанії [1, с. 82].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Мальська М.П., Гаталюк Н.М., Ганич Н.М. Ресторанна справа: технологія та організація обслуговування туристів (теорія та практика) Київ: Центр учбової літератури, 2013, 304 с.
2. П'ятницька Г.Т. Ресторанне господарство України: ринкові трансформації, інноваційний розвиток, структурна переорієнтація: монографія. Київ : КНТЕУ, 2007, 465 с.
3. Осипов М. Якість, смак, естетика задають правильний тон. *Ресторатор*. 2015. №4. С. 18-19.
4. Дідковська Б.В. Підприємства вуличного харчування як перспективний напрямок бізнесу в сфері відпочинку громадян. *Економіка і менеджмент культури*. 2014. №1. С. 78-82.
5. Негода Т., Будник О. Еволюція вуличних страв: що

змінюється для любителів перекусити на ходу. Київ-Стамбул: URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-yakisnezhyttia/3241585-evolucia-vulicnih-strav-so-zminuetsa-dla-lubiteliv-perekusiti-na-hodu.html> (дата звернення 11.05.2022).
6. Павлюк В.М. Розвиток індустрії вуличного господарювання: від історії до сучасності. Житомир: ДУЖП: URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wpcontent/uploads/2020/02/607.pdf> (дата звернення 11.05.2022).

*Вепрейчук С.,
студент 4 курсу,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Веркалець С. М.,
ст. викладач
кафедри архітектури та будівництва,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

ОСНОВИ ТА ФУНДАМЕНТИ БУДІВЕЛЬ І СПОРУД

Сьогодні ми поговоримо про фундамент. Які існують його види, та в яких випадках обирається той чи інший. Почнемо з того, що таке взагалі «фундамент» і навіщо він потрібен? Фундамент є опорою будь-якої будівлі, тобто це конструкція, яка приймає всю вагу навантаження від верхівки і розподіляє її по основі. Головне призначення фундаменту - витримати вагу будівлі [1].

Рівень фундаменту безпосередньо залежить від типу, глибини замерзання і геологічної будови ґрунту під фундаментом. Закладати його рекомендується нижче глибини замерзання землі. Для конструювання фундаменту використовуються високоміцні, морозо- і водостійкі матеріали, зокрема бутовий камінь,

пісок, гравійний відсів, збірні і монолітні залізобетонні вироби. Завдяки своїй конструкції фундаменти поділяються на стрічкові, суцільні, стовпчасті та пальові. В залежності від технології будівництва - збірні та монолітні.

Стрічковий фундамент - найпоширеніший тип, відрізняється своєю простотою і надійністю. Це залізобетонна смуга, яка проходить по всьому периметру будівлі. Стрічку фундаменту закладають під усіма несучими стінами будівлі, утворюючи бетонний контур. Ідеально підходить для будинків з важкими стінами або перекриттями, а також, для тих будинків, де планується підвал або гараж. Стрічковий фундамент поділяють на монолітний та збірний. Збірний фундамент, в залежності від структури споруди, збирають з різних елементів, зокрема у панельних будинках збірний фундамент виготовляється з залізобетонних плит - подушок і бетонних панелей (зовнішніх та внутрішніх) [1].

Суцільний (плитний) фундамент використовується: при слабкому ґрунті на місці будівництва або при значному навантаженні від будівлі; якщо основа ґрунту зруйнована, розмита або насипна; при нерівномірному ущільненню ґрунтів; якщо існує необхідність захисту ґрунту від високого рівня ґрунтових вод. Суцільний фундамент представляє собою ребристі та плоскі пластини або перехресні смуги. У випадку споруд з великою навантаженістю, а також для використання підземного простору застосовується коробчастий фундамент. Суцільний фундамент проектується під будівлі, переважно з каркасною конструктивною системою.

Стовпчастий фундамент використовують в будівлях без підвального приміщення з дерев'яними, каркасними або щитовими стінами. Але коли необхідно глибоке закладання і стрічковий фундамент неекономічний, то стовпчастий фундамент закладають і під цегляні стіни. Цей тип фундаменту визначається системою бетонних стовбців, які підтримують будівлю в ключових точках. Він характеризується низькою ціною за рахунок низького споживання матеріалу, але придатний

не для всіх типів ґрунтів (краще використовувати на глиняних ґрунтах) [2].

Під колони каркасних, та великопанельних будинків, стовпчасті фундаменти формують з подушки і фундаментного стовпа або з блоку стаканного типу, що утворюють форму черевика.

Пальовий фундамент необхідний тоді, коли будівництво здійснюється на нестійких ґрунтах. Їх широко використовують при будівництві дачних будинків та котеджів. Залізобетонні або сталеві палі впираються прямо в ґрунт, а зверху вони з'єднуються сітками, створюючи таким чином стабільну конструкцію. Один з типів пальового фундаменту - це буронабивний.

При зведенні фундаментів важливо подбати також про гідроізоляцію, попереджаючи тим самим виникнення вогкості і вологості, а в подальшому і утворення тріщин на стінах. [3]

Основою вважають шари ґрунту, що залягають нижче підошви фундаменту і в сторони від нього, що сприймають навантаження від споруди і впливають на стійкість фундаменту і його переміщення. Проектування основ будівель і споруд залежить від великої кількості факторів, основними з яких є: геологічна і гідрогеологічна будова ґрунту; кліматичні умови району будівництва; конструкція споруджуваної будівлі і фундаменту; характер навантажень, що діють на ґрунт основи, і т.д. Основи під фундаменти будівель і споруд бувають природними і штучними.

Природними основами називають ґрунти, які в умовах природного залягання володіють достатньою несучою здатністю, щоб витримати навантаження від споруджуваного будинку або споруди. Природні основи не вимагають додаткових інженерних заходів по зміцненню ґрунту; їх пристрій полягає в розробці котловану на розрахункову глибину закладення фундаменту будівлі або споруди. До ґрунтів, придатним для влаштування природних основ, відносяться скельні і нескельні.

Штучними основами називають ґрунти, які за механічними властивостями в своєму природному стані не можуть витримувати навантаження від будівель і споруд. Тому для зміцнення

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

слабких ґрунтів необхідно виконувати різні інженерні заходи. До слабких відносяться ґрунти з органічними домішками і насипні ґрунти. Ґрунти з органічними домішками включають : рослинний ґрунт, мул, торф, болотний ґрунт. Насипні ґрунти утворюються штучно при засипці ярів, ставків, місць звалища. Перераховані ґрунти неоднорідні за своїм складом, пухкі. Тому в якості основ їх використовують тільки після зміцнення ущільненням, цементацією, силікатизацією, бітумізація або термічним способом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. <http://vash-dim.rv.ua/ua/articles/3/>
2. <https://romb.companay/news-chtotakoefundament-ua>
3. <https://ck.dp.ua/ua/articles/fundamenty/>

*Вінтоняк І.,
студент групи Ас-2020-2,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Кизимишин Л.П.,
ст. викладач
кафедри архітектури та будівництва,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

САНІТАРНО-ТЕХНІЧНЕ ОБЛАДНАННЯ БУДИНКІВ

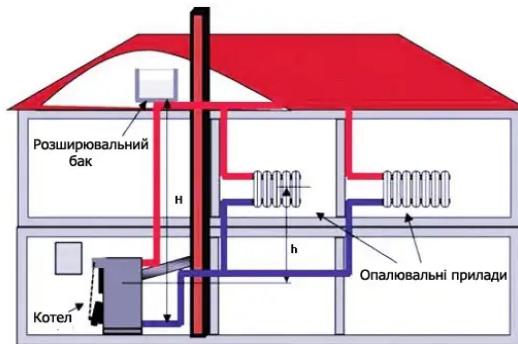
Оскільки більшу частину свого життя людина проводить у приміщеннях, то для забезпечення її нормального самопочуття і працездатності воно повинно відповідати санітарно-гігієнічним і фізіологічним вимогам.

Під мікрокліматом приміщення розуміють сукупність теплого, повітряного і вологого режимів у їх взаємозв'язку. Основна вимога до мікроклімату – підтримування найсприятливі-

ших умов для людей, які знаходяться в приміщенні. Організм людини має властивість до саморегуляції температури і підтримання її сталою ($36,6^{\circ}\text{C}$). Для нормальної життєдіяльності і самопочуття людини має бути тепловий баланс між теплотою, що виділяє організм, і теплотою, яка йде в навколишнє середовище. Зазвичай, понад 90% теплоти виділяється в навколишнє середовище (половина – випромінюванням, чверть – конвекцією, чверть – випаровуванням) і менше 10% теплоти втрачається в результаті обміну речовин.

Система опалення призначена для створення і підтримання в приміщенні в холодну пору року необхідної температури повітря, яка регламентується відповідними нормами. Розрахунок системи опалення на абсолютну мінімальну температуру, яка спостерігається один раз у декілька років, причому протягом короткого періоду, економічно недоцільний, адже завдяки тепловій інерції огороження помітного зниження температури внутрішнього повітря приміщення не відбувається.

Тривалість опалювального періоду залежить від кількості днів з середньодобовою температурою $+8^{\circ}\text{C}$ і нижче [1].

Рисунок 1 - Водяне опалення будинку.

Під час проектування системи опалення будинку потрібно особливу увагу приділяти вибору конструкцій зовнішніх огорожень й оцінці їх опору теплопередачі. Огороження приймають за умови забезпечення мінімальних затрат на будівництво та експлуатацію. Ці затрати включають вартість будівель-

них конструкцій, затрати на паливо і електроенергію під час роботи системи опалення будинку.

Системи опалення складаються з таких основних елементів: джерела тепла, трубопроводів і опалювальних приладів. Джерелом тепла можуть бути індивідуальні, дахові, групові або районні котельні, ТЕЦ. За допомогою трубопроводів теплоносії переміщається від місця вводу зовнішніх теплових мереж у будинок або джерела тепла, розташованого в будинку, до опалювальних приладів. Останні передають тепло від теплоносія до повітря приміщення. Системи опалення поділяють на місцеві й центральні. До місцевих систем відносять ті, в яких усі основні елементи об'єднані в одному пристрої. Такими системами є печі, газове та електричне опалення. Радіус дії місцевих систем опалення обмежений одним або двома суміжними приміщеннями.

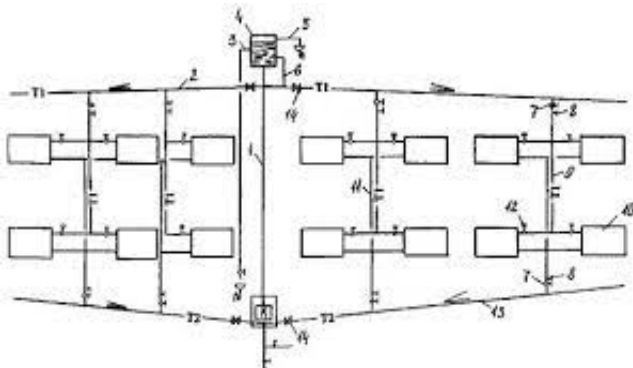
У центральних системах джерело тепла винесене за межі приміщень, які опалюються, або взагалі за межі будинку. Системи 16 центрального опалення класифікують за видом теплоносія, його температурою і тиском, способом переміщення, передачею тепла від зовнішньої поверхні опалювальних приладів до повітря приміщення і за схемними рішеннями [2].

Центральними системами опалення називають системи, в яких генератор теплоти розміщений в окремому приміщенні, а в опалювальних розташовані тільки опалювальні прилади, з'єднані між собою розгалуженою системою теплопроводів.

Центральне опалення забезпечує теплом кілька кімнат або квартир. Опалювальна система розташовується в центральній зоні, як правило, в підвалі. Вся система центрального опалення складається з теплогенеруючих агрегатів та системи розподілу і передачі тепла, утворює замкнутий контур опалення. Опалювальний контур забезпечує теплом всі підключені до нього приміщення.

Першим компонентом в системі центрального опалення є теплогенератор, наприклад, газовий конденсаційний котел. Для виробництва та використання тепла підходять також інші тех-

нічні рішення. У всіх технічних засобах відбувається нагрів теплоносія, яким в системах центрального опалення є вода [4].

Рисунок 2 Схема насосної системи водяного опалення.

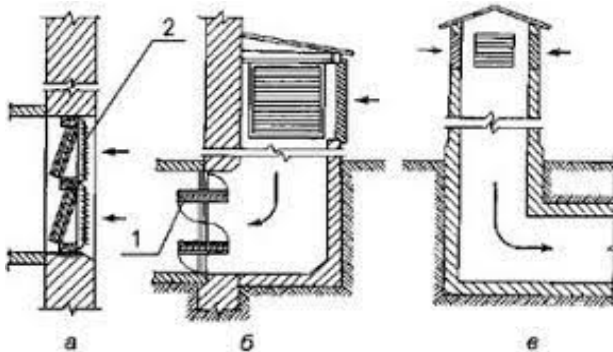
Використання пластмасових труб і виробів санітарно-технічних систем вирішує проблему ресурсозбереження в будівництві, дозволяючи зменшити масу будівель, знизити металомісткість за рахунок заміни традиційних матеріалів пластмасовими, підвищити їх експлуатаційні якості, знизити паливно-енергетичні ресурси, спростити монтаж систем. Збільшення терміну служби пластмасових санітарно технічних виробів обумовлює ефективність їх використання як у великих житлових, громадських і промислових будівлях, так і в малоповерхових будинках садибного типу, окремих квартирах та ін.

В умовах незалежності України, інтенсивного розвитку виробництва, надходження на ринок сучасного вентиляційного обладнання з-за кордону відбувся поштовх у розвитку економічних і прогресивних способів створення та підтримання нормованих параметрів повітряного середовища приміщень громадських будівель і споруд. Вентиляція – це забезпечення мікроклімату та чистоти повітря, що відповідає санітарно-гігієнічним і технологічним вимогам, а також створення необхідного повітрообміну. Це і є внутрішнім завданням вентиляції.

Зовнішнє завдання вентиляції полягає у вирішенні питання захисту повітряного басейну від забруднення шкідливими викидами з використанням при цьому нових ефективних тех-

нічних засобів. Правильне використання досконалих технічних засобів у галузі вентиляції забезпечує збереження здоров'я людей, підвищення якості продукції і необхідний перебіг технологічних процесів, збереження придатності споруд, художніх та історичних цінностей.

Повітрозбірні пристрої припливних вентиляційних систем розташовуються приставними до зовнішньої будівлі або виносяться в зелену зону на деяку відстань від приміщення. Місце встановлення повітрозбірних пристроїв диктується умовою надходження в систему незабрудненого зовнішнього повітря. Повітрозбірник, як за механічної, так і природної вентиляції необхідно влаштовувати на позначці не нижче 2 м, а в зеленій зоні – не нижче 1 м від рівня ґрунту до низу прорізу. Повітрозбірні пристрої (шахти) необхідно розташовувати на відстані не менше 10-12 м по горизонталі та не менше - 6 м по вертикалі від місць наявності джерел шкідливих викидів [3].

Рисунок 3 - Конструкція по вітрозбірних пристроїв припливних вентиляційних систем:

а – вмонтований пристрій у зовнішній стіні; б – приставна припливна шахта; в – виносна припливна шахта; 1 – утеплювальний клапан; 2 – решітка.

Одним із важливих засобів профілактики у закритих виробничих приміщеннях є своєчасне та постійне провітрювання приміщень та забезпечення допустимих рівнів мікроклімату.

До основних показників мікроклімату повітря робочої зони

відносяться: температура, відносна вологість, швидкість руху повітря. На параметри мікроклімату та стан людського організму також впливає інтенсивність теплового випромінювання різних нагрітих поверхонь, температура яких перевищує температуру у виробничому приміщенні.

Тривала дія на організм людини несприятливих метеорологічних умов погіршує самопочуття, знижує продуктивність праці і часто призводить до різних захворювань і порушень стану здоров'я. Завдання роботодавця для збереження здоров'я працюючих, створити на робочому місці оптимальні, або допустимі мікрокліматичні умови. Комфортне самопочуття працюючого забезпечується відповідним співвідношенням температури, відносної вологості і швидкості руху повітря.

При проведенні вимірювання в холодний період року температура зовнішнього повітря не повинна бути вищою за середню розрахункову температуру, в теплий період — не нижчою за середню розрахункову температуру, що приймається для опалення та кондиціонування за оптимальними та допустимими параметрами.

Нормалізація несприятливих мікрокліматичних умов здійснюється за допомогою комплексу заходів та способів, які включають: будівельно-планувальні, організаційно-технологічні, санітарно-технічні та інші заходи колективного захисту. Для профілактики перегрівань та переохолоджень робітників використовуються засоби індивідуального захисту, медико-біологічні тощо [5].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. kipt.com.ua/wp-content/uploads/2018/11/Санітарно-технічне-обладнання-будівель.pdf
2. ep3.nuwm.edu.ua
3. prezentaciya-z-disciplini-sanitarno-tehniche-obladnannya-budivel-162349.html
4. www.vaillant.ua
5. dsp.gov.ua

Воцак Р.,

студент I курсу,

спеціальності «Право»

ЗВО «Університет Короля Данила»,

Науковий керівник:

Гуменюк Т.І.,

д. і. н., професор, професор кафедри права,

ЗВО «Університет Короля Данила»,

м. Івано-Франківськ, Україна

РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА: ГЕНОЦИД УКРАЇНЦІВ.ПРАВОВІ АСПЕКТИ

В історії Росії Україна відіграла особливу роль, тому її незалежне існування є викликом російській імперській свідомості й психологічно травмує сучасних російських імпершівіністів. Певний час у минулому вона була потужним духовним, культурним та ресурсним донором і разом із тим рушієм трансформації Московського царства в імперію. Після приєднання її території воно розширило свої межі до кордонів Східної Європи, а згодом проголосило себе імперією, адаптувало для себе назву української стародавньої держави – Русь – та привласнило всю історію України-Русі перед монголо-татарською навалою. Відродження незалежної державності України неминуче пов'язане з відновленням її національної пам'яті та окремішньої національної історії, робить історію Росії урізаною, руйнує міф про тисячолітню державність та споконвічну належність останньої до європейського цивілізаційного простору. Російські імпершівіністи розуміють, що без України (з її територією, ресурсами та людським потенціалом) будь-які спроби Росії відновити свій імперський статус є безперспективними. Як наслідок – тамтешня політична еліта й більшість громадян вважають, що: – Україна є частиною Росії і не повинна існувати відокремлено від неї; – Україна винна у дезінтеграції радянської імперії і спричинених цим негараздах Росії; – росіяни й українці є одним народом, їхнє возз'єднання в одній державі має за-

вершитися формуванням потужного надетносу та утворенням «Русского міра» з однією церквою, однією мовою та однією культурою; – незалежна державність України є геополітичною аномалією і становить стратегічну загрозу для Росії; – Росія без України є геополітично незавершеною і не може відродитись як світова наддержава. Укорінені в російській ментальності антиукраїнські ідеологи та реваншистські прагнення визначають зміст української зовнішньої політики РФ, остаточна стратегічна мета якої передбачає тотальне знищення України як геополітичної реальності, національної одиниці та суб'єкта міжнародного права. Відповідно за фасадом відносин, притаманних цивілізованому відносинам між суверенними державами, Росія здійснює щодо України спецоперацію, у якій домінують три ключових імперативи: 1) протидія інтеграційній політиці України в західному напрямку, оскільки її членство в НАТО та ЄС роблять саму ідею відродження російської (під машкарою євразійської) неоімперії нездійсненною; 2) викорінення всього українського в межах і поза межами Росії, оскільки лише знищення української ідентичності може стати передумовою створення та запорукою існування такої імперії; 3) постійне підтримання в Україні стану керованого хаосу та провокування сепаратистських рухів, спрямованих на послаблення державних інституцій, розчленування країни та руйнацію її державності. Збройна агресія Росії проти України, яка розпочалася 27 лютого 2014 року силовим захопленням приміщення Верховної Ради Автономної Республіки Крим, супроводжувалась окупацією півострова російськими збройними регулярними та іррегулярними формуваннями [1].

24 лютого 2022 року Російська Федерація розв'язала агресивну війну проти України. Після цього Міжнародний Суд Організації Об'єднаних Націй (МС ООН) ухвалив 16 березня 2022 року рішення (наказ) щодо тимчасових заходів у справі Україна проти Російської Федерації «Щодо звинувачень у вчиненні геноциду відповідно до Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за нього». Рішення МС ООН на найвищому

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

юридичному рівні зафіксувало незаконні військові дії Росії на території України. До того ж у тексті рішення зазначено, що суд не знайшов жодних доказів на користь тверджень РФ про вчинення Україною злочину геноциду на своїй території. Суд зобов'язав Росію негайно припинити вторгнення в Україну. Натомість Російська Федерація продовжила здійснювати воєнні злочини на території нашої держави [2].

11 квітня 2022 року Верховною Радою було зареєстровано проєкт постанови №7276 «Про вчинення Російською Федерацією геноциду в Україні». Цією заявою український парламент звертається й до міжнародної спільноти з проханням визнати вчинення росією геноциду українського народу, а також злочинів проти людяності та воєнних злочинів в Україні. В 2015 році Україна надала згоду на юрисдикцію Міжнародного кримінального суду щодо злочинів, вчинених під час російської агресії. Ця згода охоплювала воєнні злочини та злочини проти людяності – злочину геноциду вказано не було. Водночас у заяві від 2 березня 2022 року прокурор МКС витлумачив визнання Україною згоди на юрисдикцію суду як таке, що охоплює не лише прямо згадані воєнні злочини та злочини проти людяності, а й злочин геноциду. Тому юрисдикція щодо нього у Міжнародного кримінального суду є вже зараз [3]. Верховна Рада на засіданні 14 квітня, ухвалила постанову, якою визнала дії російської армії в Україні геноцидом українського народу. За документ проголосували 363 народні депутати. «Вчинені ЗС РФ дії є не просто злочином агресії, а переслідують мету системного та послідовного знищення українського народу, його самобутності та позбавлення його права на самовизначення та самостійний розвиток. Це вимагає невідкладного визнання дій, вчинених ЗС РФ під час останньої фази збройної агресії РФ проти України, яка розпочалася 24 лютого 2022 року, геноцидом українського народу», – йдеться в пояснювальній записці до постанови. Також ця постанова передбачає направлення звернень від Верховної Ради до ООН, ПАРЄ, Європарламенту, ПА ОБСЄ, ПА НАТО, урядів та парламентів іноземних держав

щодо визнання дій російських військових в Україні геноцидом українського народу [4]. У міжнародному праві поняття злочину геноциду з'явилося після Другої світової війни. Ініціатором його появи був юрист Рафаель Лемкін. Кульмінацією багаторічних зусиль Лемкіна стало ухвалення Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй 9 грудня 1948 року Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за нього. Саме визначення геноциду, закріплене в Конвенції, є міжнародно визнаним та використовується у Римському статуті Міжнародного кримінального суду, один з прокурорів якого Карім Хан розслідує злочини Росії проти України. Конвенція визначає геноцид як будь-які з наступних дій, здійснені з наміром повністю або частково знищити національну, етнічну, расову чи релігійну групу як таку: вбивство, нанесення тяжких тілесних або психічних ушкоджень, навмисне створення життєвих умов, які розраховані на повне або часткове знищення, дії, розраховані на унеможливлення народження дітей, насильницька передача дітей цієї групи іншій [5].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Василенко В. Агресія Росії: генеза, мета, способи протидії та правові наслідки. URL: <https://tyzhden.ua/Politics/105356>
2. Заява Комітету з питань правової політики щодо фактів геноциду українського народу. Інформаційне управління. Опубліковано 04 квітня 2022, о 14:17. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/razom/221294.html>
3. Назарчук І. Геноцид українців внаслідок російської збройної агресії: від політичних заяв до юридичного визнання. *Юридична газета*. URL: https://yurgazeta.com/publications/practice/inshe/genocid_ukrayinciv-vnaslidok-rosiyskoyi-zbroynoyi-agresiyi-vid-politichnih-zayav-do-yuridichnogo-viz.html
4. Пиріг В. Верховна Рада визнала звірства росіян в Україні геноцидом. URL: <https://zaxid.net/news/>
5. Які злочини є геноцидом за міжнародним правом. URL: <https://uinp.gov.ua/informaciyni-materialy/rosiysko->

ukrayinska-viyna-istorychnyy-kontekst/yaki-zlochyny-yeg-enocydom-za-mizhnarodnym-pravom

*Гавадзин М.,
Студентка II курсу,
спеціальність «Архітектура та містобудування»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
викл. **Каліберда М.В.**,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

АРХІТЕКТУРНІ РЕАЛІЇ У ВОЄННИЙ ЧАС

Війна у 2022 році змінила життя кожного українця. Відновлення інфраструктури в Україні після закінчення бойових дій потребує розгляду можливостей, які можна реалізувати найшвидше. Житлом потрібно забезпечити сотні тисяч постраждалих, що є передумовою розробки цільової урядової програми.

Урядом України розроблено такі альтернативи вирішення житлового питання людей, які втратили житло через війну. Першою альтернативою є тимчасове розташування внутрішньо переміщених людей на соціальних об'єктах до одного тижня. Друга альтернатива – програма «Прихисток». За участі польських партнерів у Львові відкрито першу чергу модульного містечка на 350 осіб для переселенців із тимчасово окупованих територій. У перспективі встановлення трьох модульних містечок у місті. Такий тип конструкцій характеризується відповідністю технічним та санітарними вимогам, а саме: освітленням, опаленням і необхідним обладнанням [1].

Третя альтернатива – максимально швидка добудова об'єктів за рахунок їх викупу у забудівників із дофінансуванням у середньо терміновій перспективі. Четверта альтернатива – відбудовування

житлових об'єктів на територіях, де вони були зруйновані – цільова довготермінова програма [2].

Системи модульного містечка RE:Ukraine – це «конструктор», який легко адаптувати до різних типів місцевості, форм ділянок і щільності поселення і дозволять зберегти гідний спосіб життя людям, що втратили житло. Такі проекти можуть з'явитись у Чернівцях, Ужгороді, Тячеві, Києві та Бучі. З пропозицією щодо співпраці до Balbek Bureau звернулись вже 14 країн, зокрема Німеччина, Японія, США, Ізраїль, Китай та Велика Британія [3].

Проект «RE:Ukraine» – це транзитне житло, що матиме декілька ре-функцій. Ці містечка можуть бути зведені біля зруйнованих міст і це часткове повернення в свій регіон, допоки відновлюється власне житло, що може тривати роки. Мета зробити дуже низьку собівартість будівництва. Вартість за квадратний метр загальнобудівельних робіт з імплементацією зовнішнього і внутрішнього оздоблення та меблями становить близько 500\$. Це майже така сама ціна, як імпортувати ці будиночки з Польщі або Туреччини [4].

Держава у довготерміновій перспективі може створити можливість будівництва архітектурних проєктів швидкої малоповерхової забудови. Для забезпечення швидкого будівництва розглядається можливість отримання європейських технологій і спрощення процедури ввезення необхідних матеріалів, будівельної продукції без сертифікації та будівельної техніки з країни Європи [5].

Актуальне питання, яке виникає локація будівництв. Адже нові об'єкти забудови мають відповідати соціальній інфраструктурі та враховувати технічні параметри комунальних мереж. Вирішенням соціально-економічних та технічних дисбалансів може стати створення індустріальних парків, тобто релокація бізнесу на безпечні території держави, а саме на Західну Україну. Дані території мають значний потенціал для швидкого нового будівництва, та є безпечним місцем, про що свідчить перебіг війни.

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

Для відновлення національної економіки Урядом України заплановано спрощення щодо отримання дозвільних документів та зниження рівня регуляторного впливу, що сприятиме адаптації бізнесу до воєнних умов та запитів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Лотоцька Н. Перше модульне містечко для внутрішньо переміщених осіб відкрито у Львові. URL: https://lb.ua/society/2022/04/19/513985_pershe_modulne_mistechko.html

2. Мерешук В. Уряд має короткострокову та цільову програму забезпечення переселенців житлом. URL: https://lb.ua/news/2022/05/02/515486_uryad_maie_kortkostrokovu_tsilovu.html

3. Міроненко Т. Архітектор Слава Балбек заснував волонтерський штаб та створив систему тимчасового житла для переселенців. Як влаштовано його фронт боротьби. URL: https://forbes.ua/lifestyle/arkhitekto-slava-balbek-zasnuvav-volonterskiy-shtab-ta-stvoriv-sistemu-timchasovogo-zhitla-dlya-pereselentsiv-yak-vlashtovano-yogo-front-borotbi-26042022-5656?utm_campaign=later-linkinbio-forbes.ukraine.official&utm_content=later26427427&utm_medium=social&utm_source=linkin.bio

4. Черниш О. Архітектор Слава Балбек: як відновлювати зруйновані міста і будувати житло переселенцям. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-61256146>

5. Повернути втрачене: які плани має Уряд щодо відбудови держави. URL: <https://mind.ua/openmind/20238806-povernuti-vtrachene-yaki-plani-mae-uryad-shchodo-vidbudovi-derzhavi>

*Галій А.,
студентка III курсу,
спеціальності «Облік і оподаткування»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

ЕЛЕКТРОННА ПОДАТКОВА ЗВІТНІСТЬ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

У сучасних умовах, важливим напрямком економічного розвитку України є удосконалення податкової системи. Вітчизняна податкова система динамічно розвивається під впливом змін чинного законодавства, яке впорядковує справляння податків, зборів та інших обов'язкових платежів. Разом з тим, зазначені процеси мають неабиякий вплив на нестабільність та неоднозначність трактування норм законодавства у сфері оподаткування. Протягом становлення та розвитку податкової системи окреслена проблема посилювалась через збільшення кількості нормативно-правових актів, норми яких доволі важко інтерпретувати та застосувати у практичній діяльності платників податків. Нажаль, визначальними атрибутами вітчизняного податкового законодавства є суперечливість положень та невизначеність термінів. Зазначене призвело до суттєвих помилок у нарахуванні податків, внаслідок чого бюджети відповідних рівнів втрачали надходження, необхідні для фінансування соціально-економічних програм.

Прийняття Податкового кодексу призвело до уніфікації нормативно-правової бази оподаткування та удосконалило механізм справляння податків, зборів, обов'язкових платежів. З прийняттям Кодексу відбулися суттєві зміни у самій податковій системі України та у механізмі справлення податків.

Вважаємо, що впровадження в практичну діяльність платників податків механізму електронної звітності є запорукою оперативного та якісного формування звітних показників, мінімізації появи випадкових помилок, а також порозуміння між

підприємницькими структурами та державними органами фінансового контролю. Суб'єкти господарювання мають змогу звітуватися за наслідками фінансово-господарської діяльності через електронні сервіси. Така система передачі електронних звітів значно прискорює отримання платником податків інформації про подання звітності, надає йому можливість оперативно отримати інформацію про стадію проходження електронного звіту та гарантує, що звіт буде своєчасно доставлений до державного органу контролю.

Електронний звіт – це звіт, що складається в електронній формі відповідними суб'єктами у спеціальному програмному забезпеченні, інформація в якому фіксується у вигляді електронних даних із обов'язковими реквізитами та засвідчується необхідними цифровими підписами. Це одночасно і форма, і спосіб подачі будь-якої звітності.

До 2003 року в Україні звітність подавалася до державних органів контролю у паперовому вигляді. Складати таку звітність можна було з використанням бухгалтерського або неспеціалізованого програмного забезпечення, однак подання звітності відбувалося виключно у паперовому форматі. Подача звітності здійснювалася або вручну за місцем реєстрації платника податків, або поштою. Проте, згодом були прийнято два основні закони, що офіційно зафіксували впровадження використання електронних документів, у тому числі електронних звітів, – Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг»[1] та Закон України «Про електронний цифровий підпис»[2]. Електронний підпис є обов'язковим реквізитом електронного документа, який використовується для ідентифікації автора та/або підписувача електронного документа іншими суб'єктами електронного документообігу.

Електронний цифровий підпис – це вид електронного підпису, отриманого за результатом криптографічного перетворення набору електронних даних, який додається до цього набору або логічно з ним поєднується і дає змогу підтвердити його цілісність та ідентифікувати підписувача. Електронний циф-

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

ровий підпис накладається за допомогою особистого ключа та перевіряється за допомогою відкритого ключа.

З метою подання електронної податкової звітності платник податків повинен мати: по-перше, спеціалізоване програмне забезпечення для формування податкових документів в електронному вигляді у затвердженому форматі (стандарті); по-друге, доступ до мережі Інтернет та можливість відправлення/приймання електронних повідомлень електронною поштою; по-третє, засіб криптографічного захисту інформації (КЗІ), сумісний за форматами даних із засобами КЗІ, що використовуються в органах Державної податкової служби; по-четверте, чинні посилені сертифікати відкритих ключів, сформованих акредитованим центром сертифікації ключів для платника податків та уповноважених посадових осіб платника податків, підписи яких є обов'язковими для податкової звітності у паперовій формі.

З метою вдосконалення взаємовідносин між податковою службою і платниками податків в Україні державою створюються максимальні можливості для подання електронної податкової звітності.

Державне регулювання у сфері електронного документообігу спрямовано на вирішення наступних питань:

- реалізації єдиної державної політики електронного документообігу;
- забезпеченні прав і законних інтересів суб'єктів електронного документообігу;
- нормативно-правовому забезпеченні технології оброблення, створення, передавання, одержання, зберігання, використання та знищення електронних документів.

Вважаємо за доцільне окреслити основні недоліки подання електронної звітності, найголовніше – це доступ до Інтернету. Не менш важливою проблемою є необхідність придбання відповідного технічного і програмного забезпечення та навчання персоналу правилам роботи із відповідним забезпеченням.

Отже, використання електронної звітності має як позитив-

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

ні, так і негативні сторони. Якщо проаналізувати наведений перелік переваг та недоліків, то можна зробити висновок, що головним чином формування звітності в електронному вигляді призводить до скорочення часу на її формування та подання, а основним недоліком можуть бути організаційні, технічні й фінансові проблеми, замовленні формуванням такої звітності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 р., № 851 зі змінами і доповненнями: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=851-15>.

2. Про електронний цифровий підпис: Закон України від 22.05.2003 № 852-IV зі змінами і доповненнями: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/852-15>

*Герасименко Л.,
студентка 2-го курсу,
Факультету міжнародної торгівлі і права,
Державний торговельно-економічний університет,
Науковий керівник:
Шведова Г.Л.,
к.ю.н., доцент,
доцент кафедри правового забезпечення
безпеки бізнесу ДТЕУ,
м. Київ, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІФІКАЦІЇ УМИСНОГО ВБИВСТВА З ОСОБЛИВОЮ ЖОРСТОКІСТЮ

Кваліфікуючою ознакою вбивства з особливою жорстокістю є сам факт його вчинення за обтяжуючих обставин, а саме з особливою жорстокістю. Законодавець не дає точного визначення даного поняття, проте можна зробити висновок із По-

станови ККС ВС від 06.06.2019 року у справі №683/2620/17, що особливою жорстокістю слід вважати умисну дію (або бездіяльність), що супроводжується насильницькими діями проти життя особи, та полягає в заподіянні потерпілому або його близьким додаткового, як правило, тяжкого фізичного або психічного страждання. Винний усвідомлює, що він вчиняє діяння, які є надмірними для досягнення злочинного наслідку, але обирає саме такий спосіб вчинення кримінального правопорушення, який охоплює зайві (надмірні) діяння для позбавлення життя потерпілого [1]. У кримінологічній науці під жорстокістю розуміється егоїстичне ставлення, що проявилось в насильницьких діях, яке поєднується з крайнім ступенем «емоційного відкидання» [2, с.169].

Умисне вбивство відповідно до вимог п.4 ч.2 ст. 115 КК визнається вчиненим з особливою жорстокістю, коли винний усвідомлював, що завдає потерпілому особливих мук і страждань. Множинність поранень при вбивстві не у всіх випадках свідчить про наявність такої кваліфікуючої ознаки, оскільки закон пов'язує останню не тільки зі способом убивства, а й з іншими обставинами, які підтверджують, що винний діяв з умислом, спрямованим на вчинення кримінального правопорушення з особливою жорстокістю[3]. А також як зазначає П.П. Черепій, при призначенні покарання, як показник ступеня суспільної небезпеки конкретного вчиненого посягання, суди можуть враховувати обставини, які характеризують об'єкт та об'єктивну сторону зазначеного діяння. Відповідно до рекомендацій Пленуму ВСУ, суди, визначаючи індивідуальний показник тяжкості конкретного кримінального правопорушення, повинні виходити із обставин його вчинення (форма вини, мотив і мета, спосіб, стадія вчинення, кількість епізодів злочинної діяльності, роль кожного зі співучасників, якщо вчинено групою осіб, характер і ступінь тяжкості наслідків, що настали тощо)[4, с. 250-251].

Варто зазначити, що судова практика визначає вбивство, вчинене з особливою жорстокістю, як таке коли здійснювало-

ся глумління над трупом; здійснювалося при близьких особах потерпілого; або ж коли всі численні нанесені удари особа відчувала – ці всі фактори також впливають на подальший вирок правопорушнику. Хоча щодо останнього є різні думки, наприклад, Н.І. Загородников зазначає, що вбивство, яке пов'язане з нанесенням великої кількості ран, вважається жорстоким, хоч смерть і настає миттєво. Інший підхід має Ю.М. Антонян, який вважає, що не є особливою жорстокістю, коли потерпілий фактично не відчував особливих страждань, тобто смерть настала миттєво, хоча дії винного свідчать про його жорстокість.

Відповідно до аналізу судової практики найбільш поширеною кількістю ударів є від 10 до 20, а найбільш поширеними способами вчинення умисного вбивства з особливою жорстокістю є нанесення декількох ударів (41,5 %), нанесення декількох поранень холодною або вогнепальною зброєю (23,4 %), нанесення тілесних ушкоджень різними знаряддями (14,6 %) [5, с. 111]. Найчастішими є мотиви, які породжуються з побутових конфліктів і спорів. Серед яких як самостійні мотиви були встановлені помста і особисті неприязні стосунки. Вбивства з помсти були обумовлені протиправною поведінкою жертви: поширенням відомостей, що ганьблять злочинця або його близьких родичів, аморальною поведінкою [2, с.171].

Отже, як відомо, людина, її життя і здоров'я в Україні є найвищою соціальною цінністю, тому і не дивно, що вбивство з особливою жорстокістю відноситься до таких, що вчинені за обтяжуючих обставин. Аналізуючи викладене, можна сказати, що вчиняючи такий вид вбивства, винний бажає та навмисно обирає здійснення особливо жорстоких, надмірних фізичних, психічних чи моральних страждань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Постанова Касаційного кримінального суду у справі №683/2620/17 (провадження № 51-8589км18) від 06.06.2019 року [Електронний ресурс] URL : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/82316328>

2. Бундз Р. О., Кримінологічна характеристика злочинів, що

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

вчиняються неповнолітніми з особливою жорстокістю. Науковий збірник «Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції». Випуск 3. – Дніпропетровськ. – 2017 р., С. 169

3. Ухвала Колегії суддів палати з кримінальних справ Верховного Суду України від 15.07.2003 [Електронний ресурс] URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0199700-03#Text>

4. Черепій П. П. Окремі питання призначення покарання за умисне вбивство, вчинене з особливою жорстокістю. Прикарпатський юридичний вісник. Збірник наукових праць. – Івано-Франківськ. – Випуск 1 (3). – 2013 р. С. 250 – 251.

5. Черепій П. П. Кримінальна відповідальність за умисне вбивство з особливою жорстокістю за законодавством України. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Івано-Франківськ – 2019 р., С. 111.

*Гоцанюк М.,
студентка II курсу,
спеціальності «Філологія»
(англійська мова - переклад),
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Богайчук О. С.,
старший викладач
кафедри перекладу та філології,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

ЛЕКСИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ

У процесі перекладу виникають труднощі з підбором еквівалента слова чи словосполучення внаслідок відмінностей в системах мов і правилах використання одиниць мови. Це змушує перекладача шукати терміни, які як найкраще передадуть

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

сенс та значення, щоб досягнути “адекватного перекладу”, який характеризується змістовною і прагматичною еквівалентністю та точністю без порушення будь-яких правил мови. Саме досягнення адекватності, як відомо, є головною метою перекладу.

Однією з найважливіших навичок перекладача є вміння вдало використовувати перекладацькі трансформації – різні зміни лексичних елементів мови оригіналу (source language, SL) мовою перекладу (target language, TL) з метою збереження адекватності перекладу. Протягом усього часу існування перекладу, яке бере початок задовго до нашої ери, фахівці вдавалися до різноманітних способів збереження значення під час перекладу. Зрозуміло, що в кожній мові існують такі лексичні одиниці, які не мають схожого поняття в мові, якою потрібно перекласти. Такими неперекладними елементами може бути як слово, так і цілий текст. В мовознавстві відсутність лексичного еквівалента для позначення певного поняття називається лакуною. Наприклад, в англійській мові є термін “Grandparents”, який не має повного еквівалента в українській, тому перекладаємо його як “бабуся та дідусь”. Лексичні трансформації – це вихід за межі словникового визначення, компетентне пояснення неперекладного поняття.

На сьогоднішній день не існує єдиної класифікації перекладацьких трансформацій. Розглянемо класифікацію, яку пропонує відомий лінгвіст, лексикограф і перекладач Яків Йосипович Рецкер. Він виділяє тільки два види перекладацьких трансформацій: граматичні та лексичні.

До лексичних трансформацій належать:

Конкретизація (specification) - заміна слова чи словосполучення з ширшим значенням мови оригіналу на слова з конкретнішим значенням у мові перекладу.

Your papers, please! - Ваші документи, будь ласка!

Генералізація (generalization) - заміна слова чи словосполучення з вузьким значенням мови оригіналу на слова з більш широким значенням у мові перекладу.

The woman of 5 feet couldn't find a dress. – Низенька жінка не

змогла підібрати собі плаття.

Антонімічний переклад (antonymous translation) - заміна слова чи словосполучення мови оригіналу на слова з протилежним значенням у мові перекладу. *Remember to buy a gift for mother!* – *Незабудь купити подарунок для мами!*

Декомпресія/Додавання слів (addition) - додавання слів чи словосполучення під час перекладу відповідно до норм мови перекладу для правильної передачі смислу. *I have a nine-to-five job* – *Я працюю з 9 ранку до 5 вечора.*

Опущення слів (omission) - опущення “надлишкових” слів чи словосполучень під час перекладу для збереження логічної структури. *There is no way to control everything in life* – *Неможливо контролювати все в житті.*

Компенсація (compensation) - “заміна не перекладного елемента оригіналу елементом іншого порядку у відповідності до загального ідейно-художнього характеру оригіналу” [1, с.64]. Використовується для передання чисто мовних особливостей оригіналу (сленг, гра слів, неправильні форми мови, слова, що містять індивідуальні особливості мови тощо).

You are always on fleek! – *Ти завжди на висоті!*

Змістовий розвиток/Модуляція (modulation) - це заміна словникового еквіваленту в мові перекладу контекстуальним еквівалентом, який логічно поєднується у реченні.

I wouldn't be seen dead wearing a dress like that! – *Я навіть би не лежала у труні у такій сукні!*

Слід наголосити, що в межах одного речення можуть зустрічатися поєднання двох і більше лексичних трансформацій, якщо це допомагає вдало зберегти зміст та передати думку.

До граматичних трансформацій Рецкер відносить “заміни частин мови або членів речення” [2, с.87], які також відіграють значну роль в процесі перекладу внаслідок відмінностей в граматичних системах мов.

Р. К. Міньяр-Белоручев відносить прийоми конкретизації та генералізації до лексичних трансформацій, а змістовий розвиток, антонімічний переклад та прийом компенсації до окре-

мого типу трансформацій - семантичних. [3, с.96]

А. М. Фітерман та Т. Р. Левицька вважають, що лексичні трансформації включають в себе заміну і додавання, конкретизацію і генералізацію понять; компенсація належить до стилістичних трансформацій, а опущення та додавання – до граматичних. [3, с.56]

Незважаючи на відсутність єдиної класифікації перекладацьких трансформацій та чіткого визначення списку лексичних трансформацій, вищенаведені прийоми залишаються невід'ємною складовою процесу перекладу і компетентності перекладачів. Завдяки цим прийомам можна досягнути адекватного перекладу, передати інформацію, незважаючи на відмінності в мові та культурі, донести загальний ідейно-емоційний естетичний сенс. Пошук нових еквівалентів при перекладі є однією з причин виникнення неологізмів, що також позитивно впливає на розвиток мови.

Перекладач завжди повинен вміло добирати потрібну трансформацію, виконуючи важливу культурну та лінгвістичну роль у процесі перекладу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Рецкер Я. Й. Теорія перекладу та перекладацька практика. Нариси лінгвістичної теорії перекладу / за заг. ред. Д. І. Єрмоловича / Москва: Валент, 2007. 244 с.
2. Рецкер Я. Й. Посібник з перекладу англійської мови російською / Москва: Просвітництво, 1982. 104 с
3. Міньяр-Белоручев Р. К. Загальна теорія перекладу та усний переклад / Москва: Восніздат, 1980. 237 с.
4. Левицька Т. Р., Фітерман А. М. Теорія та практика перекладу англійської мови російською / Москва: Видавництво літератури іноземними мовами, 1963. 263 с.

*Гуменюк О.,
студентка II курсу
спеціальність «Філологія (переклад)»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Мануляк М. С.,
старший викладач
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

ТРАНСКОДУВАННЯ У ПЕРЕКЛАДІ

Лексична форма слова англійської та української мови дуже різняться. Це зумовлено значною відмінністю у творенні звуків. Тому, між англійською та українською мовами виникло таке явище як транскодування. Його застосовують для перекладу: географічних назв, прізвищ, неологізмів тощо.

Транскодування (transcoding) — це такий спосіб перекладу, коли звукова та/або графічна форма слова вихідної мови передається засобами абетки мови перекладу. Наприклад, aerodrome — аеродром; uselage — фюзеляж; sabotage — каботаж [5; ст. 144].

Існує чотири види транскодування:

1) Перекладацьке (translation transcription) — коли літерами мови перекладу передається звукова форма слова вихідної мови. Наприклад, box — бокс, peak — пік, resistor — резистор.

2) Перекладацьке транслітерування (translation transliteration) — випадки, коли графічна форма слова вихідної мови передається літерами мови перекладу. Наприклад, London — Лондон, marketing — маркетинг, ping-pong - пінг-понг.

3) Змішане транскодування (mixed transcoding) — переважне застосування транскрибування із елементами транслітерування. Наприклад, Manchester — Манчестер, overlock — оверлок, altimeter — альтиметр.

4) Адаптивне транскодування (adaptive transcoding) — коли спостерігаємо як форма слова у вихідній мові дещо адаптується-

ся до фонетичної та/або граматичної структури мови перекладу. Наприклад, the Atlantic Ocean — Атлантичний океан, middle — мідель, nipple — ніпель, platform — платформа, palette — паллета [5; ст. 144].

Можна вважати, що адаптивне транскодування є найпоширенішим способом для перекладу з англійської українською мовою та навпаки. Натомість, транслітерація та транскрибування зустрічаються доволі часто коли перекладачеві необхідно перекласти власні чи географічні назви. Якщо необхідно здійснити переклад з української мови англійською, використовують метод транслітерації. Це спосіб, який дозволяє перекладати українські географічні назви використовуючи англійську абетку для передачі усіх букв. Наприклад, Полтава — Poltava, Dnipro — Дніпро, Ternopil — Тернопіль. Проте, якщо потрібно перекласти українською мовою, транслітерація використовуватися не може. В такому випадку перекладач повинен транскрибувати. Це явище полягає у фонетичній передачі назви з використанням української абетки. Все, що чуємо, потрібно записати. Наприклад, New York — Нью-Йорк, Brighton — Брайтон.

Досліджуючи транскодування, необхідно виділити такі найважливіші елементи транслітерації:

1. Редуковані голосні, які передаються за орфографічним принципом. Наприклад, Manchester — Манчестер, Hague — Гаага.

2. Літера -r завжди передається, незалежно від того чи вона вимовляється, чи ні. Наприклад, Dorsetshire — Дорсетшир, Portsmouth — Портсмут, Torquay — Торкі.

3. Подвоєні приголосні передаються:

а) між голосними: Morriston — Моррістон, Elliot — Елліот.

б) наприкінці слів, після голосних: Lovett — Ловетт, Cross Fell — Кросс-Фелл.

4. Подовжені приголосні не передаються перед приголосними і після них: Middlesex - Мідлсекс.

Транслітерація в ідеальному вигляді використовується рідко. Частіше застосовується змішана форма — транслітерація та

транскрибування. І, власне, транслітерація найчастіше використовується у перекладі імен та власних назв. При транскодуванні дуже часто транскодується основна частина слова, рідше її частини. Проте, не всі слова можна перекладати застосовуючи вищезгадані варіанти. Зокрема, при перекладі неологізмів.

Саме неологізми сьогодні стали інтернаціональними для різних націй. Багато слів, які з'явилися в англійській мові, стали рідними і прижилися для українців. Наприклад, account — акаунт (обліковий запис у комп'ютерній системі), blog — блог (особиста сторінка у соціальних мережах), espresso - еспресо (різновид кавового напою).

Щодо неологізмів, можна сказати, що їх запровадження в іншу мову супроводжується перекладом самого слова за допомогою транскодування та описовим перекладом [3; ст. 144]. Це потрібно для того, щоб всі комуніканти розуміли про що йде мова. Також це потрібно тому, що дуже часто у мові, якою перекладають немає відповідників слову вихідного тексту. Тому, користуються описовим перекладом. Для того, щоб перекладач скористався методом транскодування, він повинен бути впевненим, що відповідника немає і це слово не можна замінити синонімом.

Способів перекладу є багато. Кожен з них є потрібним та відіграє свою важливу роль в перекладацькому процесі. Так і транскодування є його невід'ємною часткою. Інколи йому немає аналогів і тільки з його допомогою можна найбільш точно та зрозуміло здійснити переклад та забезпечити повноцінний комунікаційний процес.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ВЛАСНИХ НАЗВ В ХУДОЖНІХ ТВОРАХ [Електронний ресурс] // Дніпродзержинський державний технічний університет, Україна – Режим доступу до ресурсу: http://confcontact.com/2013_04_17/25_Pedan.htm
2. Переклад географічних назв: проблеми та стратегії [Електронний ресурс] // Київ Видавництво Національного авіаційного університету. – 2016. – Режим доступу до ресурсу:

https://res.in.ua/kiyiv-vidavnictvo-nacionalenogo-aviacijnogo-universitetu.html?page=2

3. Погоріла А.І., «Young Scientist» / Погоріла А.І., Тимчук О.Т., 2018. – (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка). – (УДК 811.111:81'373.43). – С. 143–146

4. СПОСОБИ ЕКВІВАЛЕНТНОГО ПЕРЕКЛАДУ ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ ТЕКСТІВ КОНВЕНЦІЙ З АНГЛІЙСЬКОЇ ТА ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВ УКРАЇНСЬКОЮ [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: file:///C:/Users/home%201329/Downloads/admin-nz-vyp-25.43%20(1).pdf

5. ТРАНСКОДУВАННЯ ЯК СПОСІБ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЇ АВІАЦІЙНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://core.ac.uk/reader/325943700

Гришко Р.,

студентка групи Фіلس – 2018,

ЗВО «Університет Короля Данила»,

Науковий керівник:

Гасюк Н.В.

доцент кафедри перекладу та філології,

ЗВО «Університет Короля Данила»,

м. Івано-Франківськ, Україна

СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РІЗНІ ПЕРІОДИ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО ЖИТТЯ (ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕРЕКЛАДАЧІВ УКРАЇНИ)

Тексти – це не лише засіб спілкування, але і джерело культурологічної, соціологічної і історичної інформації, тому обмін інформацією через переклад зробив значний вклад в розвиток людства. Прогрес був би немислимий без перекладачів, а розвиток перекладу загалом у світі та в Україні зокрема є

цікавою темою. Помітно, що професія перекладача стає все більше складною. Всі добре усвідомлюють, що переклад має значущий вплив на політичні, технічні, економічні, культурні процеси, і помилка в перекладі може мати небезпечні наслідки. Таким чином зростає увага до постаті перекладача. Текст часто містить чимало алюзій, абревіатур, архаїзмів, неологізмів, діалектизмів, каламбурів, інших складних лінгвальних одиниць.

Об'єкт дослідження – тематична специфіка перекладу в Україні у різні історичні періоди.

Матеріалом для дослідження слугують матеріали про діяльність перекладачів України.

Основною метою наших тез є розкрити тематичні та стильові аспекти перекладу, дослідити етапи розвитку перекладу в Україні.

Виклад основного матеріалу. Релігійний переклад розпочався в Україні після прийняття християнства в X столітті (988) і триває до наших днів. Перші політичні переклади були зроблені в 911 році, коли князь Київської Русі Олег підписав договір з Візантією двома мовами. Відтоді перекладацька діяльність не припинялася, а сфери перекладу розширювалися. Наприклад, князь Київської Русі Ярослав Мудрий, зібрав у 1037 році в Софійському соборі багато перекладачів, щоб створити старослов'янську версію грецьких книг. У багатьох перекладах, як буде показано далі, він містив місцеві давньоукраїнські лексичні та граматичні елементи.

Біблія стала важливим перекладним документом. Серед повністю збережених стародавніх Біблій сьогодні є Реймська Біблія (XIст.), яка належала княгині Анні, Біблія Остромира (1056-1057), Біблія Мстислава (1115— 1117), Галицька Біблія (1144). В XI-XII ст. з'явилися переклади Псалтиря та Апостолів (1195, 1220). Також активно перекладали апокрифи: Життя Марії Єгипетської, Життя Андрія Юродивого. В перекладах містилися лексичні, морфологічні та синтаксичні особливості тодішньої староукраїнської мови.[2, с.180]

В XVII столітті перекладацький процес активізується,

частково через створення Києво – Могилянській академії, де переклади використовували для навчання. В XVIIст. перекладачі Скулинський і Наливайко, Сакович перекладали з грецької. Окрім церковних творів було виконано кілька якісних перекладів раніше перекладених творів (“Фізіолог”). У XVII столітті також з’явився переклад «Об’явлення архієпископа Кесалійського Андреаса» (1625) у перекладі Лаврентія Зізанія. В XVII столітті в Україні активно перекладали італійських та польських поетів пізнього Відродження. [3, с.21]

У XX ст. Можна умовно виділити два періоди. Перший – це 1917-1924, протягом нестабільного періоду двох воєн з більшовицькою Росією було мало перекладів. Значну увагу заслуговує перекладач Фрабовський (1864-1902). У засланні до Сибіру, він перекладав Р. Бернса, Т. Худа, Т. Мура, П.Б.Шеллі, Х.В.Лонгфеллоу, Гейне, Бодлера, С. Петофі, К.Рилеєва, Н. Некрасова. За підтримки Наукового товариства імені Тараса Шевченка все більше українських письменників брало участь у процесі художнього перекладу (І. Белай (1856-1921), К. Біліловський (1856-1938), Бордуляк (1863-1936), О.С Юцький.(1883-1941), М. Вдовіченко (1876-1919?), М.Вороний (1871-1937). Жертва сталінського терору проти української інтелігенції в 1930-х М. Вороний успішно перекладав та версифікував поетичні твори з французької, італійської, англійської.

Другий період в історії перекладу Радянської України розпочався у 1923- 1925. Було надруковано переклади творів Джека Лондона протягом 1927-1932 років. Цю збірку підготували перекладачі М. Рябова, М. Лисиченко, М. Грей, О. Бурхардт, І. Рильський (брат М. Рильського) та інші. Переклади високої художньої якості робила Ольга Косач-Кривинюк (1877-1945) [4, с.386].

Кінець 1930-х - початок 1940-х ознаменував собою кінець другого періоду в історії перекладу радянської України. Визначальною характеристикою цього періоду було поступове відродження і активний розвиток перекладу на початковому етапі, та уповільнення з очевидними симптомами застою на

завершальному етапі. Були переслідування, судові процеси, вбивства та депортації на Північчю до Сибіру багатьох видатних українських перекладачів.

Друга світова війна та німецька окупація України повністю зупинили будь-які переклади літератури в країні. Все потрібно було починати заново у 1944-1945, створювати видавництва. Тому 1944-1950 роки становлять перехідний період в історії українського перекладу. Лише під час хрущовської «відлиги» були ознаки поживлення в перекладі. В ці роки в деяких найбільших видавництвах було відкрито нові редакційні відділи перекладу.[5, с.342]

В історії українського перекладу сформувалися два напрямки: класичний (М. Старицький, І. Франко) і фольклорний (П. Куліш, І. Костецький, В. Барка, М. Лукаш). Перший напрям спрямований на літературні норми, європейську традицію, стиль оригіналу, нормативна мова. А другий напрям спирається на бароко, усне мовлення, експерименти, фольклор й діалект.

Здобуття незалежності Україною в 1991 році підвищив вимоги та потребу в усному та письмовому перекладі. Незалежна Україна потребували перекладу маси офіційних міжнародних текстів дипломатичних і правового характеру (договори, угоди, меморандуми). Необхідний рівень потрібних міжнародних відносин за допомогою перекладу, а також усного перекладу Україна досягла вже в 1993-1994 роках. Економічна і фінансова криза після розпаду Радянського Союзу змусила великі видавництва України тимчасово або повністю припинити свою діяльність. В результаті переклад літератури в державних видавництвах у другій половині 90-х років практично зайшов у глухий кут.

Як результат, на підставі багаторічної практики та багатого досвіду поколінь перекладачів літератури, були розроблені основні принципи художнього перекладу. Ці принципи можуть бути визначені таким чином:

- збереження якомога точної версії, всіх структурних особливостей;

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

- дотримання авторської концепції;
- збереження особливостей синтаксичної організації стилістичні засоби вираження;
- збереження авторських образних засобів і способів вираження;
- уникнення пропусків і будь-яких форм вільної інтерпретації;
- уникнення скорочень чи збільшень, прикрашень чи спрощень;
- легкість висловлювання, оригінальний прагматичний намір.

Висновки. Історію українського художнього перекладу, української перекладознавчої думки ще до кінця не досліджено. Водночас, досліджувати специфіку українського перекладу необхідно в тісному зв'язку з історією українського народу та мови, лексику, образного фонду, фразеологічних засобів, синтаксису. Перспективними також будуть дослідження впливу перекладу на жанровий розвиток української літератури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Корунець І. Біля витоків українського перекладознавства. Всесвіт, Вип. 1-2, 2008, с.188–194.
2. Москаленко М. Нариси з історії українського перекладу / М. Москаленко // Всесвіт. Київ: Видавничий Дім «Всесвіт», 2006. №5–6. С. 174–194.
3. Новикова М.А. Про історію перекладу // Теорія і практика перекладу. Київ: Вища школа, 1991. Вип.10. С.21-27.
4. Семенец О. Е. История перевода : (Средневековая Азия. Восточная Европа XV – XVIII вв.). Київ.: Лыбидь, 1991. 386 с.
5. Шмігер Т. Історія українського перекладознавства ХХ сторіччя. Київ :Смолоскип, 2009.342 с.

Дімнич Є.,
студентка I курсу,
спеціальності «Журналістика»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна

АНГЛІЦИЗМИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

Час неупинно крокує вперед, все навколо зазнає змін, навіть така стабільна здавалось би річ, як мова. З розвитком економічних зв'язків з різними країнами, і також політичними, соціальними, туристичними чинниками, в наш лексикон потрапили нові слова, так звані «англіцизми». **Англіцизм**(також **англізм**) — різновид мовного запозичення: слово, його окреме значення, вислів тощо, які запозичені чи перекладені з англійської мови, також утворені за її зразком. Різновидом англіцизму є американізм — запозичення з американського варіанту англійської мови [1]. Інтенсивне проникнення англіцизмів у систему національних мов – міжнародне явище, викликане насамперед глобалізацією. Інформаційне спілкування здійснюється через такі середовища, як телебачення й радіо, пресу, масову культуру, Інтернет, та через рекламу. Потрапляючи в іншу мову, запозичення проходять процес фонетичної, граматичної, морфологічної адаптації до системи мови-реципієнта.

Яскравими прикладами англізмів є такі звичні для нас слова як: бокс від англ. *boxing* — «удари», «биття», «бокс», *tobox* — «битися на рингу», «боксувати»), смокінг (від англ. *smokingsuit* — «костюм для паління»), фольклор (англ. *folklore*, буквально — народна мудрість), тощо. Характерними особливостями для англіцизмів є звукосполучення: **-дж-** (*джаз*, *бюджет*, *джентльмен*), **-ай-** (*комбайн*, *снайпер*, *телетайп*), **-ей-**(*трейдер*, *хоккей*, *сейф*);

Та суфікс **-инг-/-інг-**(*мітинг*, *пудинг*, *крекінг*, *тюбінг*);

Використання англіцизмів присутні не тільки в звичних для нас в повсякденному житті діалогах, а й в сучасних українських ЗМІ. Так, в журналістів замість зборів з'явився брифінг,

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

а ще інсайдери, дайджести та інші знайомі всім слова.

Meeting	Мітинг	Віче
Account	Акаунт	Обліковий запис
Bullying	Булінг	Знущання
Influencer	Інфлуенсер	Впливовець
Gadget	Гаджет	Пристрій
Product-placement	Продакт-плейсмент	Прихована реклама
Storytelling	Сторітелінг	Розповідь

Відомо, що англіцизми почали виникати в зв'язку з налагодженням економічних стосунків. На нашому ринку почали з'являтися різноманітні іноземні товари, як наприклад дисплей (від англ. *display*— «показувати»), комп'ютер (від англ. *computer*— «обчислювач») чи принтер (від англ. *printer*— «друкар»). Ми все частіше використовуємо молодіжний сленг від англ. *slang*— «жаргон»), замість «добре» – «о'кей», слово «легко» все частіше замінюють на «ізі» й таких прикладів ще чимало. [2]

Але чи замислювався хтось, як це відображається в українській мові? Досить часто англіцизми витісняють українські слова, що загрожує згубним збідненням нашої солов'їної. Прикладами такої заміни є (офіс – контора, блокбастер – бойовик). Тож як цьому запобігти та не перекривати шляхи розвитку нашої мови? Потрібно в першу чергу зрозуміти де й коли доречно вживати англіцизми.

Перш за все, англіцизми використовують коли в українській мові тоді, коли немає аналогів. Набагато простіше буде використати вже існуючий іншомовний чіткий термін, ніж придумувати зайві аналоги. Також, використання запозичених слів цілком виправдане, коли в українській мові, визначення має трішки відмінне від потрібного нам, значення. В цьому випадку відбувається конкретизація понять.

Проте, досить часто виникають ситуації, при котрих вживати англіцизми зовсім недоречно. Проблема в тому, що через популяризацію англіцизмів, в нашій мові почали з'являтися дублікати слів (прикладом є офіс та блокбастер). Якщо в випадку

з офісом, питань не виникає, то «атач» — прикріплений файл, може викликати непорозуміння. Подібні аналоги досить часто роблять текст складним для розуміння. Найчастіше причиною вживання подібних слів, є бажання підкреслити свою приналежність до професійної сфери. [3] Високопоставлені особи швидше використають слово «імідж» говорячи про образ, лице або ім'я держави чи компанії. А першорядні завдання неодмінно назвуть пріоритетними. Думка така: коли ти говориш як усі, то багато втрачаєш в очах своїх майбутніх виборців чи підлеглих. Проте, такі маневри призводять до того, що англіцизми безжалісно втискаються в нашу питому лексику, нахабно витісняючи українське слово. Таке невиправдане заміщення викликає стурбованість, тому що в теперішній час, набагато більше людей надає перевагу «чужиняцм», ніж рідним відповідникам. Як носіїв мови нашим першорядним завданням є її збереження та збагачення, проте не шляхом впровадження англіцизмів, або їх заборони, а трепетним вихованням культури мовлення. [4]

Deadline	Дедлайн	Кінцевий термін, строк
Menu	Меню	Стравопис
Puzzle	Пазл	Складанка, головоломка
Link	Лінк	Посилання
Like	Лайк	Вподобайка
Skill	Скіл	Навичка
Lifehack	Лайфхак/лайфгак	Лазівка, хитрик
Screenshot	Скріншот	Знімок екрану

Висновок. Процес запозичення з інших мов, зокрема з англійської відбувається постійно, адже цьому сприяють економічні, політичні, соціальні чи культурні чинники. Нові слова в мові віддзеркалюють реалії нашого життя, приносячи нові найменування. Але не можна допустити, щоб такі процеси проходили стихійно, невмотивовано, бо часто яскрава та приваблива запозичена лексема є зовсім непродуктивною в системі сучасної української мови. Українська мова повинна розвиватися, запозичені слова цьому сприяють, проте потрібно розуміти, що наша мова різноманітна не менш чудовими словами, тому шу-

кати зайві аналоги тому, що вже є – не варто. Слід відзначити велику вагу англіцизмів у процесі формування словника сучасної молоді людини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. <https://uk.wikipedia.org/wiki/англіцизм>
2. <https://cutt.ly/QF7E6US>
3. <https://cutt.ly/CGqFTPp>
4. <https://cutt.ly/HGPUhgk>

*Довбенко С.,
студент 4 курсу,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Веркалець С. М.,
ст. викладач кафедри
архітектури та будівництва,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

**ПАЛЬОВИЙ ФУНДАМЕНТ: РІЗНОВОДИ,
ОСОБЛИВОСТІ, ТЕХНОЛОГІЇ ВЛАШТУВАННЯ**

Пальовий фундамент – це фундамент, в якому для передачі навантаження відбудівлі на ґрунт використовуються палі. Фундамент на палях доцільно зводити в тих випадках, коли нестисливий шар ґрунту знаходиться настільки глибоко, що інші типи фундаментів будувати неможливо, а саме в разі зведення будинку на слабких ґрунтах (наприклад, на торф'яних ґрунтах або в болотистій місцевості). Щоб не було усадки фундаменту, потрібно щоб він спирався на такий шар ґрунту, який здатний витримати тиск, що створюється вагою будинку. Тиск же залежить від площі, по якій розподілена ця вага: чим більше площа, тим менше тиск і навпаки. Найбільшу

опорну площу має плитний фундамент: він спирається на ґрунт всією площею будинку. Стрічковий фундамент, будучи прокладених під усіма стінами будинку, так само має істотну площу. Фундамент на палях спирається на ґрунт тільки нижніми кінцями паль, тому опорна площа пальового фундаменту значно менше, ніж у стрічкового або плитного фундаменту, тому заглиблювати його доведеться глибше [1].

Типи пальових фундаментів:исячі і палі-стійки. Исячі палі не впираються нижнім кінцем в нестисливий шар ґрунту, їх стійкість забезпечується силою тертя між бічною поверхнею палі і ґрунтом [1].

Палі-стійки навпаки, впираються в міцний шар ґрунту і є більш надійними. За способом будівництва палі розділяють на: забивні; гвинтові; буронабивні. Забивні палі забезпечують, мабуть, найбільшу надійність в плані стійкості. При проектуванні пальового фундаменту обчислюється загальна вага будинку, він ділиться між усіма палями, тому відома навантаження, яку повинна витримувати кожна паля. Коли палю забивають, на неї впливають з такою ж навантаженням, яку вона повинна витримувати, і коли паля перестає заглиблюватися, це означає, що вона вперлася в шар ґрунту, який витримує дану навантаження. При цьому не так уже й важливо, на якій глибині зустрівся цей шар і що він із себе представляє. Ще одна принада забивний палі в тому, що її якраз таки забивають і при цьому ґрунт під нею і навколо неї ущільнюється, що сприяє більшій стійкості фундаменту. Для забивання паль використовуються величезні пневматичні молоти, самостійно забити залізобетонну палю навіть на глибину два-три метри не представляється можливим. З цієї причини фундамент на забивних палях можна рекомендувати для самостійного будівництва [2].

Гвинтові палі є сталевую трубою, в нижній частині якої до її зовнішньої поверхні приварені лопаті у вигляді гвинтової різьби. За зовнішнім виглядом і принципом роботи гвинтова паля нагадує дуже великий шуруп, який вкручується в землю. Гвинтове різьблення збільшує опорну площу і надійно утримує

палю в ґрунті, не даючи її висмикнути. Оголовок гвинтовий палімає отвори (як правило, два) для з'єднання з пристроєм для її закручування. Щоб вкручувати палю в землю можна як за допомогою техніки (великий і не дуже), так і вручну силами як мінімум двох осіб. При вкрученні необхідно контролювати вертикальність положення палі. Після того, як паля закручена, її порожнину заливають бетоном. При використанні гвинтових паль необхідно впершу чергу звернути увагу на якість зварного шва – якщо різьблення неякісно приварена до труби, то при закручуванні вона може пошкодитися або відірватися, і паля втратить несучу здатність. Сталева паля буде перебувати в землі, де вона буде схильна до корозії, щоб цього не відбувалося її необхідно фарбувати, від якості фарбування буде залежати термін служби. Фарбування повинна бути заводський, фарбування палі пензликом неприпустима [3].

На відміну від двох перших видів буронабивні палі встановлюються в уже пробурену свердловину потрібної глибини. Якщо ґрунт щільний і не обсипається, то опалубку в свердловину можна не встановлювати, і заливати бетон прямо в свердловину, при цьому опалубку ставлять лише над поверхнею землі, щоб зробити оголовок палі. Якщо свердловина проходить крізь сипучі ґрунти, то необхідно робити обсадку свердловини з труб. З усіх видів пальових фундаментів фундамент на буронабивних палях в найбільшій мірою підходить для самостійного будівництва. Існує багато різних ручних бурів для буріння свердловин підпалі, ними цілком реально пробурити свердловину в кілька метрів глибиною. Є й механізовані пристосування, що полегшують це завдання: мотобури, ямбури і т.д. Недоліком буронабивної палі є той факт, що при її використанні не можна бути повністю впевненим у тому, що досягнуто саме той самий нестисливий шар ґрунту, який витримає тиск палі.

Особливості влаштування пальового фундаменту. Всі палі встановлюють рядами під усіма стінами майбутнього будинку в кутах будинку і в перетинах стін, а також між ними. Кількість паль і відповідно відстань між ними залежить від ваги будівлі.

Чим важче буде будинок, тим більше паль потрібно встановити, тим ближче один до одного вони будуть розташовуватися. Оголовки паль обрізають на однаковому рівні, на них надалі буде ставитися будинок [4].

Пальовий фундамент може бути з ростверком і без нього. Ростверк об'єднує всі палі в єдину конструкцію, що, безсумнівно, підвищує стійкість всього фундаменту. Щоб робити фундамент без ростверку, потрібно бути впевненим в тому, що всі палі заглиблені на достатню глибину і з однієї сторони не будуть просідати, а з іншого – не будуть випирати із землі під дією сил морозного обдимання [5].

Залежно від виконання ростверку пальові фундаменти можна розділити на свайно-стрічковий і плитно-фундамент. Пальово-стрічковий фундамент передбачає ростверк у вигляді стрічки, що з'єднує оголовки паль і проходить підзовнішніми і внутрішніми стінами. Треба зауважити, що на відміну від стрічкового фундаменту у свайно-стрічкового стрічка ні в якому разі не лежить на землі: оголовки паль трохи стирчать із землі і міжстрічкою ростверку і поверхнею землі є зазор. Якщо його не буде, то при обдиманні ґрунт буде впирається в ростверк, намагаючись його підняти, в свою чергу ростверк буде тягнути палі вгору. Плитно-фундамент палімає ростверк у вигляді плити, яка з'єднує між собою всі палі. І у випадку з плитно-пальових фундаментом між поверхнею землі і ростверком-плитою повинен бути зазор.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. ДБН В.2.1-10-2009 Основи та фундаменти. Основні положення проектування. - К.: Мінрегіонбуд України, 2009 - 104с. – Чинні від 01.07.2009.
2. Бойко І.П. Основи і фундаменти: Методичні вказівки до виконання курсової роботи / Уклад. І.П.Бойко, А.О.Олійник, А.М.Ращенко та ін. - К.: КНУБА, 2007. - 92с.
3. Корнієнко М.В. Основи і фундаменти. Навчальний посібник. - К.: КНУБА. 2003. - 110с.
4. Зоценко М.Л. Інженерна геологія. Механіка ґрунтів, основи та фундаменти. – Полтава: ПНТУ, 2004. – 568 с.

5. Бойко І.П. Основи і фундаменти. КНУБіА, науково-технічний збірник. Випуск 31, 2007-2008.

*Дуб'янська Л.,
студентка III курсу,
групи Юс-2019-2,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Жукевич І. В.
к.ю.н., доц.,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ СУДОВОГО КОНТРОЛЮ ЗА ВИКОНАННЯМ РІШЕНЬ У ГОСПОДАРСЬКОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ

Судочинство займає важливу позицію в суспільстві. Так, в статті 6 Конституції України закріплено, що державна влада виконує функції в межах закону, шляхом її поділу на законодавчу, виконавчу і судову [1]. Тобто, суд є однією з гілок державної влади, до функцій якої належить здійснення правосуддя у її структурі від імені держави.

Окрім наведеного, авторитетність судової структури полягає ще й в загальнообов'язковому виконанні рішень, що вони виносять. Дане положення встановлене статтею 129-1 Конституції де зазначається, що держава забезпечує виконання рішень у визначеному законом порядку, а завдання контролю за виконанням рішень належить безпосередньо суду [1]. Інакше кажучи, попри функцію здійснення правосуддя, існують й інші форми реалізації судової влади, однією з яких є судовий контроль.

Ширше це питання розглянуто в ЗУ «Про судоустрій та статус суддів». Саме в статті 13 розкривається обов'язковість

судових рішень, коло осіб, які зобов'язані виконувати рішення, а частина третя, зокрема, вказує, що контроль за виконанням судового рішення здійснює суд в межах повноважень, наданих йому законом [2]. Хоча судовий контроль здійснює суд, проте процес примусового виконання рішень покладений також на інших суб'єктів. Такими суб'єктами, відповідно до ст. 1 ЗУ «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» є органи державної служби та приватні виконавці [3].

Заключним етапом судового провадження в господарському судочинстві України є виконання рішень суду. Іншими словами, стадія носить назву виконавче провадження. Основні аспекти діяльності цього інституту закріплені в Законі України «Про виконавче провадження». Стаття 1 містить тлумачення поняття виконавчого провадження і вказує, що: «Виконавче провадження як завершальна стадія судового провадження і примусове виконання судових рішень та рішень інших органів – сукупність дій визначених у цьому Законі органів і осіб, що спрямовані на примусове виконання рішень і проводяться на підставах, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією України, цим Законом, іншими законами та нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до цього Закону, а також рішеннями, що відповідно до цього Закону підлягають примусовому виконанню» [4]. Таким чином, органи державної служби, в окремих випадках приватні виконавці на підставі виконавчих документів вчиняють дії задля виконання рішень, що підлягають примусовому виконанню.

Не дивлячись на організовану з нормативно-правового боку діяльність виконавчих органів та осіб, сторони можуть не погоджуватися з їхніми діями. Причиною цьому є неправомірні дії або недотримання законодавчих вимог виконавцями щодо ведення виконавчого провадження. У таких випадках Господарським процесуальним кодексом України передбачена можливість звернення з фактів порушення. Тож, у господарському процесі судовий контроль за виконанням судових рішень – це

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

комплекс процесуальних дій суду щодо розгляду та вирішення справ за скаргами на рішення, дії чи бездіяльність органів та посадових осіб державної виконавчої служби [5, ст.159-160].

Варто зауважити, що господарський контроль є одним з видів судового контролю. Окрім нього, виділяють ще конституційний, адміністративний, контрольну діяльність суду на досудових стадіях кримінального процесу [6, ст.38]. Кожній з перерахованих форм властива особлива специфіка судового контролю, різні механізми виконання та важелі дії. Не зважаючи на це, мета у них спільна. Тому, задля її досягнення, на фоні прогресуючого суспільства розвивається й інститут судового контролю.

15 грудня 2017 року в Україні набув чинності Закон «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів». Цей нормативно-правовий акт має важливе значення, зокрема питань, що стосуються судового контролю за виконанням судових рішень. До прийняття закону, Господарським процесуальним кодексом темі судового контролю приділялась одна стаття, але після набрання чинності у кодексі з'явився повноцінний розділ [7, ст.129], суд. контроль...). Проте, зазначений документ не був кінцевим, оскільки надалі виникало все більше нових питань, в процесі розв'язання яких видозмінювалось й законодавство.

Редакцією 15.12.2021 року в статті 339 Господарського процесуального кодексу України передбачено, що: «Сторони виконавчого провадження мають право звернутися до суду із скаргою, якщо вважають, що рішенням, дією або бездіяльністю державного виконавця чи іншої посадової особи органу державної виконавчої служби або приватного виконавця під час виконання судового рішення, ухваленого відповідно до цього Кодексу, порушено їхні права» [8]. Цим положенням закріплено одне з найпоширеніших форм реалізації судового контролю господарським судом, а саме розгляд скарг щодо дій, або без-

діяльності органу державної виконавчої служби, а в окремих випадках, приватних виконавців.

Не зважаючи на це, головною метою цієї статті є забезпечення права на звернення до суду зі скаргою для сторін виконавчого провадження, але це є узагальненим твердженням. Для точнішого опису суб'єктів, що наділені правом подання скарги на дії або бездіяльність виконавців тлумачить ст. 15 ЗУ «Про виконавче провадження». В ній висвітлено, що сторонами виконавчого провадження є боржник з одного боку і стягувач з іншого. Під поняттям стягувача розуміється фізична або юридична особа чи держава, на користь чи в інтересах якої видано виконавчий документ. На противагу боржником виконавче провадження називає визначену виконавчим документом фізична або юридична особа, держава, на яких покладається обов'язок щодо виконання рішення [4]. Таким чином, законодавством України передбачено неупередженість щодо суб'єктів, що дозволяє кожній з сторін виконавчого провадження подати скаргу на дії чи бездіяльність виконавців.

Задля розгляду оскарження судом, необхідно дотримуватись вимог звернення до суду. Особливості порядку звернення сторони виконавчого провадження зі скаргою до суду закріплені в Господарському процесуальному кодексі України, а саме: ст. 340 каже, що скарги щодо діяльності виконавців слід подавати до суду, який розглянув справу як суд першої інстанції; ст. 341, у свою чергу, надає десятиденний строк на подання скарги з дня, коли особа дізналась або повинна була дізнатися про порушення її права і триденний строк з дня, коли особа дізналась або повинна була дізнатися про порушення її права, у разі оскарження постанови про відкладення провадження виконавчих дій [8]. З наведеного випливає, що суд у межах своїх повноважень розглядати справу про оскарження дій чи бездіяльності органів виконавчого провадження тільки у випадку дотримання усіх вимог подання скарги заявником.

Враховуючи те, що скарга на дії державного або приватного виконавця є процесуальним документом, то структури

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

його написання притаманні деякі особливості. Для цього акту передбачена виключно письмова форма. При цьому, є ряд пунктів які повинна містити скарга у виконавчому провадженні. Таких як:

Найменування органу державної служби, до якого вона подається;

1. Повне найменування (прізвище, ім'я, по батькові) стягувача та боржника, їхні місця проживання або перебування (якщо це фізичні особи), або місцезнаходження (якщо юридичні), а також найменування (прізвище, ім'я, по батькові) представника сторони виконавчого провадження, якщо скарга подається представником;

2. Реквізити виконавчого документа (вид документа, найменування органу, що його видав, день видачі та номер документа, його резолютивна частина);

3. Зміст оскаржуваних рішень, дій чи бездіяльності та посилення на порушену норму закону;

4. Викладення обставин, якими скажник обґрунтовує свої вимоги;

5. Підпис скажника або його представника із зазначенням дня подання скарги [9,ст.308].

Таким чином, скарга на рішення, дії чи бездіяльність державних або приватних виконавців набуває особливих ознак, які в даному випадку необхідні для розгляду документа безпосередньо судом.

Коли усі вимоги що стосуються оформлення скарги і її подання виконано, суд, керуючись ст. 342 ГПК України, у десятиденний строк розглядає скаргу за участю сторін виконавчого провадження і державного виконавця або іншої посадової особи органу державної виконавчої служби чи приватного виконавця, рішення, дія чи бездіяльність яких оскаржуються. Втім неявка когось з вищезазначених, якщо вони були належно повідомлені, не перешкоджає суду розглянути скаргу. У разі, якщо в процесі розгляду суд встановить, що особа, діяння якого оскаржуються було звільнено з посади, він залучає до участі

в розгляді посадову особу, до компетенції якої належить вирішення питання про усунення порушення права заявника [8]. Це свідчить, про функціонування принципу розумного строку при розгляді справ під час здійснення судочинства в Україні, а також про важливість відновлення порушених прав заявника.

В результаті розгляду справи суд постановляє ухвалу про визнання неправомірними рішення, дії або бездіяльність органу державної виконавчої служби, державного чи приватного виконавця і зобов'язує усунути порушення (поновити порушене право заявника), але, якщо суд вважає оскаржувані рішення, дії чи бездіяльність були прийняті або вчинені відповідно до закону, в межах повноважень державного виконавця або іншої посадової особи органу державної виконавчої служби, приватного виконавця і право заявника не було порушено, то постановляє ухвалу про відмову в задоволенні скарги.

Згідно з ст. 344 ГПК, Судові витрати, пов'язані з розглядом скарги, покладаються судом на заявника, якщо було постановлено рішення про відмову в задоволенні його скарги, або на орган державної виконавчої служби чи приватного виконавця, якщо було постановлено ухвалу про задоволення скарги заявника.

Навіть після винесення рішення, господарський суд не завершує свої повноваження, оскільки за ст. 345, про виконання ухвали, постановленої за результатами розгляду скарги, відповідний орган державної виконавчої служби, приватний виконавець повідомляють суд і заявника не пізніше ніж у десятиденний строк з дня її одержання.

Підводячи підсумки, в процесі розвитку суверенної України вдосконалювалось й законодавство. Не оминуло це й питання судового контролю в галузі господарського права. Зі змінами, процес здійснення судового контролю за виконанням рішень набув особливостей, які вирізняють його з поміж судового контролю в інших галузях права. Проте, варто відмітити, що суспільство прогресує й надалі, тому модифікації кодексу відбуваються й зараз. Особливо в період воєнного стану відбувається

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

велика кількість видозмін, які вже безпосередньо відносяться до питання судового контролю в господарському судочинстві. Яскравим прикладом цьому, є Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо діяльності з примусового виконання судових рішень інших органів (посадових осіб) у період дії воєнного часу», яким передбачено, зокрема, заборону примусового виконання рішень окремими категоріями юридичних осіб.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0% B2%D 1%80#n5253> (дата звернення: 04.05.2022).
2. Закон України «Про судоустрій та статус суддів» від 02.06.2016 р. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text> (дата звернення: 04.05.2022).
3. Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» від 02.06.2016 р. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1403-19#Text> (дата звернення: 04.05.2022).
4. Закон України «Про виконавче провадження» від 02.06.2016 р. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text> (дата звернення: 04.05.2022).
5. Господарський процес. Практикум : навч. посіб. / кол. авт. Дніпро : Видавець Біло К. О., 2018. 192 с.
6. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2017. ст. 37-41
7. Судовий контроль за виконанням судових рішень з приводу господарських спорів у світлі адаптації до міжнародних стандартів, 2018 р., ст. 128-132
8. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>
9. Світличний О.П. Господарський процес: підручник. Світличний О. П. Вид. 2, перероб. і доп. К.: НУБіП України, 2018. 342 с.

Дзундза Т.,
студентка групи КГРСс-2021,
Фаховий коледж
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Пушик Н. В.,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна

АНГЛІЙСЬКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ У СФЕРІ ТУРИЗМУ

Міжнародний туризм продовжує зростати в геометричній прогресії, що приводить до інтенсивного мовного контакту. У минулому багато туристичних місць відвідали туристи із відносно невеликої кількості країн, тому працівникам сфери туризму було простіше пристосуватися до передбачуваних мовних навичок, щоб їх прийняти. Проте за останні два десятиліття профілі туристів урізноманітнилися з точки зору культурного походження та мовного репертуару, що в свою чергу створює проблеми для спілкування. У більшості випадків особистих контактів в контексті міжнародного туризму спікери зустрічаються вперше і, як правило, єдиний раз та їхні взаємовідносини є нетривалими, що в свою чергу ще більше посилює комунікативні проблеми в цій ситуації [8, 255]. Таким чином, щоб забезпечити успішне спілкування та протидіяти викликам, пов'язаним із цією динамікою, працівники сфери туризму повинні мати можливість адаптуватися, щоб пристосуватися до своїх співрозмовників. У цьому їм допоможуть знання лексики туристичного бізнесу.

Лексика туристичної галузі розглядається як соціально детермінована система. У лінгвістичній літературі неодноразово наголошувалось на зв'язку професійної спеціалізації словникового складу з закономірностями соціально-історичного розвитку суспільства [5]. Терміносистема туризму тісно взаємодіє з іншими терміносистемами, тому внаслідок частоті міграції термінів межі терміносистем досить умовні. В одних випадках

терміни переходять з однієї системи в іншу без переосмислення, наприклад: vaccination, malaria (медицина); bungee-jumping (спорт); avalanche, stalactite (географія); в інших — повністю або частково змінюють своє значення, відповідно до потреб терміносистеми, яка їх запозичує, наприклад: to downgrade як економічний термін означає to give sth a lower grade, value or status, а в туристичній сфері - to move to a lower grade or quality of services or accommodations. Міжгалузева лексика підмови туризму містить у своєму складі терміни, що належать до економічної термінології: tariff, corporate rate, BBB tax (bed, board, beverage tax), cancellation charge; транспортної: car rental, bareboat charter, camping trailer; спортивної: mountaineering, cave tubing, bungee-jumping; харчування: brunch, menu тощо. Варто зазначити, що терміносистема в українській мові перебуває на етапі розвитку.

Загальнонаукові терміни є одиницями великої семантичної ємності, що позначають, як правило, категоріальні, класифікуючі поняття загальногалузевого характеру і функціонують у текстах декількох галузей наукової діяльності [3, 89], наприклад: index, system, rate. У складі термінів-словосполучень вони суттєво звужують і конкретизують свою семантику - main activity index, global distribution system, double occupancy rate. Термінологічна лексика будь-якої галузі поділяється на вузькоспеціалізовану, міжгалузеву та загальнонаукову [4]. Вузькоспеціалізована лексика описує предмети та поняття, які є характерними лише для конкретної галузі (наприклад, all-suite hotel, cabana, kingsize bed, moderate tourist class), тому вона є найбільш інформативною в порівнянні з загальнонауковими та міжгалузевими термінологічними одиницями, які мігрують з однієї терміносистеми в іншу.

Варто виділити такі тематичні групи англійських термінів, що належать до сфери туризму: види туризму (green tourism, conducted tour, religious tourism, coastal cruise); розміщення туристів (presidential suite, boarding house, honeymoon room, superior chalet); туристичний інвентар (life jacket, sleeping bag, rucksack);

транспорт (cruise liner, camper van, shuttle-bus); спорт та розваги (rafting, scuba diving); харчування (coffee shop, continental breakfast, all inclusive); тарифи та оплата (cancellation charge, departure tax, average daily rates); документи (health declaration form, hotel voucher, ski pass, accident insurance). Звичайно, кожен з виділених лексико-семантичних груп можна, у свою чергу, поділити на вузчі групи за предметною приналежністю. Наприклад, серед лексичних одиниць англійської мови, що позначають поняття “розміщення”, можна виокремити такі підгрупи: види готелів (floatel - готель на воді), види приміщень в готелі (hospitality suite - приміщення для зібрань та зустрічей), побутові зручності та устаткування (tester - балдахін над ліжком), службовці (bell captain - старший портье), тощо [7].

У рекламних текстах українських туристичних фірм та інших україномовних текстах професійної сфери туризму часто використовують англійські запозичення, які перекладаються дослівно, наприклад: гарантовані номери (guaranteed rooms) - номери, оплачені до приїзду туриста в готель, які залишаються за ним у разі затримки; напівпансіон (half board) - надання туристу неповного набору послуг (ночівля, сніданок, бронювання місць на транспорті); транскрибуються, транслітеруються або поєднують транскрипцію з транслітерацією, наприклад: джип-сафарі (jeep safari) - екскурсійна чи мисливська поїздка на джипі для спостереження за тваринами чи полювання; рафтинг (rafting) - спуск гірською річкою на надувних човнах/плотах; передаються відносними, рідше абсолютними еквівалентами, наприклад: complimentary ticket - безкоштовний проїзд; sea view - номер з видом на море; escorted tour - тур із супроводом; передаються “гібридами”, тобто поєднанням англійських та українських слів чи аббревіатур, або напівкалькою, напр.: VIP-туризм (від англ. very important person), call-центр, гід-перекладач, лаунж-зал, кемпінг-стоянка. Часто іноземні слова не виправдано використовують паралельно або замість наявних у рідній мові задля престижного звучання і надання слову іноземного колориту, наприклад: презентація (замість представлення, показ),

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

прайс-лист (замість цінник), сервіс (замість обслуговування), дисконт (замість знижка), паркінг (замість автостоянка) тощо.

Отже, поява нових запозичених термінів загалом, і у сфері туризму зокрема, явище неоднозначне. З одного боку, мова поповнюється новими лексичними одиницями, відображаючи реальні процеси, що відбуваються у світі та суспільстві, з іншого — це призводить до засмічення мови.

Стосовно туристичних термінів-кліше, то в цьому випадку застосовується загальноживана лексика, але їй надається конкретний зміст: гарячі путівки (подорожі, які необхідно терміново продати, оскільки вони заплановані в найближчий термін, зазвичай вони продаються зі знижкою), в Англії використовується термін *late deals*, в Америці *last-minute specials*; шуб-тур (спеціально організовані тури для придбання хутряних виробів); назви різних турів: Екзотичні країни Африки і Азії; Класична Європа; Антична Греція, тощо.

Англійська мова – це мова, яка відіграє велику роль як провідний засіб міжнародного спілкування. Туристична термінологія як інструмент комунікації в туристичному соціумі, іншими словами – підмова, якою користуються туристи та працівники туристичної галузі, ілюструє одне із соціолінгвістичних явищ, що швидко розвивається. Сфера туризму й надалі розвиватиметься, тому потреба в упорядкуванні туристичної термінології та оптимізації її понятійного апарату зростатиме. Термінологічні знання уже зараз потрібні людям багатьох професій: лінгвістам, перекладачам, редакторам, викладачам, спеціалістам туристичної галузі. З огляду на те, що немає спеціалізованих двомовних (англо-українських) та тлумачних словників туристичних термінів перспективним є лексикографічний опис термінології сфери туризму як один з етапів упорядкування цієї терміносистеми.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Біян Н. Лексико-семантична та структурна класифікація термінів у галузі туризму в англійській мові: збірник наукових праць «Іноземна філологія». Український науковий збірник.

2009. Вип. 121. С. 142-149.

2. Ільїна О. В. Туризм. Рекреаційна географія: поняття і терміни. Луцьк: Терези, 2004. 104 с.

3. Мотрук В. П. Функціонування лексичних одиниць у науковому тексті (на матеріалі французької мови). Мовознавство. 1980. № 6. С. 86-90.

4. Семенюк Л.Й. 2011 Англійські терміни сфери туризму та їх переклад. URL: <http://book.net/index.php?p=achapter&bid=19949&chapter=1>

5. Соловьев Б. Л. Менеджмент гостеприимства. М., 1997. 83 с.

6. Dictionary of Leisure, Travel and Tourism. Third Edition. London: Bloomsbury Publishing Plc, 2005. 346 p.

7. Glossary of Tourism Terms. URL:<https://www.unwto.org/glossary-tourism-terms>

8. Jaworski, Adam and Crispin Thurlow. "Language and the Globalizing Habitus of Tourism: Toward A Sociolinguistics of Fleeting Relationships." In N.Coupland (ed.), The Handbook of Language and Globalization. Chichester: Wiley-Blackwell, 2010, 255-286.

Дмитрик В.,
студентка III курсу,
спеціальності «Дизайн»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна

З ІСТОРІЇ КНИЖКОВОЇ ІЛЮСТРАЦІЇ

«Книга – це один з видів друкованої продукції, літературний або науковий твір, який складається з зброшурованих або окремих паперових аркушів, на яких нанесена текстова та графічна інформація» Книга складається з таких елементів, як: обкладинка, суперобкладинка, титульний аркуш, шмуцтитул, ілюстрації, заставки і кінцівки[1].

«Ілюстрація – фотографія, малюнок, репродукція, карта, супровід, що доповнює текст, а також це важливий художній елемент оформлення, що є продовженням цілої ідеї» [1].

«Книжкова ілюстрація – елемент книжки, який дає можливість читачеві наочними образами по-новому зрозуміти і відчути цінність літературного змісту і форми» [3].

Зображення здатне доповнити текстове наповнення і розширити його. Художня ілюстрація це деталі, які характеризують і підкреслюють героя[1]. Вони спонукають прочитати книгу, зорієнтуватись у її змісті. Найчастіше створюються у тандемі письменника і художника. Для зображення обирають епізоди, які найповніше розкривають зміст тексту[6].

Ілюстрацією можна вважати наскельні малюнки доби палеоліту, які відображали побачене і пережите. Історія появи книги бере початок з моменту писемності. Перші зображення лише прикрашали текст. Ілюстрація у вигляді рукописів була відома ще в Стародавньому Єгипті, Греції, Римі, а в середні віки – мініатюра[2]. В Древньому Єгипті 1400 років до нашої ери були знайдені більш сформовані ілюстрації[2]. В XI столітті на Русі створювались високомистецькі мініатюри «Остромировеєвангеліє» (1056-1057), «Ізбоник Святослава» (1073) із зображенням князівської родини.

Найдавніші ілюстрації були потрібні для тих, хто не вмів читати. І цю функцію вони виконували до появи друкованих книг. Перший друкарський верстат був винайдений у Європі в XV столітті. Найрозкішніші ілюстрації – часів середньовіччя, коли книга була привілеєм заможних або освічених[4].

Художники, які займалися живописом рідко брались за таку роботу, оскільки за неї майже не платили. Сприйняття ілюстрації як мистецтва формувалось поступово[4]. І сьогодні це вважається мистецтвом, про що свідчить наявність великої кількості галерей та музеїв ілюстрації. У 1998 році заснований Національний музей ілюстрацій США.

Ілюстрація сформувалась не тільки з живопису, на неї вплинуло багато інших мистецтв і ремесл, такі як: архітектура, рослинництво, ювелірна справа. Ілюстратори різних епох зустрічаються з однаковою проблемою: який пасаж проілюструвати та як не бути рабом тексту. Привернення уваги до книги, актуалізація її є головним завданням кожного ілюстратора. Найбільш ілюстрованими книгами є Біблія, листи Лафонтена, «Дафніс та Хлоя» [4].

Ілюстратор перш ніж створити зображення повинен продумати її місце в книзі, тим самим опираючись на зміст цієї книги. Художник ретельно вибирає з різних місць оповідання все, що стосується характеристики кожного персонажа – риси його зовнішності, визначає характер, манеру триматись[2].

Відомим майстром української ілюстрації був Костянтин Трутовський. Він був не тільки ілюстратором, а й живописцем. У 1860 році він надрукував свої ілюстрації до повістей Марка Вовчка, створив також ілюстрації до біографії Тараса Шевченка (1885), до поем «Гайдамаки» (1886).

В XX столітті книга і ілюстрації набувають значного розвитку. З'являються аудіо та електронні книги, а друковані книги переводять в цифровий формат. Таким чином аудиторія читачів збільшилась.

Сьогодні створення ілюстрації перейшло від безлічі замальовок на папері в комп'ютерну графіку. Їх можна створю-

вати як на комп'ютері, так і на планшеті. Графічні редактори доступні для широкого використання. Такими програмами є: AdobePhotoshop, AutodeskSketchBook і багато інших.

Створення ілюстрації перестало обмежуватись місцем, оскільки це можливо робити будь де, головне, щоб була техніка. Способи створення можливо і стали новими, однак вимоги не змінились. Зображення підтримує і підсилює ефект від написаного автором, це частина написаної історії[1].

У сьогоднішній ілюстрація – це мистецтво. Існують музеї, премії та рейтинги. І одним із найпрестижніших рейтингів є щорічний рейтинг «Нью-Йорк Таймс» найкращих ілюстрованих дитячих книг.

Дитячі книги також найкраще ілюструють і в Україні. Про це свідчить не мала кількість міжнародних нагород. До міжнародного каталогу кращої дитячої літератури «Білі Круки» увійшло декілька ілюстрованих книг, а саме: Василь Голобородько «Віршів повна рукавичка» (ілюстратор – Інга Леві), Леся Українка «Лісова пісня» (ілюстратор Поліна Дорошенко), Роман Скиба «Із житті хитрих слів» (ілюстратор Тетяна Денисенко). Згадані українські книги можна купити по всьому світу, вони перекладені на різні мови[4].

З ілюстраціями для дорослих книг, ситуація трохи складніша. Однак, у 2012 році вийшов ілюстрований роман Умберто Еко «Таємниче полум'я цариці Лоани».

У сьогоднішній також не обійтись без професійних ілюстраторів. І однією з таких є Наталка Гайда. Вона розпочинала кар'єру з оформлення обкладинок для видавництва «Урбіно», а згодом співпрацювала з «Видавництвом Старого Лева», проілюструвала книжки Катерини Міхаліциної «Бабусина господа» та «Про драконів і щастя», «Татусеву книгу» Володимира Вакуленка-К [5].

Ростислав Попський ілюструє книги для двох українських видавництв «А-БА-БИ-ГА-ЛА-МА-ГИ» та «Видавництва Строго Лева». До його робіт належить «Пригоди короля Мацюся» Януша Корчака (2011), «Бухтик із тихого затону» Володи-

мира Рутківського (2012) і «Маленького Мука» (2016)[5].

Іван Сулима став одним із художників видань «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГИ» «100 казок» та «Улюблені вірші» (2012)[5].

Отже, ілюстрація це малюнок, який доповнює книгу і ширше розкриває її зміст. За період розвитку ілюстрації на її формування впливали багато інших видів мистецтв і ремесел. У сьогоденні ілюстрації створюються не тільки вручну, а й за допомогою різної комп'ютерної техніки з використанням графічних програм.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Вікіпедія. Книжкова ілюстрація. Веб-сайт. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BD%D0%B8%D0%B6%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D1%96%D0%BB%D1%8E%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F

2. Ілюстрація та нові способи її створення. Веб-сайт. URL: <https://ipio-books.com/ilyustratsiya-ta-novi-sposobi-yiyi-stvorennya/>

3. Історія виникнення книжкової ілюстрації. Веб-сайт. URL: <https://zski.com.ua/shkilna-biblioteka/uroky-rekomendatsiji/istoriya-vyynyknennya-knyzhkovoji-ilyustratsiji>

4. Література та зображення. Веб-сайт. URL: <http://litakcent.com/2016/03/15/literatura-ta-zobrazhennja/>

5. Ті, що малюють між слів. 7 українських ілюстраторів, яких варто знати. Веб-сайт. URL: <https://life.pravda.com.ua/culture/2016/07/8/214736/>

6. Урок 2. Ілюстрація. Цифрове мистецтво. Сучасна реклама та фірмовий стиль: напрямки, стилі, тренди. Веб-сайт. URL: <https://bnvk.pp.ua/%D1%83%D1%80%D0%BE%D0%BA-2-%D1%96%D0%BB%D1%8E%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F-%D1%86%D0%B8%D1%84%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%BC%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%BE-%D1%81/>

*Дронюк О.,
студентка I курсу,
спеціальності «Право»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Циганюк В.М.
викладач
кафедри перекладу та філології,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ РЕКЛАМНИХ ТЕКСТІВ

Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що з розвитком українського ринку і глобалізацією світових економічних процесів все більш актуальним стає переклад рекламних текстів. Чимало міжнародних компаній приходять в Україну і все частіше цим компаніям потрібно не лише створення нових рекламних образів і сюжетів, але й переклад та адаптація текстів, роликів тощо.

Мета дослідження: визначити структурні особливості перекладу рекламних текстів.

Виклад основного матеріалу. У добу активної глобалізації та інформаційного суспільства вагому роль відіграє реклама, яку ми спостерігаємо всюди. Вона є одним з найбільш впливових соціокультурних явищ в інформаційному просторі сучасного суспільства. За результатами багатьох міжнаукових досліджень кожен середньостатистичний громадянин розвинутої держави щодня стикається з більше ніж 1500 зразками різноманітної рекламної продукції. У зв'язку з цим, детальне вивчення аспектів та видів реклами у якості певних інструментів економічного розвитку країни та впливу на її населення стає пріоритетним у науковому суспільстві [1].

У ХХІ столітті реклама стала невід'ємним елементом багатьох сфер життя та економічним, політичним, соціальним

явищем, за допомогою якого можна впливати на громадську думку, формувати прихильність або ж відразу до певного товару чи особи.

Сьогодні велика кількість світових підприємств популяризує свою продукцію на українському ринку, проводить рекламні компанії. Та перекладачам не завжди вдається точно й вдало відтворити основний зміст рекламного повідомлення якісно, зважаючи на міжкультурну комунікацію, мовні, національні та релігійні особливості, що притаманні тому народові, на яку мову здійснюється переклад.

Перекладач повинен не лише досконало володіти мовою, але й бути обізнаним у культурі, релігії та традиціях тієї країни, з мови якої здійснюється переклад задля уникнення міжкультурних непорозумінь. Адже часто те, що є звичним в одній країні – недопустиме в іншій.

Прикладом перекладу елементу міжкультурної комунікації може стати переклад рекламних текстів іншою мовою. У такому випадку перекладений фрагмент рекламного повідомлення стає частиною культури тієї країни, мовою якої здійснювався переклад. Так відбувається міжкультурна комунікація.

Рекламні тексти – елементи рекламних повідомлень, що розташовують зазвичай поряд із назвою торгового бренду або фірми, яка випускає товар чи надає послуги. Рекламні тексти використовуються для створення іміджу, бо саме від вдало підбраного кредо залежить довіра споживачів [2].

Під час перекладу рекламних текстів дуже важливо враховувати наступні чинники: культурний рівень людей, вік, національність, стать, соціальне походження, освіту тощо; встановити, чи можуть бути передані конотативні зв'язки тексту-оригіналу на відповідний культурний рівень мови перекладу. Особливо важливо перекласти використані в тексті-оригіналі риторичні та мовностилістичні засоби й при цьому зберегти зміст тексту оригіналу.

Відомо, що повнота, точність і правильність перекладу рекламних текстів залежить від рівня знань граматичних форм,

синтаксичних конструкцій і структур речень. Знання граматики є більш важливим, ніж знання термінології під час перекладу. Оскільки терміни можна досить швидко знайти за допомогою спеціальних словників.

Найправильнішим підходом до перекладу реклами можна назвати «близький до вихідного тексту». Те, що перекладачі змінюють словоформу або взагалі використовують інші вирази, допустимо і може широко використовуватись, якщо це допомагає передати посил рекламного повідомлення. У перекладі таких текстів велике значення має створення правильного образу, при цьому бажано зберегти і загальну конструкцію повідомлення.

На противагу попередньому, дослівний переклад вкрай рідко буває вдалим. Такий підхід годиться тільки в деяких випадках і для коротких слоганів. Для перекладача вкрай важливо розуміти специфіку культури країни, вміння знаходити аналоги сталих виразів у двох мовах і вдало їх використовувати. При цьому важливо розуміти, що такі сталі вирази можуть відрізнятися навіть у країнах, де говорять однією мовою (наприклад, Велика Британія і США).

Переклад реклами включає і роботу з назвами. Це дуже важлива частина роботи, оскільки неправильний або не до кінця продуманий переклад може принести серйозні збитки. Вже легендарним випадком стала мінеральна вода Blue Water, для якої не стали підбирати відповідний переклад, у результаті бренд буквально провалився на українському ринку через неприємне звучання «Блювотер». А для однієї торгової мережі у Великій Британії під назвою Bee Zoo – «бджолиний зоопарк», перекладачі працювали краще і підібрали варіант, який для україномовного населення звучав правильніше і приємніше: «бджолиний будинок» [3].

Усі лінгвісти підкреслюють необхідність збереження образу оригіналу в перекладі, справедливо вважаючи, що перш за все перекладач повинен прагнути відтворити функцію прийому, а не сам прийом. При передачі стилістичних фігур мови –

порівнянь, епітетів, метафор, прислів'їв – перекладачеві щоразу потрібно вирішити: чи доцільно зберегти образ, що лежить в їх основі або в перекладі, або ж слід замінити його іншим. Причиною заміни можуть бути особливості українського слововжитку, сполучуваність слів. Зберегти алітерацію, більш властиву англійській мові, в перекладі досить складно і зовсім не обов'язково.

У своїй практиці перекладачі часто використовують ряд прийомів, які допомагають досягти найкращого результату:

1. Виключення національних особливостей. Перекладач має враховувати особливості країни і звичні для її жителів поняття. Наприклад, «Carlsberg – probably best lager in the world» переклали як «Carlsberg – мабуть, найкраще пиво у світі». Практично дослівно, але замінили «лагер» на «пиво», оскільки у слов'янських країнах світле пиво ніколи не називають «лагер».

2. Під час перекладу анафори, епіфори або фонетичного повтору викликає великих труднощів. Найчастіше ці прийоми передаються еквівалентними або варіантними відповідниками, так як головне завдання перекладу таких стилістичних засобів є збереження позиційних відносин одиниць: «It helps the hurt stop hurting» – «Він допомагає запобігти болю». «It gives you wiings!» – «Ред Бул надає криииииила!» [4].

3. Наближений переклад використовується, якщо дві країни мають схожі реалії. Наприклад, Санта-Клаус і Дід Мороз поняття не взаємозамінні, але це можна зробити у певному контексті. До наближеного перекладу можна віднести і такий приклад: «Gillette. The best a man can get» – «Gillette. Найкраще для чоловіків». Автору вдалося зберегти риму і сенс, хоча повідомлення не було передано дослівно.

4. Дослівний переклад теж має право на існування і використовується за потреби. Ідеальним класичним прикладом вважається слоган M&M's «Melt in your mouth, not in your hands» – «Тане у роті, а не у руках» та ін.

5. Перерозподіл значення без використання еквівалентного слова здійснюється, щоб максимально зберегти посил, якщо

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

пчаткова форма не може бути гармонійно перекладена на іншу мову, наприклад, слоган Bounty «A taste of paradise» відомий нам як «Райська насолода» [4].

Висновок. Отже, нами було досліджено вплив перекладу рекламних текстів на міжкультурну комунікацію, проаналізовано проблеми формування міжкультурної компетентності в теорії та практиці перекладу і виділено основні стратегії й прийоми перекладу комерційних текстів.

Під час перекладу рекламних матеріалів потрібно не лише відтворювати висловлювання згідно із законами мови перекладу, а й дотримуватися умов створення рекламних повідомлень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Vestergaard T. The Language of Advertising. Oxford. Blackwell. 1985. 182 p.

2. Лихолат А. Особливості перекладу рекламних текстів. Єверест переклад. 2020. URL: <https://everest-center.com/osoblyvosti-perekladu-reklamnyh-tekstiv/> (дата звернення: 10.05.2022).

3. Лінгвістичні особливості англomовного рекламного дискурсу та способи перекладу рекламних слоганів українською мовою: веб-сайт. URL: <https://lingua.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/03/Anhломovnyu-reklamnyu-dyskurs.docx> (дата звернення: 10.05.2022).

4. Порпуліт О. О. Критерії оцінки якості перекладу рекламного тексту : монографія. Одеса : Астропринт, 2009. 161–171 с.

*Іванишин К.,
студентка III курсу,
спеціальності «Філологія»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Бойчук В.М.,
канд. філол. наук, доц.,
доцент кафедри філології та перекладу,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

ФРАЗЕОЛОГІЯ У ПУБЛІЦИСТИЦІ УКРАЇНСЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Сьогодні засоби масової інформації займають особливе місце у житті кожного з нас. ЗМІ активно впливають на формування та розвиток суспільної свідомості різних верств населення, змінюючи наші рішення, думки і бачення світу. Одним із найбільш поширених джерел ЗМІ є преса, яка вважається найпотужнішим каналом інформації. Журналістам варто не тільки правильно подати інформацію та пояснити її з певних позицій, але й переконати читача у правильності й логічності цих позицій. Зазвичай, основною темою для публікації є не тільки внутрішні проблеми країни, але й зовнішні економічні та політичні відносини, що лінгвально втілюються у публіцистичному дискурсі. Преса часто використовує фразеологізми (ідіоми), щоб підсилити своє висловлення стосовно тих чи інших проблем, оскільки вони надають експресивності та привертають увагу читача.

Саме тут беруть початок труднощі при перекладі іншомовних текстів, адже не завжди в українській мові є відповідник англійському фразеологізму, а це одна із найбільших лінгвістичних проблем, з якою стикаються перекладачі у процесі перекладання. Фразеологізми вважаються однією з найбільш специфічних і національно унікальних одиниць будь-якої мови. Без знання фразеології неможливо оцінити яскравість мовлен-

ня, зрозуміти жарт, а іноді й просто значення всього вислову. Перед перекладачем постає важливе завдання: перекласти публіцистичний текст найближче до оригіналу, але щоб перекладений текст був адаптивний і зрозумілий для людей.

Для публіцистичного стилю характерні такі дві основні функції: інформаційна та експресивна. Костомаров В. Г. зазначає, що основним конструктивним принципом мови газети є діалектичне поєднання стандарту та експресії [2, с. 90].

Одним із найважливіших компонентів будь якої газетної інформації, статті, радіо чи телепередачі є заголовок. Заголовок – це найперше, що привертає увагу і зацікавлює читача. Він не повністю розкриває зміст статті, щоб викликати нестримне бажання прочитати запропонований матеріал. Психологи провели цікаве дослідження: чим цікавіший та оригінальніший заголовок у газетній статті чи на сайтах інтернет-новин, тим кількість читачів збільшується.

Креативні журналісти емоційно-експресивними заголовками привертають увагу до суспільних проблем: «*Функціонер БПП збирає гроші на вибори «зі світу по нитці», маючи крупну заначку*».

Деякі мовознавці вважають, що недостатність інформативного наповнення мовних одиниць компенсується емоційно-оцінними характеристиками [1, с.105]. Розглянемо також приклад вживання англійського фразеологізму у заголовку сучасної британської періодики: «*Trump: Bill Clinton opened Pandora's box*». Фразеологізм «to open Pandora's box» можемо дослівно перекласти на українську мову, як «відкрити скриньку Пандори», що означає: зробити дію з незворотними наслідками (зазвичай негативними). Використання цього фразеологізму додало заголовку статті загадковості.

Важливим джерелом експресивно-емоційної насиченості є народно-розмовна фразеологія. Погодьтеся, що набагато цікавіше було б переглянути статтю під заголовком: «*Слово – не горбець, вилетить – не піймаєш*», аніж як «*Завжди потрібно подумати перш ніж щось сказати*». Або ж до прикладу про-

стенька приказка «*товкти воду в ступі*», що має англійський відповідник: «*to beat the air*», виражає більшу експресивність, ніж звичайне словосполучення: «*займатися пустою справою*». Фразеологізми надають газетному тексту певну впливову силу. Іноді публіцисти для створення художнього ефекту вдаються до фразеологічних трансформації, тому що часом вживання фразеологізмів у звичній формі та з притаманним значенням не дають бажаного результату. Перекладач, який працює з перекладом британських та американських видань, повинен ідеально розуміти зміст заголовка газети і вміти правильно його перекласти. Адже заголовок в англійських газетах може мати подвійне значення, тому що поєднання слів підібрано так, щоб за змістом можна було зробити абсолютно протилежні переклади, тому дуже важливо відчувати цю особливість. Наприклад, заголовок: «*Milk drinkers are turning to powder*» дослівно можна перекласти як «*Люди, що п'ють молоко, перетворюються на порошок*» бачимо, що такий переклад є не якісний, не логічний та не зрозумілий. Тому правильний переклад такого заголовку буде звучати так: «*Люди, які люблять молоко, починають вживати сухе молоко*».

Існує багато фразеологізмів, які виникли на основі якогось історичного факту, тому для якісного перекладу перекладачу потрібно поцікавитися історією його походження. Наприклад, фразеологізм: «*To dine with Duke Humphrey – залишитися без обіду*». Цікаве значення цього фразеологізму, як й історія його походження. Один час боржники в Лондоні ховалися від своїх кредиторів у соборі святого Павла, де серед інших знаходиться й гробниця герцога Гамфрі; на запитання, де він буде обідати, боржник відповідав, що обідатиме з герцогом, тобто ніде.

Фразеологізми можуть містити метафоричний елемент, тому їх не можна перекладати дослівно. Вони можуть мати виражений національний колорит, це призводить до того, що не всі фразеологічні одиниці мають абсолютний еквівалент в іншій мові.

При перекладі фразеологізмів перекладачі використовують

чотири основні способи перекладу фразеологічних одиниць: 1) переклад абсолютним еквівалентом; 2) переклад за допомогою фразеологічних аналогів; 3) дослівний переклад або калька; 4) описовий переклад.

Англійські ідіоми становлять одну третину розмовної мови, а отже, і використання їх у засобах масової інформації є доволі частим. У пропонуваному прикладі перекладу фразеологізму з англійської на українську мову перекладач використав еквівалентний спосіб перекладу. «*China Daily's editorial warns Manila not to play with fire, while the Global Times' bilingual editorial says China will resolutely fight a war*». – «Щоденне редакційне видання *Kumatao* попереджає місто Манілі не грати з вогнем, у той час двомовне видання *Global Times* заявило, що *Kumatao* буде рішуче вести війну». Фразеологізм «*play with fire*» має абсолютний еквівалент в українській мові «*грати з вогнем*». У наступому прикладі буде використаний спосіб перекладу за допомогою аналогів. «*Why would anyone want to sell if they get less money than the promised compensation? – Like the old adage says, a bird in the hand is worth two in the bush*». – «Чому кожен хотів би продати, якщо вони отримають менше грошей, ніж обіцяні компенсації? – Як говориться в старому прислів'ї, краще синиця в руках, ніж журавель в небі». Бачимо, що такі вирази не ідентичні при перекладі, але вони дуже близькі за своїм конотативним значенням. Далі розглянемо приклад використання дослівного перекладу, або калькування. «*Obviously it is an emerging technology and you can't really have electric cars without electric car charging points, you can't put the cart before the horse*». – «Очевидно, що це нова технологія, і ви не можете мати електричні автомобілі без електричного приводу нарахування балів, і ви не можете ставити віз попереду коня». Цей спосіб перекладу не менш цікавий, він застосовується, коли в результаті перекладу ми маємо вираз, який легко сприймається українським читачем і не створює образу неприродності та незвичності для загальноприйнятих норм української мови.

При описовому перекладі вирази можуть бути відтворені

лише за допомогою експлікації. Наприклад: «*Mr. Howe said: «Somebody said to me «Herbert, we will find skeletons in your cupboard».* – Містер Хоу заявив: «Хтось сказав мені: «Герберт, ми знайдемо твою сімейну таємницю, приховану від сторонніх». Коли в українській мові немає ні еквівалента, ні аналога, і неможливо перекласти дослівно, бо читач не зрозуміє, що автор хотів сказати цим виразом, у такому разі перекладачу доводиться описати такий вислів.

Ще кілька цікавих прикладів, як перекладачі справлялися з непростими англійськими ідіомами, використовуючи різні перекладацькі трансформації. Наприклад: «*Hugh Young, managing director at Aberdeen Asset Management Asia, told the BBC: «There's a great deal of interest in Birma, foreign investors are getting on the bandwagon as they say».* – «Х'юЯнг, управляючий директор компанії Aberdeen Asset Management в Азії, сказав журналістам ВВС: «Зараз багато цікавого є в Бірмі, іноземні інвестори приєдналися на сторону лідируючої партії, як вони говорять». Ця ідіома має значення: «приєднатися до якоїсь справи», але в перекладі на українську мову перекладач додав це трохи від себе, щоб переклад був максимально зрозумілий. Такі ідіоми неможливо перекласти, тільки глянувши на них, тут потрібно чітко розуміти зміст і перекладати з контексту. Саме у таких випадках перекладач часто імпровізує, але не відходить від самого змісту оригіналу. «*He argues this defeated the whole point of creating a language allowance program to work hardly».* – «Він стверджує, що це створить умови для кращої праці, якщо працівники матимуть надбавку за знання іноземної мови».

Для перекладу газетно-публіцистичного стилю є характерними певні специфічні особливості, які перекладач обов'язково повинен враховувати при перекладі. Але мета перекладу завжди залишатиметься незмінною, тобто повністю передати лексичне значення, структурні особливості, мальовничість, виразність, привертаючи таким чином увагу до сказаного та конотативного значення. Саме фразеологічні одиниці, прислів'я, приказки та крилаті фрази надають газетному тексту цю неповторність, яка

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

так необхідна журналістам. Проаналізувавши приклади перекладу фразеологізмів з англійської мови на українську, можемо стверджувати, що найкраще перекладати фразеологізм фразеологізмом, але, звичайно, якщо це можливо. З огляду на сказане можна підсумувати, що фразеологізми є досить цікавим явищем, а їх переклад – це справжня майстерність і мистецтво, особливо в текстах публіцистичного стилю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Маловиця Т. А. Оцінно-інформативне значення лексичних новотворів (на матеріалі преси 90-х років ХХ ст.). *Язык и культура*. К., 1997. Т. 3. С. 104-112.
2. Костомаров В. Г. Русский язык на газетной полосе. М. : Высшая школа, 1971. 342 с.

*Ілійчук Т.,
студентка ІV курсу,
факультету суспільних та прикладних наук,
Науковий керівник:
Кизимишин Л. П.,
ст. викладач,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

ІНЖЕНЕРНЕ ОБЛАДНАННЯ БУДІВЕЛЬ

Вступ. В сучасному будівництві споруди та будівлі обладнуються усіма інженерними системами, які є комплексом технічних пристроїв інженерного обладнання будівель, що забезпечують сприятливі (комфортні) умови побуту, трудової діяльності населення і технологічного процесу в приміщеннях, що включає: водопостачання (холодне і гаряче), газопостачання, опалення, вентиляцію, кондиціонування повітря, каналізацію, електроустаткування, засоби сміттєвидалення і пожежогашіння,

ліфти, телефонізацію, радіофікацію та інші види внутрішнього благоустрою.

Опалення. Основи будівельної теплотехніки. Основними серед тепловитрат на комунально-побутові потреби в будівлях (опалення, вентиляція, кондиціонування повітря, гаряче водопостачання) являються витрати на опалення. Це пояснюється умовами експлуатації будівель в період опалювального сезону в Україні, коли тепловтрати через їх зовнішні конструкції, що захищають, значно перевищують внутрішні тепловиділення. [1]

Теплові комфортні умови. Оскільки більшу частину свого життя людина проводить у приміщеннях, то для забезпечення нормального самопочуття і працездатності ці приміщення повинні відповідати санітарногігієнічним вимогам і в них повинен бути сприятливий мікроклімат. Мікроклімат приміщення впливає на тепловідчуття людини за рахунок підтримки необхідних рівнів: температури і вологості повітря, швидкості його переміщення (рухливості) і температури огорожувальних поверхонь приміщення.

При різних комбінаціях цих параметрів теплові відчуття людини можуть виявлятися однаковими. Оптимальні умови полягають в підтримці таких параметрів повітряного середовища, при яких кожна людина завдяки своїй індивідуальній системі автоматичної терморегуляції організму почувала б себе комфортно, тобто не помічала впливу цього середовища. З гігієнічної точки зору найбільш сприятливий рівень температури, підтримуваної в житлі, складає 22 °С, а допустимі коливання від 21 до 23 °С. Більш низька температура повітря, наприклад 18 °С, рекомендована в нормативній документації при проектуванні опалювальних систем, оцінюється як «прохолодно» і «холодно».

Класифікація систем опалення. Система опалення створює в будівлі готелю атмосферу теплового комфорту, необхідні гігієнічні умови, нормальне повітряне середовище.

Передача теплоти від опалювальних приладів до повітря

приміщення здійснюється шляхом конвекції або випромінювання, а також при їх поєднанні. Залежно від переважаючого способу теплопередачі, опалення приміщень може бути **конвективним** або **променистим**.

До конвективного відносять опалення, при якому температура внутрішнього повітря т.в. підтримується на більш високому рівні, чим радіаційна температура приміщення, розуміючи під радіаційною усереднену температуру поверхонь, обернених в приміщення, вчислену відносно людини, що знаходиться в середині цього приміщення. Це широко поширений спосіб опалення.

Променистим називають опалення, при якому радіаційна температура приміщення перевищує температуру повітря. Променисте опалення при дещо зниженій температурі повітря (в порівнянні з конвективним опаленням) сприятливіше для самопочуття людини в приміщенні (наприклад, до 18-20 °С замість 20-22 °С в приміщеннях цивільних будівель). Конвективне або променисте опалення приміщень здійснюється спеціальною технічною установкою, званою системою опалення.

Система опалення - це сукупність конструктивних елементів із зв'язками між ними, призначених для отримання, перенесення і передачі в усі приміщення кількості теплоти, необхідної для підтримки температури на заданому рівні, що обігріваються. [2]

Основні конструктивні елементи системи опалення:

- **теплоджерело** (джерело теплової енергії з вузлом приготування теплоносія) - елемент для отримання теплоти. При місцевому теплопостачанні – теплогенератор, при централізованому теплопостачанні – теплообмінник;
- **теплопроводи** (розводящі трубопроводи; гілки; підведення) - елемент для перенесення теплоти від теплотджерела до опалювальних приладів. Розводящі трубопроводи з'єднують джерело теплової енергії і вузол приготування теплоносія з гілками системи. Гілки трубопроводів з'єднують розводящі трубопроводи з підведеннями до опалювальних приладів;

• **опалювальні прилади** (теплопередавальні поверхні) - елемент для передачі теплоти в приміщення. [3]

• **Вентиляція і кондиціонування.** Під дією низки різних факторів повітря всередині приміщення може змінювати свій склад, температуру та вологість, що призводить до погіршення здоров'я, працездатності та і просто самопочуття людей, або порушення нормального протікання технологічних процесів. Тому, для створення і автоматичної підтримки температури, відносної вологості, чистоти і швидкості руху повітря, що відповідають оптимальним санітарно-гігієнічним вимогам, повинні створюватися комфортні умови перебування людини в приміщенні.

Вентиляцією називають сукупність заходів та пристроїв, які забезпечують розрахунковий обмін повітря в приміщеннях. [4]

Основною особливістю вентиляції є різноманітність приміщень, які включають в собі три ділянки:

- вентиляція кухні (гарячого цеху та приміщень для приготування холодних страв);
- вентиляція залу для відвідувачів (торгового залу);
- вентиляція побутових, офісних і підсобних приміщень;

Кондиціонування повітря - автоматична підтримка в закритих приміщеннях усіх або окремих його параметрів (температури, відносної вологості, чистоти, швидкості руху) на певному рівні з метою забезпечення головним чином оптимальних метеорологічних умов, найбільш сприятливих для самопочуття людей, ведення технологічного процесу. При цьому стан повітряного середовища приміщення перестає бути залежним від параметрів зовнішнього (атмосферного) повітря.

Водопостачання і каналізація. На сьогоднішній день велика увага приділяється питанням охорони навколишнього середовища, раціональному використанню водних ресурсів. Передбачається проведення заходів щодо охорони водних джерел від виснаження та забруднення.

Системою водопостачання називають комплекс інже-

нерних споруд, машин і апаратів, які призначені для добування води з природних джерел, поліпшення її якості, зберігання, транспортування і подачі водоспоживачам. Вона складається із водоприймальних, водопідйомних, очисних, водонапірних і регулюючих споруд, магістральних водоводів і розподільних мереж, засобів автоматизації.

Внутрішній водопровід будівель. Щоб жити, людині потрібно приблизно на добу 2 л води. Якщо ж приплюсувати сюди її скромні культурні потреби, то ця цифра збільшується майже в 3 рази. Сучасна культурна людина в упорядженому місті витрачає на особисті потреби близько 300 л води на добу. Будівельними нормами передбачається середня норма споживання води до 400 л на добу на одного жителя упорядженого міста. У великих містах України ця норма вже перевищена й надалі буде зростати.

Сучасний водопровід – це не тільки розподільна система, а й складний комплекс споруд, що включає до себе водозабірні пристрої, насосні станції тощо. Вони необхідні, щоб споживач не просто одержував прісну воду, а таку, яка суворо відповідає певним вимогам, у першу чергу, санітарним. [5]

Внутрішній водопровід будівель - це система трубопроводів і пристроїв, що подають воду всередині будівель, включаючи ввід водопроводу, який знаходиться зовні.

Класифікація внутрішніх водопроводів зображена на рис. 1

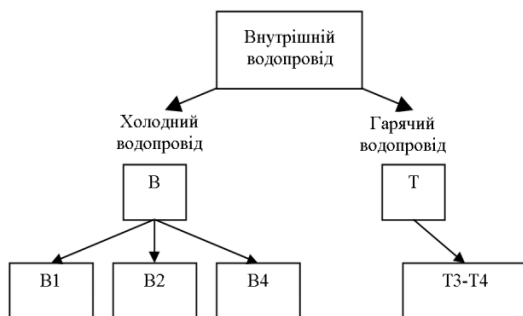

Рисунок 1 - Класифікація внутрішніх водопроводів

Таким чином, внутрішній водопровід підрозділяється в першу чергу на холодний (В) і гарячий (Т) водопровід.

Холодні водопроводи мають наступні різновиди:

В1 - господарсько-питний водопровід;

В2 - протипожежний водопровід;

В3 - виробничий водопровід (загальне позначення).

Сучасний гарячий водопровід повинен мати в будівлі дві труби: Т3 - що подає, Т4 - циркуляційна. Попутно відмітимо, що Т1-Т2 позначаються системи опалення (тепломережі), які не відносяться безпосередньо до водопроводу. [6]

Протипожежний водопровід. Протипожежний водопровід підрозділяється на три різновиди:

Рисунок 2 - Класифікація протипожежних водопроводів

Система з **пожежними кранами В2** носить підлеглий характер по відношенню до систем В1 або В3. Це означає, що якщо в будівлі передбачена мережа В1 або В3, то протипожежний водопровід В2 стояками приєднується до мережі В1 або В3.

Напівавтоматичні **дренчерні** установки призначені для створення водяних завіс з дрібних крапель під час пожежі. Вони застосовуються на сценах залів для глядачів, а також в боксах великих виробничих гаражів. В очікуванні дії система знаходиться без води, тобто вона сухотрубна. При виникненні пожежі натискають на кнопку, чому система і вважається напівавтоматичною, оскільки спрацьовує від кнопки. В результаті включається пожежний насос і відкривається електрозасувка і вода по трубі поступає до дренчерам.

Автоматичні **спринклерні** установки призначені для створення площадкового зрошування водою при гасінні пожежі. Вони застосовуються в торговельних залах великих супермаркетів і в складах з підвищеною пожежонебезпекою. [7]

Висновки. Інженерне обладнання будівель – це комплекс технічних пристроїв що забезпечують сприятливі (комфортні) умови побуту, трудової діяльності, технологічного процесу в приміщеннях будівлі.

При дотриманні всіх норм та правильного устаткування будівлі, наявності всіх необхідних інженерних комплексів, експлуатація будівлі стає допустима.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИ ДЖЕРЕЛ:

1. Бутова А.П. Інженерне обладнання будівель : метод. вказівки для викон. дом. контрольної роботи для студ. заоч. форми навчання напряму підготов. 6.140101 «Готел.-ресторан. справа» / А.П. Бутова, В.М. Гавриленко, І.В. Кощавка. - Донецьк: [ДонНУЕТ], 2009. -71 с.

2. Гавриленко В.М. Основи промислового будівництва і санітарної техніки : навч. посіб. / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, Каф. орг. та упр. якістю ресторан. госп-ва / В.М. Гавриленко, В.П. Оліфіров. - Донецьк : [ДонНУЕТ], 2009 - 296 с.

3. Гавриленко В.М. Інженерне обладнання будівель : метод. вказівки для провед. практич. занять для студ. ден. та заоч. форм навчання напряму підготов. 6.140101 «Готел.-ресторан. справа», Каф. орг. та упр. якістю ресторан. госп-ва / В.М. Гавриленко, І.В. Кощавка. - Донецьк: [ДонНУЕТ],

4. Кузьмін О.В. Інженерне обладнання будівель : засоби діагностики знань студ. ден. та заоч. форм навчання напряму підготов. 6.140101 «Готел.-ресторан. справа» в умовах ECTS / О.В. Кузьмін; Каф. орг. та упр. якістю ресторан. госп-ва. - Донецьк : [ДонНУЕТ], 2011. - 22 с.09. -70 с.

5. Інженерне обладнання будинків О.В. Кузьмін URL: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/>

6. Державні будівельні норми України URL: <https://www.>

minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2017/12/99.1.-DBN-V.2.5-642012.-Vnutrishniy-vodoprovod-ta-kanali.pdf

7. Водовідведення навчальний посібник, Автор: Пеховка М.В URL:<https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2020/04/27/6vodovidvedennya.pdf>

*Кайдаш О.І.,
студентка IV курсу,
спеціальності «Графічний дизайн»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Кухар Г.М.,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

КРАФТ В ДИЗАЙНІ

Екологічність і натуральність у світі грає вагомую роль. Дизайн, як вид людської діяльності, не є винятком, це та сфера, яка не лише декларує екологічний підхід у промисловому виробництві, але й пропонує прогресивні, часто революційні рішення. Це і апсайклінг, і застосування натуральних матеріалів, і вторинне використання паковань та ін. У зв'язку з цимособливої популярності серед інших рішень набувкрафт-папір, назва якого походить віднімецького слова, щоозначає «сила».

Крафт-папір – екологічний матеріал. Для його виготовлення використовуються натуральні волокна, які можна переробити та застосовувати повторно. При виробництві цього виду паперу дедалі частіше використовується сировина, отримана під час збору макулатури.

Завдяки своїй граматурі, крафт-папірщільний і не пропускає світло. Він може мати посилену структуру, що допомагає витримувати більші навантаження. Його поверхня суцільна, що полегшує друкування, тому його з успіхом застосовують в поліграфії, створюючи при цьому унікальний продукт. Так, наприклад, можна надрукувати логотип компанії на екологічному

папері бренд стане ще більш впізнаваним[4].

Варто зазначити, що використання лише первинних волокон, підданих спеціальній механічній (машинне згладжування) та хімічній обробці, робить цей папір ідеальним для технічного та пакувального застосування, у тому числі для безпосереднього контакту з продуктами харчування[4].

Позиціонування товару як крафтового сприяє підвищенню споживчого інтересу та довіри. Крафтова етикетка або упаковка асоціюється з унікальним, екологічно безпечним товаром, виробленим майстром за особливою, одному йому відомою технологією[1].

Україні пішла ще далі, в нас існує стартап RE-leaf, що виготовляє крафт-папір з опалого листя. Валентин Фречка із Закарпаття створив технологію переробки сухого листя, що може допомогти розв'язати проблему опалого листя та скоротити вирубку дерев[1].

Екологічна сировина – як мінімум одна причина, за яку варто поважати матеріал. Папір біорозкладний, розкладається в ґрунті приблизно за два-три роки. Це в 50 разів швидше, ніж потрібно для такого ж процесу поліетиленовим пакетам. Також з видимих переваг це сучасність, низька вартість, широка сфера застосування, адже друкувати на крафт-папері можна будь-яку поліграфічну продукцію: пакети, етикетки, бірки, вкладки, листівки, календарі, візитки, меню для ресторанів, квитки.

На будь-який такий виріб можна наносити логотип бренду та текстову інформацію, графічні елементи. Такий матеріал додасть бренду акцент на натуральність, екологічність та турботу про природу. Люди більше довіряють таким брендам.

Серед продукції однієї товарної категорії і вартості більше половини покупців віддадуть перевагу крафтовому товару. Статистичні дані свідчать, що 85% споживачів довіряють крафтовим товарам, а 68% хоча б один раз купували крафтову продукцію[1].

У квітковій індустрії особлива увага приділяється дизайну флористичних композицій. Причому упаковка квітів стає

все більш лаконічною – на зміну багатошаровим декоративним елементам, глянцовій плівці, блискіткам і стрічкам приходить стильний і красивий крафт-папір. Оскільки цей матеріал відрізняється лаконічністю, він не відволікає від самих квітів. Сучасні флористичні композиції настільки цікаві та оригінальні, що їм не потрібна додаткова прикраса у вигляді акцентної упаковки [3].

В основі крафтового дизайну лежить handmade концепція. Невеликі підприємства – виноробні, пивоварні, сироварні, миловарні, а також майстерні, що займаються виготовленням свічок, натуральної косметики та ін. потребують для своєї презентації через етикетки чи пакування саме застосування крафтової естетики. Вся палітра крафтового паперу природних відтінків – коричневі, бежеві, сірі, зеленуваті тони, налаштовує на сприйняття рукотворної, одинарної продукції. Дизайн крафт етикетки прийнято доповнювати графікою в стилі ретро, стімпанк, готика або романтизм. Часто робиться акцент на каліграфії.

На противагу культурі індустрій масового споживання, крафт у дизайні дає розуміння матеріального світу та ставить під сумнів процеси поводження з ним, закликаючи до ощадливого застосування ресурсів та екологічності. Робота з матеріалом допомагає створювати *humantouch* продукти [2].

Отже, застосування крафтового паперу, який є екологічним за своїм походженням і утилізацією – одна з найактивніших концепцій сучасного графічного дизайну. Застосування крафту в поліграфії пакувань, етикеток, пакетів, тари для вуличної їжі, меню не лише формує естетику сприйняття продукції, але й акцентує увагу споживача на екологічних проблемах людства і пропонує варіант її часткового вирішення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Крафтовий ефект: дизайн етикетки, який продає. *TCD*: веб-сайт. URL: <https://tcd.kiev.ua/uk/kraftovij-efekt-dizajn-etiketki-yakij-prodaye/> (дата звернення 27.04.2022)

2. Павлова І. Крафт для дизайнерів і брендів: як залишитися цікавим у цифровому світі. *Telegraf*: веб-сайт. URL: <https://>

telegraf.design/kraft-dlya-dyzajneriv-ta-brendiv-yak-zalyshatysya-tsikavym-u-tsyfrovomu-sviti/ (дата звернення 29.04.2022)

3. Стиль крафт: что такое крафт и почему так дорого. *Isaloni*: веб-сайт. URL:https://isaloni.ru/raznoe/stil-kraft-kraft-cto-eto-takoe-i-pochemu-tak-dorogo.html#%D0%AD%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B5%D1%82%D0%BA%D0%B8_%D0%B4%D0%BB%D1%8F_%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%82%D0%B0 (дата звернення 21.04.2022)

4. Що таке крафт-папір і де його використовують. *Новини Полтавщини*: веб-сайт. URL: <https://np.pl.ua/2021/02/shcho-take-kraft-papir-i-de-yoho-vykorystovuiut/> (дата звернення 23.04.2022)

*Колесник М. І.,
Журавльов В. М.,
студенти II курсу,
спеціальності «Міжнародне право»,
Державний торговельно-економічний університет,
Науковий керівник:
Шведова Г. Л.,
к.ю.н., доцент, доцент кафедри правового
забезпечення безпеки бізнесу ДТЕУ,
м. Київ, Україна*

КЛОНУВАННЯ: ЗАРУБІЖНИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ДОСВІД

З тих часів, коли люди вперше успішно використали клонування, точилися нескінченні дискусії про те, чи варто нам просувати клонування або потрібно взагалі заборонити таку практику?

Як зазначає Закон України «Про заборону репродуктивного клонування людини»[1 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/>

show/2231-IV#Text] клонування людини — це створення людини, яка генетично ідентична іншій живій або померлій людині, шляхом перенесення у залишену без ядра жіночу статеву клітину ядра соматичної клітини людини. Протягом багатьох років клонування стало всесвітньою суперечкою щодо того, чи варто його дозволяти чи ні. Так, Болдіжар С. О. [2] описує позицію людей, які вважають, що клонування є неприйнятним. Вони аргументують це тим, що клонування суперечить самої сутності людини, порушує певні права та релігійні постулати, говорять: «Це все одно, що людина стає творцем». А Джон Гурдон виступає за декриміналізацію клонування, говорячи: «Клонування може поставити хрест на деяких невиліковних хворобах».

На нашу думку, є три основні причини просувати клонування. Першою перевагою клонування є той факт, що батьки, які втратили дитину в результаті нещасного випадку, могли б клонувати її. По-друге, дуже важливо, щоб ми могли замінити людські органи, це зменшить кількість жертв, яким потрібна термінова пересадка органів, а трансплантація дуже часто припізнюється, через складність миттєво знайти потрібний орган для проведення операції. Третя причина полягає в тому, що клонування допоможе у дослідженні вірусів та виготовленні вакцин.

Але все одно, на думку більшості, незважаючи на всі ці дійсно суттєві аргументи та переваги, вважається, що клонування суперечить певним моральним правилам, правам людини, Божим законам, і наука не повинна втручатися в такі серйозні справи.

Потрібно відмітити, що клонування стосується і тварин. Вчені клонують тварин, щоб покращити кількість і якість продуктів тваринного походження. Вони намагаються створити тварин, які дають більше молока, м'яса або вовни, ніж звичайні тварини.

Однією з найвідоміших тварин для клонування була Доллі - вівця 1993 року народження, яка померла в 2003 році. Доллі була клонована з дорослої клітини, що важче, ніж із зиготи.

Коли вчені з Інституту Росліна в Шотландії випустили Доллі, вона була єдиним ягнятком, яка народилася після 277 спроб. Вівця Доллі була великим проривом у науці, і з цього моменту вчені починають створювати клонованих корів і коней.

У клонування тварин є позитивні та негативні сторони. Якщо науці вдасться створити тварин з розширеними товарними здібностями, то ми зможемо виробляти більше продуктів для нашого перенаселеного світу. Крім того, вчені зможуть клонувати тварину або рослину, які можуть зникнути, або вже зникли, таким чином рятуючи вимираючі види. Але варто зазначити про певне занепокоєння, що клонована тварина може мати хворобу, яку вчені ще не виявили.

Не можна не сказати, що техніка клонування покращила наше основне розуміння біології розвитку живого організму. Спостереження за вирощеними клітинами, дає чудове уявлення про розвиток ембріона, який інакше неможливо побачити. Тепер вчені можуть краще визначити етапи раннього його розвитку. Ранній ембріон може дати відповіді на багато захворювань і дефектів розвитку. Вивчення шляхів розвитку дає біологам більше доказів щодо певних гіпотез.

На думку науковців, клонування спричинить серйозний поштовх у науці, ми дійсно зможемо позбавитися більшості невиліковних хвороб, винаходячи вакцини, ми зможемо відновлювати людські органи, рятуючи мільйони а то й більше життів. Єдине питання, яке з'явиться разом з клонуванням і з яким можна сперечатися - це клонування людей, розглянемо це питання з правової точки зору.

Сьогодні ми маємо ситуацію, що клонування є кримінально караним діянням. В кримінальних кодексах багатьох країнах присутня відповідальність за клонування людини, наприклад: Іспанія, Сальвадор, Молдова, Словаччина, Японія, США та інші. Щодо санкції за таке діяння, то, в залежності від країни, воно різниться. Так, у Великобританії передбачена санкція у вигляді позбавлення волі на 10 років або грошовий штраф, або їх поєднання. У США клонування з метою розмноження, дослі-

дження або лікування є забороненим, а санкція передбачає 10 років позбавлення волі та штраф в один мільйон доларів.

Клонування є також забороненим на міжнародному рівні. Основним аргументом такої заборони виступає порушення прав людини, оскільки воно суперечить гідності людині і виступає проти захисту людського життя, як зазначає ООН у своєму зверненні в 2005 році. На міжнародному просторі забороняючим клонування документом є Загальна декларація про геном людини і про права людини [3], яка була ухвалена на двадцять дев'яній сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО у 1997 році. Стаття одинадцята Декларації говорить, що не допускається практика, що суперечить людській гідності, така, як практика клонування з метою відтворення людської особи. Державам і компетентним організаціям пропонується співпрацювати з метою виявлення такої практики і життя на національному рівні необхідних заходів відповідно до принципів, викладених в цій Декларації.

Щодо законодавства України, то існує Закон України «Про заборону репродуктивного клонування людини». В статті першій цього закону сказано, що репродуктивне клонування людини забороняється. Також забороняється ввезення та вивезення з території України ембріонів, про що говорить стаття 3 цього ж закону. З аналізу даного закону, можна дійти висновку, що на території України забороняється тільки клонування людини, але не тварин або інших організмів. Також є необхідним зазначити, що в законі йдеться саме про репродуктивне клонування. Справа в тому, що клонування поділяється на два види, а саме: репродуктивне та терапевтичне. Останнє передбачає експерименти над ембріонами до 14 днів розвитку і в кінці його знищення. Мета терапевтичного клонування є не відтворення людини, а отримання клітин, за допомогою яких можна створити органи на заміну або відновити майже будь-які органи. Такий тип клонування в Україні не є забороненим, що показує певну прогалину в законі, якщо законодавець має намір заборонити клонування повністю.

В законодавстві України питання відповідальності за клонування є невизначеним. Сам Закон України «Про заборону репродуктивного клонування людини» встановлює, що особи несуть цивільно-правову, адміністративну або кримінальну відповідальність відповідно до законів України, але ні в Кримінальному кодексі України, ні в Цивільному кодексі України, ні в кодексі України про адміністративні правопорушення не визначається відповідальність за клонування, що породжує певні законодавчі прогалини.

Кримінальний кодекс визначає, що діяння може вважатися протиправним виключно у разі його суспільної небезпеки, без такої ознаки притягнути до відповідальності не можна. Тобто, якщо порушуючи закон про репродуктивне клонування людини особа не створила небезпеку для життя та здоров'я, то вона не може бути притягнута до кримінальної відповідальності. У випадку наявності такої небезпеки, на думку Світлани Хімченко[4], буде застосована стаття 142 Кримінального кодексу України незаконне проведення дослідів над людиною[5]. Також потрібно зауважити, що усі експерименти повинні відповідати певним стандартам, а сьогодні ми маємо ситуацію, коли технології не можуть задовольнити вимоги безпечного для життя та здоров'я клонування, з чого випливає, що експерименти над людиною не повинні існувати взагалі.

Отже, питання клонування є досить визначеним у світі, а саме забороненим. Незважаючи на усі аргументи та переваги, людство ще не готове до клонування. Така реакція обумовлена різними факторами: релігійними, правовими, моральними, соціальними та іншими. Також витрати та ризики занадто перевищують можливі досягнення. Водночас, клонування тварин може бути дуже корисним, тому відмовлятися від клонування взагалі не варто. Негативна відповідь суспільства на клонування людини визначена в міжнародних договорах та в усіх національних законодавствах. Практика клонування є криміналізованою і в Україні, але має певні прогалини у своєму регулюванні, через що потребує доопрацювання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про заборону репродуктивного клонування людини: Закон України від 14.12.2004 2231-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2231-IV#Text>
2. Болдіжар С. О. Проблеми клонування та право на цілісність особи: міжнародно-правовий, релігійний та філософський аспекти. Серія: Право. №4 (70). 2020. 137 – 141 с. URL: http://www.law.stateandregions.zp.ua/archive/4_2020/24.pdf
3. Загальна декларація про геном людини та права людини 1997 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_575#Text
4. Хімченко С. А. До питання криміналізації клонування людини. Національний юридичний журнал: Теорія і практика. 2017. 151 – 153 с.
5. Кримінальний кодекс України від від 05.04.2001 № 2341-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
6. Триньова Я. О. Закон України «Про заборону репродуктивного клонування людини»: Постатейний аналіз. Право і суспільство. №6-2. 2013. 105 – 109 с.

*Катеринчук Ю.,
студентка групи Ас-2020,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Гусар К. Д.
ст. викладач кафедри
архітектури та будівництва,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ*

ГЕОКУПОЛ

З давніх давен архітектори-зодчі шукали цікаві та унікальні рішення будівель та споруд, щоб вразити та здивувати, але головне залишитись у пам'яті на багато століть. Така тенденція зберігається і в цей час, але у ХХ столітті з'явилися і нові напрямки, які спрямовані на енергозбереження та економію матеріалів та ресурсів.

Геодезичний купольний будинок (геокупол, геодім) – сферична архітектурна споруда, зібрана зі стрижнів, що нагадує геодезичну мережу, саме тому отримав таку назву. Завдяки своїй структурі та сферичній формі, в якій легкі трикутні або багатокутні грані, що складаються або з скелетних стійок, або з плоских площин така споруда володіє гарними енергоефективними якостями. Сферична конструкція забезпечує високо-ефективну циркуляцію повітря як літом, так і зимою. Менша площа поверхні робить купольну будівлю менш піддатливим до зміни температури, і відповідно недорогим для нагрівання і охолодження у порівнянні з будинками прямокутної форми. Аеродинамічна зовнішність означає, що холодне і тепле повітря обтікає геокупол, а не проникає всередину. Така споруда відбиває сонячне проміння, таким чином максимізує вигоду сонячної енергії протягом цілого дня, року [1].

Є дві причини чому геокупол є енергоефективним. По-перше: повітряний потік всередині будівля є безперервним, без застою кутів, таким чином витрачається менше енергії для

циркуляції повітря і підтримання рівномірної температури. Енергія, яка необхідна для опалення і охолодження геокупола, приблизно на 30% менше, ніж в звичайному будинку. Друга причина – це високе відношення об'єму до площі поверхні, яка потребує менше будівельних матеріалів для розміщення більшого простору. Чим нижче відношення зовнішнього периметру будівлі до закритої житлової площі, тим менше енергії потрібно для будівництва, опалення і охолодження [1].

Сфера має на 25% менше площу поверхні на об'єм, ніж будь-яка інша геометрична форма, тому геодезичний купольний будинок поєднує в собі стабільність трикутників з вигідним відношенням об'єму до площі поверхні сфери. Чим більшим є геокупол, тим ефективнішим він є [1].

Ще однією перевагою геокупольних будівель є їх міцнісні характеристики. Завдяки поділу поверхні сфери на невеликі геометричні фігури, переважно трикутники, геокупол є досить стійкою конструкцією, яка рівномірно розподіляє всю масу, може витримати великі навантаження. Трикутник є найсильнішою формою, тому, що має фіксовані кути і не дуже легко спотворюються, це єдине розташування конструктивних елементів, яке стійке всередині себе, не потребує додаткових з'єднань в точках пересічення, щоб запобігти деформації геометрії. Тобто при дії навантаження на одному краю трикутника, ця сила рівномірно розподіляється на дві сторони, які потім передають тиск на сусідні фігури. Такий каскадний розподіл тиску – це те, як геодезичні купола ефективно розподіляють напруження по всій структурі, завдяки цьому унікальна сферична форма здатна протистояти потужним поривам вітру.

Якщо раніше сферичну форму використовували в якості покриттів будівель, то сучасні купольні споруди, як окреме спорудження, з'явилися наприкінці ХХ століття, завдяки американському архітектору, інженеру-винахіднику Річарду Бакмістеру Фуллеру. Розробка вченого, отримала назву «Геокупол», завдяки схожості з мережею геодезичних пунктів. Фуллер отримав патент на конструювання геодезичних куполів. Конструк-

ція геодезичного купола зацікавила винахідника, насамперед, завдяки малій масі при великому внутрішньому просторі. Фуллер сподівався, що геокуполи допоможуть вирішити повоєнну житлову кризу. Але масового поширення сферичних будівель так і не набуло, мабуть, через головний недолік, який полягає у необхідності досить складних, в порівнянні з простими будинками, математичних розрахунків і як наслідок, більші витрати на будівництво. Так як конструкція складається з великої кількості деталей, то необхідно утеплити досить багато стиків.

Один з прихильників купольних будинків, Ллойд Кан, займаючись будівництвом геодезичних куполів, розчарувався в них, назвавши їх «розумними, але не мудрими». Він відзначив наступні недоліки:

- будівельні матеріали (наприклад, фанера, плита) зазвичай бувають прямокутної форми, тому деякий матеріал, можливо, доведеться утилізувати після розрізання прямокутників до трикутників, що приводить до збільшення вартості будівництва;
- проблематичне влаштування пожежних сходів, коли в них є необхідність для більших конструкцій, і вони дорогі;
- вікна, що відповідають колу, можуть коштувати від п'яти до п'ятнадцяти разів дорожче, ніж вікна в звичайних будинках.
- професійна електропроводка коштує дорожче через збільшення робочого часу
- куполи важко, навіть неможливо, побудувати з натуральних матеріалів, тоді виникає необхідність використання пластику, який забруднює навколишнє середовище і руйнуються під впливом сонячного світла.
- втрата площі при розміщенні стандартного дивану чи інших класичних меблів біля поверхні купола [2].

Незважаючи на непопулярність геодезичних куполів в житловому секторі, такі конструктивні рішення широко використовуються для будівель та споруд. Серед багатьох дизайнерських застосувань купола – спортивні арени, театри, теплиці та виставкові зали. У Чилі приклади геодезичних куполів легко

використовуються для розміщення в готелях як геодезичні куполи в наметовому стилі або вкриті склом куполи.

Першим геодезичним куполом (на основі ікосаедра) став відкритий 18 липня 1926 в Сні планетарій, створеним німецьким інженером Вальтером Бауерсфельдом.

Серед зведених купольних споруд виділяється проєкт «Едем», англійського архітектора Ніколаса Грімшоу. Комплекс представлений двома оранжереями, кожна з яких розташована під чотирма геодезичними куполами різного розміру. Поверхня куполів розділена на шестикутні сегменти, кожен із яких є частиною єдиної сфери. У місцях примикання куполів до землі сегменти мають п'яти- та трикутну форму [3]. Проєкт «Едем» є домівкою для сотень рослин з різних куточків світу, які ростуть в ідеальних для них умовах, створених всередині купола.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Геодезический купольный дом: технологии, достоинства, недостатки, проекты, цены, фото планировки внутри - URL: <https://infradom.ru/2020/12/09/geodezicheskij-kupolnyj-dom-texnologii-dostoinstva-nedostatki-proekty-ceny-foto-planirovki-vnutri/>

2. Making Shelter Simple: An Interview with Lloyd Kahn - URL: <https://medium.com/learning-for-life/making-shelter-simple-an-interview-with-lloyd-kahn-64059138e756>

3. Оранжерейный комплекс «Эдем» - URL: <https://airroof.ru/design-and-ideas/teplitsy>

Коваль А.,

Петрік Д.,

студенти 2 курсу,

спеціальності «Міжнародне право»,

Державного торговельно-економічного університету

Науковий керівник:

Шведова Г. Л.,

к.ю.н., доцент,

доцент кафедри правового

забезпечення безпеки бізнесу ДТЕУ,

м. Київ

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НЕЗАКОННУ ТРАНСПЛАНТАЦІЮ ОРГАНІВ ТА ТКАНИН ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ

Людство протягом усього свого існування намагалося відвернути смерть й подовжити собі життя. З плином часу і розвитком медицини було зроблено багато відкриттів, завдяки яким середня тривалість життя людини збільшилася, а деякі хвороби перестали бути смертельними. Одним із таких відкриттів стала можливість трансплантації органів і тканин людини. Відповідно до Закону України «Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині» трансплантація – це спеціальний метод лікування, що полягає в пересадці анатомічного матеріалу людини від донора реципієнту і спрямований на відновлення здоров'я людини [1]. В сучасному світі трансплантологія бурхливо розвивається. Щорічно здійснюється більше ніж 40 тис. операцій з пересадки органів, а за прогнозами спеціалістів у майбутньому кожна друга операція буде трансплантацією. За 2021 рік в Україні було проведено рекордну кількість трансплантацій – 306 операцій і планується подальше збільшення їх кількості. Така статистика може здатися досить непоганою, але тільки якщо не знати, що в нашій країні щорічно 2-2,5 тис. осіб чекають на нирки, близько 1000-1500 на серця і печінки. На жаль, приблизно одна п'ята людей, які розраховують на

трансплантацію, помирає, так і не дочекавшись необхідного органу [4,с.50]. Висока вартість донорського органу чи тканини й складність їх отримання спонукають деяких людей до незаконної трансплантації. І це попри те, що життя та здоров'я особи є об'єктами кримінально-правової охорони, посягання на які призводить до настання кримінальної відповідальності, адже в Конституції України у статті 3 закріплено, що «людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю»[2]. Саме тому дослідження проблеми незаконної трансплантації органів та тканин людини є дуже актуальним та важливим.

Проблема незаконної трансплантації є розповсюдженою в усьому світі. В Україні також були і є проблеми з «чорною» трансплантологією. Основними причинами появи можливостей для зайняття такою діяльністю є:

- недоліки та прогалини в українському законодавстві;
- високий рівень корупції та шахрайства;
- погане матеріальне становище певного прошарку населення.

Найактивніше така діяльність почала розвиватися на сході країни. Там через російську агресію процвітає беззаконня, що є «гарним підґрунтям» до незаконної торгівлі людьми, втягнення у злочинну діяльність, а також для вилучення органів незаконним шляхом. Групи людей, шляхом погроз, шантажу або обману здійснюють вилучення у людини органів чи тканин, обіцяючи великі гроші. У таких групах діють медичні працівники, без їхньої участі не можливий такий процес. На жаль, далеко не завжди вони мають повну медичну освіту або достатню кваліфікацію для проведення таких операцій, що ставить під загрозу життя та здоров'я донора. Наслідки за такі дії передбачені у статті 143 Кримінального кодексу України, санкції якої, передбачають покарання у вигляді позбавлення волі до 7 років. Якщо детальніше розглядати склад злочину незаконної трансплантації, то об'єктивна сторона може проявитися у таких формах як:

- 1) порушення встановленого законом порядку трансплан-

тації органів або тканин людини (ч. 1 ст. 143);

2) вилучення у людини шляхом примушування або обману її органів або тканин (ч. 2 ст. 143);

3) незаконна торгівля органами або тканинами людини (ч. 4 ст. 143);

4) участь у транснаціональних організаціях, які займаються: а) вилученням у людини шляхом примушування або обману її органів чи тканин з метою їх трансплантації або б) незаконною торгівлею органами або тканинами людини (ч. 5 ст. 143) [3].

Суб'єктивна сторона тут завжди характеризується прямим умислом, що робить такі дії одним з найтяжчих злочинів проти життя та здоров'я людини. Щодо предмета цього злочину, то тут він виступає у ролі анатомічних матеріалів людини, а саме: органи та тканини. Проте, зазначених нормативних документів недостатньо для повного регулювання за такою діяльністю як пересадка органів і тканин, через що досить сильно і масштаб-но розвивається «чорна» трансплантологія.

Задля розв'язання проблеми незаконної трансплантації органів та тканин людини, необхідно вдосконалити законодавчу базу України, щоб на високому рівні здійснювався захист прав і законних інтересів громадян при наданні медичної допомоги. Мають бути чітко і повно сформулювати правові норми, що безпосередньо здатні впливати на діяльність медичних працівників, полегшувати вихід зі складних ситуацій і запобігати вчиненню злочинів лікарями та іншими особами медичного персоналу. Така реформація кримінального законодавства потрібна для стримування злочинів у сфері трансплантації анатомічних матеріалів людини, так і для стримування громадян України від виїзду за кордон, задля придбання або продажу органів. Також, потрібно підходити комплексно до цієї проблеми та зменшувати корупцію і злочинність, а натомість збільшувати рівень життя в Україні. Коли рівень життя українців стане гідним і безпечним, тоді в них більше не буде причин продавати себе.

Отже, підсумовуючи все вище зазначене, ми можемо сказа-

ти, що проблема пересадки органів залишається дискусійною та актуальною проблемою. «Чорна трансплантологія» взагалі потребує негайного перегляду і пошуку оптимальних способів її вирішення і максимального зменшення. І хоча криміналізація у сфері трансплантації стала нормативним засобом реагування держави на наявну проблему і виявилася не тільки соціально обґрунтованою, а й соціально необхідною, оскільки відобразила думку населення щодо засобів стримування від учинення таких злочинів.. Проте, законодавство в цій сфері ще потребує реформації з можливим залученням досвіду іноземних держав, що більш успішні у регулюванні цього питання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Закон України» Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині» від 17.05.2018 – URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2427-19#Text> (дата звернення 12.05.2022)
2. Конституція України від 28.06.1996 – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 12.05.2022)
3. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення 12.05.2022)
4. Основи біоетики та біобезпеки: навчальний посібник / С. В. Білоконь – Одеса : Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2017. – 155 с.

*Коваль І.,
студентка III курсу,
спеціальності Право,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Жукевич І. В.,
к.ю.н., доц.,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

УЧАСТЬ ОРГАНІВ ОПІКИ ТА ПІКЛУВАННЯ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ

Збільшення кількості сиріт та безпритульних спостерігається в Україні з середини 1990-х рр., коли внаслідок трансформаційної кризи різко погіршилася економічна, демографічна та соціальна ситуація. Зростання безробіття, зниження рівня життя на тлі прискороного майнового та соціального розшарування призвели до формування шару соціопатичних сімей, для яких характерні застійне безробіття, алкоголізм, наркоманія, насильство. Ці сім'ї не виконують своїх обов'язків щодо утримання та виховання дітей і витісняють їх із сімейного кола: дитина або сама уникає батьків, або втручаються державні служби захисту дітей.

Соціальне становище «безпритульників» неминуче призводить до засвоєння ними девіантних форм поведінки, до спотворення особистісного розвитку, відхилень у фізичному та психічному розвитку. Такі діти страждають від насильства і водночас займаються протиправною злочинною діяльністю.

Найближчі дитині люди – її батько та мати – зобов'язані захищати права своїх дітей у всіх життєвих ситуаціях, захищати їхні інтереси у побуті, робити для цього все необхідне.

Однак, хоч би як дивно це звучало, особливо небезпечні для дитини різного роду зловживання з боку батьків. Дедалі частіше діти стають жертвами домашнього насильства.

Щоб уникнути в цій ситуації вкрай тяжких наслідків для

дітей, держава вводить певні заходи, такі як встановлення опіки та піклування над дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування.

Розглянемо що ж таке органи опіки та піклування та їх участь у цивільному процесі України.

Інститут опіки та піклування носить комплексний характер. Його правила, згідно зі ст. 58, 59, 60 ЦК України та ст. 243 СК України, регулюють відносини з питань виховання дітей та захисту їх майнових та особистих прав.

Метою опіки та піклування є виховання та освіта дітей, а також захист їх прав та інтересів

У сімейному праві опіка та піклування розглядаються як передача дітей, позбавлених батьківського піклування, іншим особам з метою виховання та захисту їх майнових та особистих немайнових прав. Позбавлення батьківського піклування означає, що батьки дитини померли, невідомі, оголошені безвісно відсутніми або померлими в судовому порядку.

Проте опіка та піклування може бути встановлені і за життя батьків неповнолітніх дітей у випадках: 1) позбавлення батьків батьківських прав судом чи прийняття рішення про вилучення дитини в батьків без позбавлення їх батьківських прав; 2) визнання батьків недієздатними чи обмежено дієздатними у встановленому порядку; 3) батьки психічно хворі чи розумово відсталі; 4) не проживати з дитиною більше шести місяців і не брати участь у її вихованні та утриманні без поважної причини; 5) не виявляють батьківської уваги та турботи про дитину або покинули її, що підтверджується відповідними актами органів внутрішніх справ; 6) відмовилися від дитини на порядку, встановленому законодавством; 7) перебувають під слідством; 8) виїхали на постійне місце проживання або на постійне місце роботи за кордон або перебувають у тривалому відрядженні та не організували догляд за дітьми [1, с. 79-81].

Деякі вчені не вважають за доцільне розмежовувати різні форми участі органів опіки та піклування у цивільному судочинстві. Цю позицію вчені обґрунтовують тим, що права та

обов'язки органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а отже, і органів опіки та піклування визначаються не формою участі у процесі, а передбаченою законом компетенцією [2, с. 15].

Незважаючи на те, що в органах опіки та піклування в кожній формі бере участь особа, яка бере участь у справі і має ряд рівних прав, існують права та обов'язки, притаманні тільки одній з форм. У законодавстві сукупність прав та обов'язків органів опіки та піклування розділена за формами участі у справі. Так, згідно зі ст. 46 ЦПК України, органи та інші особи, які звернулися до суду на користь інших осіб або державних чи громадських інтересах, мають процесуальні права та обов'язки особи, на користь якої вони діють [3].

Визначається дві можливі форми участі органів опіки та піклування у справі:

1) звернення до суду про захист інших а) шляхом звернення з позовом у судовому порядку; б) шляхом подання заяви у справах окремого провадження;

2) у формі подання висновку про вирішення справи сутнісно.

Так, участь органу опіки та піклування є обов'язковою при розгляді спорів, що стосуються (ст. 19 СК) [4]:

1) участь одного з батьків у вихованні дитини;

2) місце проживання дитини;

3) позбавлення та відновлення батьківських прав;

4) побачення з дитиною матері, батька, позбавлених батьківських прав;

5) вилучення дитини у особи, яка утримує її під вартою не на підставі закону або рішення суду;

6) керування майном дитини батьками;

7) скасування усиновлення та визнання його недійсним.

Крім участі, орган опіки та піклування подає до суду письмовий висновок про вирішення спору на підставі відомостей, отриманих внаслідок обстеження житлово-побутових умов дитини, батьків, інших осіб, які бажають проживати з дитиною,

брати участь у її вихованні та інше.

Органи опіки та піклування не мають матеріального та юридичного інтересу у справі та несуть відповідальність тільки за процесуальні наслідки набрання законної сили рішенням суду.

Процесуальні наслідки набрання законної сили рішення суду за позовом органу опіки та піклування полягають у тому, що вони, як, втім, і позивачі в матеріальному сенсі, не мають права повторно звертатися до суду з тим самим позовом, що й також оскаржити інше. При цьому факти та правовідносини встановлюються рішенням суду за позовом процесуального позивача. Щодо матеріально-правових наслідків набрання законної сили рішенням суду за позовом органу опіки та піклування, то такі наслідки на них не поширюються. Це означає, що відповідний орган, отримавши рішення суду про задоволення позову, не має права вимагати кошти, речі, інше майно та особисті нематеріальні активи, а також послуги, які відповідач відповідно до рішення суду зобов'язаний надати [5, с.320].

Орган опіки та піклування має самостійну процесуальну позицію, відмінну від боку, представника, спільного, третіх осіб, експерта та спеціаліста. Органи опіки, що діють відповідно до ЦПК України, займають процесуальне становище, яке не передбачено ні для когось із учасників, тобто, законодавством не передбачено спеціального терміна, що характеризує цей конкретний процесуально-правовий статус [3].

Тому очевидна необхідність вирішення питання про процесуальний статус органів опіки та піклування у цивільному судочинстві на нормативно-правовому рівні. Необхідно запровадити термін, який характеризуватиме таку особливу участь.

Отже, органи опіки та піклування активно беруть участь у цивільному судочинстві. Вони можуть бути як ініціатори судового розгляду так і долучатися до участі в справі як компетентний орган, який надає відповідні висновки. Також є певні категорії справ де участь органів опіки та піклування є обов'язкою для всебічного та правильного розгляду справи. Однак є і певні труднощі у правовому регулюванні участі органів опіки та пі-

клубування у цивільному процесі, які потребують врегулювання та подальшого дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Карпенко, О. Сімейні форми утримання та виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування: проблеми правового регулювання. Право України. 2021. № 3 С.133.

2. Павленко Ю. О. Захист прав дитини: підсумки діяльності у 2014 році Уповноваженого Президента України з прав дитини. К., 2018. С. 172

3. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004р. № 40-41, 42, ст.492 Дата оновлення: 06.04.2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text> (дата звернення: 04.05.2022)

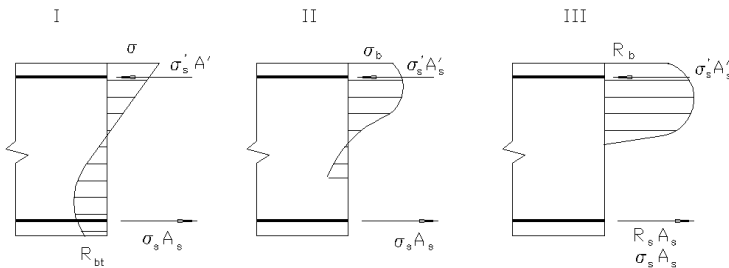
4. Сімейний Кодекс України від 10.01 2002 р. № 21-22, ст.135. Дата оновлення 19.02.2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text> (дата звернення 05.05.2022)

5. Свіжа О. О. Дитячий будинок сімейного типу в системі видів улаштування дітей, позбавлених батьківського піклування. Форум права. 2021. № 1. С. 864-872.

Ковальчук В.,
 студент 3 курсу,
 Фахового коледжу
 ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Веркалець С. М.,
 ст. викладач кафедри
 архітектури та будівництва,
 ЗВО «Університет Короля Данила»,
 м. Івано-Франківськ, Україна

ТРИ СТАДІЇ НАПРУЖЕНО-ДЕФОРМОВАНОГО СТАНУ ЗАЛІЗОБЕТОННИХ ЕЛЕМЕНТІВ

Досліди з різноманітними залізобетонними елементами – які працюють на згин, позакентрове розтягнення, позакентровий стиск з двозначною епюрою напруження, показали, що при поступовому збільшенні навантаження можна спостерігати 3 характерні стадії напружено – деформованого стану: стадія I – до появи у бетоні зони розтягу тріщин, коли напруги у бетоні менш тимчасового опору розтягу та зусилля розтягу сприймаються арматурою та бетоном спільно; стадія II – після появи тріщин у бетоні зони розтягу, коли зусилля розтягу у місцях, де утворилися тріщини, сприймаються арматурою та ділянкою бетону над тріщиною, а на ділянках між тріщинами – арматурою та бетоном спільно;

Стадія I. При невеликому навантаженні (15...25% від руйнівного) бетон працює спільно з арматурою по всій довжині

балки. Епюра напружень у перерізі двозначна, у стиснутій зоні близька до трикутної з напруженням. У розтягнутій зоні в міру наближення епюра з трикутної перетворюється в криволінійну, близьку до прямокутної за рахунок розвитку нелінійних непружних деформацій. Нейтральна вісь проходить нижче від центра ваги бетонного перерізу внаслідок впливу арматури в розтягнутій зоні. Висота стиснутої зони бетону x_1 . Покладено в основу розрахунку конструкцій на утворення тріщин. При малих навантаженнях на елемент напруги в бетоні і арматурі невеликі, деформації носять переважно пружний характер; залежність між напруженнями і деформаціями - лінійна, епюра нормальних напружень в бетоні стиснутої зони перетину - трикутна.[1]

Стадія II. Перехід перерізу в стадію II характеризується утворенням тріщин, нормальних до поздовжньої осі елемента, і виключенням з роботи розтягнутого бетону. У перерізах з тріщинами всі розтягувальні зусилля сприймає арматура, що спричиняє збільшення деформації розтягнутої зони і зміщення нейтральної осі вгору. Дальше збільшення навантаження до 60...70 % від руйнівного веде до зменшення висоти стиснутої зони бетону до x_2 , підвищення стискувальних напружень у бетоні до і викривлення епюри напружень у стиснутій зоні. Бетон між тріщинами і над ними продовжує працювати і частково розвантажує розтягнуту арматуру. Стадія II відповідає експлуатаційному стану, і тому її прийнято за основу розрахунків деформацій і ширини розкриття тріщин. При подальшому збільшенні навантаження в бетоні розтягнутої зони утворюються тріщини, настає новий стан.

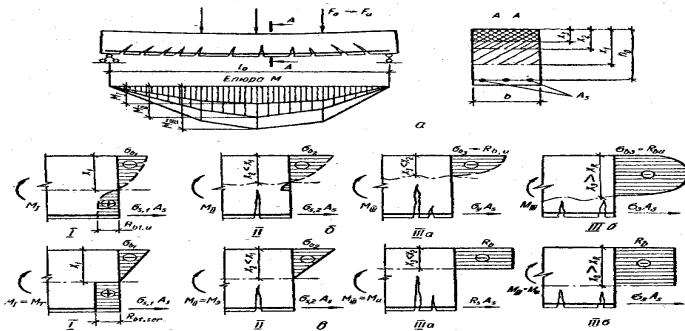
Стадія III - стадія руйнування, що характеризується відносно коротким періодом роботи елемента, коли напруги розтягу у арматурі досягають фізичної або умовної межі плинності, у високоміцному дроті - тимчасового опору, а напруги у бетоні стислої зони - тимчасового опору стисканню. У залежності від міри армування елемента послідовність руйнування зон - розтягнутої та стислої - може змінюватися.

При цьому вважається, що у розтягнутій арматурі і стиснутій зоні бетону у разі руйнування напруження досягають одночасно граничних значень. Характер руйнування пластичний. В обчисленнях враховують прямокутну епюру напружень у бетоні стиснутої зони. Це значно спрощує розрахункові формули.

Принцип пластичного руйнування залізобетонного елемента може бути порушений, якщо розтягнуту зону буде переармовано. Тоді напруження в розтягнутій арматурі не досягнуть межі текучості, а переріз зруйнується в результаті дроблення бетону стиснутої зони. [2]

У переармованих перерізах, що характеризуються умовою із збільшенням навантаження деформації в бетоні стиснутої зони зростають швидше ніж в арматурі. Це веде до збільшення висоти стиснутої зони бетону і зростання напружень у бетоні за рахунок зменшення плеча внутрішньої пари.

Зруйнування відбувається ламко від дроблення бетону стиснутої зони при граничних напруженнях і деформаціях. У момент зруйнування напруження в арматурі дорівнюють, тобто нижче від межі текучості. Чим вищий відсоток армування, тим нижчі ці напруження. Отже міцність арматури в переармованих перерізах повністю не використовується.

Розрахункові фактори - навантаження і механічні характеристики бетону та арматури (тимчасовий опір, межа плинності) - володіють статистичної мінливістю. Навантаження можуть

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

вдрізнятися від заданої ймовірності перевищення середніх значень, а механічні характеристики матеріалів - від заданої ймовірності зниження середніх значень. У розрахунках по граничним станам враховують статистичну мінливість навантажень та механічних характеристик матеріалів, фактори нестатичного характеру, а також різноманітні несприятливі чи сприятливі фізичні, хімічні і механічні умови роботи бетону і арматури, виготовлення і експлуатації елементів будов та споруд. Навантаження, механічні характеристики матеріалів і розрахункові коефіцієнти нормують.

У залежності від тривалості дії навантаження ділять на постійні і тимчасові (тривалі, короточасні й особливі). Постійними навантаженнями є вага конструкцій будов та споруд, вага і тиск ґрунтів, вплив попередньої напруги залізобетонних конструкцій.[2]

Тривалі навантаження. До них відносяться: вага стаціонарного обладнання на перекриттях - верстатів, апаратів, двигунів, ємностей та ін.; тиск газів, рідин, сипких тіл у ємностях; вага вмісту у складських приміщеннях, холодильників, архівів та бібліотек; встановлена норма частина тимчасового навантаження у житлових будинках, у службових та побутових приміщеннях, тривалі температурні технологічні від стаціонарного обладнання; частина навантажень від кранів; частина снігового навантаження.

Короточасні навантаження. До них відносяться: вага людей, деталей і матеріалів у зонах обслуговування та ремонту обладнання - проходах та інших вільних від обладнання ділянках; частина навантаження на перекриття громадських та житлових будинків; навантаження, що виникають при виготовленні, перевезенні та монтажі елементів конструкцій; навантаження від кранів; снігові та вітрові навантаження, температурні та кліматичні впливи.[3]

Окремі навантаження. До них відносяться сейсмічні та вибухові дії; навантаження, що викликаються несправністю або поломкою обладнання та різким порушенням технологічно-

го процесу (наприклад різке підвищення температури); вплив нерівномірних деформацій основ (наприклад, деформації осідаючих ґрунтів при замочуванні або вічномерзлих ґрунтів при відтаванні).

Нормативні навантаження встановлюються нормами по заздалегідь заданої імовірності перевищення середніх значень або по номінальним значенням. Нормативні постійні навантаження приймають по проектним значенням геометричних параметрів і середнім значенням щільності; нормативні тимчасові технологічні або монтажні - по найбільшим значенням, передбаченим для нормальної експлуатації; снігові і вітрові - по середнім щорічних даним або по несприятливим значенням, відповідним певному пересічному періоду їхніх повторень.[4]

Розрахункові навантаження при розрахунку конструкцій на міцність і довговічність визначають множенням нормативного навантаження на коефіцієнт надійності по навантаженню, що звичайно більше одиниці. При розрахунку конструкцій по другій групі граничних станів розрахункові навантаження приймають рівними нормативним. Нормативним опором бетону є опір осьовому стиску призм опір осьовому розтягу, що визначаються у залежності від класу бетону по міцності (при забезпеченості 0.95).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Три стадії напружено деформованого стану. Конспект [Електронний ресурс] <https://studopedia.info/9-63180.html>
2. Стадії напружено-деформованого стану (НДС) <https://studfile.net/preview/5185177/page:7/>
3. <https://studfile.net/preview/5025753/page:4/>

Команецька В.,
здобувачка вищої освіти,
за спеціальністю 262 Правоохоронна діяльність,
Національний авіаційний університет

Науковий корвіник:
Ланцедова Ю. О.,
кандидат юридичних. наук, доцент,
доцент кафедри кримінального права та процесу,
Національний авіаційний університет,
м. Київ, Україна

РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОГО РОЗУМІННЯ ДОПУСТИМОСТІ ДОКАЗІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Найбільш повно та обґрунтовано інноваційне розуміння допустимості доказів у кримінальному судочинстві визначено Ю.О. Ланцедовою наступним чином : **допустимість доказів** є результатом їх узагальнюючої оцінки, в т. ч. й перевірки, коли саме по собі порушення порядку отримання доказів, передбаченого Кодексом антикримінального судочинства України, має за відсутності обставин, що виключають вину особи чи антисоціальність діяння, тягти лише відповідного виду та ступеня суворості юридичну відповідальність винної особи і не є підставою для визнання відповідних доказів недопустимими, якщо допущені порушення не призвели до втрати цими відомостями їх значимості та/чи достовірності та/або доброякісності [1, с. 48].

Запропоноване розуміння допустимості доказів у кримінальному та будь-якому іншому виді судочинства перебуває у повній відповідності до вимог ч. 2 ст. 3 ст. 21 та ч. 2 ст. 102 Конституції України, які зобов'язують державу та, насамперед, президента держави, забезпечити дотримання правового статусу рівною мірою всіх фізичних осіб та інших соціосуб'єктів, а не одних осіб за рахунок відповідного порушення правового статусу інших соціосуб'єктів [2].

І власне ці вимоги Основного закону цинічно порушують

положення ч. 1 ст. 86 КПК України щодо визнання недопустимими тих доказів, які отримані з порушенням передбаченого цим кодексом порядку [3], а також ч. 1 ст. 87 та інших положень КПК України, що деталізують цю норму кодексу, в частині визнання недопустимими доказів, що отримані внаслідок суттєвого порушення прав і свобод людини, на безумовній реалізації яких, у т. ч. й вигляді запозиченої у міжнародних партнерів так званої «концепції плодів отруєного дерева» [3; 4, с. 439-451].

Найбільш показовим прикладом реалізації фактично кримінальної та, у будь-якому разі, юридично некомпетентної «концепції плодів отруєного дерева» є справа щодо судді-корупціонера, який був засуджений до 8 років позбавлення волі за те, що працюючи на посаді судді Залізничного районного суду м. Львова, будучи посадовою особою, яка займає відповідальне становище, діяв усупереч інтересам служби та, керуючись корисливими мотивами, протягом 2010-2011 років отримав хабарі за сприяння у розгляді цивільної та кримінальної справ, що перебували у його провадженні, та якого судді-брати вищих судових інстанцій звільнили від карально-виховної та інших заходів кримінальної відповідальності з урахуванням лише суто формального порушення порядку отримання доказів – вручення йому підозри не Генеральним прокурором чи його заступником. При цьому не було жодних сумнівів у значимості, достовірності та доброякісності власне доказів вини підсудного, узгодженість та достатність яких у контексті обов'язку ухвалити саме обвинувальний вирок також були поза будь-якими сумнівами [5].

Цим самим було відверто корупційне та/або юридично некомпетентне проігноровано вже цитовані вимоги ч. 2 ст. 3 і ст. 21 Конституції України в частині головного обов'язку держави затвердити та забезпечити права та свободи громадян, причому рівною мірою, а не одного соціосуб'єкта за рахунок іншого, у даному випадку - особи, яка переслідується, за рахунок відповідного порушення правового статусу потерпілих, у т.ч. і держави [3], у контексті також вимог ч. 1 ст. 6 Конвенції в частині

права не тільки особи, яка переслідується, а й потерпілих, на справедливий розгляд справи незалежним і неупередженим судом [6], а також положень п. 57 розд. IV Доповіді Венеціанської комісії «Верховенство права», згідно з якими, «понад те, має існувати установа чи організація – як якийсь обвинувач, який певною мірою має бути теж незалежним від виконавчої влади та який забезпечує, щоб порушник закону – навіть якщо потерпілі не заявляють про це - постав перед судом» [7].

Викладений та інші практичні приклади, по-перше, показово свідчать про непрофесіоналізм та/або корумпованість суддів, оскільки суттєве порушення порядку досудового розслідування, встановленого КПК України, яке може розглядатися як підстава для визнання певних відомостей неприпустимими як докази у конкретній справі тільки тоді, коли виникають сумніви (у процесі узагальнюючої оцінки, у т.ч. та перевірки) щодо достовірності відомостей, отриманих у ході досудового розслідування та судового слідства [4, с. 275].

І не лише достовірності, а й значимості та доброякісності сукупності доказів, яка має бути узгоджена та достатня для формування внутрішнього переконання головного суб'єкта кримінального судочинства про встановлення на основі такої сукупності доказів об'єктивної істини та необхідності прийняття на цій основі істини певного проміжного та, тим більше, остаточного, процесуального рішення.

Власне, на таких обставинах акцентував увагу Європейський суд з прав людини у рішенні у справі «Праді проти Німеччини» від 3.03.2016 р. на тому, що «нічого не вказує на те, що в даному випадку поліція діяла несумлінно або з наміром порушення формальної процедури. ... Щодо питання про те, чи є сумніви щодо достовірності доказу (наркотичних засобів), Суд зазначив, що сторони не заперечують те, що наркотичні засоби були дійсно виявлені в житлі заявника, яким користувався виключно він. Також не надавав заявник й заперечень щодо висновку експерта. Тому Суд не вбачає жодних сумнівів щодо достовірності доказу. ... У зв'язку з цим Європейський суд з

прав людини дійшов висновку про те, що за таких обставин судовий розгляд був справедливим, а отже, порушення ст. 6 Конвенція про захист прав людини та основних свобод відсутня» [8].

Тому достатньо правильно в одній з публікацій наголошувалося на тому, що якщо цитоване рішення Європейського суду з прав людини застосувати як керівництво до дії до розглянутих та інших аналогічних практичних прикладів, то треба дійти наступних висновків :

1. Допустимість доказів фактично є не базисною основною юридичною властивістю таких відомостей, а власне результатом їх узагальнюючої оцінки, в т. ч. і шляхом перевірки [4, с. 275-276].

2. Саме по собі формальне порушення порядку отримання доказів, передбаченого певною нормою Кодексу кримінального судочинства України (будь-якої іншої держави світу). має за відсутності обставин, що виключають вину особи або антисоціальність діяння, тягнути за собою лише за відповідний вид та ступеня суворості юридичну відповідальність винної особи [4, с. 276].

3. Будь-які порушення порядку отримання доказів ніяк не є підставою для визнання відповідних відомостей недопустимими в якості доказів, якщо допущені порушення не призвели до втрати цими відомостями належного рівня якості їх значимості та/чи достовірності та/або доброякісності, сукупність яких узгоджена та достатня для формування у головного суб'єкта кримінального судочинства однозначного внутрішнього переконання у встановленні за допомогою власне узгодженої та достатньої сукупності значимих, достовірних та доброякісних доказів саме об'єктивної істини та необхідності прийняття лише на основі такої істини певного проміжного та, тим більше, остаточного процесуального рішення по кримінальній справі [4, с. 276].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ :

1. Кириченко О. А., Ланцедова Ю. О., Тунтула О. С. Інновації юриспруденції та законності у сфері транспорту і тран-

спортивних технологій : монографія. Варшава : RS Global Sp.z O.O., 2021. 95 с. URL : <https://monographs.rsglobal.pl/index.php/rsgl/catalog/book/37>

2. Конституція України : закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141, із змінами, згідно із законом України № 27-IX від 3 вересня 2019 р., ВВР, 2019, № 38, ст.160. *Zakon.rada.gov.ua : веб-сайт*. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

3. Кримінальний процесуальний кодекс України : закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. *Відомості Верховної Ради України*, 2013. № 9-10, ст. 88, зі змінами згідно із законом України № 2160-IX від 24 березня 2022 р. *Zakon.rada.gov.ua : веб-сайт*. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>

4. Кириченко О. А., Ткач Ю.Д., Бондаренко І.В. Інновації юриспруденції в забезпеченні журналістської галузі права та медіабезпеки : монографія. Варшава : RS Global Sp.z O.O.; Київ : Видавець Назаров О. А., 2022. 2-ге вид. 954 с.

5. Постанова колегії суддів Другої судової палати Касаційного кримінального суду у складі В.В. Щепоткіної, Л.Ю. Кишакевича та В.І. Остапука по справі № 349/1487/14-к по обвинуваченню по ч. 3 ст. 368 КК України. URL : [https://verdictum.ligazakon.net/document/80115441?utm_ =](https://verdictum.ligazakon.net/document/80115441?utm_=)

6. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : від 4 листопада 1950 р. Ратиф. законом України № 475/97-ВР від 17 липня 1997 р. *Zakon.rada.gov.ua : веб-сайт*. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004

7. Верховенство права. Доповідь, схвалена Європейською Комісією «За демократію через право» (Венеціанською Комісією) на 86-му пленарному засіданні. Венеція. 25 – 26 березня 2011 р. URL : [https://www.venice.coe.int/webformsdocuments/default.aspx?pdfid=CDL-AD\(2011\)003rev-ukr](https://www.venice.coe.int/webformsdocuments/default.aspx?pdfid=CDL-AD(2011)003rev-ukr)

8. Case of Prade v. Germany. Application no. 7215/10. Справа «Праде проти Німеччини» : Judgment European Court of Human Rights, 3 March 2016, final 03/06/2016. *European Court of Human Rights : official site*. URL : <http://hudoc.echr.coe.int/eng>

*Косьмій Д.,
Студентка IV курсу,
групи Юс-2018-1а,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
к. ю. н. Бабецька І.Я.,
м. Івано-Франківськ, Україна*

ВИЗНАННЯ ОСОБИ ПОМЕРЛОЮ ПІД ЧАС ВОЄННИХ ДІЙ В УКРАЇНІ

У зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України згідно Указу Президента №64/2022 в Україні було введено воєнний стан з 24 лютого 2022 року. Тому визнання особи померлою під час воєнних дій є актуальною темою на сьогодні.

Згідно із Цивільним кодексом України, а саме ст.46: «Фізична особа може бути оголошена судом померлою якщо у місці її постійного проживання немає відомостей про місце її перебування протягом трьох років, а якщо вона пропала безвісти за обставин, що загрожували їй смертю або дають підставу припускати її загибель від певного нещасного випадку, - протягом шести місяців, а за можливості вважати фізичну особу загиблою від певного нещасного випадку або інших обставин внаслідок надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру протягом одного місяця після завершення роботи спеціальної комісії, утвореної внаслідок надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру» [1].

Проте у зв'язку з воєнними діями фізична особа, яка пропала безвісти може бути оголошена судом померлою після спливу двох років від дня закінчення воєнних дій. З урахуванням конкретних обставин справи суд може оголосити фізичну особу померлою і до спливу цього строку, але не раніше спливу шести місяців. [1].

Фізична особа оголошується померлою від дня набрання законної сили рішенням суду про це. Водночас, особа, яка пропала безвісти за обставин, що загрожували їй смертю або

дають підстави припустити її загибель від певного нещасного випадку, або у зв'язку з воєнними діями, збройним конфліктом, може бути оголошена померлою від дня її вірогідної смерті. У пункті 13 постанови Пленуму Верховного Суду України № 5 від 31.03.1995 року «Про судову практику у справах встановлення фактів, що мають юридичне значення» зазначено, що громадянин може бути оголошений у судовому порядку померлим у разі встановлення обставин, на підставі яких суд робить вірогідне припущення про смерть громадянина, коли немає доказів про факт його смерті. У цих справах суд визнає днем смерті оголошеного померлим, день його гаданої смерті, якщо він пропав без вісті за обставин, які загрожували смертю або давали підстави припускати його загибель від певного нещасного випадку, а в інших випадках днем смерті вважається день набрання законної сили рішення суду про оголошення громадянина померлим [2].

Варто зауважити, що для вирішення питання про оголошення фізичної особи померлою зацікавленій стороні необхідно звернутись із заявою до суду. Заяву необхідно подати до суду за місцем проживання заявника або за останнім місцем перебування (проживання) фізичної особи, місце знаходження якої невідоме, або за місцем знаходження її майна (стаття 305 Цивільно процесуального кодексу України) [3].

Також, відповідно до вимог статті 306 Цивільно процесуального кодексу України в заяві має бути вказано:

- мету визнання фізичної особи померлою;
- обставини, що підтверджують безвісну тривалу відсутність особи;
- обставини, що дали можливість припускати загибель людини від певного нещасного випадку техногенного чи природного характеру;
- обставини, що загрожували смертю особі, яка пропала безвісти [3].

Відповідно до Цивільного кодексу України, а саме ст.47 передбачено правові наслідки оголошення фізичної особи

померлою:

Правові наслідки оголошення фізичної особи померлою прирівнюються до правових наслідків, які настають у разі смерті.

Спадкоємці фізичної особи, яка оголошена померлою, не мають права відчужувати протягом п'яти років нерухоме майно, що перейшло до них у зв'язку з відкриттям спадщини.

Нотаріус, який видав спадкоємцеві свідоцтво про право на спадщину на нерухоме майно, накладає на нього заборону відчуження [1].

Згідно ст.1220 ЦКУ:

Спадщина відкривається внаслідок смерті особи або оголошення її померлою.

Часом відкриття спадщини є день смерті особи або день, з якого вона оголошується померлою (частина третя статті 46 цього Кодексу).

Якщо протягом однієї доби померли особи, які могли б спадкувати одна після одної, спадщина відкривається одночасно і окремо щодо кожної з них.

Якщо кілька осіб, які могли б спадкувати одна після одної, померли під час спільної для них небезпеки (стихійного лиха, аварії, катастрофи тощо), припускається, що вони померли одночасно. У цьому випадку спадщина відкривається одночасно і окремо щодо кожної з цих осіб [1].

Проте, якщо особа, яку було оголошено померлою з'явиться або одержано відомості про її місце знаходження то відповідно до статті 48 Цивільного кодексу України суд, який виніс рішення про оголошення цієї особи померлою за її заявою або іншої заінтересованої сторони скасовує таке рішення. Особа, яку було оголошено померлою має право на повернення свого майна, грошей та цінних паперів на пред'явника. У разі неможливості повернути майно в натурі, відшкодовується вартість цього майна. Якщо майно було передано у власність держави, Автономної Республіки Крим або територіальної громади та було реалізоване ними то особі повертається сума, одержана

від реалізації майна [3].

Отже, враховуючи все вищенаведене, ми можемо зробити наступні висновки. Згідно Цивільного кодексу України фізична особа оголошується померлою судом внаслідок воєнних дій померлою після спливу двох років від дня закінчення воєнних дій, з урахуванням конкретних обставин справи суд може оголосити фізичну особу померлою і до спливу цього строку, але не раніше спливу шести місяців. Законодавство визначає порядок оголошення фізичної особи померлою під час воєнних дій, правові наслідки оголошення фізичної особи померлою, відкриття спадщини внаслідок оголошення особи померлою та правові наслідки появи фізичної особи, яка була оголошена померлою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Цивільний кодекс України// Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2003. № 40-44. ст.356.
2. Порядок оголошення фізичної особи померлою. Online. URL: <https://www.legalaid.gov.ua/publikatsiyi/poryadok-ogoloshennya-fizychnoyi-osoby-pomerloyu/>
3. Порядок визнання фізичної особи померлою. Online. URL:<http://vyshnivetska-gromada.gov.ua/порядок-визнання-фізичної-особи-пومه/>

*Крильчук Н.,
студент групи Ас-2018,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Савчук А. І.
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

ХРАМ СВ. КОСЬМИ І ДЕМ'ЯНА У С. РОЗТОКИ КОСІВСЬКОГО РАЙОНУ. ПРОПОЗИЦІЯ ВІДНОВЛЕННЯ ПЕРВІСНОГО ВИГЛЯДУ

***Анотація.** У проектній пропозиції представлено теоретичний варіант відновлення первісного вигляду дерев'яної церкви храму св. Косьми і Дем'яна у селі Розтоки Косівського району Івано-Франківської області.*

***Історичні відомості.** У частині Розтоків, яку давніше називали Підпасіки-Свидовець (потім Пасічна), наприкінці XVIII ст. збудували невелику дерев'яну каплицю. Замість давнішої у 1883 році постала нова дерев'яна церква, яку того ж року посвятили. В наш час церквою користується православна громада [1]. Розташовується біля головної дороги у західній частині села неподалік річки Черемош, на схилі. Невеликих розмірів споруда, в якій кидається у вічівідсутність маківок на гребенях дахів (рис. 1.1). Дерев'яна двоярусна дзвіниця розташована з південного сходу від церкви.*

***Рис. 1.1.** Фото храму Косьми і Дем'яна у с. Розтоки 2014 року [1]; 2. Фото храму Косми і Дем'яна у с. Розтоки 2021 року (фото автора)*

Архітектура храму. У плані церква має форму хреста з квадратним бабинцем. До вівтаря, який орієнтований на схід, прибудована ризниця-паламарня. Головні входи розташовуються у західній стіні бабинця та північній стіні головної нави. По периметру опоясана піддашшям, яке опирається на випусти вінців зрубу (рис. 2). В другому ярусі розмішуються невеликі прямокутні вікна. Бічні об'єми накріті причілковими дахами з острішками. Головна нава увінчується шоломовидним верхом з незначним перехватом, який розташовується на невисокому барабані з невеликими круглими вікнами. В архітектурі храму яскраво проявляються рими гуцульської школи храмового будівництва. Поруч, з південно-східного боку від храму розміщена дзвіниця. Дата її побудови зараз не відома. Квадратна у плані, нижній ярус викладений з дерев'яних плениць рівною стороною на зовнішню сторону. Другий ярус каркасний. Дзвіниця завершується чотирикутним наметовим верхом.

В процесі експлуатації та кількох ремонтів храм змінив свій первісний вигляд. Зараз стіни першого та другого ярусів ошальовані металевим сайдингом. Дахи над бічними об'ємами покриті металевим профілем синього кольору. Верх оббитий «золотою» бляхою (рис. 1.2). Зображення чи опис первісного вигляду храму на сьогодні відсутні. Тому при розробці проектних пропозицій взято до уваги способи оздоблення фасадів храмів того періоду.

Отже, проектом передбачається розкриття вікових нашарувань на стінах та дахах. В такий спосіб можна допускати, як храм виглядав одразу після побудови. Стіни та дах імовірно були покриті гонтом, що і передбачається в проекті. Пленіці нижнього ярусу необхідно відкрити та очистити до їх природнього кольору. Також на фото 2014 року відсутнімаківкинад бічними об'єктами. Довкола храму запроектована огорожа з вхідною брамою, які покликані доповнити ансамбль. Мета проекту: візуалізувати можливий первісний вигляд храму святих Косьми і Дем'яна у селі Розтоки; привернути увагу до потреби фахової реставрації та застосування автентичних матеріалів

при ремонті об'єктів сакральної дерев'яної архітектури Карпатського регіону.

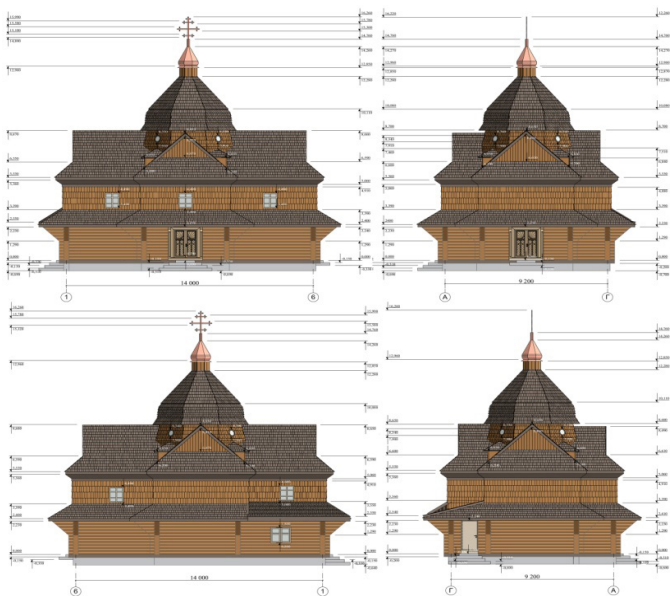
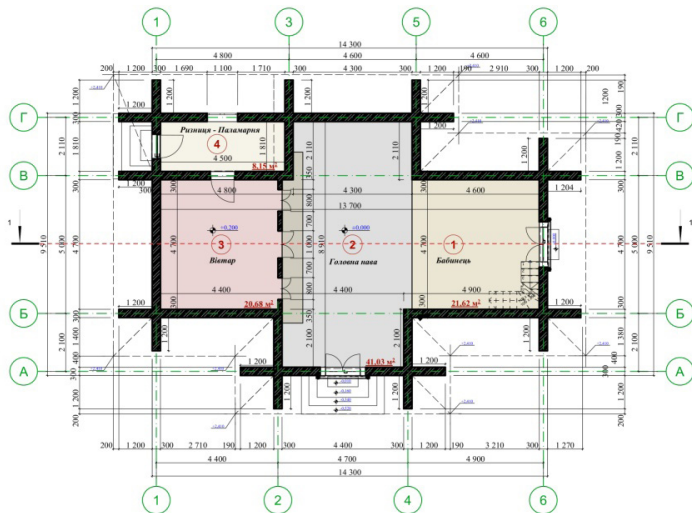

Рис. 2.1. Обмірний план церкви. 2. Проектна пропозиція відновлення первісного вигляду фасадів будівлі.

Рис. 3. Візуалізація

Даний проєкт був висвітлений в форматі відео та поширений в соціальних мережах та засобах масової інформації [2]. Такий підхід дозволяє розпочати дискусію щодо питань збереження та відновлення архітектурно-будівельної спадщини регіону.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Церква Свв. Кузьми і Дем'яна, 1883 URL: <http://decerkva.org.ua/fra/roztoky-pasichna.html> (дата звернення 25.04.2022).
2. Щоб без бляхи і золота. У Франківську студентів навчають рятувати старі церкви. URL: <https://report.if.ua/kultura/shchob-bez-blyahy-i-zolota-u-frankivsku-studentiv-navchayut-ryatuvaty-stari-cerkvyfoto/?fbclid=IwAR2r802D6UjHkSBJcwr4uWidU3GPPlyeu7sFaLbrdH8XUNq7DKqqktvLukY> (дата звернення: 25.01.2022).

Лаврів В.,

Студентка групи Ас-2018,

ЗВО «Університет Короля Данила»,

Тимчишин С.,

Студент групи Ас-2018,

ЗВО «Університет Короля Данила»,

Науковий керівник:

Савчук А. І.

ЗВО «Університет Короля Данила»,

м. Івано-Франківськ, Україна

ХРАМ СВ.ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО У С. ДОВГЕ-КАЛУСЬКЕ КАЛУСЬКОГО РАЙОНУ.ПРОПОЗИЦІЯ ВІДНОВЛЕННЯ ПЕРВІСНОГО ВИГЛЯДУ

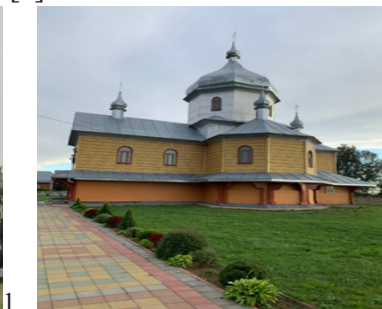
Анотація. У проектній пропозиції представлено спробу відновлення автентичної архітектури дерев'яної церкви св. Василя Великогоуселі Довге-КалуськеКалуського району Івано-Франківської області.

Історичнадовідка. Перша писемна згадка про церкву св. Василя Великого походить з 1565 р. В історичних джерелах, збережених у національному музеї ім. Андрея Шептицького, церква згадується однією із перших: «Станом на 1565 рік церкви були в таких селах: Калущ, Загір'я, Пійло, Довге, Копанки, Підмихайля, Вістова, Новиця». У 1720 р. на місці першої церкви побудовано другу, яка проіснувала 149 років. У цьому ж році парафіяни без жодного цвяха чи клямри збудували дзвіницю на чотири дзвони. Вона служить людям уже 300 років.У 1891 році збудували наступну дерев'яну церкву, яка згоріла на початку 1910-х років.Улітку 1911 р. року вогонь знищив церкву св. Василя Великого, яка проіснувала всього 42 роки. Згоріла й бібліотека, в якій зберігалися стародавні релігійні, метричні, а також книги із записами життя церковної громади, починаючи із 1565 року. Від церковного майна залишилися тільки ключі від вхідних дверей. Для проведення богослужінь парафіяни побудували тимчасову каплицю.У 1916 р. на місці церкви, яка

згоріла, побудовано четверту. Вона стоїть до сьогодні. У 1916 р. австрійська армія конфіскувала чотири дзвони, які були закуплені і встановлені парафіянами у 1893–1894 рр. У 1961 р. в церкві заборонили проводити богослужіння, а в 1962 р., її остаточно закрили.

За період в 1966–1975 рр. почалося відродження церкви, збільшилася кількість прихожан. З дня освячення в 1916 р. церква всередині не була розписана. У 1974 р. пійлівський маляр-самоучка Ярослав Ільків створив чудові настінні розписи, намалював ікони. З часу побудови в 1916р. в архітектурі церкви змін не відбулося[1].

У 1959р. архітектурним управлінням Калуського району проведена її технічна інвентаризація і заведена справа. Комісією складено оціночний акт вартості забудови на земельній ділянці – церкви, дзвіниці, огорожі, складено генеральний план (схему), уточнено всі зовнішні розміри церкви, а також внутрішні розміри площ приміщень. Усі ці матеріали використано для виготовлення паспорта церкви, в якому відображено її розташування, наявність творів мистецтва, перелічено складові об'єкта і ступінь його схоронності. Охоронний номер: 764, найменування: Церква св. Василя Великого (дер.), датування 1919 р.[2].

Рис. 1. Фото 1. Загальний вигляд храму в 2014 році, автор Ігор Пунда; Фото2. Загальний вигляд храму в 2021 році, автор Сергій Тимчишин.

Архітектурний опис. Церква св. Василя Великого розміщена на східній частині села на рівнинній території. Дерев'яна, збудована з профільованих брусів на дубових підвалинах і стрічковому кам'яному фундаменті. Хрестоподібна в плані,

орієнтована вітарем на схід. Бічні рамена і вітарна частина п'ятистінні гранчасті в плані. Бабинець видовжений, прямокутний в плані. До вітарної частини з південного і північного боків прибудовані прямокутні в ризниця і паламарня, перекриті двосхилим покритим оцинкованими листом і приєднаним до загального опасання церкви дахом.

Головний вхід до церкви розташований у західній стіні бабинця. Також є вхід з ризниці з північного боку фасаду. По периметру церкву оперізує крите бляхою розвинуте опасання, що опирається на виноси вінців зрубу. Станом на 2014 рік зруб нижнього ярусу з профільованого бруса пофарбований у сірий колір. Брус другого ярусу вертикально зашальований дерев'яними дошками, пофарбованими у зелений колір. Наву покриває шатрова баня на оббитому бляхою високому барабані типу восьмерик на четверику. Завершують баню маківка з хрестом на високому глухому ліхтарі. Бабинець накритий двосхилим причілковим дахом з острішком, вітар та бічні рамена – п'ятисхилим, гранчастим. Гребені дахів по краях увінчані маківками з хрестами на глухих ліхтарях. Матеріал покрівля дахів – цинкова бляха[3 с. 30-33].

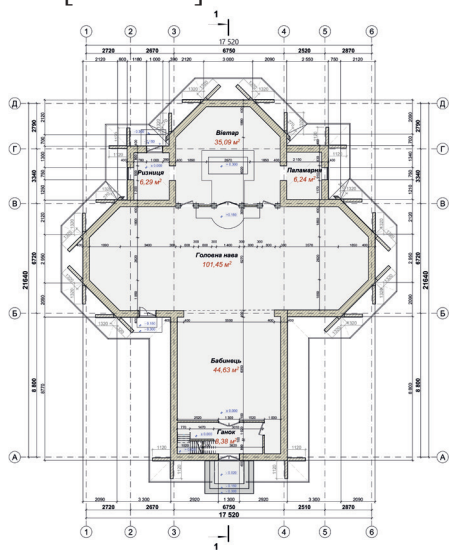

Рис. 2. План церкви св. Василя Великого в с. Довге-Калуське.

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

Пропозиція відновлення автентичного вигляду храму заснована на детальному всебічному аналізі історичних аспектів та архітектури храму. Обсяг даного дослідження не дозволяє вмістити усі наявні графічні матеріали, але з історичних та сучасних фото видно, що до 2014 року храм зберігав автентичне шалювання стін другого ярусу вертикальними дошками. Зараз будівля ошальована сайдингом, а дерев'яні вікна замінені на металопластикові. Тому в даному проекті передбачається повернення автентичних архітектурних елементів та деталей. Також передбачається очищення профільованих брусів першого ярусу від пофарбувань.

Рис. 4. Візуалізація

Висновок. Головною метою та завданням стало дослідження історії та архітектури храму св. Василя Великого у с. Довге Калуське. Опісля були виконані обмірні креслення та фотофіксація будівлі. Наступним етапом стало виконання креслень та візуалізацій по відновленню та збереженню основних архітектурних елементів пам'ятки сакральної архітектури. Результати роботи були висвітлені у засобах масової інформації та соціальних мережах[4].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.

1. Василь Парцей Село Довге-Калуське у цифрах, подіях, фактах URL: <https://vikna.if.ua/news/category/all/2021/02/14/119088/view-> (дата звернення: 20.04.2022).

2. Пам'ятки архітектури Калуського району URL:<https://uk.wikipedia.org/wiki/>(дата звернення: 21.04.2022).

3. Василь Парцей Історія церкви Святого Василя Великого села Довге-Калуське, смт Брошнів-Осада, Друкарня фірми «Талія», 2014 рік

4. Щоб без бляхи і золота. У Франківську студентів навчають рятувати старі церкви. URL: <https://report.if.ua/kultura/shchob-bez-blyahy-i-zolota-u-frankivsku-studentiv-navchayut-ryatuvaty-stari-cerkvyfoto/?fbclid=IwAR2r802D6UjHkSBJcwr4uWidU3GPpIyeu7sFaLbrdH8XUNq7DKqqktvLukY> (дата звернення: 25.01.2022).

*Зварич Т.,
студентка III курсу,
спеціальності «Право»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Жукевич І. В.
к.ю.н., доц.,
м. Івано-Франківськ, Україна*

ТЕРИТОРІАЛЬНІ ГРОМАДИ, ЯК СУБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНИХ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Територіальні громади посідають особливе місце у цивільних процесуальних правовідносинах. Вони є первинним суб'єктом місцевого самоврядування, основним носієм його функцій і повноважень. Оскільки територіальна громада – це жителі, об'єднані постійним проживанням, то вона безпосередньо або через утворені органи місцевого самоврядування представляє та захищає інтереси цих громадян. На даний час в Україні налічується велика кількість територіальних громад, тому дослідження цієї теми є досить актуальним.

Згідно зі ст. 1 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» територіальна громада - це жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, селищ, міст, що мають єдиний адміністративний центр [1].

Територіальні громади, як об'єднання жителів сіл, селищ та міст України здійснюють свої права та обов'язки через органи місцевого самоврядування. Від імені виборців виступає міський голова, як особа, яка має представницький мандат.

Відповідно до ст. 58 Цивільного процесуального кодексу України територіальна громада бере участь у справі через відповідний орган державної влади, орган місцевого самоврядування відповідно до його компетенції, від імені якого діє його керівник, інша уповноважена особа відповідно до закону, статуту, положення, трудового договору (контракту) (самопредставництво органу місцевого самоврядування), або через представника.

У цивільному процесі виділяють такі види представництва територіальних громад:

1. Представництво через представника. Цивільний процесуальний представник - це особа, яка здійснює процесуальні дії від імені та в інтересах довірителя.

2. Самопредставництво – це представництво через орган місцевого самоврядування відповідно до його компетенції, від імені якого діє його керівник, інша уповноважена особа відповідно до закону, статуту, положення, трудового договору (контракту)[2].

Представником територіальних громад у суді може бути адвокат.

Повноваження адвоката як представника підтверджуються довіреністю або ордером, виданим відповідно до Закону України «Про адвокатуру і адвокатську діяльність».

Довіреність - це письмовий документ, що видається однією особою іншій особі для представництва перед третіми особами.

Форма довіреності повинна відповідати формі, в якій відповідно до закону має вчинятися правочин.

Довіреність від імені територіальної громади видається за підписом (електронним підписом) посадової особи, уповноваженої на це законом, установчими документами [3].

Ордер - письмовий документ, що у випадках, встановлених Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та іншими законами України, посвідчує повноваження адвоката на надання правової допомоги. Ордер видається адвокатом, адвокатським бюро або адвокатським об'єднанням та повинен містити підпис адвоката. Рада адвокатів України затверджує типову форму ордера.

Повноваження адвоката як захисника або представника в господарському, цивільному, адміністративному судочинстві, кримінальному провадженні, розгляді справ про адміністративні правопорушення, а також як уповноваженого за дорученням у конституційному судочинстві підтверджуються в порядку, встановленому законом [4].

Відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення можливостей самопредставництва в суді органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, інших юридичних осіб незалежно від порядку їх створення» територіальна громада бере участь у справі через відповідний орган державної влади, орган місцевого самоврядування відповідно до його компетенції, від імені якого діє його керівник, інша уповноважена особа відповідно до закону, статуту, положення, трудового договору (контракту) [5].

Територіальна громада бере участь у справі через відповідний орган місцевого самоврядування, від імені якого діє його керівник або представник.

Посадові особи органів місцевого самоврядування, які будуть представляти за посадою в порядку самопредставництва територіальні громади, мають надавати до суду:

1. Копію розпорядчого документа, який підтверджує тру-

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

дові відносини;

2. Посадову інструкцію, якою визначені обов'язки по здійсненню захисту в суді прав відповідного органу. В посадовій інструкції варто окремо зазначити про право представляти та захищати інтереси ради та виконавчого комітету;

3. Положення про управління, департамент, відділ до функцій якого віднесено представництво інтересів в суді відповідного органу місцевого самоврядування[6].

Дослідивши дану тему та проаналізувавши судову практику з питань представництва територіальних громад, можна зробити висновок, що територіальні громади є особливими суб'єктами цивільних процесуальних правовідносин. Вони можуть виступати у справі як відповідачами, так і позивачами, а також можуть брати участь у справі як треті особи. Також територіальні громади беруть участь у справі через представника, або самостійно. Частіше територіальна громада бере участь у справі через самопредставництво. Її інтереси представляє посадова особа органу місцевого самоврядування. Посадовими особами органу місцевого самоврядування є: сільський, селищний, міський голова, а також староста.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. Дата оновлення 13.02.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 04.05.2022 р.)

2. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. № 1618-IV. Дата оновлення 06.04.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15> (дата звернення: 04.05.2022 р.)

3. Бондарчук Н.О. Головний спеціаліст Департаменту нотаріату та реєстрації адвокатських об'єднань. Представництво за довіреністю. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_20083 (дата звернення: 05.05.2022 р.)

4. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI. Дата оновлення 16.07.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text> (дата

звернення: 05.05.2022 р.)

5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення можливостей самопредставництва в суді органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, інших юридичних осіб незалежно від порядку їх створення: Закон України від 18.12.2019 р. № 390-IX. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/390-20#Text> (дата звернення: 06.05.2022 р.)

6. Аналітичний центр Асоціації міст України [Електронний ресурс]: Асоціація міст України надає практичні поради з реалізації законодавства щодо самопредставництва органів місцевого самоврядування в суді. URL:<https://auc.org.ua/novyna/amunadaye-praktychni-porady-z-realizaciyi-zakonodavstva-shchod-samopredstavnytva-organiv> (дата звернення: 06.05.2022 р.)

*Лукань І.,
студентка III курсу,
спеціальності «Право»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
к.ю.н., доц. Жукевич І.В.,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

РОЗГЛЯД ЦИВІЛЬНИХ СПРАВ В ПОРЯДКУ СПРОЩЕНОГО ПОЗОВНОГО ПРОВАДЖЕННЯ В КОНТЕКСТІ ДОТРИМАННЯ КОНСТИТУЦІЙНИХ ЗАСАД СУДОЧИНСТВА

Право на судовий захист є одним із найважливіших серед необмеженої кількості суб'єктивних прав, що належать кожній особі, а відповідно змістом такого права є низка окремих процесуальних форм, у межах яких забезпечується захист.

З прийняттям нових змін в Цивільного процесуального кодексу України, були запроваджені нові інститути та поняття цивільного процесуального права. Нова форма судочинства - спрощене судочинство, яке включає поняття малозначних справ, незначних спорів, справ малої складності та інших справ, для яких пріоритетним є швидке вирішення [3]. Відповідно до ч. 2 ст. 19 ЦПК України, спрощене провадження, віднедавна, є окремим видом позовного провадження. Проте, у ч. 1 ст. 279 ЦПК України йдеться про те, що розгляд справ у порядку спрощеного позовного провадження здійснюється судом в порядку загальнопозовного провадження, з особливостями, що вказані у главі X розділу III ЦПК України. Так, ч. 3 ст. 274 ЦПК України, передбачено 8 критеріїв віднесення справи до малозначних: 1) ціна позову; 2) значення справи для сторін; 3) обраний позивачем спосіб захисту; 4) категорія та складність справи; 5) обсяг та характер доказів у справі, в тому числі чи потрібно у справі призначити експертизу, викликати свідків тощо; 6) кількість сторін та інших учасників справи; 7) чи становить розгляд справи значний суспільний інтерес; 8) думка сторін щодо необхідності розгляду справи за правилами спрощеного позовного провадження [3].

Запровадження спрощеного позовного провадження стало важливим кроком для підвищення ефективності цивільного судочинства, однак законодавче регулювання цього нововведення не є на достатньо високому рівні, внаслідок чого в судовій практиці виникає неоднозначне застосування відповідних процесуальних норм і неможливість виконання завдань цивільного судочинства [5, с. 85].

Згідно ч. 2 ст. 274 ЦПК: «У порядку спрощеного позовного провадження може бути розглянута будь-яку справу, віднесена до юрисдикції суду, за винятком справ, зазначених у частині четвертій цієї статті». Фактично, законодавець використовує диспозитивний принцип віднесення судом справ до категорії малозначних. Особливої уваги заслуговує саме термін «малозначні справи». Науковцями слушно зауважується, що він є доволі своєрідним. Значення справи для заявника не залежить від ціни

позову чи складності розгляду справи, тому навряд чи треба ділити справи на значні та малозначні [4, с. 28]. Для кожної людини справа, що її стосується, є значною [7, с. 80].

Необхідно зауважити, що положення ч. 5 ст. 279 ЦПК є також доволі дискусійними, оскільки розгляд справи в порядку спрощеного провадження без виклику сторін може призвести до порушення міжнародно-правових стандартів судочинства. Так, Стаття 6 Конвенції про захист прав людини та основних свобод гарантує кожному право на справедливий і публічний розгляд справи упродовж розумного строку незалежним і безсторонним судом, встановленим законом, при визначенні цивільних прав і обов'язків особи [1]. А тому, розгляд цивільної справи саме в суді першої інстанції без повідомлення сторін порушує наведені гарантії.

Законодавча позиція щодо імперативного визначення категорій справ, які розглядаються в порядку спрощеного позовного провадження, має значні недоліки, її практична реалізація в певних випадках є недосяжною [5, с. 86]. Законодавець визначає, що справи, які виникають із трудових відносин, повинні розглядатися лише в порядку спрощеного позовного провадження. Проте це положення не враховує, що право на працю є невід'ємним природним правом людини й, відповідно, судовий захист має бути найефективніший [2]. У справах, що виникають із трудових правовідносин, як правило, є декілька позовних вимог, велика кількість доказів і вирішення такої справи в строк 60 днів є ускладненим, а то й неможливим.

Підсумовуючи вищевикладене хочу зазначити, що спрощене позовне провадження в сучасних умовах є як ніколи актуальним та являється необхідним інструментом здійснення судової влади, оскільки забезпечує швидкість розгляду цивільних спорів. Водночас швидкість має незмінно поєднуватися з правильністю вирішення справи. Якщо така збалансованість є сумнівною, спрощене провадження є нераціональним. Зважаючи, що безпосередньо на суд покладено обов'язок винесення законного та обґрунтованого рішення у справі, як виявляється, саме він

суб'єктивно вирішує, в якому порядку – загальному чи спрощеному – доцільніше розглядати конкретну справу задля досягнення завдань цивільного судочинства, серед яких є не тільки своєчасний, але й об'єктивний розгляд справи. Законодавцю пропонується акцентувати увагу на системному дослідженні спрощеного провадження шляхом перевірки узгодженості з іншими інститутами цивільного процесу та з використанням вже існуючого досвіду міжнародного законодавства. Реформа судочинства та удосконалення ЦПК не повинен зводитися лише до запровадження нових інститутів, а мають аналізуватися існуючі проблеми в судочинстві, особливо, які стосуються захисту прав осіб, які беруть участь у ньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950. Дата ратифікації Україною 17.07.1997 https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення 28.04.2022).

2. Конституція України від 28.06.1996. 254к/96-Вр. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 28.04.2022)

3. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 **1618-IV** <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15?find=1&text=279#top> (дата звернення 28.04.2022)

4. Ізарова І.О. Реформи цивільного процесуального законодавства в незалежній Україні: 1991–2017. *Україна на шляху до Європи: реформа цивільного процесуального законодавства: Міжнародна науково-практична конференція* (м. Київ, 7 липня 2017 р.): зб. наук. праць. Київ: ВД Дакор, 2017. С. 18–35.

5. Угриновська О., Гембара Г.. Спрощене позовне провадження: законодавча регламентація та проблеми судової практики. Підприємство, господарство і право. Цивільне право і процес.12/2018.с.85-89.

6. ФурсаС.Я.,ФурсаЄ.І.Новітняконцепціяспрощеногопровадженнявцивільномупроцесі.*Цивілістичнапроцесуальнадумка*.2017.№1. С. 46-50.

7. Шевердін М. Спрощене провадження як новела Цивільного процесуального кодексу України. Судово-юридична газета. URL: <https://sud.ua/ru/news/blog/114146-sproschene-provadžhennya-yak-novelatsivilnogo-protsesualnogo-kodeksu-ukrayini> (дата звернення 28.04.2022).

*Луцик І,
студентка IV курсу,
спеціальності «Філологія»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м.Івано-Франківськ, Україна*

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗМИ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

Для збагачення свого словникового запасу та для позначення різних новітніх термінів мови запозичують одна в одній частині лексики. Такі слова стають інтернаціональними, оскільки використовуються і мають однакове значення одразу в декількох мовах. Проте мови невпинно розвиваються, а запозичені слова можуть змінювати значення, пристосовуючись до стилю мови, культури та різних сфер спілкування. Деякі терміни стають неактуальними, перестають використовуватися чи взагалі змінюють значення. Тому інтернаціональні слова потребують постійного вивчення.

Об'єктом дослідження є інтернаціональні слова англійської й української мов.

Основною метою роботи є аналіз інтернаціоналізмів.

Виклад основного матеріалу. Вивчення інтернаціоналізмів розпочалося ще в ХІХ – ХХ ст. Першими, хто займався цією проблемою, були французькі лінгвісти. Пізніше до дослідження зверталися такі вчені: В.В.Акуленко, Л.С.Бархударов, Л.І.Борисова, Р.А.Будагов, В.В.Виноградов, Є.В.Горбунов, В.В.

Дубічинський, А.І.Журавльов, В.І.Карабан, В.Н.Крупнов, І.А. Носенко, Я.І.Рецкер, А.В.Федоров, О.Д.Швайцер та ін.

Щоб краще зрозуміти сутність поняття інтернаціоналізмів та врахувати всі можливі характеристики даного феномена варто розглянути і порівняти визначення різних дослідників.

В.В.Михайленко дає наступне визначення – «інтернаціоналізми, інтернаціональна лексика – слова, які виражають поняття міжнародного значення і існують у багатьох мовах світу (споріднених і неспоріднених), зберігаючи близьке або спільне значення й фонетико–морфологічну будову» [1, с.38-39].

Ще одне визначення надає О.Д.Пономарьов: « Інтернаціоналізми – це слова, що вживаються в багатьох неблизькоспоріднених мовах і водночас зберігають спільність семантики та фонетико-морфологічної будови, переважають у сфері понять із галузі культури, науки, політики, мистецтва; як правило, не мають відповідників у мові поширення» [2, с.71].

У «Словнику-довіднику лінгвістичних термінів» Д.Е.Розенталь та М.А.Теленкова пишуть: «Інтернаціоналізми – це слова загального походження, що існують у багатьох мовах з одним і тим же значенням, але, зазвичай, оформляються відповідно до фонетичних та морфологічних принципів даної мови» [3, с.225].

Маємо ще одне визначення, у якому розкрито суть явища інтернаціоналізмів та причини їх виникнення. Це визначення А.Е.Рицарєвої: «під інтернаціоналізмами розуміють лексичні одиниці, що функціонують у декількох (не менш ніж у трьох) світових мовах, близькі за звуковою, графічною і семантичною формою, що є наслідком мовного контакту, що й виражають загальні для багатьох культур поняття з галузей науки, техніки, бізнесу, політики, мистецтва, засобів комунікації» [4, с.9].

Наведемо декілька прикладів інтернаціоналізмів:

- *norm* – норма;
- *paradox* – парадокс;
- *plan* – план;
- *contact* – контакт;

- *program* – програма;
- *computer* – комп'ютер;
- *fact* – факт;
- *system* – система.

Інтернаціональні слова зустрічаються в літературі різних галузей. Наприклад: фізика (*atom, proton, focus, cosmos*); математика (*plus, integral*); радіотехніка (*radio, diode, triode*). Багато інтернаціональних слів є в хімії та медицині. Самі назви наук теж являються інтернаціональними словами: *physics, mathematics, medicine*. Також, в умовах швидкого розвитку науки і техніки безперервно утворюються загально спеціальні і вузько спеціальні терміни, які поповнюють словниковий запас мови [5].

Також, існують напів інтернаціоналізми – це слова, які можуть мати як і однакове, так і відмінне значення. В такому випадку потрібно опиратися на контекст речення. Приклад: англ. *technique* – укр. *техніка* або *метод, спосіб*.

В даній групі виділяють такі підгрупи:

1. слово мови джерела збігається із словом мови перекладу не в усіх значеннях, а лише в одному. Англ. *instrument* має значно ширше значення ніж укр. *інструмент* і може позначати *знаряддя, прилад, агрегат*;

2. у слова мовою перекладу є значення, якого немає у слова мовою джерела. Слово *фокус* має в українській два значення: *точка, в якій предмет при розгляданні його крізь оптичний прилад має найчіткіший обрис і магія як вид розваг*. Англ. *focus* вживають тільки на позначення першого поняття, а для другого значення українського слова вживається англ. *conjure*;

3. і слово мови джерела, і слово мови перекладу мають інші значення, крім тих, що збігаються. Укр. *кореспонденція*, крім спільного з англ. *correspondence* значенням *лист*, має значення *заметка в газеті про поточні події*, якого немає в англійського слова. У свою чергу, *correspondence* має своє додаткове значення – *відповідність, відношення, аналогія*; [6].

Отож, варто зауважити, що у багатьох випадках інтернаціональне слово в англійській мові може мати більше значень, з

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

яких тільки одне-два значення є тотожними з українським або навпаки. Цей факт має важливі наслідки для перекладацької практики. Адже при перекладі інтернаціоналізмів можна припуститися помилок, використавши неправильне значення відповідного слова [7, с.409]. Розглянемо приклад одного з таких слів:

- *president* – 1. the official leader of a country that does not have a king or a queen; 2. the person in charge of a club, college, government department, etc; 3. AmE the head of a business, bank etc; 4. head of the meeting;

- *президент* – 1. виборний голова, керівник товариства, організації, установи тощо; 2. в ряді країн глава держави.

Як бачимо, слово *president* має в англійській мові аж 4 значення, в той час як українське *президент* – тільки 2.

Висновки. Ми зрозуміли, що інтернаціоналізми мають дві основні ознаки: 1) їх функціонування у декількох мовах; 2) схожість зовнішньої форми й семантики. Інтернаціоналізми відіграють чималу роль в ситуаціях мовного контакту, вони: сприяють подоланню мовних бар'єрів; допомагають у вивченні іноземної мови; використовуються у сфері науково-технічної та суспільно-політичної термінології; сприяють повсякденній комунікації; [6]. Інтернаціоналізми стають добрими друзями перекладачів, адже переклад речень значно полегшується, якщо в них наявні інтернаціональні слова. Тема має перспективи подальших розвідок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Крупнов В. Н. У творчій лабораторії перекладача. Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції «Наука і освіта» 2004. Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2004. С. 38-39.

2. Пономарів О.Д. Стилїстика сучасної української мови. Тернопіль: Навчальна книга “Богдан”, 2000. 248с.

3. Розенталь Д. Э., Теленкова М.А. Словарь-справочник лингвистических терминов: Пособие для учителей. М. Просвещение, 1976. 543 с.

4. Рицарєва А. Е. Прагмалінгвістичний аспект інтернаціональної лексики. К.: Наука, 2002. С. 152-155.

5. Донцова О.Г. Переклад інтернаціональних і псевдоінтернаціональних слів у науково-технічній літературі [Електронний ресурс]. Режим доступу:http://www.rusnauka.com/7_DN_2007/Philologia/20754.doc.htm.

6. Методичні вказівки. До курсу «Перекладацький аналіз науково-технічного тексту» на тему «Інтернаціоналізми та «фальшиві друзі перекладача» в науково-технічній літературі» (для спеціальності «Переклад») / Уклад.: Л.М. Ангарова, О.М. Васильєва; ПДТУ. Маріуполь, 2005. 34 с.

7. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця: «Нова книга», 2004. 575 с.

Магдій Л.,

Студентка III курсу,

групи Кюс-2019-3,

ЗВО «Університет Короля Данила»,

Науковий керівник:

к. ю. н. Бабецька І. Я.,

м. Івано-Франківськ, Україна

ВИЗНАННЯ ОСОБИ БЕЗВІСНО ВІДСУТНЬОЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

В умовах введення воєнного стану, актуальним є питання визнання особи безвісно відсутньою. Умовами для визнання фізичної особи безвісно відсутньою є :

- фізична особа відсутня за місцем свого постійного проживання протягом **одного року**;
- заінтересованим особам нічого не відомо про місце її перебування протягом **одного року**;
- вжиті заходи для встановлення місця перебування фізичної особи не дали результатів;
- питання, заради яких заявник просить визнати фізичну особу безвісно відсутньою, є юридично важливими та не мо-

жуть бути вирішені без такого визнання [1].

Безвісна відсутність – це посвідчення в судовому порядку тривалої відсутності фізичної особи в місці її постійного проживання за умов, якщо не вдалося встановити місце її знаходження (перебування).

Справа про визнання фізичної особи безвісно відсутньою розглядається судом в порядку окремого провадження за місцем проживання заявника або за останнім відомим місцем проживання (перебування) фізичної особи, місце перебування якої невідоме, або за місцем знаходження її майна – місце розгляду справи обирає заявник. Законодавство не визначає кола осіб, які можуть бути заявниками по даній справі. Ними можуть бути діти, один з подружжя, батьки, будь-які члени сім'ї, кредитори або інші зацікавлені особи, в тому числі і юридичні особи.

Уразі визнання доводів заявника обґрунтованими судухвалює рішення про визнання фізичної особи безвісно відсутньою. Є випадки, коли після визнання особи безвісті відсутньою з'являються відомості про її знаходження. Це є підставою для скасування рішення суду. Правовими підставами для скасування рішення суду про визнання особи безвісно відсутньою є: поява в місці постійного проживання; одержання відомостей про місце перебування фізичної особи (ст.45 Цивільного кодексу України). Особа, щодо якої було прийнято рішення суду про визнання її безвісно відсутньою, має право звернутися до суду із заявою про скасування такого рішення суду. Суд, одержавши відповідну заяву, призначає справу до слухання з участю цього громадянина, заявника та інших заінтересованих осіб і скасовує своє попереднє рішення про визнання громадянина безвісно відсутнім.

Така заява може розглядатися судом за місцеперебуванням особи або судом, який ухвалив рішення про визнання особи безвісно відсутньою (ст. 45 Цивільного кодексу України та ст. 309 Цивільно-процесуального кодексу України) [2].

Порядок визнання фізичної особи безвісно відсутньою передбачений статтею 43 ЦК України: фізична особа може бути

визнана судом безвісно відсутньою, якщо протягом одного року в місці її постійного проживання немає відомостей про місце її перебування. У разі неможливості встановити день одержання останніх відомостей про місце перебування особи початком її безвісної відсутності вважається перше число місяця, що йде за тим, у якому були одержані такі відомості, а в разі неможливості встановити цей місяць - перше січня наступного року. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (ДДУВС, 23.11.2018) 43 Порядок визнання фізичної особи безвісно відсутньою встановлюється Цивільним процесуальним кодексом України [4]. Т. В. Встановлення умов оголошення фізичної особи померлою і моменту з якого настають відповідні наслідки є принциповими питаннями вітчизняної практики правозастосування. Необхідно зважати і на те, що сучасна практика свідчить про існування випадків, коли особи, які були оголошені померлими, згодом, були визнані живими, є достатньо рідкісними [3].

Фізична особа, яка пропала безвісти у зв'язку з воєнними діями, збройним конфліктом, може бути оголошена судом померлою після спливу двох років від дня закінчення воєнних дій. З урахуванням конкретних обставин справи суд може оголосити фізичну особу померлою і до спливу цього строку, але не раніше спливу шести місяців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Визнання особи безвістю відсутньою URL:<https://i.factor.ua/ukr/law-54/section-296/article-5264/>
2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435– IV станом на 06 вересня 2018 року / Відомості Верховної Ради України. 2003. №№ 40 – 44. Ст. 356 (із змінами). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
3. Порядок визнання фізичної особи безвісті відсутньою або оголошена померлою URL:<http://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/2241/1/19.pdf>
4. Цивільнопроцесуальний кодекс України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>

*Маланюк І.,
студент II курсу,
спеціальність «Музичне мистецтво»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,*

*Науковий керівник:
Курбанова Л.В.,
Кандидат мистецтвознавства,
завідувач кафедри естрадно-вокального мистецтва,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ЕСТРАДНОГО ВОКАЛУ

Вища освіта в галузі музичного мистецтва для молодого талановитого абітурієнта є дуже важлива. Для того, щоб стати хорошим спеціалістом, справжнім професіоналом потрібно не тільки досконало володіти своїм голосом, але й вдосконалювати музичні знання, розширювати межі розуміння сучасного музичного співочого простору, уміти досконало застосовувати різні вокальні техніки, які будуть допомагати розвивати якісне професійне звучання виконавця.

Вокальне мистецтво багатогранне та багатозвучне. Цікаве є темброве забарвлення у звучанні сучасної вокальної музики, яке вносить естрадна манера виконання. Основною рисою її є легкість і доступність у сприйнятті слухачами. Якісне відтворення художнього образу в естрадній манері - це зіставлення багатьох пісенних напрямів, вокальних прийомів, що притаманні різним манерам виконання, чітке та доступне відтворення літературного тексту. Забезпечення виховних та духовних функцій естрадного мистецтва можливе лише за умови таких його критеріїв як доброта, краса, ніжність, ліризм.

Естетичне виховання слід розуміти, як виховання здібностей сприймати, розуміти, переживати, цінувати прекрасне в житті, природі та мистецтві, брати активну участь в його створенні.

Музика — могутня і чарівна сила, її вплив на серця людей, її роль в історії людства величезні. Минають століття, змінюються суспільства, але в усі часи, у всіх народів музика є постійною супутницею людини впродовж її життя.

На мою думку, немає такої людини, яка б не любила пісень. Адже пісня відображає дійсність своєрідно, через художній, музичний образ, сила в його узагальненні і глибокому емоційному змісті.

В. Сухомлинський стверджував, що спів як би відкриває людині очі на красу рідної землі. Пісня супроводжує людину з самого раннього дитинства. Впливає на її почуття та займає дозвілля. [1, с. 126].

Естрадний вокал — частина естетичного виховання, що є однією з ланок виховання молодого покоління і щільно пов'язана з моральним, інтелектуальним та фізичним розвитком дітей.

Основною в опануванні практичних і теоретичних навиків хорошого спеціаліста є вивчення дисципліни «Естрадний вокал».

Дисципліна: «Естрадний вокал» — це правильне виконання творів в даному жанрі; вміння працювати з мікрофоном, володіння сценічним рухом і акторськими навичками.

Метою вивчення дисципліни є: професійно розвинути свій творчий потенціал, здобувача вищої освіти навчання, розуміти і виконувати вокальні естрадні твори у збагаченому синтезі музики, слова, пластики, емоційної акторської виразності, сформулювати естетичний смак.

Передумови для вивчення дисципліни є: «Постановка голосу», «Гігієна та охорона голосу», «Фортепіано», «Теорія музики», «Сольфеджіо», «Ансамбль», «Диригування», «Хор», «Хореографія та сценічний рух», «Основи акторської майстерності», «Основи Шоу Бізнесу», «Історія музики». [2]

Естрадний вокал займає провідне місце в системі музично-естетичного виховання дітей.

Для роботи педагогом по вокалу необхідні:

— Вміння відчувати музичний репертуар, проектувати на-

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

вчально-виховний матеріал;

—Здатність до емоційної комунікації, яскравому виразу спрямованих емоцій;

—Володіння повною інтонаційною гамою мови, хорошою пластикою, мімікою і артикуляцією;

—Здатність пояснювати, доносити свої знання, ділитися досвідом;

—Вміння імпровізувати;

—Здатність проникати у світ почуттів і відчуттів учня, вміння відчувати його стан, схильність до емпатії.

Все це досягається за допомогою комплексу вправ, добору репертуару з урахуванням вікових вокальних можливостей співаків, регулярного контролю за станом співацького апарату і рівнем засвоєння вокальних навичок кожним учнем.

Включає в себе роботу елементарної основи з співацького дихання, легке голосоведення без форсування, різні атаки звуку, кантиленний та речитативний стиль голосоведення: *legato*, *non legato*, *staccato*. Динаміка звуку, вокальну позицію і виразність співу під час навчання та концертного виконання різних творів, чітка дикція та артикуляція, співацька орфоєпія, специфічні вокальні прийоми, які характерні для різних жанрів естрадної музики, сценічний рух, інсценування вокальних творів, робота з мікрофоном. [3, с. 235].

Під час індивідуальних занять педагог має фіксувати увагу як на позитивних, так і на негативних аспектах розвитку вихованця в різні періоди навчання. На заняттях повинна панувати сприятлива творча атмосфера. Адже виховання голосу - тонкий психофізіологічний процес створення співака-митця. Педагог естрадного вокалу має бути спеціалістом широкого діапазону: досконало володіти голосом, сценічною майстерністю, сценічним рухом тощо. Естрадний спів несе великий музичний, духовний, культурний потенціал.

Любов до мистецтва, бажання присвятити себе педагогіці, віра в те, що без знання справжньої музики неможливо стати гармонійною особистістю і щира захопленість своєю справою

— всі ці якості притаманні педагогу-музиканту. Викладач з вокалу не тільки вчить правильно виводити ноти, він ще веде виховну роботу, формує естетичний смак своїх учнів, сприяє становленню ідеалів. Саме тому хороший учитель співу — це більше, ніж просто педагог, добре знає ази свого предмета. Це обдарована особистість в самому високому значенні цього слова. А це означає, що реалізація музичних образів передбачає їх розуміння з боку учня з урахуванням забезпечення виконавського успіху в процесі вивчення і виступу на концерті. [4, с. 188].

Педагог з вокалу має бути активною, комунікабельною людиною, обов'язково позитивним, що володіє здатністю вселяти оптимізм в оточуючих. Важливо, щоб він був тактовним, делікатним і стриманою людиною. Далеко не всі учні відразу розуміють, що від них хочуть, так і процес «налаштування» голосу сам по собі нешвидкий. Тому вчителеві доведеться запастися терпінням, навчати, не ображаючи, м'яко і коректно направляти учня в потрібне русло.

На жаль, сучасний стан естрадного співу здебільшого має розважальний та видовищний ефекти. Отже, завдання педагога вокаліста - виховання майбутнього співака, який має яскраву індивідуальність, різноманітний вокальний репертуар.

Берегти вокальну та виконавську індивідуальність - одне з головних завдань для мене, як викладача естрадного співу. Сучасний естрадний співак повинен уміти відтворити всі найтонші відтінки людських емоцій, оскільки специфіка естрадної драматургії передбачає глибоке занурення співака у внутрішні процеси “життя людського духу”. Естрадний виступ базується на величезній концентрації творчих зусиль для втілення художнього образу за мінімального часу. Співак на естраді є лідером - співбесідником, здатним примусити себе слухати, підпорядковувати собі глядачів під час виступу. Уміння впливати на зал, налагодити з аудиторією пряме спілкування - це ті специфічні компетентності, якими має володіти кожний сучасний естрадний співак, використовуючи при цьому мікрофон як засіб досягнення художньої мети. [5, с. 3].

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

Найбільш важливими аспектом для педагога по вокалу і не тільки, є саморозвиток та самоосвіта: відкритість до пізнання нової інформації, підвищення свого рівня кваліфікації для якісної передачі знань своїм учням.

Вчитися ніколи не пізно! Потрібно постійно вдосконалюватись і збагачувати свої знання, щоб стати хорошим спеціалістом у своїй сфері діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Сухомлинський В. О. Як виховувати справжню людину. Москва, 1979. 230 с.
2. Що таке естрадний спів. Про естрадний вокал та інші музичні стилі <https://gigafox.ru/uk/psihologiya/chto-takoe-estradoe-remie-ob-estradnom-vokale-i-drugih-muzykalnyh-stilyah-kak/>;
3. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. Київ: Промінь, 2006. 432 с;
4. Сливоцький М. Ю. Основи вокально-педагогічної творчості вчителя музики. Івано - Франківськ: ЦІТ, 2007. 305 с;
5. Особливості викладання Естрадного вокалу на музично-педагогічних факультетах педагогічних вузів України, <http://www.irbis-nbuv.gov.ua> > cgiirbis_64 > Mir... с

Мартищук Ю.,
студентка II курсу,
спеціальність «Дизайн»,
Фахового коледжу
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна

ПОМИЛКИ В ТЕКСТАХ ПІСЕНЬ СУЧАСНИХ ЕСТРАДНИХ ВИКОНАВЦІВ

Пісня завжди відігравала вагомую роль у духовно-естетичному житті українського народу. Тому зрозуміло, що вона повинна не лише мати величезну змістову вагу й глибоку культурну сутність, а й плекати чистоту мови, ставати її взірцем. Це дуже важливо з огляду на те, що сучасна молодь слухає музику буквально завжди: удома, в автобусі чи автомобілі, дорогою до університету та на роботу, під час прогулянки, хатньої роботи і т. д. Велика популярність новітньої української музики доведена й численними перемогами наших виконавців на міжнародних конкурсах. Сучасні вітчизняні співаки збирають великі зали слухачів, а відео в You Tube мають мільйони переглядів та коментарів.

Стає очевидно, що сучасні українські пісні та зірки шоу-бізнесу значною мірою впливають на наше сприйняття рідної мови, формують певну словесну «моду». Саме тому визначення рівня культури мовлення текстів пісень сучасних естрадних виконавців є **актуальним питанням** сучасного мовознавства.

Об'єктом нашого дослідження є 10 пісень, які очолюють «Список найпопулярніших україномовних музичних відео на YouTube» у 2021 році [2]. **Мета** цієї розвідки – визначити й проаналізувати мовні помилки в текстах пісень найпопулярніших сучасних українських естрадних виконавців.

Аналіз текстів пісень з погляду культури мовлення найдоцільніше здійснювати відповідно до норм сучасної української мови – лексичних, граматичних, стилістичних та інших. Варто зауважити, що до уваги не беруться орфографічні огріхи,

оскільки музика сприймається на слух.

Лексичні помилки. Їх виявлено найбільше. Це пов'язано з тим, що лексична система мови найбільш гнучка, найлегше піддається різним впливам, у тому числі негативним. Лексичні помилки неоднотипні. Серед них виділено такі: використання сленгу, вживання росіянізмів, тавтологія, трапляються варваризми.

Безсумнівним «лідером» серед мовних огріхів є сленг, навмисне використання якого, очевидно, має на меті зробити пісню «ближчою» до молоді, «своєю» у певних соціальних прошарках. Звісно, така «благородна» мета не виправдовує активного використання мовних покручів. Найбільше їх зафіксовано у піснях дуже популярного сьогодні музиканта Дзідзьо. Наприклад: *короче, та ну його на; дивитись на голих бабів; шо я, тіпа, з боку смішний* (з пісні «Вихідний»); *хавав в мене прямо з рук; Бодька, короче, сильно захотів; з'їла, лахудра, Бодьку-павука; а мораль є такава: з'їла бабамужика; Бодя був без галімихпантів; Бодя – бос всіх павуків; Бодя був з нормальних пацанів; Бодька помагав, не бухав, не втикав, кайфу не ламав, у підставах участі не брав; Бодька бушував, кришував, правду-матьрубав; Бодя поважав старших тінів; Бодя не був дибілом* (з пісні «Павук»). Також зафіксовано сленг і використання росіянізмів у пісні «Найкращий день» Потапа й Олега Винника: *Дсвкипригають, тілом дригають; в головному, в коханні повезло.*

Досить поширеним є повтор тих самих слів чи словосполучень – тавтологія. Щоправда, у піснях він може бути виправданим, тобто вживатися навмисно, щоб привернути увагу слухачів, або може бути зумовлений специфікою музичного виконання. Наприклад: *горять, мости горять і сліз моря* («Плакала», KAZKA), *я в солодкому твоєму полоні, але сльози солоні твої на долонях моїх; тільки дим! Тільки дим, дим! тільки дим, дим, дим!* («Дим», Время и Стекло); *я завжди мріяв написати пісню про маму, але різні поети всі слова вже сказали, і я не хотів повторити когось із них. Я біля своєї мами буду*

завжди маленьким («Мама», Скрябін); *Бодя не хамив, хіба що до хамів, а хамів він карав так само, як биків!* («Павук», Дзідзьо); *моїми губами лікуй, лікуй себе* («Тримай», Х. Соловій); *обійми мене, обійми мене, обійми* («Обійми», Океан Ельзи). У пісні «Дежавю» Артема Пивоварова зафіксоване використання варваризмів: *фрідом* – моя любов; *там дежа, там дежа, там дежа вю*.

Інколи виконавці з певною стилістичною метою використовують у своїх текстах діалектні слова. Мабуть, це пов'язано з бажанням зробити свою пісню близькою до народного мовлення, а отже, затребуваною у цієї слухацької аудиторії. Наприклад: *Сказала мені, шоби я...* («Вихідний», Дзідзьо); *Хавав то саме, шоя*; *Але його кобіта вважала не так; І Бодьку трафив шляк* («Павук», Дзідзьо); *Я дуже дякую тобі за то, шоя вмію*; *Шоб не міряти наше життя в телефонних дзвінках* («Мам», Скрябін).

Граматичні помилки. Їх зафіксовано теж доволі багато. Зазвичай вони виникають у нашій мові через негативний вплив російських зразків, тобто відбувається змішування українського й чужого. Ось найтипівіші з них:

а) неправильний рід іменника: *Моя любов – чорна біль і гірка, наче токсичний полин* («Дим», Время и Стекло);

б) спотворення форми кличного відмінка: *Дим, дим, заховай мене, дим* («Дим», Время и Стекло); *Мам, а можна, я до тебе завтра приїду?* («Мама», Скрябін);

в) неправильна форма займенника: *Що лишилася одна, танцювати одна* («Дим», Время и Стекло); *Ми летимо з тобой в кохання, як ракета від землі* («Найкращий день», Потап і Олег Винник); *А мораль є такава: з'їла баба мужика* («Павук», Дзідзьо); *Я біля своєї мами буду завжди маленьким* («Мама», Скрябін);

г) неправильна форма дієслова: *Собі на різні теми посидим* («Мама», Скрябін);

г) порушення дієслівного керування *Ти меневибач, що я став дорослим* («Мама», Скрябін).

Аналіз текстів пісень сучасних естрадних виконавців показав, що абсолютним рекордсменом-порушником культури української мови є Дзідзьо, адже у двох його найбільш популярних піснях «Вихідний» та «Павук» зафіксовано понад 20 помилок. Водночас найбільше дбають про якісний з мовного погляду музичний продукт Христина Соловій та Святослав Вакарчук: у їхніх піснях «Тримай» та «Обійми» словесних огріхів не зафіксовано.

Отже, популярні пісні формують імідж українського суспільства, його культуру, тому важливо дбати, щоб вони не втрачали свого первинного високого мистецько-естетичного призначення, були взірцем для молоді, а не демонстрували мовні зразки низів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Мова українських пісень. «Один в каное» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/mova-ukrainskih-pisen-odin-v-kanoe-181210.html>

2. Список найпопулярніших україномовних музичних відео на YouTube [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BE%D0%BA_%D0%BD%D0%B0%D0%B9%D0%BF%D0%BE%D0%BF%D1%83%D0%BB%D1%8F%D1%80%D0%BD%D1%96%D1%88%D0%B8%D1%85_%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D1%85_%D0%BC%D1%83%D0%B7%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D1%85_%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%B5%D0%BE_%D0%BD%D0%B0_%D1%8E%D1%82%D1%83%D0%B1%D1%96

3. Яручик Ю. Культура мовлення українських музичних гуртів. *Дивослово*. 2012. № 8. С. 36-39.

*Марчук А.,
студентка III курсу,
спеціальності «Облік і оподаткування»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Цюцяк А.Л.,
старший викладач,
кафедри управління та адміністрування,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

АУДИТ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ: МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПОСЛІДОВНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ

Аудит виробничих запасів здійснюється задля оцінювання фінансової інформації в частині наявності та руху досліджуваних об'єктів обліку і відповідності такої інформації вимогам нормативно-правових документів. Здійснюючи аудит виробничих запасів аудитор встановлює: по-перше, форми первинних документів, використовуваних підприємством-клієнтом під час обліку наявності й руху виробничих запасів; по-друге, порядок використання довіреностей на отримання виробничих запасів, в тому числі: зберігання, використання та анулювання довіреностей; по-третє, ефективність внутрішньогосподарського контролю в частині оприбуткування виробничих; по-четверте, достовірність документування та облікового відображення господарських операцій з вибуття виробничих запасів.

Аудит виробничих запасів проводиться з метою висловлення незалежної думки стосовно повноти, достовірності, законності та правильності відображення в обліку та звітності інформації про виробничі запаси, а також встановленні дотримання підприємством вимог нормативно-правових актів. В свою чергу, предметом аудиту досліджуваних об'єктів обліку є господарські процеси та операції, пов'язані з рухом запасів, а також відносини, що виникають при цьому на підприємстві та за його межами.

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

Задля досягнення основної мети аудиту та задоволення потреб користувачів в отриманні повної, правдивої та достовірної інформації в частині виробничих запасів, аудитор виконує наступні завдання:

- встановлює достовірність визнання запасів активами підприємства-клієнта;
- оцінює відповідність вимогам чинного законодавства, обраних вищою ланкою управління підприємства-клієнта, методів оцінки та обліку виробничих запасів. При цьому, важливо встановити, наскільки вибір методів оцінки є оптимальним;
- досліджує дотримання підприємством-клієнтом прийнятих методів оцінки та обліку виробничих запасів;
- перевіряє та оцінює стан й ефективність системи внутрішньогосподарського контролю обліку виробничих запасів;
- встановлює наявність та ефективність контролю за збереженням виробничих запасів у місцях їх зберігання та на всіх етапах їх надходження й вибуття;
- оцінює ефективність контролю за використанням виробничих запасів у виробництві;
- встановлює, чи своєчасно виявляються надлишки виробничих запасів, непотрібні для підприємства-клієнта, з метою їх реалізації чи обміну;
- перевіряє правильність та своєчасність документування операцій, і чи забезпечуються достовірною інформацією користувачі інформації із надходження, вибуття та використання виробничих запасів;
- досліджує правильність та своєчасність здійснених господарських операцій з виробничими запасами в системі рахунків бухгалтерському обліку та фінансовій звітності;
- виявляє факти протизаконних дій, зумовлених рухом виробничих запасів, суттєвих порушень і помилок у бухгалтерському обліку та звітності.

Вважаємо, що основними об'єктами аудиту виробничих запасів є: 1) прийом виробничих запасів за кількісно-якісною ознакою; 2) належне збереження виробничих запасів; 3) норми

витрат виробничих запасів на виробництво; 4) дані бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Джерелами інформації під час аудиту виробничих запасів є: записи на рахунках бухгалтерського обліку; первинні документи з наявності і руху виробничих запасів та реєстри обліку (картки складського обліку матеріалів; накладні; накладні-вимоги; рахунки-фактури; журнали обліку вантажів, що надійшли на підприємство; довіреності; звіти матеріально відповідальних осіб; Головна книга; журнали; лімітно-забірні картки, прибуткові ордери тощо); фінансова звітність підприємства.

Погоджуємось із баченням к.е.н., доц. Н. Кузик, стосовного того, «...що алгоритм перевірки запасів залежатиме від різних факторів та умов, таких як форма власності, організаційно-правова форма господарюючого суб'єкта, внутрішні і зовнішні умови функціонування, а також рівень розвитку конкретного економічного суб'єкта, його види та обсяг діяльності, система оподаткування; організація діяльності бухгалтерської служби (використовувані форми та методи обліку; програмне забезпечення; рівні кваліфікації та вимоги до працівників бухгалтерської служби), наявність і ефективність існування системи внутрішнього контролю тощо» [1, с. 108]. Здійснюючи аудит виробничих запасів виділяють основні етапи, характеристику яких наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Характеристика основних етапів аудиту виробничих запасів

Етап аудиту	Характеристика етапу аудиту виробничих запасів
Перевірка наявності та класифікації виробничих запасів	Перевірка періодичності проведення інвентаризації виробничих запасів та їх відповідності законодавчим актам; перевірка правильності класифікації запасів
Перевірка складського господарства і складського обліку	Перевірка правильності зберігання виробничих запасів на складах; перевірка правильності організації і ведення складського обліку

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

Перевірка оцінки виробничих запасів	Перевірка оцінки виробничих запасів; перевірка переоцінки виробничих запасів
Аудит операцій з надходження виробничих запасів	Перевірка джерел надходження виробничих запасів; перевірка правильності оформлення придбаних виробничих запасів; перевірка правильності використання форм первинних документів
Аудит операцій із вибуття виробничих запасів	Перевірка порядку відпуску виробничих запасів зі складу підприємства; перевірка відповідності фактичного витрачання (використання) запасів даним бухгалтерського обліку; перевірка цільового характеру використання виробничих запасів
Перевірка відповідності даних обліку і звітності виробничих запасів	Перевірка організації синтетичного й аналітичного обліку виробничих запасів у бухгалтерії підприємства та за матеріально відповідальними особами; перевірка відображення у звітності виробничих запасів за їх видами та відповідності даним синтетичного й аналітичного обліку

Отже, наведена послідовність проведення аудиту надасть можливість перевірити організацію обліку виробничих запасів на підконтрольному підприємстві та визначити ті аспекти, що потребують особливої уваги.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кузик Н. Методичні аспекти аудиту запасів. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2015. Вип. 4. С. 106–113; <http://ibo.wunu.edu.ua/index.php/ibo/article/download/248/248>

*Мирончук К.,
студентка IV курсу,
спеціальності «Журналістика»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Гуменюк Т.І.,
д. і. н., професор, професор кафедри права,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

ДІЯЛЬНІСТЬ ЖУРНАЛІСТІВ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Агресія РФ проти України яскраво продемонструвала, наскільки важливою в сучасному суспільстві є справжня свобода слова, безперешкодний доступ громадян до інформації та відсутність цензури. Від початку широкомасштабної агресії Росії завдяки важкій і чесній роботі українських журналістів світ дізнається правду про жахіття війни і звірства армії РФ на території нашої країни. Працювати на війні журналістам доводиться за новими правилами. З початку вторгнення в Україну діє воєнний стан. Згідно з законом, військові отримали право регулювати роботу засобів масової інформації. Крім того, Верховна рада ввела кримінальну відповідальність за публікацію інформації про пересування українських військ та міжнародної військової допомоги. Одним з ключових завдань влади має стати “забезпечення встановлених Конституцією гарантій свободи слова, вільного отримання, збирання і поширення інформації з урахуванням встановлених законами України обмежень, пов’язаних з воєнним станом”. “Українська держава не має права копіювати тоталітарні практики держави-агресора. Будь-які незаконні спроби втручання в роботу журналістів та засобів масової інформації, будь-які злочини проти журналістів або випадки технічного вимкнення проукраїнських телеканалів з ефіру повинні отримувати рішучу реакцію правоохоронних органів з притягненням винних до справедливої відповідальності” [1].

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

Російська Федерація є державою з практично нульовою терпимістю до незалежних ЗМІ. Репресивна політика РФ щодо журналістів стала частиною повсякденного життя на окупованих територіях АР Крим, м. Севастополя, Донецької та Луганської областей з перших днів окупації. В міру наступу російських військ все більше території України стикаються з деспотією, свавіллям та безкарністю, від яких страждають чимало категорій осіб, в тому числі журналісти. З початку вторгнення Росії в Україну 24 лютого 2022 року Інститут масової інформації нарахував понад 50 воєнних злочинів, скоєних російськими військовими щодо журналістів та медіа. Зокрема, це вбивства та обстріли українських та іноземних журналістів, припинення мовлення і захоплення майна телерадіоорганізацій та діяльності інших медіа [2].

Незважаючи на такі загрози, українські журналісти виступили оплотом проти спроб росіян обдурити і зневірити українців поширенням дезінформації та пропаганди. Український суспільний мовник, НСТУ (більш відомий як Суспільне), та 104-річне державне інформаційне агентство Укрінформ виправдали очікування, якісно надаючи новини та висвітлюючи війну. Колишні суперники на ринку мовлення, як приватні, так і фінансовані державою, співорганізують цілодобовий телемарафон, в той час як місцеві радіомовники відважно продовжують свою роботу на територіях, що тимчасово контролюються російськими військами. Онлайн-медіа, такі як Liga.net, Громадське, Українська Правда, Дзеркало Тижня, Kyiv Post та Kyiv Independent приваблюють мільйони нових підписників на різноманітних платформах. Водночас, українські медіа не варто сприймати як щось належне та незмінне, як, наприклад, культові трав'янисті степи держави. Цей захисний фронт інформаційної війни вибудовувався упродовж багатьох років та потребує невідкладної допомоги аби і далі відігравати ключову роль в теперішньому опорі та майбутній відбудові держави.

Саме зараз журналісти в Україні потребують безпекового

спорядження, такого як куленепробивні жилети та шоломи, допомоги у сфері цифрової безпеки задля захисту від російських зламів та кібератак, підтримки для евакуації, безпечних місць для роботи всередині країни та за її межами, а також, понад усе, грошей для виплати зарплат. Багато регіональних та гіперлокальних медіа виживали від зарплати до зарплати ще до війни. Більшість з них зараз майже не мають коштів внаслідок переміщення персоналу. Ціни на оренду житла на заході України, де багато журналістів віднайшли безпечний притулок, злетіли до небес. Українські групи з підтримки медіа роблять все від них залежне. Інститут масової інформації та Львівський медіафорум – дві основні українські організації, що займаються наданням життєво необхідного спорядження та негайної допомоги журналістам та медіа для продовження висвітлення війни. Але потрібно більше коштів. Серед фандрейзингових кампаній, які найбезпосередніше допомагають українським журналістам, можна відзначити кампанію Якуба Парусінського, голови київської організації Media Development Foundation. Глобальний Форум з Розвитку Медіа зібрав перелік організацій, що надають фінансування у надзвичайних ситуаціях, та перелік краудфандингових ініціатив і інших кампаній зі збору коштів, що мають допомогти журналістам та новинним медіа в Україні. Ці переліки, в тому числі, згадують кампанію Якуба Парусінського [3].

Міжнародна спільнота також може робити більше задля підтримки журналістики в Україні та світі. З міжнародною підтримкою, зокрема зі сторони США (в тому числі Національного фонду на підтримку демократії (NED), який підтримує Центр міжнародної підтримки медіа (СІМА), роботодавця одного з авторів статті, Ніка) та європейських донорів, таких як Швеція та Німеччина, українські реформатори та журналісти досягли значного прогресу у переформатуванні медійного середовища країни між 2014 та 2019 роками, одразу після перемоги Євромайдану. Державні та комунальні друковані медіа роздержавилися, було створено та продовжує розвиватися суспільне

мовлення. Також законодавці посилили захист права на доступ до інформації і прийняли законодавство щодо прозорості медіавласності. Відповідно до аналізу СІМА, міжнародні донори надали понад 150 мільйонів доларів для підтримки розвитку українського медіасектору у період між 2010 та 2019 роками [3]. Ця сума може здаватися щедрою, однак міжнародна допомога медіасфері від таких донорів як USAID, Європейський союз, SIDA, Світовий банк тощо, складає лише мізерних 0.3% від усієї офіційної допомоги на розвиток, наданої у світі. Цю суму слід збільшити до 1%. Швеція вже очолила процес такого збільшення, виділивши 1.4% від свого бюджету на міжнародну допомогу медійному сектору. Насамкінець, міжнародній спільноті варто наполегливіше працювати задля ліпшого врахування інтересів незалежних медіа при розробці політики у сфері регулювання соцмереж. Дискусії щодо такого регулювання повинні мати на меті реформування нинішньої парадигми свободи вираження поглядів, що наголошує на необмеженій свободі слова в мережі і доклалася до розквіту дезінформації, не надто при цьому сприяючи розвиткові чи підтримці якісної професійної журналістики. Російська воєнна агресія проти України свідчить про те, що масовані та гарно скоординовані кампанії з дезінформації – навіть без начебто прямих закликів до насильства – мають розглядатися як акт агресії та прелюдія до насильства. Загалом, світ виявився нездатним протидіяти цій загрозі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Рада ухвалила заяву про цінність свободи слова та гарантії діяльності журналістів і ЗМІ під час війни. URL:<http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/25755/1/Bilozyorov.pdf>
2. Медіарух та правозахисники закликають до міжнародного тиску на Росію для звільнення українського журналіста Олега Батуріна, викраденого на Херсонщині. URL:<https://helsinki.org.ua/appeals/mediarukh-ta-pravozakhysnyky-zaklykaiut-do-mizhnarodnoho-tysku-na-rosiiu-dlia-zviltrennia-ukrainskoho-zhurnalista-oleha-baturina-vykradenoho-na-khersonshchyni/>
3. Українські журналісти перемагають в інформаційній вій-

ні Росії проти України, але потребують допомоги. URL:<https://www.justsecurity.org/81021/ukrainian-journalists-are-winning-the-information-war-russia-is-waging-against-ukraine-but-they-need-help-ua/>

*Мічурін І.,
студент II курсу,
спеціальності «Інженерія програмного забезпечення»
ЗВО «Харківський національний
університет радіоелектроніки»,
м. Харків, Україна*

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЗАХИСТУ АКАУНТІВ КОРИСТУВАЧІВ В РІЗНИХ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ

Сьогодні широку популярність набули соціальні мережі. Згідно з даними креативного агентства wearesocial станом на початок 2022 року, найпопулярнішою соціальною мережею є Facebook, яка належить компанії Meta Platforms, кількість користувачів якого становить 2,91 млрд користувачів. Наступною за популярністю соціальною платформою є Youtube, який належить компанії Google, кількість якого становить 2,562 млрд [1].

Тому важливим є порівняльний аналіз захисту акаунтів користувачів в різних соціальних мережах. Для аналізу були обрані такі соціальні мережі: Facebook, Youtube, Instagram, LinkedIn, Telegram.

Критеріями для аналізу були обрані: перегляд активних сеансів користувачів, використання двофакторної автентифікації, сукупність можливих засобів двофакторної автентифікації, сповіщення про дії з акаунтом та додатковий захист. Також у результаті проведення дослідження була складена таблиця порівняння обраних соціальних мереж за критеріями.

Таблиця 1 - Порівняльний аналіз захисту акаунтів користувачів в різних соціальних мережах

Сукупність можливих засобів двофакторної автентифікації	Використання двофакторної автентифікації	Перегляд активних сеансів користувачів	Назва соціальної мережі
Кригерій	Кригерій	Кригерій	Кригерій
За допомогою текстового повідомлення (SMS), використання застосунку для автентифікації (QR-код), за допомогою ключа безпеки, за допомогою коду відновлення	Так	Так	Facebook
За допомогою текстового повідомлення (SMS), за допомогою голосового повідомлення на номер телефону, використання застосунку для автентифікації (Google Authenticator), за допомогою електронного ключа, за допомогою коду відновлення, сповіщення від Google	Так	Так	Youtube (Google)
За допомогою текстового повідомлення (SMS), використання застосунку для автентифікації (QR-код), за допомогою коду відновлення	Так	Так	Instagram
За допомогою текстового повідомлення (SMS), використання застосунку для автентифікації (QR-код)	Так	Так	LinkedIn
Використання хмарного паролю	Так	Так	Telegram

Словіщення про дії з акаунтом	Так	Так	Так	Так	Так
Додатковий захист	Використання довірених контактів - друзів, які можуть допомогти у випадку проблем із входом до акаунту	Використання резервного адресу електронної пошти	-	Використання резервних адресів електронної пошти, використання резервних адресів мобільних телефонів	-

Таким чином, можемо побачити та проаналізувати різницю між засобами захисту акаунтів користувачів у різних соціальних мережах. Позитивним висновком є те, що в усіх обраних для аналізу соціальних мережах існує можливість увімкнення двофакторної аутентифікації. Це дозволяє суттєво знизити ризик злому акаунта користувача та підвищити рівень безпеки. Серед обраних соціальних мереж найбільше додаткових способів захисту мають Facebook, Youtube (Google) та LinkedIn.

У результаті роботи були проаналізовані статистичні дані найбільш популярних соціальних мереж серед користувачів у світі, проаналізовано захист акаунтів користувачів у п'яти соціальних мережах (Facebook, Youtube, Instagram, LinkedIn, Telegram) та зроблені висновки щодо захисту облікових записів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Global Social Media Statistics – DataReportal – Global Digital Insights. DataReportal – Global Digital Insights. URL: <https://datareportal.com/social-media-users> (date of access: 11.05.2022).
2. Гавловський, В. Д. (2011). До питання захисту персональних даних у соціальних мережах. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*, (24), 252-262.

*Міняйло А.,
студентка II курсу,
спеціальності «Дизайн»,
Науковий керівник:
Золотарчук Н. І.,
канд. мист-ва,
доц. кафедри дизайну,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

МОНОТИПІЯ ТА ЇЇ РОЛЬ У ГРАФІЧНОМУ ДИЗАЙНІ

Графічна техніка монотипія («*τυπος τῆρος*» – один відбиток) одна з найцікавіших і найдоступніших технік, яка використовується у книжковій графіці та плакаті. Створюється шляхом нанесення зображення фарбами на гладку поверхню (мідь, скло, цинк, органічне скло), яка не поглинає фарби, далі на поверхню кладуть зволожений лист паперу й отримують фактуру відбитка, колірне рішення композиції завжди в єдиному екземплярі [8]. Унікальність техніки монотипії зумовлена й тим, що навіть за умови притискання паперу ще раз, малюнок буде іншим [7].

Завдяки дослідженням А. Лещинського, Н. Самойлової, О. Круглікової, М. Глущенко сьогодні відома історія розвитку монотипії. Важливо розглянути монотипію як засіб графічної виразності в дизайні. Сьогодні мало досліджень з проблематики, де видання з монотипіями неповною мірою відображають розвиток різновиду графіки [2].

Актуальність роботи полягає в недостатній вивченості та необхідності відродження і популяризації техніки монотипії як засобу графічної виразності в мистецтві і дизайні. Процес виконання монотипії, на відміну від усіх інших технік друкованої графіки, не потребує великої матеріально-технічної бази, складного технічного обладнання, особливих матеріалів, тому техніка монотипії становить особливу цінність, оскільки для навчання будь-якому виду образотворчого мистецтва ця техніка є цінним здобутком для вивільнення творчого потенціалу особистості [2].

Meta статті – висвітлити значення монотипії в графічному дизайні.

Завдання – визначити поняття монотипії, дослідити формування монотипії як окремої графічної техніки, зокрема, дослідити історію створення та розвиток техніки монотипії, а також розглянути можливості її застосування

визначити її вплив на становлення графіків-дизайнерів.

Виникнення монотипії відноситься до початку ХІ ст., коли з'явилися відбитки китайської гравюри, що свідчить про перші спроби застосування цієї техніки. Розповсюдження монотипія отримала у ХVІІ ст., хоча використовувалась як додатковий прийом, а не самостійна техніка. Помилково вважається, що засновник монотипії італійський художник й графік Джавані Бенедето Кастильоні (1610–1663/65), оскільки перші вдалі спроби належать голландському митцю Геркулесу Сергесу (1589–1638), який об'єднав кольорову монотипію з офортом й це зумовило початок використання монотипії як різновиду графіки [3].

Спробу створити кольорову монотипію виконав англійський поет і художник У. Блейк (1757–1827), який винайшов особливий метод друку і використав монотипію у поєднанні з офортом. В основі графічної техніки цинкографії – нанесення лаком рисунку на мідну дошку, коли чисті ділянки дошки протравлюються кислотою, потім на дошку наноситься фарба і отримується відбиток. У Блейка монотипії є самостійними творами, а засоби і прийоми цієї техніки він використовував в своїх гравюрах та книжкових ілюстраціях [1].

В ХІХ ст. методи створення кольорової гравюри захоплюють художників Європи. Потенціал техніки монотипії глибше відчув в своїх творчих пошуках французький художник Едгар Дега, який одним з перших оцінив її значимість і створив доволі багато робіт в цій техніці. Митець застосовував монотипію в своїх роботах пастеллю, де у пошуках потрібної фактури та ефектів він розтирав фарбу пальцями і тампонами з різних тканин. Е. Дега прагнув об'єднати монотипії з іншими техніками, що привело до нових відкриттів. Коло художників, які працювали

в цій графічній техніці збільшувалося, наприклад, Каміль Піссарро (1830–1903) зробив кілька подібних робіт, О. Касіро використовував пластик, картон, листя, мотузку, тканину, гуму, плавники риб як друковану основу [4].

З ХХ століття монотипія стала більш популярна, оскільки художники переймалися кольором і фактурою матеріалу. Наприклад, художник Анатолій Суворов, який виконав ілюстрації до повісті О.М. Толстого «Дитинство Микити». Своєрідність його техніки заключалася в створенні яскравих образів. До цього періоду відносяться і монотипії Артура Фонвізіна. Його циркові наїзники настільки легкі, що втрачають свою матеріальність. Монотипії-пейзажі білоруського художника Бориса Малкіна нагадують живописний твір і виконані у стриманій чорно-сірій гамі на білому тлі. Михайло Тарханов в цей час винайшов варіант монотипії, який назвав «акватипія», коли замість дошки використовував поверхню води, на якій олійна фарба тонким шаром розливалася, а потім на неї накладався паперовий лист, який вбирав фарбу [5]. Видатний український художник Микола Петрович Глущенко теж створював багато своїх пейзажів, натюрмортів, портретів саме в техніці монотипії. Влаштував персональні виставки в Парижі, Мілані, Бухаресті, Празі, Стокгольмі та Римі. У кінці 1950-х років українська художниця Ада Рибачук, потрапивши на Північ, на острів Колгуєв, була вражена природою і життям народів цього краю. Викинуті морем шматки дерева стали стимулом творчого натхнення і були використані як матеріал для її монотипій. А. Рибачук створила серію портретів та ілюстрації до евенкійської казки «Маленькі Уняни» [2].

В кінці ХХ століття митці, які працювали з монотипією, ставили перед собою завдання пошуку фактурних та колірних рішень. Яскравістю і нестримною фантазією вирізняються роботи Марії Раубе-Горчіліної, яка показала себе майстром складного орнаменту [1]. В 1981 р. в місті Кохтла-Ярве (Естонія) вперше була організована виставка фрактальних монотипій Леа-Тути Лівшиць. Художниця дала цьому виду монотипії назву

«стохатипія». Завдяки хіміку В. М. Лівшицю і математику В. В. Скворцову 2000 року була виявлена фрактальна сутність монотипії і обґрунтовано поняття «фрактальна монотипія» [2].

Сьогодні монотипією займаються такі художники як А. Даур, В. Левитін, В. Сова, О. Заяць, О. Карлова, О. Щелчкова, Л. Лисянська, М. Бусарева, М. Красильнікова, М. Сотников та інші. Повна загадок і таємниць, монотипія у нас, на жаль, не зайняла гідного і рівноправного місця серед інших графічних технік, хоча вона є однією з найцікавіших і доступних для широкого кола любителів образотворчого мистецтва [1].

Художниця та ілюстраторка Катерина Сад працює над авторськими книгами, впроваджуючи станкову графіку в друковані видання. Створює ілюстрації, поєднуючи монотипію та графічний планшет. Завдяки поєднанню ручної роботи з цифровими ефектами ілюстрації художниці унікальні і, часом, зовсім несподівані. У 2018 році вона створила першу книжку-картинку «Ідея на мільйон» (ВСЛ). Книга здобула ряд нагород, та увійшла в топ-100 найкрасивіших пікчбуків (книжок-картинок) за вибором Франкфуртського ярмарку 2019 року [10].

Видатний живописець Микола Стороженко також працював у цій техніці та створив ілюстрації до останнього драматичного твору Лесі Українки «В катакомбах» [9].

Засобами графічної виразності в монотипії лишаються класичні: лінія, штрих, пляма, фактура та колір, однак метод застосування суттєво відрізняється. Основою техніки є інструмент створення відбитку – естампу. Монотипія розрізняється за видом манери естампа: деотипія (використання голок, ворсу тощо); флоротипія (гілки, листя дерев); енергоінформаційна фрактальна монотипія тощо. Змішані техніки з використанням монотипії мають можливість найрізноманітнішого застосування [7]. Монотипний відбиток можна використовувати у створенні графічного аркуша. Зокрема, на великий графічний аркуш може бути нанесений прозорий монотип через трафарет, або при створенні фактури можуть бути використані різні друкарські форми та кольори. Також варіантом використання мо-

нотипії в змішаній техніці може бути штамп [6].

Монотипія є засобом стимулювання творчості в сучасному графічному дизайні та пошуком композиційних рішень. Велика кількість засобів й прийомів робить монотипію цінним методом для становлення дизайнерів-графіків, оскільки дозволяє експериментувати й створювати нові прийоми, отримувати своєрідні графічні фігури й кольорові рішення. Створення модульних композицій й виконання графічних зображень на основі випадкових монотипних рішень дозволяє графікам проектувати об'єкти різного рівня й опановувати графічні техніки як окремо, так і поєднуючи їх задля досягнення поставленої творчої мети [7].

В ході роботи досліджено становлення та розвиток техніки монотипії, розглянуто різні можливості її застосування та оцінено значення монотипії в графічному дизайні. Адже монотипія – оригінальна графічна техніка з великими можливостями, простором для фантазії та творчого дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Вплив розвитку графічних технік на мистецтво в Україні. URL: <https://core.ac.uk/download/229566749.pdf> (дата звернення: 06.05.2022).

2. Становлення і розвиток монотипії як засобу графічної виразності у мистецтві. URL: <v2016-06-08-khramova-baranovakukul.pdf>(дата звернення: 06.05.2022).

3. Антимонов Л. С. Методические указания к выполнению работ по композиции в технике монотипии. Витебск, Ротапринт ВПИ, 1980. 27 с.

4. Храмова-Баранова О. Л., Куколь С. Є. Становлення і розвиток монотипії як засобу графічної виразності у мистецтві. Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв: Зб. наук. праць. Харків: ХДАДМ, 2016. № 6. С.37-41.

5. Тарханов М. М. Инвестиции в искусство: веб-сайт. URL: <https://artinvestment.ru/auctions/1006/biography.html> (дата звернення: 06.05.2022).

6. Глущенко М. П. Національний музей народного мис-

тецтва Гуцульщини та Покуття. URL: <http://hutsul.museum/collection/explore/masters/1279/8989/> (дата звернення: 06.05.2022).

7. Монотипія як різновид графіки. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/9024/1/NRMSE2017_V1_P520-521.pdf(дата звернення: 06.05.2022).

8. Синицына Л. А. Методика формирования индивидуального стиля графического изображения у студентов, обучающихся проектированию объектов графического дизайна. URL: <http://ekoncept.ru/2015/75261.htm> (дата звернення: 06.05.2022).

9. Художник і книга. URL: https://academia.gov.ua/wp-content/uploads/2020/06/Conf_CHUD_KN_2019_T-1.pdf(дата звернення: 11.05.2022).

10. Катерина Сад. URL: <https://art.lviv-online.com/katerynasad/> (дата звернення: 11.05.2022).

*Москалик Т.,
студентка III курсу,
спеціальності «Право»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
к.ю.н., доц. Жукевич І.В.,
м. Івано-Франківськ, Україна*

ПІДСТАВИ ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ У ЦИВІЛЬНИХ СПРАВАХ ЗА НОВОВІЯВЛЕНИМИ ОБСТАВИНАМИ

Перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами у цивільних справах як окремий вид перегляду судових рішень, що набрали законної сили, відомий законодавству багатьох зарубіжних держав. Не є винятком і цивільне процесуальне законодавство України, що зазнало реформування внаслідок

прийняття нової редакції ЦПК 2017 року. Чинне цивільне процесуальне законодавство розрізняє перегляд судових рішень за нововиявленими та виключними обставинами, на відміну від попередньої редакції ЦПК, яка закріплювала лише перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами, що охоплював також і підстави для перегляду справ за виключними обставинами. Реформування системи перегляду судових рішень зумовлює необхідність осмислення зазначеної проблематики крізь призму міжнародних стандартів права на справедливий судовий розгляд у цивільних справах, закріпленого у п. 1 ст. 6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод (надалі – ЄКПЛ), та практику Європейського суду з прав людини (надалі – ЄСПЛ). [1]

Перегляд рішень, постанов або ухвал за нововиявленими або виключними обставинами є особливим видом провадження в цивільному судочинстві. На відміну від перегляду судового рішення в порядку апеляційного та касаційного оскарження, підставою такого перегляду є не недоліки розгляду справи судом (незаконність та (або) необґрунтованість судового рішення чи ухвали, неправильне застосування судом норм матеріального права, порушення норм процесуального права), а те, що на час ухвалення рішення суд не мав можливості врахувати істотну обставину, яка могла суттєво вплинути на вирішення справи, оскільки учасники розгляду справи не знали про неї та, відповідно, не могли надати суду дані про неї, а також встановлення неконституційності нормативно-правового акту, встановлення порушення міжнародних зобов'язань. Тобто перегляд справи за нововиявленими або виключними обставинами має на меті не усунення судових помилок, а лише перегляд вже розглянутої справи з урахуванням обставини, про існування якої стало відомо після ухвалення судового рішення.

Нововиявлені обставини – це юридичні факти, які мають істотне значення для розгляду справи та існували на час розгляду справи, але не були і не могли бути відомі заявнику, а також обставини, які виникли після набрання судовим рішенням за-

конної сили та віднесені законом до нововиявлених обставин. Отже, в основі даного виду перегляду судових постанов не лежить судова помилка. У даній стадії переглядаються не тільки самі по собі рішення, що набрали законної сили, і ухвали суду, але і цивільна справа в цілому. Тому варто вважати, що загальним об'єктом перегляду в даній стадії процесу, або об'єктом у широкому змісті, є саме цивільна справа. [2]

Згідно з ч. 1 ст. 423 ЦПК України за нововиявленими або виключними обставинами можуть бути переглянуті рішення, постанови або ухвали, якими закінчено розгляд справи, що набрали законної сили.

Підставами для перегляду судового рішення за нововиявленими обставинами є:

1) істотні для справи обставини, що не були встановлені судом та не були і не могли бути відомі особі, яка звертається із заявою, на час розгляду справи;

2) встановлений вироком або ухвалою про закриття кримінального провадження та звільнення особи від кримінальної відповідальності, що набрали законної сили, факт надання завідомо неправильного висновку експерта, завідомо неправдивих показань свідка, завідомо неправильного перекладу, фальшивості письмових, речових чи електронних доказів, що призвели до ухвалення незаконного рішення у даній справі;

3) скасування судового рішення, яке стало підставою для ухвалення судового рішення, що підлягає перегляду.

Не є підставою для перегляду рішення суду за нововиявленими обставинами:

1) переоцінка доказів, оцінених судом у процесі розгляду справи;

2) докази, які не оцінювалися судом, стосовно обставин, що були встановлені судом.

При перегляді судового рішення за нововиявленими обставинами суд не може виходити за межі тих вимог, які були предметом розгляду при ухваленні судового рішення, що переглядається, розглядати інші вимоги або інші підстави позову. [3]

Ключовим для розуміння природи зазначеного виду перегляду судових рішень є тлумачення поняття «нововиявлені обставини». ЄСПЛ зауважує, що процедура скасування судового рішення за нововиявленими обставинами передбачає, що наявні докази, які раніше не були об'єктивно доступними та які можуть призвести до іншого результату судового розгляду. Особа, яка вимагає скасування судового рішення, має довести, що вона не мала можливості надати суду докази до закінчення судового розгляду і що такі докази мають вирішальне значення для справи. Така процедура не протирічить принципу правової визначеності, адже вона спрямована на виправлення помилок у здійсненні правосуддя

Варто зазначити, що ЄСПЛ допущена певна неточність формулювань, адже в науці цивільного процесуального права загальноприйнятим є розмежування таких понять, як «нововиявлені обставини», що є юридичними фактами, та «нові докази», які є фактичними даними, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин. При цьому, визначаючи сутність перегляду судових рішень за нововиявленими обставинами, ЄСПЛ робить акцент саме на характеристиці доказів, які підтверджують наявність таких обставин, а не на ознаках самих нововиявлених обставин. Поряд із цим ЄСПЛ наголошує на необхідності відмежування понять «нововиявлені обставини» та «нові обставини», зазначаючи, що обставини, які стосуються справи, існували протягом судового розгляду, залишалися невідомими для судді та стали відомими лише після судового розгляду, є «нововиявленими обставинами», натомість обставини, які стосуються справи, однак з'явилися лише після судового розгляду, є «новими». На наш погляд, системний аналіз практики ЄСПЛ дозволяє виснувати, що нововиявленими обставинами можуть бути визнані обставини, які: а) існували під час розгляду справи судом; б) не були відомими суду та учасникам справи під час розгляду справи судом; в) мають істотне значення для справи і можуть призвести до іншого результату судового розгляду. При цьому ані поява нових обставин, ані поява нових доказів у справі не можуть розцінюватися як новови-

явлені обставини. [1]

Незважаючи на виокремлення досить чітких ознак нововиявлених обставин у практиці ЄСПЛ, останній досить часто констатував порушення права осіб на справедливий судовий розгляд внаслідок неправильного застосування національними судами норм, що регулюють зазначений вид перегляду судових рішень. Типові помилки, виявлені ЄСПЛ у цьому контексті, можуть бути розподілені на декілька груп.

По-перше, не можуть вважатися нововиявленими обставинами докази, які могли бути досліджені під час первісного розгляду справи, однак не були подані сторонами.

По-друге, не можуть вважатися нововиявленими обставини, які існували на момент розгляду справи судом, були відомі учасникам справи та суду, однак щодо яких сторонами не подавалися заперечення під час первісного розгляду справи.

По-третє, нововиявленими можуть вважатися лише ті обставини, які є істотними для розгляду справи, тобто ті, що можуть вплинути на результати її розгляду.

По-четверте, не може вважатися нововиявленими обставинами прийняття нових нормативно-правових актів із наданням останнім зворотної дії в часі. [1]

Окремо у цьому контексті слід звернути увагу також на важливість дотримання національними судами порядку розгляду заяви про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами, що встановлена у національному законодавстві. Зокрема, в одній зі справ проти України ЄСПЛ торкнувся питання суб'єктів подання заяви про перегляд справи за нововиявленими обставинами, визнавши порушення права на справедливий судовий розгляд через те, що, всупереч вимогам національного законодавства, така заява була подана особою, яка не брала участі у первісному розгляді справи, хоча законодавство, чинне на момент розгляду справи, дозволяло подачу відповідних заяв виключно особами, які брали участь у розгляді справи. Зазначене порушення, на думку ЄСПЛ, порушило принцип правової визначеності та призвело до порушення п. 1 ст. 6 ЄКПЛ національними судами

Таким чином, аналіз практики ЄСПЛ щодо тлумачення п. 1 ст. 6 ЄКПЛ дозволяє висувати, що перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами слід розглядати у контексті міжнародних стандартів права на справедливий судовий розгляд, гарантованих п. 1 ст. 6 ЄКПЛ. У цьому контексті базовою гарантією права на справедливий судовий розгляд є принцип правової визначеності, зокрема такий його аспект, як правило остаточності судових рішень *res judicata*. З цієї точки зору наявність у цивільному судочинстві перегляду судових рішень за нововиявленими обставинами сама по собі не суперечить принципу правової визначеності, якщо зазначений вид перегляду застосовується з дотриманням гарантій, розроблених у практиці ЄСПЛ щодо зазначеного виду перегляду. При цьому системний аналіз практики ЄСПЛ дозволяє висувати, що нововиявлені обставинами можуть бути визнані обставини, які: а) існували під час розгляду справи судом; б) не були відомими суду та учасникам справи під час розгляду справи судом; в) мають істотне значення для справи і можуть призвести до іншого результату судового розгляду.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Лавров В. Перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами у контексті права на справедливий судовий розгляд цивільних справ, 2020 URL:<http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/6/9.pdf> (дата звернення 14.05.2022 р.)
2. Омеляненко Г. Поняття, суть і форми перегляду рішень у цивільних справах. Право України, 2019. № 10. С. 90-94.
3. Узагальнення практики перегляду судових рішень у зв'язку з нововиявленими обставинами в порядку цивільного судочинства, підготовлене суддею Верховного Суду України М.П. Пшонкою та головним консультантом управління вивчення та узагальнення судової практики Верховного Суду України О. Є. Бурлай URL: <http://document.ua/uzagalnennja-praktiki-peregljadu-sudovih-rishen-u-zv'jazku-z-doc28828.html> (дата звернення 14.05.2022 р.)
4. Комаров В. В. Основоположні принципи цивільного судочинства. Право України. 2018. № 10. С. 14-49.

*Наконецний О.,
студент гр.Ас-2019,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Кизимишин Л.П.,
ст. викладач,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

ВИКОРИСТАННЯ ЕНЕРГІЇ ВІТРУ ДЛЯ ЕНЕРГОПОСТАЧАННЯ БУДИНКІВ

Людство з давнини використовувало енергію вітру. Десь з п'ятого тисячоліття до нашої ери на човнах використовувались вітрила. Вітряні млини для переробки зерна винайдені ще у середньовіччі. Вважається, що перші вітряки були збудовані в Сістані, десь між сучасним Іраном та Афганістаном, між дев'ятим та сьомим сторіччями до нашої ери. Вони мали вертикальну вісь, від шести до дванадцяти крил з полотна або очерету та використовувались, як млини та помпи для води. Млини такого типу були поширені в ісламському світі і в XIII столітті принесені в Європу хрестоносцями.

В теперішній час галузь вітроенергетики бурхливо розвивається. До початку 2019 року загальна встановлена потужність усіх вітрогенераторів перевищила 600 ГВт- перевершила сумарну встановлену потужність атомної енергетики (проте на практиці фактично використана за рік потужність вітрогенераторів у кілька разів нижче встановленої, в той час, як АЕС майже завжди працює в режимі встановленої потужності). Середнє збільшення суми потужностей всіх вітрогенераторів в світі, починаючи з 2009 року, становить 38-40 ГВт за рік і обумовлено бурхливим розвитком вітроенергетики, насамперед, в США, Індії, КНР та країнах ЄС. У 2010 році в Європі було сконцентровано 44% встановлених вітряних електростанцій, в Азії – 31%, в Північній Америці – 22%. [1]

Енергія вітру є «механічною» енергією. Вона використо-

вується з часів середньовіччя у вітряках та на вітрильних судах. Сучасні вітрові електростанції ефективно перетворюють механічну енергію на електричну. Електроенергія, що виробляється у такий спосіб, набагато дорожча, ніж та, що виробляється тепловими електростанціями. Але вітрові електростанції не забруднюють повітря хімікатами і вони створюють шум. Тому, хоча розміщення великої кількості генераторів поруч сприяє ефективнішій експлуатації, багато людей вважають це неприйнятним. Ці електростанції працюють найефективніше при потужному вітрі, але вразливі до ураганів.[2]

Вітряк для дому - це хороше рішення у двох випадках: якщо у вас зовсім немає електромережі або ж є, але з постійними перебоями. Коли з електрикою все в порядку, така інвестиція є нерентабельною.[5]

Вітряк виготовлений, як один із найбільш раціональних по використанню в нашій місцевості. За розрахунками він забезпечує безперебійно змінним струмом 220 В квартиру на вечірньо-нічний час. Пікове навантаження може складати до 6 кВт, а робоче 2,5 кВт. При пікових навантаженнях можливе падіння напруги мережі до 190 В, у такому випадку передбачено використання стабілізатора напруги, який стабілізує її коливання.[5]

Вітряк, змонтований на 8-ми метровій вишці, розміщеній на даху господарчого приміщення - загальна висота сягає 10 метрів, генератор з'єднаний з вишкою віссю, на якій він може вільно міняти своє горизонтальне положення, це дає можливість йому обертатись та краще орієнтуватись на вітер.

Генератор можна зробити з автомобільного генератора зміною його конструкції. Вітряк має 12 лопастей, посаджених на валу. Постійний струм, який він виробляє при роботі, складає близько 5 В і поступає на акумулюючі елементи. Постійний струм з акумуляторів поступає на перетворювач, який перетворює його на змінний і подає в квартиру.

Якщо ви плануєте встановити вітрогенератор, необхідно врахувати деякі нюанси. Для початку: середньорічна швидкість

вітру повинна становити більше ніж 4-4,5 м/с (14,4—16,2 км/год). Такі показники, зазвичай, на гористій місцевості, степовій зоні або узбережжях. Та варто пам'ятати, що поряд не має бути високих дерев чи будівель для уникнення вітрової тіні. В іншому випадку потрібно піднімати конструкцію на більшу висоту, а це додаткові витрати.[5]

Потоки вітру обертають лопаті вітрогенератора: проходять через турбіну, що приводить її в дію і вона починає обертатися. На валу турбіни виникає енергія, яка буде пропорційна вітровому потоку. Чим сильніший вітер, тим більша кількість енергії виникає. Далі енергія передається по валу ротора на мультиплікатор (якщо він є), який її створює. Врахуйте, що продуктивнішими є пристрої без мультиплікатора, який прискорює обертання осі, тому що не створюється, а, відповідно, і не витрачається зайва енергія, а швидкості вітру цілком достатньо для оптимальної роботи вітрогенератора. Генератор перетворює механічну енергію в електричну.

Забруднення довкілля в розвинених країнах світу є предметом особливої уваги з боку як громадськості, так і державних органів, зокрема вивчається вплив на стан довкілля виробництва енергії. Все більше держав виділяють дотації своїм громадянам для придбання електричних автомобілів, перехід на сонячні батареї, відмову від подальшої експлуатації та будівництва теплових електростанцій.[3]

Незважаючи на очевидні переваги, *відновлювані джерела енергії* також можуть негативно впливати на довкілля. Експлуатація станцій, які виробляють енергію за допомогою відновлюваних енергетичних джерел, пов'язана з вилученням з обігу значних земельних ділянок і, ймовірно, в майбутньому буде супроводжуватися тими чи іншими негативними наслідками для довкілля.[2]

ПЕРЕВАГИ ТЕХНОЛОГІЇ ВЕС:

- енергія вітру невичерпна;
- виробництво електроенергії за допомогою ВЕС не супроводжується небезпечними викидами в атмосферу;

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

- можливість розміщення у важкодоступних місцях;
- потребують малої площі та вписуються у будь-який ландшафт;
- отримання безкоштовної електричної енергії в довгостроковій перспективі, відсутність витрат на паливо і його доставку;
- автономність – незалежність від стану і роботи зовнішніх електричних мереж.

НЕДОЛІКИ ВЕС:

- шум;
- висока вартість;
- великий термін окупності;
- несталість та нерегульованість вітрового потоку.

Найбільші вітрові турбіни генерують достатньо електроенергії, щоб забезпечити нею близько 600 будинків. Десятки, а іноді й сотні вітрових турбін, як правило, встановлюють разом, зокрема у вітряних місцях. Менші турбіни можуть бути встановлені в задньому дворі і спроможні виробляти достатньо електроенергії для одного будинку або малого бізнесу. Вітрові турбіни навіть можуть бути встановлені на воді на плавучих спорудах і передавати генеровану електроенергію на землю за допомогою підводних кабелів.

Вітер є чистим джерелом поновлюваної, невичерпної енергії, яка не призводить до забруднення навколишнього середовища. А так, як вітер є безкоштовним, експлуатаційні витрати виходять майже нульовими після зведення турбіни. Масове виробництво і технологічні досягнення роблять турбіни дешевшими, і багато урядів пропонують податкові пільги для стимулювання розвитку вітрової енергії.[4]

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Електронне джерело:<https://dpssmk.gov.ua/>
2. Електронне джерело: <https://www.ez.rv.ua/>
3. Електронне джерело:<https://soncedim.com.ua/>
4. Електронне джерело:<https://energivpu7.wixsite.com/>
5. Електронне джерело:<https://soncedim.com.ua/>

*Насадюк Т.,
студентка II курсу,
спеціальності «Дизайн»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Золотарчук Н. І.,
канд. мист-ва,
доц. кафедри дизайну,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ДИТЯЧОЇ КНИЖКОВОЇ ІЛЮСТРАЦІЇ

Ілюстрація є невід'ємною частиною графічного дизайну книги. Дитяча книжкова графіка сьогодення є плодом кропіткої праці, творчих пошуків та експериментів багатьох поколінь художників, що відображається у великій кількості наявних стилів і підходів до оформлення книги. Книга для дітей легко відрізняється від будь-якої іншої, завдяки особливостям ілюстрування та дизайну. Ілюстративне оформлення є важливим, адже саме з перших книг, де безліч зображень, діти починають розвиватися, у них формується уявлення про світ [2; 3, с.32].

Художній образ повинен бути зрозумілий та цікавий для дитини, тому підбираються відповідні засоби виразності – малюнок, колір, композиція, індивідуальна творча манера художника, зокрема для того, щоб характеризувати графічні образи оригінальних персонажів. Авторами творів книжкової графіки є: В.М. Конашевич, В.В. Лебедєв, А.Ф. Пахомов, Є.І. Чарушин, Ю.А. Васнецов, Н. Анікіна, Е. Бесков, Б. Поттер, А.Джерам та інші [3, с. 33]. Зокрема, Н. М. Вернигора висвітлює жанрово-тематичний аспект у літературі для дітей у XX столітті. Проблеми видавничої підготовки у дитячій книзі показано таким автором як Е. І.Огар. Сидорова А. висвітлює анатомію книжки-картинки, Федіна Ю. освітньо-виховний потенціал ілюстрації дитячої книги.

Актуальність обраної теми полягає у тому, що дитяча література потребує якнайбільше ілюстративного оформлення, яке допомагає крихітному книголюбу взаємодіяти з текстом, полегшує його сприйняття, аналіз та запам'ятовування, а також позитивно впливає на формування естетичного відчуття маленького читача.

Мета роботи полягає в тому, щоб розкрити поняття дитячої книжкової ілюстрації та процес її безперервного вдосконалення, завдання – дослідити окремі аспекти книжкової ілюстрації.

Ілюстрація – це галузь візуального мистецтва та графічно-го дизайну, яка складається з великої кількості різновидів та форм. Базове означення терміну ілюстрація: зображення, що доповнює книгу, газету тощо; приклад, що слугує для пояснення чи доведення чогось [1]. Слово ілюстрація походить від латинського слова «illustratio» і перекладається як живий опис, наочне зображення, прояснення, освітлення від «lustrare» – висвітлювати, роз'яснювати, розглядати [7]. Ілюстрація історично є невід'ємною частиною дитячої книги, яка сприяє не тільки розумовому, але й емоційному сприйняттю тексту, доповнюючи цілісний образ книги. Знайомство дитини з інформаційним світом часто починається з дитячої літератури, важливою є правильна подача тексту та супровідних зображень, яка може стимулювати розумовий розвиток, прививати інтерес до якісної літератури, а також позитивно впливати на психологічний стан дитини. Ілюстрація є частиною дитячої книги, що сприяє не тільки розумовому, але й емоційному сприйняттю тексту, доповнюючи цілісний образ книги. Вона виконує експлікативну функцію, допомагає повніше сприймати літературний образ, розкривати літературний твір [4]. Художник-дизайнер є співавтором письменника у дитячій книзі, він не просто ілюструє літературний твір, але дає пояснення, виражає через малюнок своє бачення подій, інтерпретує яскраві та неповторні образи. Тому першочерговим завданням ілюстратора є навчитися наочно, виразно, доступно та емоційно передати ідею твору. При цьому необхідно зважати на вікові особливості сприйняття ди-

тиною адресатом змісту тексту та ілюстрацій. Наприклад, головним у розумінні змісту дії на малюнку для дітей 3-4 років є предмет, з яким людина здійснює дію, а для дітей 5-7 років – позалюдські та різноманітні композиційні прийоми передачі руху. Предмети, перспективно зменшені на малюнку, молодші дошкільнята сприймають як вдійсності, і лише в 5-6 років починають розуміти зменшення предметів навідстані [9].

В створенні дитячої ілюстрації застосовується велика кількість художніх матеріалів і засобів. Ілюстрації можна поділити на виконані традиційними матеріалами, цифрові та ілюстрації у змішаній техніці. Для графічного відображення вербальної інформації використовуються шрифти: типографські, акцидентні та декоративні. Їх характеристики, такі як накреслення, розмір, компонування, обираються в залежності від віку дитини та типу книги [6]. Сьогодні на українському ринку присутні видання в різних стилістиках. Деякі подібні до робіт В. Єрка та М. Паленка, що вважаються візитівкою української дитячої книжкової ілюстрації (ретельна деталізація елементів фону та фактур, акцент на реалістичності), інші переймають художні рішення американських, європейських, японських шкіл. Національні ознаки в ілюстрації дитячої книги в Україні зберігаються у вигляді використання українських графем, мотивів народної творчості, етнічної символіки, народного костюма та фольклорних образів [8].

Важливе дослідження стану індустрії дитячої ілюстрації в Україні сьогодні. Існують такі позитивні зміни: явне зрушення в сторону розповсюдження української книги після 2014 року, корисний вплив на популяризацію дитячої книги конкурсів, виставок та ярмарків літератури, присутність на ринку книг з високоякісним дизайном, ілюстраціями та друком. Негативними тенденціями є загальне падіння популярності читання у світі та в Україні, процвітання незаконного розповсюдження книги в Україні, недостача правдивих статистичних даних про видавничу галузь, слабкість інфраструктури книгарень та бібліотек в регіонах [5].

Отже, ілюстрація є художнім засобом, що допомагає повніше сприймати літературний образ, завдяки вмінню художника наочно, виразно, доступно та емоційно передати ідею твору. Книжкова ілюстрація допомагає дитині в пізнанні світу, освоєнні моральних цінностей, естетичних ідеалів, поглиблює сприйняття літературного твору. Принципи оформлення та ілюстрування книг в першу чергу обумовлені віковими особливостями дитячого сприйняття. Для кожного з вікових етапів, які проходить у своєму розвитку дитина, характерні певні особливості засвоєння інформації, які суттєво впливають на якість ілюстрацій та рішення шрифтових композицій. Сьогодні, ілюстрація набула поширення у кожному сфері життя людини. Інтерактивна взаємодія користувача з дизайном відкриває нові можливості для творців і нові способи застосування ілюстрації. Тому головним завданням дизайнера-ілюстратора стає створення креативного образу, який буде відрізнятися від інших, надовго утримає увагу маленького глядача і запам'ятується.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Вернигора Н. М. Література для дітей у ХХ столітті: жанрово-тематичний аспект. Наукові записки Інституту журналістики. Київ, 2004. Т. 4. С. 87–94.
2. Война А., Братусь І. Функції ілюстрацій у дитячій літературі. С. 32–35. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/conf/cult/12april2017/66.pdf> (дата звернення: 7.05.2022).
3. Литвиненко О. О. Дитяча книга в мультимедійному середовищі: сучасний стан та перспективи розвитку: автореф. дис. ... канд. наук з соц. комунікацій: 27.00.03 / ХДАК. Харків, 2011. 22 с.
4. Особливості оформлення дитячої літератури: Цікаві факти про книжки, 2014. URL: <http://knig.org.ua/osoblyvostioformlennya> (дата звернення: 8.05.2022).
5. Огар Е. І. Дитяча книга: проблема видавничої підготовки: навч. посіб. Львів: Аз-Арт, 2002. 159 с.
6. Сидорова А. Анатомія книжки-картинки. Переплет: 2014. № 3. С. 26–28. URL: <http://vpereplete.org/?p=689> (дата звернення: 9.05.2022).

7. Харченко О. М. Дизайн оформлення української дитячої книги на прикладі казок: Вісник ХДАДМ. 2010. № 1. С. 146–149.

8. Художники видавництва «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА»: URL: <http://ababahalamaha.com.ua/uk/Category> (дата звернення: 10.05.2022).

9. Федіна Ю. Освітньо-виховний потенціал ілюстрації дитячої книги. URL: <file:///C:/Users/Private%20Person/Downloads> (дата звернення: 10.05.2022).

*Новікова І,
студентка II курсу,
спеціальності «Підприємництво, торгівля та
біржова діяльність»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

АНАЛІЗ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ

Сьогодні аналіз ринку спрямований на виявлення параметрів товарів, які становлять для покупців істотний інтерес. Такі параметри віддзеркалюють якість і корисність товару з врахуванням, з одного боку, соціальних, функціональних, ергономічних, естетичних, екологічних та інших споживчих властивостей, а з іншого — витрат на його придбання та експлуатацію. Іншими словами, якісні та вартісні особливості товару, які враховуються покупцями, зумовлюють його конкурентоспроможність.

Конкурентоспроможність — це комплексна багатоаспектна характеристика товару, що визначає його переваги на ринку порівняно з аналогічними товарами-конкурентами як за ступенем відповідності конкурентній потребі, так і за витратами на їх задоволення [1, с. 403].

Конкурентоспроможна і якісна продукція завжди буде успішно реалізована, якщо відповідає вимогам норм, правил та законів. Конкурентоспроможна продукція — це перш за все якісна продукція. Для забезпечення якості продукції необхідно керуватися перевіреною практикою, що стверджує: «Робити якісно — завжди вигідніше».

Під конкурентоспроможністю продукції заведено розуміти сукупність її властивостей, що відбиває міру задоволення конкретної потреби проти репрезентованої на ринку аналогічної продукції. Вона визначає здатність витримувати конкуренцію на ринку, тобто мати якісь вагомі переваги над виробами інших товаровиробників.

В умовах ринкової економіки конкурентоспроможність продукції займає центральне місце в системі оціночних показників господарської діяльності підприємства. У зв'язку з цим для досягнення максимальної ефективності своєї роботи виробник повинен управляти конкурентоспроможністю продукції, що випускається. Одним з елементів механізму управління цим показником є проведення аналізу та визначення рівня конкурентоспроможності продукції.

Аналіз конкурентоспроможності має вестися безупинно і систематично па всіх етапах життєвого циклу продукції. Такий підхід дає підприємцю можливість визначити момент, коли конкурентоспроможність продукції, що випускається їм продукції почне знижуватися, і своєчасно прийняти рішення про оптимальні зміни товарного асортименту, необхідність пошуку нових ринків, розробці і виробництві нових і модернізованих виробів, розширення та створення виробничих потужностей [2].

Аналіз конкурентоспроможності продукції проводять у кілька етапів.

На першому етапі встановлюють основну мету аналізу та оцінки конкурентоспроможності, так як вони визначають зміст і обсяг вихідної інформації на кожній стадії життєвого циклу продукції (розробка, виробництво, продаж, експлуатація або споживання).

Однак, незалежно від цілей аналізу конкурентоспроможності продукції основою для нього є вивчення ринкових умов. У зв'язку з цим найважливішим етапом оцінки конкурентоспроможності можна вважати постійне проведення маркетингових досліджень ринку. А це: збір даних про конкурентів, вивчення інформації про покупців, їх запити. На основі таких досліджень далі формують вимоги до виробу. Сформульовані вимоги до продукції служать базою для визначення переліку її параметрів, якісних та економічних показників. Якісні показники (класифікаційні й оцінювальні) характеризують властивості товару, завдяки яким він задовольняє конкретну потребу. Економічні показники конкурентоспроможності характеризують сумарні витрати споживачів на задоволення їх потреб даним товаром.

Таким чином, значну роль при оцінці конкурентоспроможності продукції відводять аналізу нормативних та порівняльних параметрів, тобто параметрів, які повинні відповідати законодавчим актам країн, на ринках яких дану продукцію передбачається продавати, міжнародним стандартам, включаючи обмеження за показниками безпеки, екології, технічним регламентам, стандартам, технічним умовам і іншим нормативним документам на продукцію.

Отже, наступний етап оцінки конкурентоспроможності продукції — аналіз її якості, ціни споживання і організаційно-комерційних показників, а саме надійності, ергономічні, естетичні, призначення, технологічності, транспортбельності та уніфікації.

Проводячи оцінку пропонованих на ринку товарів, покупець, поряд з зіставленням їх споживчих якостей, не може абстрагуватися від величини витрат, які виникнуть у нього в зв'язку з їх придбанням та використанням, тобто від ціни споживання. Прагнучи добитися оптимального співвідношення рівня споживчих властивостей товару і своїх витрат, покупець вибирає той продукт, за яким буде досягнутий максимум корисного ефекту на одиницю виробу. Ціна споживання характе-

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

ризує повні витрати покупця на придбання (або споживання) продукту за весь термін його служби. Також в ціну споживання можуть включатися інші елементи, що характеризують індивідуальні особливості товару. Також, при оцінці конкурентоспроможності продукції повинні брати до уваги організаційно-комерційні показники, що відображають умови її продажу. Ці показники використовуються в якості додаткової оцінки рівня конкурентоспроможності, що характеризують терміни поставок і гарантій, умови платежу.

Підсумовуючи, можна зробити висновок, що аналіз конкурентоспроможності продукції розкривається через систему якісних та економічних показників, які необхідно оцінювати вчасно і системно. Таким чином, це забезпечить довготривалу конкурентоспроможність продукції та утримає її на певному ринку товарів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Васільков В.Г. Організація виробництва: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2003. - 524с.
2. https://stud.com.ua/87078/ekonomika/analiz_konkurentospromozhnosti_produktsiyi_organizatsiyi

*Одинцов О.,
студент групи Філс– 2018,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Гасюк Н.В.,
доцент кафедри перекладу та філології,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

ВИТОКИ АМЕРИКАНСЬКИХ СТУДІЙ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

Американська асоціація перекладачів (АТА) є найбільшою професійною асоціацією перекладачів у Сполучених Штатах, що налічує майже 10 000 членів у більш ніж 100 країнах.

Заснована в 1959 році, членство відкрите для всіх, хто цікавиться перекладом як професією або як науковим заняттям. Серед членів – перекладачі, викладачі, менеджери проєктів, розробники веб- та програмного забезпечення, компанії з надання мовних послуг, лікарні, університети та державні установи.

Об'єктом дослідження: є американські студії перекладознавства.

Матеріалом для дослідження: будуть виступати праці Юджина Найди та загальні матеріали з ААП (Американської асоціації перекладачів).

Основною метою: наших тез є аналіз та вивчення витоків американських студій перекладознавства.

Для кращого розуміння наступного матеріалу, який стосується минулих результатів потрібно ознайомитись з теперішніми запропонованими виданнями, що допомагають у поширенні відомих та нових результатів досліджень.

Дослідження «Перекладу та усного перекладу» (TIS) - це щорічний рецензований журнал, призначений для поширення знань та досліджень, що стосуються усіх сфер мовної медіації. TIS прагне вирішити широкі спільні проблеми серед науковців, які працюють у різних областях вивчення письмового та усного

перекладу, одночасно заохочуючи обґрунтовані емпіричні дослідження, які могли б служити містком між вченими та практиками. Журнал також присвячений сприянню спілкуванню між тими, хто може працювати над суміжними темами в інших галузях, від порівняльної літератури до інформатики. Нарешті, TIS – це форум для розповсюдження англійським перекладом відповідних наукових досліджень, спочатку опублікованих іншими мовами, окрім англійської. TIS – офіційний журнал Американської асоціації досліджень письмового та усного перекладу (ATISA).

Перекладацька діяльність увесь час в США мала відносно-скромні масштаби. Проте саме у Сполучених Штатах раніше-багатьох інших західних країн з'явилися перші праці, в яких-науковці вивчали переклад з лінгвістичної точки зору. Частковоцьому сприяв інтерес американських лінгвістів до вивченнянеписемних мов, за якого мовознавець-етнограф, який не знавмови, що досліджувалася, за допомогою інформантів намагавсяотримати переклад окремих одиниць та висловлювань для того, щоб скласти уявлення про словниковий склад та граматичну будову нової мови. З цим напрямом дослідження пов'язані статті про переклад, що з'явилися на початку 50-х рр. ХХ ст. у журналі «International Journal of American Linguistics». На особливу увагу серед них заслуговує стаття Ч. Ф. Вегліна «Багато східчастий переклад» (1954), в якій автор пропонував складну 8-східчасту процедуру удосконалення перекладу, одержану за допомогою інформанта. Збірка “On Translation” відіграла важливу роль в історії формулювання лінгвістичної теорії перекладу. У ній міститься стаття Р. Якобсона: «Про лінгвістичні аспекти перекладу», в якій науковець виокремив такі постулати своєї концепції: значення вербального знака являє собою переклад іншими знаками, які більш повно експлікують це значення. Звідси випливає, що будь-яке перетворення одних знаків на інші – це свого роду переклад [3, с. 18].

Загальний напрям лінгвістичних досліджень в США до середини ХХ століття, коли почала формуватися лінгвістич-

на теорія перекладу, не сприяв розвитку цієї науки. Пануючі в цей період в американському мовознавстві концепції раннього структуралізму з його принциповою відмовою від вивчення семантики, мало сприяли пробудженню інтересу лінгвістів до перекладу, при дослідженні якого доводилося звертатися до такого розпливчатого поняття, як значення тексту. До того ж, досить популярна серед американських лінгвістів теорія мовної відносності С. Уорфа, що постулювала: «несумісність картин світу, створюваних різними мовами, спонукали до визнання принципової неможливості перекладу» [2, с. 1], про яку колись писав ще В. фон Гумбольдт.

Однак саме в США з'явилися перші роботи, що намагалися підійти до перекладу з лінгвістичних позицій. Величезний вплив на розвиток лінгвістичної теорії перекладу не тільки в США, але й у всьому світі здійснив видатний американський лінгвіст Ю. Найда. Юджин Альберт Найда займався багатьма мовами, як класичними, так і сучасними, опублікував ряд значних робіт з проблем синтаксису і семантики. Він зацікавився проблемами перекладу завдяки своїй багаторічній діяльності в Американському біблійному товаристві (American Bible Society), де він займав пост виконавчого секретаря і наукового консультанта відділу перекладів, під керівництвом якого створювалися переклади Біблії 200 мовами сімдесяти п'яти країн. На підставі досвіду цієї роботи Ю. Найда написав цілий ряд книг і статей, в яких розглядалися багато важливих аспектів перекладацької діяльності.

Найважливішу роль в розвитку лінгвістичного перекладознавства зіграла його книга «До науки перекладати», опублікована в 1964 р. (Nida E. Towards a Science of Translating. – Yeyden, 1964). Книга присвячена проблемам перекладу Біблії, а також ряду організаційних проблем, пов'язаних з підбором колективу перекладачів і консультантів, тлумаченням «туманних місць» у Біблії, особливих вимог до благочестя перекладача, необхідністю для нього отримати «божественне благословення» його праці та ін. Проте, основна частина книги містить роз-

гляд фундаментальних питань теорії перекладу, що виходять далеко за рамки специфіки перекладів Біблії. Велике значення для подальшого розвитку лінгвістичної теорії перекладу мали концепція перекладацької еквівалентності, Ю. Найдою пропонується розрізнити два види еквівалентності: формальну і динамічну [2, с.5].

Формальна еквівалентність, як її визначає Ю. Найда: «орієнтована на оригінал» і має на меті забезпечити можливість безпосереднього зіставлення різномовних текстів. Подібна еквівалентність досягається обов'язковим збереженням частини мови при перекладі, відсутністю розчленовування або перестановки членів речення оригіналу, збереженням пунктуації, розбиття на абзаци, а також вживанням принципу конкордансу (тобто переклад певного слова завжди одним і тим же відповідником)» [2, с.5]. Крім того, всі ідіоми калькуються, будь-які відхилення від букви оригіналу пояснюються у виносках і т.п.

Динамічна еквівалентність орієнтована на реакцію рецептора і прагне забезпечити рівність впливу на читача перекладу. Це передбачає адаптацію лексики і граматики, щоб переклад звучав, наче «автор написав би іншою мовою». Симпатії автора цієї концепції явно на стороні динамічної еквівалентності. Задачею перекладу Ю. Найда вважає створення на мові перекладу: «найближчого природного еквівалента» «closest natural equivalent» тексту оригіналу [2, с.6]. Очевидно, що формально-еквівалентний переклад не може бути природним, а найбільша близькість визначається перш за все рівністю реакції рецепторів, що передбачається лише при динамічній еквівалентності. Напевно, вже сам термін «формальна» має на увазі збитковість і сумнівність подібної еквівалентності.

У випадку з Америкою ми можемо сказати, що школи перекладознавства не відігравали великої ролі, оскільки через величезне різноманіття культур та мов, які почали з'являтися у країні ближче ХХ ст., мігранти були змушені вивчати англійську для спілкування та пошуку роботи. Кількість перекладачів, яка вимагалась на той момент були чималою, але загалом вони

користувались тільки одним принципом, а саме найближчого природного еквівалента, ставши у випадку Америки єдиним принципом, який дозволяв швидко та чітко зрозуміти людину під час усного перекладу та викласти думку на письмі. Що ж відносилось до наукових досліджень у лінгвістичній сфері англійської мови в США, в сфері лінгвістики було важливо вивести загальні принципи шляхом об'єднання наукових груп та пошуку потрібного матеріалу для розвитку лінгвістики з праць таких авторів як Ю. Найда, С. Уорф, Ч. Ф. Веглін, Р. Якобсон.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Балахтар В.В., Балахтар К.С. Адекватність та еквівалентність перекладу. URL : <http://www.confcontact.com/20110531/fk-balahtar.htm>(дата звернення : 10.02. 2022)
2. Найда Ю. Лінгвістичне перекладознавство в США. URL : <https://studfile.net/preview/9077152/page:6/>(дата звернення : 12.02. 2022)
3. Якобсон Р. Про лінгвістичні аспекти перекладу. Питання теорії перекладу в зарубіжній лінгвістиці. Москва: Прогрес, 1978. С.16-24.

Оленяк Х.,
студентка III курсу,
спеціальності «Дизайн»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна

СТИЛЬ МІНІМАЛІЗМ У ГРАФІЧНОМУ ДИЗАЙНІ

«В широкому розумінні *стиль* (від лат. *Stilus*– загострена паличка для письма, манера письма) – сукупність характерних ознак, особливостей властивих чому-небудь; у більш вузкому – сукупність ознак і характерних рис мистецтва певної епохи, народу або країни. В загальнокультурному значенні, стиль – це

історично складена, відносно стійка спільність ознак образної системи, засобів і прийомів художнього вираження, обумовлена єдністю ідейного вмісту мистецтва» [2, с.7].

«Мінімалізм – напрямок у ряді мистецтв, що виходить з мінімальної трансформації використовуваних у процесі творчості матеріалів, простоти й однаковості форм, монохромності, творчого самообмеження художника. Найбільше цей напрямок представлений у музиці, скульптурі, архітектурі та дизайні» [1].

Цей стиль виник у Сполучених Штатах у 1960-х роках, але найперші мінімалістичні тенденції почали проявлятися ще у 1920-х роках. Тоді дизайнери намагалися відійти від помпезності та химерності і хотіли лише передавати емоції, використовуючи найнеобхідніші елементи[6].

В Україні цей стиль лише набирає обертів. У період СРСР розвиток дизайну було пов'язане з політикою та пропагандою, а після його розпаду дизайнери почали звертати увагу на європейські та світові тенденції. У 1990-х роках перевага віддавалася класиці та кантрі. Після радянської одноманітності та сірості особливий інтерес викликали розкішні та яскраві дизайни[6].

Уже у 2000-х роках після появи цього стилю в Україні одразу ж у тренди він не попав. Інтерес до лаконічності, відсутності декору та геометрії прокидався поступово, досягнувши свого піку у 2010 році. А з 2015 року мінімалізм знаходиться у трендах українського дизайну [6].

Відомі художники, пов'язані з мінімалізмом - Дональд Джадд, Агнес Мартін, Ден Флавін, Карл Андре, Роберт Морріс Та ЕннТруїтт[1]. Одним з найвпливовіших художників-мінімалістів був Френк Стелла. Його творчість характеризується найпростішими геометричними фігурами та колірними поєднаннями. Стелла став одним із перших художників своєї епохи, хто перестав сприймати живопис як зображення навколишньої дійсності[3].

У ширшому і більш загальному сенсі коріння європейського мінімалізму можна знайти в геометричних абстракціях художників, пов'язаних з баухаузом. Цей рух часто інтерпретують як ре-

акцію на абстрактний експресіонізм і модернізм. Він передбачає сучасні пост-мінімалістичні художні практики, які розширюють або відображають оригінальні цілі мінімалізму[1].

Даний стиль втілює лаконічність та функціональність. Він передає ідею за допомогою мінімальної кількості елементів та передбачає використання простих геометричних форм, нейтральних відтінків та природних текстур [6].

Мінімалістичний дизайн привертає увагу і добре запам'ятовується, що важливо для розкручування та популяризації будь-якого бренду. При погляді такий сайт, упаковку продукту чи логотип аудиторія не відволікається на деталі, а концентрується на головному. Споживачі легко запам'ятовують марку і потім легко знаходять її серед багатьох інших на ринку [6].

В мінімалізмі простота органічно поєднується із функціональністю. Найголовніше завданням мінімалістичного дизайну є транслювати головну ідею і привернути увагу за допомогою найпростіших елементів. Одним із базових засобів мінімалістичного дизайну є використання метафор для передачі тих чи інших понять. В якості метафори може виступати певний об'єкт чи навіть шрифт або його накреслення. Незважаючи на простоту композиції, мінімалістичний дизайн дуже складний у проектування. Адже ефективно передати посил за допомогою найпростіших елементів є неймовірно складною задачею [2, с.45].

У такому дизайні необхідно звести до мінімуму кількість кольорів, що використовуються. Чорний, сірий і білий – це найпоширеніше мінімалістське поєднання кольорів, кожен з яких може служити для акцентування. Найчастіше мінімалісти використовують контрастні колірні схеми. Тут однаково добре працює як колірний, так і тоновий контраст [3]. Порожній простір є одним із стійких стовпів мінімалізму. «Повітря» допомагає приділити більше уваги деталям[4].

Композиція у мінімалістському дизайні має першочергове значення. У композиції немає нічого зайвого і тому важливим є кожен елемент. Зміст сайту, постера або брошури повинен бути представлений таким чином, щоб глядач моментально і без

будь-яких труднощів знаходив цікаву для нього інформацію. Словом, композиція має бути особливо обдуманною [3].

Типографіка також є дуже важливим критерієм мінімалістичного дизайну. Вибір шрифту залежить від теми чи мети роботи. Шрифти повинні бути значущими, візуально доступними та не обтяжливими. Найкраще використовувати не більше 2-3 шрифтів [5].

Безпосереднє використання типографіки в мінімалізмі досить гнучке, з можливістю вибору нестандартних шрифтів для підкреслення у вигляді додавання потрібного тексту, збільшення відступу тощо[5].

Переваги стилю мінімалізм у дизайні:

- донесення до аудиторії необхідної інформації шляхом використання невеликої кількості елементів;
- акцент на важливому (на ідеї яку необхідно передати);
- привернення уваги споживачів;
- пізнаваність та запам'ятовуваність бренду;
- привабливий та чистий дизайн;
- завжди актуальний стиль[6].

Отже, мінімалізм – це простий та практичний стиль дизайну. Основним принципом якого є створення цілісного рішення, з використанням тільки найбільш необхідних і найважливіших елементів. Стил ь виник у західному мистецтві після другої світової війни, а уже сьогодні, цей термін використовується в найрізноманітніших сферах: від моди і музики, до дизайну і архітектури. Мінімалізм уже кілька років поспіль знаходиться у трендах графічного дизайну та айдентики. Незважаючи на простоту, стиль відрізняється ефектним зовнішнім виглядом та допомагає у створенні дизайну.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Вікіпедія. Мінімалізм. Веб-сайт. Url:<https://uk.wikipedia.org/wiki>
2. Денисенко с. М, стилі графічного дизайну: довідкове видання. Київ: міністерство освіти і науки України національний авіаційний університет, 2021. 55 с. Url: <file:///c:/users/hp/downloads/>

стилі%20графічного%20дизайну_денисенко%20(1).pdf

3. Мінімалізм у графічному дизайні. Веб-сайт. Url: <https://creativshik.com/minimalizm-v-graficheskom-dizajne/>

4. Мінімалізм, щонадихає. Веб-сайт. Url: <https://nakitel.com/blog/minimalizm-shcho-nadikhae/>

5. Мінімалістична графіка. Як мінімалізм може допомогти вашим дизайнам. Веб-сайт. Url: <https://zelenyugol.ru/uk/ventilation/minimalistichnaya-grafika-kak-minimalizm-mozhet-pomoch-vashim-dizainam-cho-zhe/>

6. Сіль мінімалізм. Веб-сайт. Url: <https://welovebrands.com.ua/blog/minimalism-style/>

*Пасічняк Б.,
студентка III курсу,
спеціальності «Філологія»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Бойчук В.М.,
канд. філол. наук, доц.
доцент кафедри філології та перекладу,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ СЛОВОТВОРУ ПРИКМЕТНИКІВ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ

Порівняння як дослідницький метод використовується у численних дослідженнях (порівняльно-історичних і зіставних). Загалом в лінгвістиці термін «словотвір» не чітко термінологізований. Словотвір найчастіше розуміють є процес створення нових слів на базі наявних в мові одиниць.

Мета зіставного методу – шляхом зіставлення виявити

спільні, однакові й відмінні, специфічні риси зіставляваних мов. Цей метод застосовується для вивчення будь-яких мов – споріднених і неспоріднених.

Термін *дериватологія* позначає розділ мовознавства, що вивчає процеси утворення похідних слів, їх будову, а також систему, в яку вони входять. При визначенні поняття дериватології важливе значення має питання співвідношення синхронічного та діяхронічного аспектів різних словотвірних явищ. *Діяхронічний словотвір* вивчає динамічний аспект словотвору, тобто його процес, тоді як *синхронічний словотвір* – статичний аспект словотворення, тобто його кінцевий результат. Інакше кажучи, синхронічний словотвір вивчає відношення існуючих одиниць, а діяхронічний – процес перетворення одних одиниць на інші.

Для словотворення прикметників найбільш характерними є *афіксація, конверсія та словоскладання*.

Афіксація – це спосіб створення нових слів за допомогою додавання до основи структурних одиниць: морфем або афіксів. Афіксація буває двох видів: *prefixation* – додавання префікса; *suffixation* – додавання суфікса.

Префікси додаються до слів незалежно від частини мови. Функція префіксів – доповнення значення основи чи кореня. Префікси *un-, dis-, in-, non-, il-, im-, ir-* мають значення заперечення, «протилежності»: *comfortable – uncomfortable; organized – disorganised; convenient – inconvenient; polar- nonpolar; literate – illiterate; mobile – immobile; regular – irregular*.

В українській мові найбільшу продуктивність виявляє префікс **не-**, що походить від заперечної частки і служить для утворення прикметників зі значенням, протилежним значенню мотиваційної основи (*легкий – нелегкий*). Він є універсальним еквівалентом указаних англійських префіксів. [4, с. 34-35].

В українській мові також присутні префікси іншомовного походження, які збігаються з англійськими. Наприклад, префікси **inter-, intra-, trans-** вказують на відношення між певними групами: *national – international; venous – intravenous; atlantic –*

.....
transatlantic; континентальний – *інтерконтинентальний*; альпійський – *трансальпійський*.

Суфікси зазвичай класифікуються відносно того, яку частину мови вони утворюють [2, с. 53-54]. Продуктивними суфіксами англійської мови є **-ed** (*wick-wicked*), **-ing** (*excite-exciting*), **-y** (*wind-windy*), **-able** (*believe-believable*), **-ible** (*access-accessible*), **-ish** (*book-bookish*), **-less** (*help-helpless*).

В українській мові продуктивними є суфікси **-ичн-** (*політика-політичний*), **-н-** (*розум-розумний*), **-уват-/юват-** (*гіркий-гіркуватий*), **-ськ-/цьк-** (*читати-читацький*).

Ще одним способом словотвору є **конверсія**. О. С. Ахманова пояснює цей термін так: «Конверсія – утворення нового слова шляхом переведення однієї основи в іншу парадигму словозміни, творення дієслова від основи іменника» [1, 202]. Наприклад: *Everyone must obey the law. The law company opened last month in the city center.* У першому реченні прослідковується, що слово “*law*” є у ролі іменника, а у другому реченні “*law*” – прикметник. Цю конверсійну модель можна схематично позначити так: “**N-A**”. Конверсія у прикметниках може також відбуватися за схемою “**A-V**”. Наприклад: *you need to wear warm clothes in winter. It can warm your heart.* У першому реченні слово “*warm*” вживається у значенні прикметника, проте в другому прикладі відбувається конверсія – і слово “*warm*” набуває ознак дієслова.

Ад’єктивація – мовне явище, що полягає в переході слів з інших частин мови в прикметник. В українській мові найчастіше ад’єктивуються пасивні дієприкметники на **-ний (-ений)**, **-тий**. Ад’єктивовані активні дієприкметники на **-чий і -лий** трапляються здебільшого в термінах: *спляче око, задерніла площа*.

В англійській мові продуктивним способом словотвору прикметників є також **словоскладання** – процес, при якому два або більше окремих слів об’єднуються, утворюючи одне.

Грещук Б. В. виділяє чотиризонну структуру типової словотвірної структури з такими семантичними позиціями: субстантивна зона – 1) ‘носій ознаки’, 2) ‘абстрагована ознака’;

ад'єктивна зона – 1) 'неповний вияв ознаки', 2) 'сильний вияв ознаки', 3) 'надмірний вияв ознаки', 4) 'заперечення ознаки', 5) 'гіпокористичність'; вербальна зона – 1) 'наділяти ознакою', 2) 'набувати ознаки', 3) 'бути ознакою'; адвербіальна зона – 1) 'адвербіалізація ознаки' [3, с. 11].

В українській мові словотвірну категорію “носій ознаки” прикметники утворюють за допомогою суфіксів **-ик** (*лірник*), **-ець** (*старець*), **-ак** (*дивак*), **-к(а)** (*чорнявка*), **-иц(я)** (*кислиця*), **-ин(а)** (*білявина*), **Ø_c** (*повен*) та субстантивацією (*поранений, прийомна*). В англійській мові афікси, за винятком запозиченого суфікса **-ist** (*loyalist* ‘вірнопідданий’), практично не використовуються.

У словотвірній категорії “абстрагована ознака” прикметники української мови утворюються за допомогою суфікса **-ість** (*хмарність*). В англійській мові цю категорію утворюють суфікси **-ness** (*cloudiness* ‘хмарність’) та **-ity** (*hospitality* ‘гостинність’).

Словотвірну категорію “неповний вияв ознаки” становлять деад'єктиви з суфіксом **-уват-** (*темнуватий*), яким у англійській мові відповідають деад'єктиви з суфіксом **-ish** (*bitterish* ‘гіркуватий’).

Категорію “сильний вияв ознаки” в українській мові утворюють прикметники з суфіксами **-есеньк-**, **-ісіньк-**, **-усіньк-** (**-юсіньк-**), **-ущ-** (**-ющ-**), **-уч-**, (**-юч-**), **-езн-** (**-елезн-**), **-енн-**, які можуть мати позитивне або негативне забарвлення, а також префікси **пре-** та **пра-** та іншомовні **ультра-**, **архі-**, **супер-**, **екстра-**. В англійській мові їхніми відповідниками є словосполучення прислівників *very, quite, uncommonly* і прикметника.

В українській мові категоризація надмірного вияву ознаки здійснюється за допомогою префіксів **над-** (*надважкий*) та **за-** (*зависокий*). В англійській мові відповідником є префікс **over-** (*overemphatic* ‘надмірно виражений’) та запозичені префікси з латинської мов (**super-**, **ultra-**) (*supercilious* ‘надважливий’, *ultrabasic* ‘надбазовий’) і старогрецької (**hyper-**) (*hypersensitive* ‘надчуттєвий’).

Категорія “заперечення ознаки” в українській мові супроводжується префіксом **не**(*неширокий*), **без-** (*безкорисний*), **анти-** (*антидемократичний*), **а-** (*алогічний*), **ім-** (*імміграційний*), **ір-** (*іраціональний*). В англійській мові вони співвідносяться: префікси **un-** (*undesirable* ‘небажаний’), **in-** (**ir-**, **il-**, **im-**) (*incommunicative* ‘некомунікабельний’, *illegal* ‘нелегальний’, *impossible* ‘неможливий’, *irreconcilable* ‘непримиренний’), **non-** (*nonprofessional* ‘непрофесійний’).

Категоризація ‘набувати ознаки’ утворюється за допомогою суфіксів **-і-** (*глядіти*), **-а-** (*світлішати*), периферію – відприкметникові дієслова з суфіксом **-ну-** (*стрибнути*) та з конфіксами з префіксами **з-** (**с-**), **за-**, **о-**, **об-**, **по-**, **роз-**, **у-** (**в-**) у поєднанні з суфіксом **-і-** (*збуденіти*), (*задзвеніти*), (*осовіти*), (*обрусіти*), (*погомоніти*), (*розігріти*), (*угледіти*). В англійській мові відповідниками є відприкметникові дієслова, утворені за допомогою суфікса **-en** (*strengthen* ‘зміцнювати’), рідше – суфіксів **-ize** (*mischaracterize* ‘неправильно характеризувати’), **-fy** (**-ify**) (*simplify* ‘спрощувати’).

Категорія ‘наділяти ознакою’ в українській мові представлена дієсловами, що утворилися з основ прикметників за допомогою суфіксів **-и-** (*наповнити*), **-изува-** (**-ізува-**) (*приватизувати*) та конфіксів із суфіксом **-и-** у поєднанні з префіксами **у-** (**в-**), **з-** (**с-**), **о-** (**об-**), **по-** (*уточнити*), (*звогчити*), (*оздоровити*), (*подовжити*).

Категорія “бути ознакою” в українській мові визначається за допомогою суфікса **-ува-** (*лютувати*), з іншими формантами (суфікси **-и-** (*спростити*), **-а-** (*свавільничати*)). В англійській ця група представлена конверсивами (*glad* ‘радий’, ‘задоволений’ – *glad* ‘бути задоволеним’) або афіксальними утвореннями з суфіксом **-ize** (*sentimentalize* ‘бути сентиментальним’).

Отже, така частина мови, як прикметник, є самостійною частиною мови, що присутня у мовах індоєвропейської мовної сім’ї, куди входять українська та англійська. Прикметник в обох мовах означає якісну або відносну ознаку предмета, вираженого іменником або займенником. Основні подібності вира-

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

жаються в семантиці, у можливості використання прикметника атрибутивно та предикативно. Відмінності виявляються у словотворі та деяких граматичних категоріях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов. Москва : Советская энциклопедия, 1969. 607 с.
2. Верба Л. Г. Порівняльна лексикологія англійської і української мов. Вінниця : Нова Книга, 2008. 248 с.
3. Грещук Б. В. Словотвірна категоризація дійсності в деад'єктивах української та англійської мов : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філ. наук : спец. 10.02.17 «Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство». Львів, 2014. 20 с.
4. Клименко О. Л. Поповнення словникового складу сучасної англійської мови з нелітературних підсистем : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови». Харків, 2000. 19 с.

*Пасічняк Б.,
студентка III курсу,
спеціальності «Філологія»,
Науковий керівник:
ст. викладач. Пуш О.М.,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

ГРАМАТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Серед численних складних проблем, які вивчає сучасне мовознавство, важливе місце займає вивчення лінгвістичних аспектів міжмовної діяльності, яку називають перекладом або перекладацькою діяльністю.

Найважливіша вимога до справжнього перекладу – це точність. Точність складається з багатьох вимог. Наприклад,

переклад повинен якомога повніше висловлювати зміст, ідею та сенс оригіналу. У ньому не повинно бути жодних змін, додавань, пропусків, які можуть спотворити думку автора. Він має бути естетично рівноцінним оригіналу. Переклад має відтворювати художньо-національну своєрідність оригіналу, особливості його форми та стиль автора. Проте, при перекладі стає очевидним й те, що абсолютна тотожність перекладу оригіналу недосяжна, але цей аспект не повинен перешкоджати здійсненню міжмовної комунікації.

Усі слова в тексті вжиті в певних граматичних формах та розташовані в реченнях у певному синтаксичному порядку. Хоча переважна частина інформації, що міститься у вихідному тексті, передається лексичними елементами, перекладачеві не слід нехтувати семантичною роллю граматичних структур. Важливість граматичних аспектів тексту оригіналу часто виявляється у виборі паралельних форм і структур у мові перекладу. Проте у більшості випадків еквівалентності у перекладі можна досягти за умови неповторення (невіддзеркалення) граматичних форм вихідної мови. [5]

Граматичні трансформації – це найпоширеніший вид міжмовних трансформацій. При перекладі перекладач майже завжди стикається з невідповідностями між граматичними структурами вихідної мови та мови перекладу. Таке явище відбувається частіше, ніж відсутність лексичного еквіваленту. Щоб швидко вибрати правильний варіант перекладу, перекладачеві необхідно знати всі види граматичних трансформацій.

Існує безліч видів класифікації граматичних трансформацій, проте найвідомішими та найпоширенішими типами є:

1. Заміна членів речення (replacement of parts of the sentence);
2. Зміна структури речення в цілому – членування (partitioning);
3. Об'єднання речень (integrating sentences);
4. Заміна частин мови (replacement of parts of speech).

Заміна членів речення тягне за собою перебудову його

синтаксичної структури. Подібна перебудова має місце і в ряді випадків при заміні частин мови. Істотніша перебудова синтаксичної структури пов'язується з заміною головних членів речення, а надто – підмета. Це – тип конверсивних трансформацій, коли дієслово передається його конверсивом. Як наслідок, агенс, що спричиняє дію перетворюється на актанта, що зазнає дії. В англо-українських перекладах використання таких замін значною мірою зумовлюється тим, що в англійській мові підмет частіше ніж в українській виконує інші функції крім назви суб'єкта дії, напр., об'єкта. Через це підмет замінюється на додаток. [1; с. 98]

Наприклад: *She was met by her brother.* – *Її зустрів брат.*

Заміна структури речення в цілому (членування) є одним із типів граматичних трансформацій.

Трансформація членування призводить до перетворення простого речення вихідної мови у складне речення мови перекладу, при цьому складні синтаксичні конструкції речень змінюються простими [3, с. 199].

Особливим видом даної трансформації є так зване “членування” речення - поділ одного складного речення на два або більш простих. До такої трансформації часто доводиться вдаватися під час перекладу англійських газетно-інформаційних повідомлень, для яких характерне вживання довгих речень з численними підрядними зворотами. Для стилю української преси, навпаки, характерне прагнення стислості речень.

Наприклад: *The annual surveys of the Labour Government were not discussed with the workers at any stage, but only with the employers.* – *Щорічні огляди лейбористського уряду не обговорювалися з робітниками на жодному етапі. Вони обговорювалися лише з підприємцями.*

Протилежним членуванню є прийом **об'єднання речень**, при якому кілька синтаксичних структур вихідного тексту перетворюються в одну констукцію шляхом їх об'єднання. Як і при членуванні речення, основою мотивації перекладача до застосування такого способу граматичної трансформації, як син-

таксичне об'єднання, лежать, як правило, структурні відмінності в мовних системах, а також стилістичні та прагматичні особливості комунікативної взаємодії. [4; 90]

Така граматична трансформація може бути також зумовленою «необхідністю забезпечення більшої синтаксичної та семантичної щільності тексту або його фрагмента і деякими стилістичними причинами (необхідністю дотримання жанрових норм побудови текстів у мові перекладу, заборорою або дозволом нормами мови починати речення зі сполучника або сполучного слова), однак можуть бути й інші причини застосування цієї трансформації, наприклад, особливості традицій мовлення мовою перекладу». [2, с. 260]

Наприклад: *That was a long time ago. It seemed like fifty years ago* (J. Salinger, *The Catcher in the Rye*) – *Це було давно — здавалось, що пройшло років з п'ятдесят.*

Заміна частин мови – це ще один поширений тип граматичних трансформацій. Заміни частин мови досить часто можуть бути викликані різним вживанням слів і різними нормами сполучуваності в досліджуваних мовах. Тобто різні частини мови піддаються морфологічним трансформаціям. Найчастіше таким трансформаціям піддається іменник. Однією з трансформацій є заміна віддієслівного іменника на дієслово в особовій формі: *He had one of those very piercing whistles that was practically never in time.* (Свистів він страшенно пронизливо і завжди фальшиво). [6; 216]

Висновки. Таким чином, причини використання граматичних трансформацій обумовлені необхідністю вдосконалення тексту перекладу з метою досягнення еквівалентності комунікативного впливу та полегшення сприйняття під час опрацювання тексту. Широке використання граматичних трансформацій при перекладі також пояснюється тим, що будова українських речень не відповідає структурі англійських речень. Частини мови, якими виражені члени речення, можуть передаватися іншими частинами мови при перекладі, стислість висловлювання, яка можлива в англійській, завдяки наявності цілого ряду

структур і форм, вимагає введення додаткових слів і навіть речень при перекладі українською мовою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Вступ до галузевого перекладу : практикум для студентів спеціальності “Переклад” / А.Г. Гудманян, А.В. Сітко, Г.Г. Єнчева. – К. : Аграр Медиа Групп, 2014. – 257 с.
2. Карабан В. І. Теорія і практика перекладу з української мови на англійську. [укр./англ.]: навч. посіб. для ВНЗ. Вінниця: Нова Книга, 2003. 605 с.
3. Миньяр-Белоручев Р. К. Теория и методы перевода. Москва: Московский Лицей, 1996. 297 с.
4. Основы перевода : учебное пособие / У. М. Бахтикиреева 0-75 [и др .] . - Минск :Вышэйшая школа , 2019. - 111 с . : ил .
5. <https://maup.com.ua/assets/files/lib/metod/8247.pdf>
6. <https://cyberleninka.ru/article/n/zamena-chastey-rechi-pri-hudozhestvennom-perevode-s-angliyskogo-yazyka-na-russkiy-yazyk/viewer>

*Панченко О.,
студент II курсу
спеціальності «Туризм»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано – Франківськ, Україна*

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ

Міжнародний туризм розвивається у руслі певних тенденцій. Зокрема, одна з таких тенденцій полягає у нерівномірному розподілі потоків туристів між різними регіонами та країнами світу. Концентрація туристських потоків в основному припадає на регіони Європи та Азії, тому міжнародний рух туристів насправді має переважно інтра регіональний характер. Проте не можна не відзначити, що у туристських обмінах відбувається

збільшення ролі країн Нового Світу. На даний момент міжнародний туризм є поєднанням наступних груп туристів:

- Індивідуальні туристи, які відвідують прилеглі країни (на них припадає близько 70-80% світового турпотoku);

- Масові або групові туристи, які здійснюють великі виїзди до зарубіжних країн (на них припадає близько 20-30% світового турпотoku) [4,с.66].

Останніми роками сформувалася тенденція збільшення частки масових туристів. Це з зміною умов життя. Так, у людей зменшується кількість послідовних днів відпустки за одночасного зростання частоти відпусток. Авіаперевізники, з одного боку, зменшують вартість квитків, з другого боку, збільшують кількість авіаперевезень. Туроператори більшою мірою стали пропонувати своїм клієнтам послуги масового туризму як нові напрями подорожей.

Починаючи з 1970-х років, міжнародний туризм набув переважно рекреаційного характеру, хоча до цього періоду у світі переважав діловий туризм. В даний час на поїздки, пов'язані з метою відпочинку, припадає понад дві третини всього турпотoku, а на поїздки, пов'язані з діловими цілями – лише одна третина.

З часом почала збільшуватися кількість подорожей, що здійснюються протягом року. Вони здійснюються молодими туристами, які, не перериваючи на довго свій робочий процес, здійснюють кілька короткострокових поїздок на вихідні дні або на 2-3 ночівлі. Водночас, за рахунок пенсіонерів, туристів похилого віку у світі збільшується тривалість перебування під час міжнародних подорожей [4,с.74].

Клієнти підприємств із сегменту міжнародного туризму підвищують рівень своїх вимог щодо якості обслуговування. Це відбувається за рахунок того, що туристи все більше подорожують світом, завдяки чому більше дізнаються про сучасний сервіс. Порівнюючи рівень сервісу, міжнародні туристи все частіше вимагають більшого комфорту.

Розвитку міжнародного туризму сильно сприяє зростання мобільності населення. Це пов'язано з появою у людей авто-

мобілів, зі збільшенням їхнього заробітку, що дозволяє більше коштів витратити на туристські витрати. Крім того, популярність набувають нетрадиційних засобів розміщення (наприклад, бунгало, мисливські будиночки, гірські шале тощо), а також гастрономічні концепції туризму.

Зазначається зростання мобільності населення. У багатьох є автомобілі, вони легко знімаються з місця та подорожують. Збільшилися туристські витрати, що подорожують, стали витратити більше грошей під час поїздок. Тепер користуються популярністю нетрадиційні засоби розміщення -гірські шале, мисливські будиночки, бунгало та ін. Туристський продукт стає дедалі витонченішим. [1,с.155].

Спостерігається зростання вимогливості клієнтів до сервісу. Це особливо проявляється у міру того, як туристи все більше подорожують та дізнаються про сучасний сервіс. Чим частіше туристи подорожують, тим більшого комфорту вони хочуть, порівнюючи рівень сервісу, часто щось критикуючи, вимагаючи рекламаций.

Сучасний туристичний бізнес неможливо уявити без відповідного інформаційного забезпечення. Розробка навіть найпростішого туру вимагає великого обсягу інформації: знання розкладів та тарифів на міжнародні чи внутрішні перевезення, цін на обслуговування, класності готельних та інших туристичних послуг. Раніше ці дані фірма одержувала зі збірки довідкових матеріалів. Їх вона збирала, зберігала та використовувала у своїй роботі. Поступово багатосторінкові досьє замінялися комп'ютерними інформаційними технологіями [3, с. 163].

Європейський регіон продовжує залишатись головним міжнародним центром пізнавального туризму. Проте в цілому спостерігається неухильне зниження питомої ваги староосвоєних у туристичному відношенні регіонів Європи та Америки за рахунок більш високих темпів зростання молоді індустрії туризму Східної Азії та Тихоокеанського регіон. [2,с.43].

Для сучасного етапу розвитку туризму також широке впровадження інноваційних технологій. Вони проявляються у вдоско-

наленні всіх компонентів інфраструктури міжнародного туризму, диверсифікації видів туристської діяльності, що заглиблюється і розширюється, що задовольняє все більш складні потреби сучасної людини в різноманітності відпочинку та дозвілля, освоєнні нових напрямків і ринків міжнародного туризму.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Безуглий В.В. Економічна і соціальна географія зарубіжних країн. Київ. *Академія*, 2007. 704 с.
2. Божидарник Т. Міжнародний туризм. Київ. *Центр навчальної літератури*, 2019. 312 с.
3. Гончаренко Н. І., Скляренко Я. Я. Теоретико-методологічні основи дослідження туристичної політики Європейського Союзу. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна*, Харків. 2017. № 6. С. 161–167
4. Семенов В.Ф., Назаренко О.В. Географія туризму. Одеса. *Атлант*, 2016. 404 с.

*Піхоцький Н.,
Студент ІV курсу,
спеціальність ІПЗ,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Мануляк М. С.,
старший викладач,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ RESEARCH ТА UI/UX ПРИ ВЗАЄМОДІЇ ІЗ ЗАМОВНИКОМ

Research аналіз конкурентів, пошук готових рішень якщо такі на ринку є.

UX на основі research та досвіді користувача розробляється прототип в вигляді варфреймів.

UI процес оформлення візуальної частини продукту.

Одну з головних ролей в розробці продукту являє собою Research, процес аналізу та пошуку рішень, комунікація з замовником, аналіз ринку існуючих аналогів продукту якщо такі є. Припустимо замовник хоче ріелторську платформу, етапи research:

1. Обговорення задумки клієнта
2. Аналіз ріелторських платформ
3. Пошук нових рішень
4. Представлення клієнту інформації по платформі

Після виконання цих пунктів переходимо до UX.

Другим етапом у розробці дизайну продукту, в нашому випадку ріелторської платформи є UX, процес розробки прототипу продукту, ґрунтуючись на досвіді користувача і те як він взаємодіятиме з продуктом.

Етапи UX:

1. Аналізуємо інтерфейс аналогів і як взаємодіють з ним користувачі
  - a. Розташування блоків
  - b. Кнопки
  - c. Форми
  - d. Шрифт
  - e. Колір
  - f. Інформація
2. Використовуємо інформацію дану від замовника
3. Будуємо варфрейми відносно зібраної інформації та парадигм проектування інтерфесів

Даний прототип і концепцію обговорюємо з замовником, і передаємо UI дизайнеру (частіше за все це одна і та ж людина, яка займається як аналізом так і UI/UX).

Третім етапом і найбільш відомим для не досвідчених користувачів є UI, саме він і створює всю красу майбутнього продукту.

Етапи проектування UI:

1. Композиція

2. Типографіка
3. Робота з кольором
4. Сітка
5. Адаптивність
6. Іконки

Також якщо замовник має певний досвід з створенням дизайну програмних продуктів, він може продемонструвати свій муборд (прототип, ескіз бачення його продукту).

Пройшовшись по цих пунктах, аналізу ринку і продуктів(research), аналізу користувача і його поведінки(UX), розробка інтерфейсу(UI), і це лиш вершина айсберга, можна сказати, що не достатньо мати навички користування графічними редакторами або системами створення прототипів, дизайн системами, ключовим фактором являє собою аналіз ринку і користувачів, так як створити красивий інтерфейс не означає що він буде ефективний, і бувають ситуації що інтерфейс дуже хороший але він ідентичний як у конкурента і не привертає увагу з сторони використання. Давши людині вибір між двома однаковими продуктами він вибере той що уже зарекомендований на ринку. А якщо йому дати змогу вибрати між функціонально однаковими продуктами але в другий буде більш заціпати своєю подачею або інтересним рішенням, то він може спробувати щось новеньке і отримати з цього досвід, а який, уже залежить від роботи UX/UI дизайнерів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Курс Genius Space Web designer С. 2-3.

*Поковба А.,
студентка Зкурсу,
фахового коледжу,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Ходак С.М.,
к.ю.н., викладач кафедри права,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

КАВЕР І ПОРУШЕННЯ АВТОРСЬКОГО ПРАВА

Право інтелектуальної власності, відповідно до ч.1 ст. 418 ЦК – це право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об’єкт права інтелектуальної власності, визначений ЦК України та іншими спеціальними нормативно-правовими актами, які направлені на охорону окремих об’єктів права інтелектуальної власності [8].

В часи інтенсивного розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, з’являється все більше нових об’єктів, які є продуктами інтелектуальної власності.

Враховуючи велику кількість нормативно-правових актів, що регулюють правовідносини в сфері права інтелектуальної власності, окремі авторські права не мають належного механізму їх реалізації [5, с.242].

Автори почали все більше поширювати свою творчість в мережі Інтернет, це допомагає розповсюдити твір на більш широку аудиторію, отже сприяє популяризації твору, проте в цьому також є мінуси, адже, твір можуть розповсюдити на «піратських» сайтах, та скачування його не буде надавати прибуток авторові.

В Україні відсутнє правове регулювання особливостей надання дозволу на використання об’єкта права інтелектуальної власності в мережі Інтернет.

Дозволяти чи забороняти використання відповідного об’єкта тим або іншим способом третіми особами є виключне

право суб'єктаавторських і суміжних прав на нього. Реалізація виключного права розпорядження об'єктом права інтелектуальної власності опосередковуються укладенням договору [6, с.74].

Право інтелектуальної власності являє собою сукупність особистих немайнових та майнових прав суб'єктів права інтелектуальної власності. Особисті немайнові права можуть належати лише автору або колективу співавторів. До особистих немайнових прав, відносять право на недоторканність твору, яке перекликається з майновими правами – правами на використання твору, різновидом якого є надання дозволу на переклад та адаптацію твору (ст. 441 ЦК України) [5, с.243].

Вагомою проблемою для творців є те, що публікуючи свій твір автор може стикнутися з тим що інші люди можуть використати його, сплагіатити, або інтерпретувати під власний стиль творчості. Найбільш актуальною ця проблема є для виконавців, адже, часто на їх пісні інші виконавці можуть записувати кавери без будь-якого дозволу самого автора.

Майнове право інтелектуальної власності на використання твору шляхом його переробки дуже тісно пов'язане з особистим немайновим правом автора – правом на недоторканність твору.

Одним із важливих питань сучасності є питання правомірності використання так званих «каверів» музичних композицій іншими виконавцями з різним ступенем переробки та виду переробки. Слід зазначити, що музична композиція і слова пісні не є складеним твором в юридичному розумінні, а автори музичної композиції та слів пісні не є співавторами, а окремими авторами щодо кожного окремого твору і строк чинності майнових прав щодо них теж буде визначатися щодо кожного об'єкта окремо [5, с.244].

Кавер-версія, кавер, у популярній музиці - нове виконання існуючої пісні кимось іншим, крім початкового виконавця.

Законодавством, а саме Конституцією України, Цивільним Кодексом України, Законом України «Про авторське право і

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

суміжні права» передбачено виключне право автора на використання твору, а також виключне право на дозвіл або заборону використання твору іншими особами. Це означає, що всі особи, які використовують у своїй діяльності твори, зобов'язані отримати дозвіл на їх використання від суб'єкта авторського права або організації колективного управління, якій ці права передані в управління[1].

Виключне право автора (чи іншої особи, яка має авторське право) на дозвіл чи заборону використання твору іншими особами дає йому право дозволяти або забороняти:

- відтворення творів;
- публічне виконання і публічне сповіщення творів;
- публічну демонстрацію і публічний показ;
- будь-яке повторне оприлюднення творів, якщо воно здійснюється іншою організацією, ніж та, що здійснила перше оприлюднення;
  - переклади творів;
  - переробки, адаптації, аранжування та інші подібні зміни творів;
  - включення творів як складових частин до збірників, антологій, енциклопедій тощо;
  - розповсюдження творів шляхом першого продажу, відчуження іншим способом або шляхом здавання в майновий найм чи у прокат та шляхом іншої передачі до першого продажу примірників твору;
    - подання своїх творів до загального відома публіки таким чином, що її представники можуть здійснити доступ до творів з будь-якого місця і у будь-який час за їх власним вибором;
    - здавання в майновий найм і (або) комерційний прокат після першого продажу, відчуження іншим способом оригіналу або примірників аудіовізуальних творів, комп'ютерних програм, баз даних, музичних творів у нотній формі, а також творів, зафіксованих у фонограмі чи відеограмі або у формі, яку зчитує комп'ютер;
    - імпорт примірників творів[2].

Отже, записуючи кавер, особі необхідно мати дозвіл на використання твору. Відсутність дозволу на використання музичних творів є прямим порушенням авторського права.

Прикладом такої ситуації можна вважати українську співачку та блогерку під псевдонімом Jerry Neil. В 2018 році дівчина переспівала хіт відомого американського гурту Imagine Dragons, та виклала відео, яке на наступний день було видалено через – порушення авторських прав [7]. Здавалось би, що такого в тому що вона записала кавер? Проте якраз це і вважається порушенням авторського права. Представники гурту надіслали дівчині листа, в якому вказувалось, що для використання пісень гурту дівчині необхідно отримати дозвіл.

Отже, використовуючи пісні чужих авторів необхідно перш за все отримати дозвіл на подальше використання, в іншому ж випадку автор може звернутись до суду, та отримати компенсацію за порушене авторське право.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Адвокатське об'єднання Gallex. // Кавер версії відомих пісень. Юридичні аспекти. URL: <https://gallex.com.ua/statti/kaver-versiyi-vidomih-pisen-iuridichni-aspekti>
2. Закон України «Про авторське право і суміжні права»// Верховна Рада України// 23. 12.1993
3. Інформація щодо державної реєстрації авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір/Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності». 2004-2022/ URL: <https://ukrpatent.org/uk/articles/copyright-reg>
4. Конституція України Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141.
5. Петряєв С.Ю., Когут Н.Д. Особливості реалізації окремих авторських прав//Часопис Київського університету права, № 4,2019. С.242-248. URL: <https://chasprava.com.ua/index.php/journal/article/download/148/136>
6. Позова Д. Умови онлайн-ліцензування використання об'єктів права інтелектуальної власності // ЮРИДИЧНИЙ ВІСНИК, № 4, 2016. С. 74-82. URL: <http://yurvisnyk.in.ua/>

v4_2016/2016_4.pdf

7. СЛУХ// За кавер на Imagine Dragons українку можуть оштрафувати. 2018. URL: <https://slukh.media/news/blogger-cover-ban/>

8. Цивільний Кодекс України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, №№ 40-44, ст. 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

*Плещинська Ю.,
студентка III курсу,
спеціальності «Філологія»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Бойчук В.М.,
канд. філол. наук, доц.,
доцент кафедри філології та перекладу,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

КОМПАРАТИВНЕ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВ

Кожна мова як соціальне явище і універсальний засіб комунікації характеризується особливою граматичною будовою, словником і специфічною звуковою системою. Зауважимо, що вивчення вказаних аспектів мов в історії лінгвістичної думки було доволі нерівномірним, оскільки спочатку увагу науковці звертали на вивчення граматичного складу мови, а лексичні та фонетичні одиниці розглядали лише частково в рамках граматики.

Слово – це головна одиниця мови, що характеризується особливим значенням, має групу звуків у певному граматичному оточенні, а еквівалент слова – це стійке семантично зв'язане

словосполучення (фразеологізми), що, на відміну від схожого до нього синтаксичного утворення, не створюється під час процесу мовлення, а входить до нього у фіксованому співвідношенні семантичної структури та певного лексико-граматичного складу, тобто як готова одиниця.

Еквіваленти слів можуть мати однослівний відповідник у своїй мовній системі. Наприклад, в англійській мові сталий вираз *to give a kiss* має однослівний відповідник *to kiss*; в українській мові вираз *дати оцінку*—*оцінути*; *take a powder*—*to leave in a hurry*; *depart without taking leave*, *to avoid something unpleasant*; в українській: *взяти ноги на плечі*—*швидко тікати* [1, с. 6-8].

Для порівняльного вивчення словникового складу англійської та української мов важливою є етимологія. В обох мовах є значна кількість слів спільного походження, та багато з них втратили чи фонетичну, чи семантичну подібність. В одних випадках слова схожі як фонетично, так і за своєю семантикою (*nose/ніс, sun/сонце, son/син*), також певні слова мають свої відмінності у звуках, що носять системний характер (*two/два, that/той, sit/сидіти, eat/їсти*). Пересуви приголосних, асимілятивні зміни голосних та приголосних у давні часи спричинили те, що звукова форма англійських та українських слів не збігається, та у багатьох випадках значення слів збігаються (*voda і water, тонкий і thin, яблуко і apple*) [1, с. 19].

Нам відомо, що відносно ліберальною мовою можна вважати англійську, не тільки у писемному мовленні, а й у розмовній лексиці. Такі приклади ми можемо зустрічати у науковому мовленні та у публіцистиці. Якщо порівнювати англійську мову з українською, то наша «солов'їна» мова не допускає розмовних слів в офіційному мовленні/тексті.

Незважаючи на те що українська та англійська мови мають спільне індоєвропейське коріння, та деяка частина словника збігається, однак їх історичні умови, розвиток та особливості літературної мови значно відрізняються.

Англійська – це мова глобальна, вона на 80 % складається

із запозичених слів, легко маніпулює морфемами, дозволяє міняти функції та категорійний статус слова, асимілює лексичні одиниці будь-якого походження.

Українська мова донедавна обслуговувала досить вузькі сфери життя: побутове спілкування та парадне, офіційне мовлення, вона тільки починає активно творити свою термінологічну й нормативну базу.

В англійській мові значна кількість дієслів може вживатися з прямим додатком або бути самодостатніми, неперехідними. Традиційно неперехідне дієслово, вжите із додатком, має каузативну семантику (в українській мові це часто інше слово або ж неперехідне має частку *-ся*):

– *to delay* v. *затримувати*: *The dense fog delayed the planer's landing* (*затримувати*);

– *to fly* v. *літати*: *birds fly; bits of paper flying about*;

– *to fly* v. *запускати, вивішувати* тощо;

– *to fly a kite*; *They flew the flag*.

В українському розмовному мовленні теж можливе вживання неперехідного дієслова у каузативному значенні; таким структурам притаманна іронічність та експресивність (як завжди при порушенні певного правила): “Цього року ми не відпочивали – вступали свого сина до вузу” [1, с. 43].

Іншим значенням у протиставленні перехідне/неперехідне є граматичне значення стану (активно-пасивне вживання дієслова). Тоді, коли зазвичай перехідне дієслово вживається як неперехідне, то маємо український відповідник — дієслово зі зворотною часткою *-ся*. Наприклад:

– *he sells vegetables/ the books sells well* (*продает/продается*);

– *he opened the door/a door that opens into a garden* (*відчинив/відчиняються*).

В англійській мові досить поширеним є вживання неперехідного дієслова у функції перехідного для вираження способу дії. Наприклад:

– *to frown* *one's displeasure*;

– *he moaned* *his response*;

–*to smile approval.*

В українській мові відповідниками будуть словосполучення:

–*незадоволено насупився;*

–*простогнав у відповідь; посміхнувся у відповідь;*

–*схвально посміхнувся* [1, с. 50].

Широко розповсюджений в українській мові тип складних прикметників із сурядним зв'язком між його частинами:

–*механіко-математичний;*

–*курортно-реабілітаційний.*

Для англійської мови не характерний, а надзвичайно простий англійський перехід слова з однієї частини мови у іншу. Конверсія: *monkey — to monkey; microwave—to microwave.*

Лексикалізація слівних груп стану: *a don't-wake-the-baby voice; soldier-of-fortune ambition.*

Вони не мають рівних за статусом лексичних еквівалентів в українській, хоча мотивація слів у всіх названих випадках прозора [1, с. 65].

Спільність аналізованих мов полягає також у тому, що як і українська так і англійська мова мають індоєвропейське коріння. В цих мовах завжди можливо знайти еквіваленти до слів. Відмінності полягають у тому, що кожна із мов мають різне історичне минуле, літературну мову та її розвиток, зокрема граматики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Верба Л. Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов. Вінниця : Нова Книга, 2008. 248 с.

*Прикоп Д.,
студентка III курсу,
спеціальності «Фінанси, банківська справа
та страхування»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
к.е.н., доц. Тимоць М.В.,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ АКЦИЗНОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

В Україні акциз характеризується низкою недоліків, які знижують його фіскальну ефективність та регулятивну здатність, незважаючи на досить тривалу історію його розвитку у сфері акцизів. Вочевидь, що більше група товарів, оподатковуваних акцизом, тим більше значення має фіскальна значимість акцизу для формування доходної частини балансів різних рівнів. Сьогодні в Україні, як і в багатьох інших країнах, акцизами оподатковуються товари, що відповідають одній або декільком із таких ознак.

По-перше, виробництво та продаж цих товарів перебувають під контролем держави.

По-друге, вони характеризуються нееластичністю попиту за ціною.

По-третє, еластичність попиту ці товари з доходу часто більше одиниці.

По-четверте, у державі прийнято вважати, що використання цих товарів не приносить користі споживачам і з великою ймовірністю викликає негативні зовнішні ефекти.

По-п'яте, до підакцизних товарів не належать товари першої необхідності. У той самий час акциз, як і всі непрямі податки, збільшує ціни відповідні товари [1].

Основна проблема полягає в тому, що в Україні на акциз дивляться як на інструмент нестримного та безкрайнього під-

вищення податкового навантаження на економіку загалом та кожного учасника податкових відносин – окремо. А в сучасній економічній політиці акциз – одна з форм регулюючих податків, споріднених з екологічною або, наприклад, платою за паркування в людних місцях.

Розмір акцизу має бути пропорційний ціні споживання відповідних товарів.

Якщо ж кілька видів продукції можуть замінити один одного, то правильно структурований податок повинен стимулювати перехід від більш шкідливих до менш шкідливих продуктів.

Тому відповідні державні органи санітарного нагляду мають оперативно готувати нормативні пропозиції для подальшого затвердження парламентом. Такий підхід дозволив би більш оперативно і адекватно реагувати на інновації, які передбачувано з'являтимуться на ринку в дедалі більшій кількості.

До проблем акцизного оподаткування можна віднести складність механізму обчислення та сплати податку. Податкова система не статична, вона завжди перебуває у русі, через це виникають ускладнення при обчисленні податкової бази.

Потрібно посилити контроль та відповідальність податкових органів за виконання всіх операцій, що здійснюються організаціями у всьому ланцюжку сплати до бюджету податку, крім цього слід проводити перевірку звітностей та документів, що доводять законність даних операцій та сплату податку до бюджету. Головним стимулом використання державою акцизів є стимулювання відмовитися від шкідливих звичок.

Сьогодні між бізнесом та державою фактично відсутній діалог щодо акцизних та рентних політик. Це складні питання, відповідь на які залежить від пріоритетів держави та цінностей суспільства.

Акцизна ставка податку, як і будь-яка інша, рано чи пізно досягає тієї величини, коли її наступне значення значно знижує підприємницьку ініціативу та веде виробництво в тіньову економіку [2].

Також необхідно змінювати акцизну політику на регіональ-

норму рівні: багато суб'єкти стимулюють виробництво алкогольної продукції в межах своїх кордонів, що збільшує регіональний сепаратизм та ухиляння від податків, шляхом реєстрації біля іншого суб'єкта.

Можливо, необхідно на рівні державної влади встановити вимоги до акцизної політики регіонів, щоб деяким із них було простіше відмовитися від даного виду надходжень, оскільки будуть запропоновані великі частки надходження за іншими податків, наприклад, на прибуток організацій чи частину ПДВ, оскільки надходження від цього виду непрямого податку досить значні.

У сучасному світі, коли в деяких країнах національною проблемою стає ожиріння, акцизи вводяться також і на цукор, і безалкогольні напої з високим вмістом цукру, на енергетичні напої. Держава, з одного боку, хоче обмежити певні негативні явища, а з іншого боку – залучити до бюджету гроші для ліквідації їх наслідків (наприклад, лікування населення).

Так можна стверджувати, що існуюча акцизна політика давно себе вичерпала і вимагає реформації. Важливо, що акцизи на алкогольну продукцію – податок багатогранний та суперечливий, оскільки стимулювання цього виду виробництва може нашкодити життю та здоров'ю громадян. Але й агресивні адміністративні заходи можуть негативно позначатися на результатах, оскільки більшість виробників нехтує сировиною для виробництва, його технологіями, реалізуючи в результаті низькоякісну і набагато небезпечнішу для життя і здоров'я людини продукцію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Галамай Р. Я. Податкова децентралізація як чинник формування фінансової бази територій. *Вісник Сумського національного аграрного університету*. 2019. №3 (81). 71 с.
2. Макаренко В.В. Напрями вдосконалення адміністрування акцизного збору в Україні. *Інноваційна економіка*. 2012. № 5. 310 с.

*Репецька С.,
студентка III курсу,
спеціальності «Право»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Репецький С.П.,
доцент кафедри права,
кандидат юридичних наук,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЖОРСТОКЕ ПОВОДЖЕННЯ З ТВАРИНАМИ В КРИМІНАЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ ІНОЗЕМНИХ ДЕРЖАВ

Актуальність проблеми кримінальної відповідальності за жорстоке поводження з тваринами, на сьогодні, зумовлена тим, що жорстокість відносно тварин сприяє формуванню у громадян, особливо підлітків та молоді, почуття байдужості до страждань живих істот; жорстокість, проявлена щодо тварин, стає нормою поведінки та поширюється і на взаємини з людьми; в наслідок безкарності такої поведінки, жорстокість може приймати стійкий характер і поступово перетворюватися у риси особистості, що згодом сприятиме скоєнню суспільно-небезпечних проступків, а далі – злочинів, серед яких найбільш поширеними є вбивства, тяжкі тілесні ушкодження, розбої, хуліганство тощо.

Однак, донедавна, зазначеній проблематиці приділялось недостатньо уваги з боку науковців в галузі кримінального права. І тільки після підписання і ратифікації Україною 18 вересня 2013 року Європейської конвенції про захист домашніх тварин 1987 року, робота в цьому напрямку дещо активізувалась, на що вказують зміни, внесені до ст. 299 Кримінального кодексу України «Жорстоке поводження з тваринами». Як результат, зазначена стаття не тільки зазнала змін у 2018 році, а й була двічі викладена в новій редакції в 2017 та 2021 роках.

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

Вищенаведене свідчить про те, що питання жорстокого поводження з тваринами не знайшло свого остаточного вирішення у вітчизняному законодавстві, а тому потребує подальшого його вивчення в кримінально-правовій науці, в тому числі з урахуванням передових положень законодавства окремих зарубіжних країн.

Отже, в чинному Кримінальному кодексі України в ст. 299 передбачена кримінальна відповідальність за: а) жорстоке поводження з тваринами; б) порушення правил транспортування тварин; в) нацьковування тварин одна на одну; г) пропаганду, публічні заклики до вчинення дій, що мають ознаки жорстокого поводження з тваринами, д) поширення матеріалів із закликами до вчинення таких дій; е) насильницькі дії щодо тварини, спрямовані на задоволення статевої пристрасті (ч. 3); ж) збут зображень, творів, кіно-, відео-, аудіопродукції, що пропагують жорстоке поводження з тваринами (ч. 4); з) поширення таких зображень, творів, кіно-, відео-, аудіопродукції (ч. 4). Причому обов'язковою ознакою об'єктивної сторони перших двох діянь – є настання суспільно-небезпечних наслідків у вигляді тілесних ушкоджень, каліцтва чи загибелі тварини, а обов'язковою ознакою суб'єктивної сторони нацьковування тварин – є наявність хуліганських чи корисливих мотивів. Водночас, у ч. 3 визначений активний спосіб вчинених вищенаведених діянь; у ч. 4 передбачена мета таких діянь – створення зображень, творів, кіно-, відео-, аудіо продукції, що пропагують жорстоке поводження з тваринами; а предметом посягань – є хребетні, у тому числі безпритульні тварини [1].

Таким чином, ст. 299 чинного Кримінального кодексу України має чотири частини, передбачає вісім діянь, один спосіб, два мотиви та одну мету.

В кримінальних кодексах країн колишнього СРСР діяння, пов'язані із жорстоким поводженням з тваринами визначені дещо інакше.

Так, у КК Литовської республіки відповідальність за жорстоке поводження з тваринами передбачена в межах ст. 310

глави XLIV «Злочини та кримінальні проступки проти моральності»[9, с. 371]. Аналогічна позиція викладена в ст. 230 Кримінального кодексу Латвійської республіки, яка розташована в Главі XX «Злочинні діяння проти громадської безпеки та громадського порядку» [8]. Здійснюючи аналіз зазначених кримінально-правових норм, слід відмітити, що в них передбачена така форма суспільно-небезпечних діянь, як катування тварин, а обов'язковою ознакою об'єктивної сторони цих злочинів є настання суспільно-небезпечних наслідків у вигляді смерті або каліцтва тварини.

Злочини проти жорстокого поводження з тваринами в Особливій частині кримінальних кодексах Киргизької Республіки, Грузії та Республіки Казахстан вміщені у Главу 25 «Злочини проти здоров'я населення та суспільної моральності» Розділу IX «Злочини проти громадської безпеки та громадського порядку» КК Киргизької Республіки [7], Главу XXXII «Злочини проти здоров'я населення та суспільної моральності» Розділу дев'ятого «Злочини проти громадської безпеки та громадського порядку» КК Грузії [5] та Главу 10 «Злочини проти здоров'я населення та моральності» КК Республіки Казахстан [10].

Так, відповідальність за жорстоке поводження з тваринами передбачена в ст. 264 КК Киргизької Республіки, в ст. 259 КК Грузії та в ст. 276 КК Республіки Казахстан. І хоча зазначені норми містять, переважно, схожі посягання на тварин, деякі положення має певний інтерес для національного законодавства. Приміром, у ст. 276 КК Республіки Казахстан наголошено на застосуванні садистських методів щодо тварин. Водночас, ст. 259 КК Грузії та ст. 276 КК Республіки Казахстан, на відміну від інших, містять дві частини.

У Пенітенціарному (Кримінальному) кодексі Естонської республіки, діяння за жорстоке поводження з тваринами передбачене у ст. 195¹, яка розташована в Главі одинадцятій «Злочини проти громадського порядку та громадської безпеки». Однак, відповідальність настає тільки у випадках, якщо недозволене діяння щодо тварини було скоєне в громадському місці або до

винного були застосовані заходи адміністративного впливу [2].

Варто зауважити, що в кримінальному законодавстві Республіки Молдови, Республіки Вірменії, Республіки Азербайджан та інші, норма, яка б передбачала відповідальність за жорстоке поводження з тваринами відсутня.

Цікавим, на наш погляд, є законодавство інших зарубіжних країн.

На глибоке вивчення й практичне використання заслуговують положення Кримінального кодексу Австрії щодо жорстокого поводження з тваринами, вміщені в § 222 Розділу одинадцятого Особливої частини «Жорстоке поводження з тваринами». Так, в ч. 2 цього параграфу наголошено на завданні мученицького стану значній кількості тварин при перевезенні, в тому числі й по необережності, залишаючи їх без їжі та пиття [4, с. 96].

У Кримінальному кодексі Туреччини охорона тварин від жорстокого поводження передбачена в ст. 577 Глави четвертої «Жорстоке поводження з тваринами» Розділу третього «Проступки, які спрямовані проти суспільної моральності» Книги третьої «Проступки» КК Туреччини [11, с. 362]. В ній зокрема, йдеться про катування, знущання над тваринами, а також нанесення їм побоїв чи поранень без потреби.

Досить повні положення щодо відповідальності за жорстоке поводження з тваринами, на наш погляд, містяться у Кримінальному кодексі Франції, зокрема у ст. 521-1 Глави першої «Про мордування та жорстоке поводження з тваринами» Книги П'ятої «Інші злочини та проступки», де передбачена відповідальність за катування та вчинення актів жорстокості щодо домашньої, прирученої чи такою, що утримується в неволі тварини, а також за залишення таких тварин. Водночас, кримінальна відповідальність не передбачена за бої биків та півнів, якщо це обумовлено місцевою традицією. Заслуговує на увагу й криміналізація таких діянь, як проведення дослідів чи наукових досліджень над тваринами без дотримання приписів, встановлених декретом Державної ради (ст. 521-2) [12, с. 573].

КК Іспанії жорстоке поводження з домашніми або з

будь-якими іншими тваринами вважає кримінальним проступком (ст. 632 Розділ III «Проступки проти загальних інтересів» Книги III «Проступки та покарання за них»). Водночас, відповідальність настає лише за вчинення цих діянь під час недозволених законом вистав[6, с. 162].

З приводу американського досвіду стосовно кримінально-правової охорони тварин від жорстокого поводження (зокрема, на рівні федерації), то кримінальний закон переслідує різноманітні специфічні протиправні дії, які вміщені в Главі 3 «Тварини, птахи, риба та рослини» Розділу 18 Зведення законів США, зокрема: а) свідоме створення, продаж або володіння зображень жорстокого поводження з тваринами; б) прояви жорстокого поводження з тваринами та вандалізму [3, с. 20–21].

Таким чином, жорстоке поводження з тваринами є типовим кримінальним правопорушенням для більшості іноземних держав, а наявність даної кримінально-правової норми свідчить про її необхідність в суспільстві. Однак, відповідальність за вказані діяння передбачена не у всіх кримінальних кодексах зарубіжних країн. Насамперед ця норма відсутня в більшості країн колишнього СРСР. На відміну від ст. 299 КК України, кримінально-правові норми зарубіжних країн складаються в основному з двох частин, відрізняються різним об'єктом посягання та містять менше коло суспільно-небезпечних діянь. Водночас, низка зарубіжних країн відносить жорстоке поводження з тваринами до кримінальних проступків.

Наведені вище положення потребують переосмислення та відповідного використання й у національному кримінальному законодавстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кримінальний кодекс України. Кодекс України; Закон, Кодекс від 05.04.2001 № 2341-III. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2341-14> (дата звернення 01.05.2022).
2. Пенитенциарный (Уголовный) кодекс Эстонской Республики. URL :

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

http://www.crime.vl.ru/index.php?p=1332&more=1&c=1&tb=1&pb=1#more1332(дата звернення 01.05.2022).

3. Савченко А. В. Злочини проти громадського порядку та моральності у США. *Міліція України*. 2005. № 9. С. 20–21.

4. Уголовный кодекс Австрії. пер. с нем. А. В. Серебренниковой. Москва : ИКД Зерцало-М, 2001. 144 с..

5. Уголовный кодекс Грузії. URL :

<http://law.edu.ru/norm/norm.asp?normID=1241370>(дата звернення 09.05.2022).

6. Уголовный кодекс Испании / под ред. Н. Ф. Кузнецовой, Ф. М. Решетникова. Москва : ЗЕРЦАЛО, 1998. 218 с.

7. Уголовный кодекс Кыргызской Республики. URL :

<http://law.edu.ru/norm/norm.asp?normID=1243545>(дата звернення 08.05.2022).

8. Уголовный кодекс Латвийской Республики. URL :

<http://law.edu.ru/norm/norm.asp?normID=1243424>(дата звернення 08.05.2022).

9. Уголовный кодекс Литовской республики / науч. ред. В. Павилониса. – Санкт-Петербург : Юридический центр Пресс, 2003. 470 с.

10. Уголовный кодекс Республики Казахстан. URL :

<http://law.edu.ru/norm/norm.asp?normID=1243100>(дата звернення 04.05.2022).

11. Уголовный кодекс Турции / науч. ред. и пер. с турец. Н. Сафарова, Х. Бабаева. Санкт-Петербург : Юридический центр Пресс, 2003. 374 с.

12. Уголовный кодекс Франции / науч. ред. Л. В. Головки, Н. Е. Крылова ; пер. с франц. и предисл. Н. Е. Крыловой. Санкт-Петербург : Юридический центр Пресс, 2002. 650 с.

*Рихтик В.,
студент групи Бс-2019,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Касіянчук В.Д.,
к.т.н., с.н.с.,
професор кафедри «Архітектури та будівництва»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано - Франківськ, Україна*

СИСТЕМА СТАНДАРТИЗАЦІЇ В БУДІВНИЦТВІ

Будь-яка операція, процес або розрахунок у будівельному виробництві регламентується державними будівельними нормами і стандартами, утворюючи при цьому систему стандартизації.

Державна система стандартизації у будівництві спрямована на забезпечення:

- реалізації єдиної технічної політики в сфері стандартизації, метрології та сертифікації будівельного виробництва ;
- захисту інтересів споживачів і держави з питань безпеки будівель і споруд для життя, здоров'я та майна громадян, охорони навколишнього природного середовища;
- якості будівельної продукції відповідно до розвитку науково технічного процесу і передового досвіду, потреб населення і народного господарства;
- економії всіх видів ресурсів, поліпшення техніко-економічних показників будівельного виробництва та інші. [2]

Державну систему стандартизації створює Державний комітет України по захисту прав споживачів та стандартизації .

Державна система стандартизації в Україні визначає мету і принципи управління, форми та загальні організаційно-технічні правила виконання всіх видів робіт із стандартизації.

Основними цілями, завданнями стандартизації та нормування в будівництві є:

- проведення єдиної технічної політики в межах держави;

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

.....

- забезпечення надійності та безпеки об'єктів будівництва;
- встановлення вимог, що забезпечують здорові і безпечні умови праці та

побуту в населених пунктах, будівлях, спорудах, підприємствах, які проєктуються;

- раціональне використання земель, природних ресурсів, та охорона навколишнього середовища;

- скорочення інвестиційного циклу та підвищення ефективності капітальних вкладень;

- економія матеріальних, енергетичних і трудових ресурсів;

- +/- удосконалення організації проєктування та інженерних вишукувань, кошторисної справи будівництва і виробництва будівельних конструкцій, виробів та матеріалів.

Робота по стандартизації в будівництві здійснюється за 4 напрямками:

+

1. Організація розробки нормативно-технічної документації будівництва.

2. Організація робіт по втіленню стандартів і технічних умов на підприємствах будівництва і будівельних матеріалів.

3. Контроль за виконанням вимог стандартів та технічних умов.

4. Проведення сертифікації продукції та атестації виробництва на підприємствах будівництва і будівельних матеріалів.

Об'єктами державної стандартизації в будівельній галузі є:

- +а) загально технічні, організаційно-методичні правила та норми; науково-технічні терміни та позначення; навантаження та впливи; класифікація будівель, споруд та конструкцій; система допусків; єдина модульна система;

- б) будівельні та дорожні матеріали;

- в) вироби і деталі для санітарно-технічного, інженерного та протипожежного обладнання будівель та споруд;

- г) будівельні конструкції, вироби та деталі;

- д) методи випробувань, маркування, упакування, зберігання, транспортування будівельних матеріалів та конструкцій;

будівельний інструмент.

Організацію робіт по стандартизації в Україні здійснює Державний комітет України по захисту прав споживачів та стандартизації (Держспоживстандарт України) в наступних напрямках :

1. Організує і координує роботи з стандартизації та функціонування державної системи стандартизації;

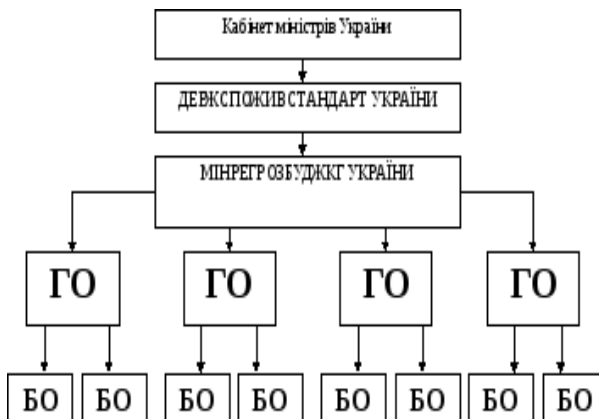
2. Встановлює в державних стандартах цієї системи загальні організаційно-технічні правила проведення робіт із стандартизації;

3. Здійснює міжгалузеву координацію цих робіт, включаючи планування, розроблення, видання, розповсюдження та застосування державних стандартів та інші.[1].

Роботу із стандартизації в галузі будівництва і промисловості будівельних матеріалів організує відповідне Міністерство розвитку територій і громад . Правила побудови, викладу та оформлення стандартів, що розробляються і затверджуються цим міністерством, повинні відповідати вимогам стандартів державної системи стандартизації.

В Україні в галузі стандартизації приймають участь організації, структурна схема яких представлена на **рисунку** .

- міністерство розвитку територій і громад

Держспожив - стандарт створює технічні комітети для

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

організації та забезпечення розроблення, розгляду, експертизи, погодження і підготовки до затвердження державних стандартів України, інших нормативних документів із стандартизації. Технічні комітети здійснюють свою діяльність відповідно до положення, що затверджується Держспоживстандартом України.

Технічний комітет набуває прав юридичної особи з моменту його реєстрації органами, що здійснюють державну реєстрацію суб'єктів підприємницької діяльності.

До роботи в технічних комітетах залучаються на добровільних засадах уповноважені представники заінтересованих підприємств, установ і організацій замовників (споживачів).

Міністерство розвитку територій і громад України здійснює функції розпорядника майновою частиною авторських прав стосовно державних і міждержавних стандартів у галузі будівництва і промисловості будівельних матеріалів.

Держспоживстандарт України здійснює функції розпорядника майновою частиною авторських прав стосовно державних стандартів України та інших нормативних документів по стандартизації.[3].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. studfile.net/preview/5433295/page:33/
2. minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2016/12/DBN-A.1.1-2009.pdf
3. doc-ДБН_А.1.1-1-93

Рогацька І.,

Студентка III курсу,

спеціальності «Дизайн»,

Фахового Коледжу

ЗВО «Університет Короля Данила»,

м. Івано-Франківськ, Україна

УКРАЇНСЬКИЙ ШРИФТ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ СЬОГОДЕННЯ

Створення шрифтів відіграє важливу роль у графічному дизайні. Шрифт це не лише певний вигляд літер для створення тексту, зараз це спосіб передачі інформації через емоцію, яка виникає саме через певний дизайн і викликає асоціації та почуття. До недавнього часу розвиток українських шрифтів був незначний, дизайнери часто стикалися з проблемою одноманітності кирилиці. Відомий український шрифтовик каже: «Найбільшою проблемою українського шрифту є те, що він нікому не потрібен» [3].

Так склалось історично, що кирилиця мало використовується в світі, зазвичай вона актуальна тільки на територіях України, росії, Білорусії, меншою мірою в Сербії та Болгарії. Здавалось хто як не ми, маємо розвивати культуру та креатив української абетки і саме зараз зовнішні фактори змінили хід подій.

Війна, яка почалась в Україні в лютому 2022 року, вплинула на всі сфери діяльності, осторонь не залишився і графічний дизайн. Світові лідери ще більше почали цікавитись культурою та мистецтвом України. Таким чином росте зацікавленість українською культурою та мистецтвом, зокрема шрифтами. Поєднавши свої дизайнерські навички і працюючи у різних стилях, дизайнериз усього світу вже популяризують кирилицю за межами нашої країни.

Окрім європейських дизайнерів, більш активно працюють і українські творці. Напрямок створення українських шрифтів дуже цікавий і дизайнери активно експериментують, щоб створити власний стиль кирилиці, відмінний від російського.

Якщо раніше, в основі створення нового шрифту, зазвичай було історичне минуле, то сьогодні активно використовуються

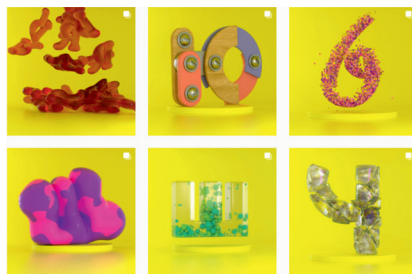
СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

різні сучасні стилі . Безумовно, вдосконалення, переосмислення старослов'янських шрифтів, створення рукописних стилів – важливо, але варто відійти від стереотипів і створювати інші види шрифту для широкого застосування

Найбільш актуальними зараз є шрифти в жовто-блакитних кольорах, шрифти – асоціації з певною українською символікою чи подією. Популярними і захоплюючими для публіки сьогодні є дизайн марок. На просторах Інтернету можна натрапити на роботи Марії Рибачкої (Maria Rybacka), яка створила серію поштових марок з зображенням літер української абетки, взявши за основу фігури з орнаментів та українські національні кольори.

Зазвичай, ми звикли що шрифти повинні бути плоскі і призначені для написання тексту на папері, але зараз також актуальними стають об'ємні літери. Саме цією діяльністю займався польський графік Яцек Янічак (Jacek Janiczak), таким способом підтримуючи Україну. За допомогою різних матеріалів він розробив різні варіанти букв, деякі з них динамічні і можуть використовуватись в ролі анімації.

Ще одним дивовижним проектом є розробка літер Вероні-

ки Волтанської (Weronika Woltanska) [1]. За допомогою різних графічних рисунків вона передавала будову літер. Найчастіше зустрічаються фігури людей та своєрідна стилізація квітів та тварин. Особливістю є саме стилізація та стильова подача, також гама кольорів базується на пастельних відтінках синього та жовтого, червоного та зеленого.

Висновки. Незважаючи на важкий час творчість не стоїть на місці. Зараз ми можемо спостерігати активний розвиток українських шрифтів. Українська кирилиця переживає період так званого «Відродження» та розквіту. Ми побачили велику кількість нових проектів та нестандартні креативні рішення.

Дуже цінним є розвиток шрифтів, створення українського «бренду», адже у зв'язку з останніми подіями все ж таки розвивається сфера реклами, актуальними є встановлення патріотичних постерів, навіть, заголовки статей в поліграфічних виробках повинні викликати певні асоціації та бути креативно розроблені. Зараз країна потребує нових цікавих ідей від дизайнерів. Тому варто не зупинятись, а продовжувати реалізовувати нові тенденції, таким чином допомагаючи своїй Батьківщині.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. 33 літери для України. [Електронний ресурс]. Режим доступу https://www.instagram.com/33_letters_for_ukraine/
2. Нова креативна хвиля української типографії [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://telegraf.design/nova-kreatyvna-hvylya-ukrayinskoji-tipografiji/>

3. Українська літера. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://tyzhden.ua/Publication/3657>

4. Шрифти на експорт. [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://chytomo.com/shryfty-na-eksport-najtsikavishi-ukrainski-harnitury-pro-iaki-maiut-znaty-u-sviti/>

*Рогужинська Н.,
студентка IV курсу,
спеціальності «Дизайн»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Матоліч І.Я.,
Кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри дизайну,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

УКРАЇНСЬКА ПИСАНКА ТА ЇЇ СИМВОЛІКА

*Писанка – це неповторне багатство...
Його треба берегти, як безцінний скарб!
Нам слід пишатися ним перед світом!*

Олександр Довженко

Писанка – особливий вид творчості, у якій закладені традиційні гуцульські та покутські символи-обереги, трипільські мотиви та авторські композиції.

Згідно з віруваннями наших далеких предків, писанка мала магічну добру силу – вона несла щастя, достаток, добробут, захищала від сил зла.

У давнину, ще до прийняття християнства, писанка служила оберегом для її власника. В середину керамічних яєць-писанок вкладали кульки, які при струшуванні постукували та відганяли цим звуком злих духів і нечисту силу. Найдавніша

писанка, знайдена на наших теренах, датується IX ст. н.е., а збереглася вона тому, що у ті часи писанки виготовляли з кераміки. Такі писанки археологи знаходили в похованнях у Новгороді та Києві. Саме ці перші міста були, свого часу, центрами мистецтва писанкарства у період Київської Русі. В цілому археологи знайшли близько 20 міст на території України, в яких було поширено мистецтво виготовлення подібних оберегів [2].

Минув час, і символіка втратила своє глибоко-сакральне значення. Залишився лише зв'язок з дитячими іграми, святом Пасхи та гаївками-веснянками. Язичницькі символи здобули інше трактування і значення, поступово змішавшись з християнськими мотивами.

Сам процес виготовлення писанки доволі непростий. У давні часи на нього впливало багато чинників: розписувати писанки треба було в чітко визначенні години, попередньо зробивши замовляння, а знаки й символи виписувалися відповідними кольорами [1].

У писанкарстві **найчастіше використовували 7 основних кольорів (червоний, жовтий, помаранчевий, зелений, вишневий, коричневий, чорний)**, але можливі й інші кольори (залежно від регіону кольорова гама писанок розширювалась) [2].

Червоний. Символізує добро, радість життя, для молоді – щасливий шлюб. За церковною традицією яйце червоного кольору є символом Воскресіння, жертвовності, небесного вогню.

Жовтий. Символ небесного світила (сонця), тепла та врожаю (колір стиглого зерна). Яйця цього кольору оберігали від злих сил та лихого. Також жовтий був кольором багатства.

Зелений. Колір весни, воскресіння природи, надії та життя, символізував пробудження природи від довгого зимового сну.

Бурий, коричневий. Символізує землю та її приховану життєдайну силу.

Чорний. Колір ночі, всього невідомого та таємного. Зазвичай використовується як тло, підкреслює силу інших кольорів. Він символізує нескінченність життя людини, буття після смерті.

Білий. Колір чистоти, символ вірю (раю). Білі символи на писанці символізували безгрішне життя.

Блакитний. Уособлював небо, повітря, воду, чистоту та здоров'я. На писанках він символізував насичення та небесну божественність [2].

Кожній місцевості притаманні свої власні уподобання в кольорах, за якими можна визначити походження писанки. Майстри Полісся, Волині, частково Поділля роблять свої писанки переважно червоними. На Подніпров'ї на яйця наносять візерунки у вигляді широких симетричних полів, товстих ліній. Для Наддністрянського Поділля характерні темний або білий фон на темних писанках. Бойківські писанки мають два кольори, гуцульські виділяються тим, що розписані жовтим і білим кольорами по червоному.

Колись фарби для писанок майстрині виготовляли власноруч. Наприклад, жовту фарбу отримували з кори яблуні-дички, яку відварювали та настоювали. Також жовтий колір давав відвар з гречаної соломи (відвар полови – бурий колір). Зелений колір отримували з полови конопляного насіння, а чорний – з лущиння соняшника, чорнильних горішків дуба. Брунатний колір давали лущиння цибулі, настій дубової кори та кори вільхи. Для отримання червоного кольору настоювали звіробій (пізніше цей колір добували з трісочок сандалового дерева, що привозили з Бразилії українські емігранти). До природних барвників (для кращого зафарбовування) додавали галун: алюмінієвий робив кольори яскравішими, а залізний – давав темніші кольори. Найкращою водою для приготування фарб і зараз вважається вода з розтопленого снігу. Проте за давніми повір'ями її треба було набирати вдосвіта з трьох джерел, зливати в одну посудину і швидко нести додому, ні з ким не спілкуючись, ні на кого не дивлячись, не обертаючись. До неї також додають освячену воду [2].

Існує понад 100 символічних малюнків для писанок. Найпоширеніші з них можна поділити на кілька груп:

Символи сонця – це найдавніший і найпоширеніший символ, який найчастіше зображають у вигляді кола з прямими і хвилястими промінцями чи крапками. Цей символ охороняє від

хвороб, нещастя і злих очей.

Символи води – безконечники, меандри, хвилі. Це символи нескінченного життя. Вважалося, що їх неодмінно потрібно нанести на писанку, щоб уникнути нещастя.

Рослинні символи – дуже численна і розмаїта група символів. Сюди відносять і Дерево життя – символ зв'язку між небом і землею, невичерпних сил і безперервного відродження. Дубове листя уособлювало довголіття, чоловічу силу, а також вірність. Квіти – символи дітей. Вишня і калина – символи любові, щастя, дівочої краси.

Символи тварин – мають подвійне смислове навантаження. По-перше, їх наносили, аби власник писанки мав такі «тваринні» якості, як сила, здоров'я, витримка, а по-друге, вони мали захищати худобу і дарувати хороший приплід. Найдавніші символи тварин – птахи, які є вісниками весни, пробудження природи [3].

Сітка – решето, що оберігає від нечистої сили, відокремлює добро від зла.

Берегиня – символ захисту усього живого. Часто спрощений до літери Ж.

Існує чотири основних види: **крапанки, дряпанки, крашанки та писанки**. Кожен вид має свої особливості та правила виготовлення.

- **Крашанки** – варені яйця, зафарбовані в один колір;
- **Крапанки** – коли на зафарбоване тло наносять різноколірні цяточки;
- **шкрябанки, або скробанки** – коли візерунки видряпуються голкою на фарбованому тлі;
- **мальованки** – яйця, розмальовані пензлем;
- **писанки** – яйця, розписані за допомогою воску [2].

Писанка – це насамперед символ. І цей символ має подвійне значення:

1. Яйце саме по собі символізує життя;
2. Малюнки є складним набором символів, завдяки чому писанка перетворюється на магичний оберіг.

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

Напевно, кожна людина хоч раз у своєму житті намагалась зробити писанку власноруч. Хтось просто опускав яйця у фарбу, чи наклеював наліпки, а комусь вистачало наснаги та терпіння виготовити справжній шедевр – розмалювати писачком. Писанка, зроблена власними руками, – найпотужніший оберіг.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Писанкарство: з найдавніших часів і до сьогодні: веб-сайт. URL: <http://www.livinghealthua.com/pysankarstvo-z-najdavnishykh-chasiv-i-do-sohodennya/> (дата звернення: 18.04.2022).

2. Писанкарство – цікаві факти: види писанок та орнаменти: веб-сайт. URL: <https://lihtaryk.com.ua/pisankarstvo-czikavi-fakti-vidi-pisanok-ta-ornamenti/> (дата звернення: 17.04.2022).

3. Унікальні писанки, якими надихається Gucci: як колумбійський майстер підкорює світ: веб-сайт. URL: gk-press.if.ua/unikalni-pysanky-yakymu-nadyhayetsya-gucci-yak-kolomyjskyj-majster-pidkoryuye-svit/ (дата звернення: 17.04.2022).

*Семенчук О.,
студент ІV курсу,
спеціальності «Інженерія програмного забезпечення»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Ващишак С.П.,
м. Івано-Франківськ, Україна*

ВЕБ-СЕРВІС ФОРМУВАННЯ ГЕНЕАЛОГІЧНОГО ДЕРЕВА ЛЮДИНИ

Генеалогічні дерева (сімейні дерева) стають дедалі популярнішими через те, що багатьом людям цікаво знати історію роду та своїх предків. Але в час стрімко ростучих цифрових технологій звичайне дерево з фотографіями не є дуже зручним

і мало хто його використовує. Я не знайшов веб-сервіс в якому мене б задовольняв функціонал і в зв'язку з цим я вирішив розробити сервіс цифрових генеалогічних дерев.

За допомогою використаних мною технологій розроблений сервіс надає користувачам такі можливості:

- створення генеалогічного дерева;
- реєстрація і перегляд інших дерев;
- додавання фотографій та фотоальбомів;
- розповсюдження свого генеалогічного дерева;
- опис біографії членів дерева;
- відмічати важливі дати;
- написання дописів.

В порівнянні з іншими веб-сервісами мій сервіс дає можливість спілкуватись у чаті з іншими користувачами, відмічати важливі для користувача дати (день народження, день заручення тощо), поширювати своє дерево іншим користувачам, з можливістю дозволити редагувати власне дерево, повідомляти інших користувачів коли у власному спільному дереві додалися нові персони.

У генеалогічному дереві можливе відображення зв'язків між людьми таких, як зведені брати/сестри, мачуха/вітчим, шлюб який відбувся у зв'язку з статевим зв'язком між близькими родичами (інцест).

На сайті сервісу є наступні сторінки:

1. Дописи.
2. Фото.
3. Люди (можете переглядати своє дерево або іншої людини яка дала вам доступ).
4. Запрошення користувачів.
5. Важливі дати.
6. Профіль.
7. Про нас.
8. Контакти.

Отож для розробки (Front-end) частини додатку для генеалогічного дерева людини був проведений аналіз сайтів гене-

алогічних дерев і розроблено альтернативний та зручний дизайн. Після чого було перенесено дизайн в Front-end частину за допомогою гіпертекстової розмітки HTML, каскадних таблиць стилів CSS, та мови програмування JS(JavaScript).

Для розробки (Back-end) частини було використано Ruby on Rails - це фреймворк для створення веб-застосунків, написаний на мові програмування Ruby.

Також веб-сайт має підтримку на англійській та українській мовах. Є додаткова можливість зареєструватись та увійти за допомогою Google сервісу.

За середовище розробки було взято Microsoft Visual Studio Code. Створений проект надає можливість додавання нових функцій та вдосконалення вже існуючого функціоналу.

Для розробки веб-сервісу були використані такі технології:

- HTML – для процесу розмітки гіпертекстових документів;

- SASS/SCSS - скриптова метамова, за допомогою якої здійснено інтерпретацію в каскадні таблиці стилів (CSS). Sass застосовувався для підвищення рівня абстракції коду та спрощення файлів CSS;

- JS – мова програмування, що дозволила реалізувати ряд складних рішень в web-документах мого сервісу;

- ReactJS – відкрита JavaScript бібліотека для створення інтерфейсів користувача, яка покликана вирішувати проблеми часткового оновлення вмісту веб-сторінки;

- Ruby - інтерпретована, повністю об'єктно-орієнтовна мова програмування з чіткою динамічною типізацією, яку я використав для створення проекту;

- Ruby on Rails - фреймворк для створення вебзастосунків, написаний на мові програмування Ruby. Ruby on Rails надає каркас модель-вид-контролер (Model-View-Controller) для вебзастосунків, а також забезпечує їхню інтеграцію з вебсервером і сервером бази даних, що дало змогу побудувати мій веб-сервіс у короткий термін.

Отже, створений мною багатфункціональний веб-сервіс

дає змогу користувачам створювати, переглядати та доповнювати власні генеалогічні дерева у простий спосіб з мінімальною кількістю обчислювальних ресурсів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. HTML: Руководства для начинающих: вебсайт. URL: <https://developer.mozilla.org/ru/docs/Web/HTML>
2. JavaScript: Учебные материалы: вебсайт. URL: <https://developer.mozilla.org/ru/docs/Web/JavaScript>
3. CSS: Документація і самоучитель: вебсайт. URL: <https://developer.mozilla.org/ru/docs/Web/CSS>
4. Sass: Documentation: вебсайт. URL: <https://sass-lang.com/documentation>
5. React: JavaScript-бібліотека для створення користувацьких інтерфейсів: вебсайт. URL: <https://uk.reactjs.org/>
6. RAILS: Compress the complexity of modern web apps: вебсайт. URL: <https://rubyonrails.org/>

*Симак Ю.,
студент групи КФс-2019,
фаховий коледж
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Івашків Т.С.,
к.е.н., доцент,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ЯК ФАКТОР СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ В КРАЇНІ

Одним з важливих факторів забезпечення соціально-економічної стабільності в країні є залучення та ефективне викори-

.....
стання інвестиційних ресурсів. Це зумовлено тим, що інвестиції торкаються усіх сфер національної економіки та створюють можливості для успішної реалізації поставлених цілей, досягнення соціального ефекту.

Інвестиційний потенціал регіону – це максимальні можливості регіону щодо раціонального залучення та використання інвестиційних ресурсів з врахуванням природно-геополітичних та соціально-економічних передумов для здійснення інвестиційної діяльності з метою досягнення сталого розвитку регіону [1].

Інвестиційний потенціал регіону формують такі потенціали [2, С.237]:

- ресурсно-сировинний (забезпеченість виробничими і сировинними ресурсами);
- трудовий (трудова потенція та їх рівень кваліфікації);
- інноваційний (рівень розвитку науки і впровадження досягнень НТП в регіоні);
- інституційний (рівень розвитку інститутів ринкової економіки);
- інфраструктурний (географічне розміщення регіону та його інфраструктурна забезпеченість);
- фінансовий (податкова база і прибутковість підприємств регіону);
- споживчий (сукупна купівельна спроможність населення регіону).

Процес формування інвестиційного потенціалу регіону повинен враховувати якомога більше чинників, зокрема макроекономічні показники, насиченість території факторами виробництва, споживчий попит населення тощо.

Варто зазначити, що регіональні інвестиційні ризики спричиняють імовірність неповної реалізації інвестиційного потенціалу регіону. Економісти визначають більше двох десятків видів ризиків, що тією чи іншою мірою впливають на інвестиційні процеси в регіоні. Їх об'єднують у такі групи: економічні, фінансові, політичні, соціальні, екологічні, кримінальні, законодавчі [2, С.237]. До причин неефективного

використання інвестиційного потенціалу в Україні відносять нестабільне законодавство у сфері інвестицій, а також нестабільну світову кон'юнктуру, як результат світової фінансової кризи. Скорочення фінансових інвестицій в діючу економіку призвело до обмеження інноваційної діяльності. Фінансовим джерелом інновацій виступають інвестиції, які використовуються в якості реального базису для інноваційного оновлення економіки [3, С.172].

Показником для оцінки накопиченого інвестиційного потенціалу виступає середня рентабельність інвестицій в країні чи в галузі. Так, норма рентабельності інвестицій для західно-європейських країн складає до 20%.

Для економіки України та деяких інших східноєвропейських країн характерна рентабельність інвестицій на рівні 35-40%, що пояснюється наявністю надлишково інвестиційного потенціалу, який утворюється внаслідок відстрочення інвестицій в часі.

До напрямків інвестування можна віднести промисловість, високі технології, інформаційні технології, сільське господарство, сферу послуг (зокрема інфраструктуру, тобто транспортну інфраструктуру, дороги, аеропорт) [4].

Інвестиційний потенціал України вирізняється високою неоднорідністю, тому інвестиційну політику необхідно проводити з можливостей і потреб розвитку кожного регіону. Так, у Західному регіоні ефективними можуть бути виробництва з використанням місцевих природних ресурсів (сірки, калійної та кухонної солі, вугілля, нафти і газу), а також розвиток мережі оздоровчих курортно-туристичних комплексів. У Південному регіоні найбільш вигідними є реконструкція та технічне переоснащення портового господарства, розвиток виробництва обладнання для харчової та консервної промисловості. На території, забруднених унаслідок аварії ЧАЕС, поряд із запровадженням унікальних наукових досліджень, необхідно використати найновіші технології та здійснювати комплекс заходів з їх екологічного, економічного та соціального впровадження [3, С.174].

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

Отже, величина інвестиційного потенціалу національної економіки залежить від кількості залучених інвестиційних ресурсів та від ефективності їх використання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Ткачук В.Р. Організаційний механізм формування та нарощування інвестиційного потенціалу регіону: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.05 / В.Р. Ткачук; Полтав. нац. техн. ун-т ім. Ю.Кондратюка. – Полтава, 2008. – 19 с.
2. Жук М.В. Регіональна економіка: Підручник. – К.: ВЦ “Академія” 2008. – 416 с.
3. Національна економіка: навч. посіб. / за заг. ред. Носової О.В. – К.: Центр учбової літератури 2013. – 512 с.
4. Крайник О. Економічний розвиток регіону : монографія / О. Крайник; за ред. акад. М.І.Долішнього. –Л. : Ліга-Прес, 2002. –294 с.

*Сливоцька Ю.,
студентка III курсу,
спеціальності «Філологія»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Бойчук В.М.,
канд. філол. наук, доц.,
доцент кафедри філології та перекладу,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

НЕОЛОГІЗМИ ПУБЛІЦИСТИЧНОГО СТИЛЮ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

Сьогодні інтернет-спілкування – один із найважливіших видів людської діяльності, оскільки слугує засобом міжкультурної та міжнародної комунікації. Постійно з’являються нові

слова, звороти, формується специфічна інтернет-мова, насичена інноваційними одиницями.

Актуальність проблеми неологізації лексичного прошарку мови полягає в тому, що, не зважаючи на достатню кількість робіт стосовно дослідження різних аспектів мовлення в соціальних мережах, ця тема не є ґрунтовно дослідженою передусім тому, що кожного дня згадані мовленнєві ситуації породжують нові мовні одиниці, які потребують детального опрацювання, зокрема основні способи утворення та особливості функціонування неологізмів в англійських та українських соціальних мережах, таких як Instagram, Facebook.

Неологізми – результат прагнення сучасного суспільства до збільшення інформативності тексту шляхом його структурного скорочення, появи нових засобів номінації тих чи інших понять, а також прагнення до економії друкованого тексту й часу усних повідомлень.

В умовах сучасності до причин виникнення неологізмів можна віднести:

- а) необхідність номінації нових явищ та понять,
- б) скорочення обсягу висловлювання,
- в) вимоги мовної прагматики,
- г) стилістичні вимоги, вимоги жанру,
- д) екстралінгвістичні фактори.

Неологізми – це лексичні одиниці, які ще не є загальноживаними, але можуть ними стати, які з'явилися в мові в певний період і вважаються новими в мовній свідомості носіїв мови [1, с. 262].

На лексичне збагачення словника будь-якої мови впливають як позамовні, так і внутрішньомовні фактори. До того ж, розглядати їх варто лише у взаємодії, оскільки автономні процеси, що відбуваються всередині лексичної підсистеми мови і спрямовані на вдосконалення системи номінації, зумовлені зовнішнім стимулом, зокрема появою та актуалізацією певних суспільних явищ або понять.

На думку В. Н. Ярцевої, неологізми – це слова, значення

слів або словосполучення, що з'явилися в певний період в мові. О. С. Ахманова виокремлює два види неологізмів, вважаючи, що «неологізм – це слово або словосполучення, створене для визначення нового (невідомого раніше) об'єкта або вираження нового поняття»[1, с. 263].

Український дослідник М. І. Мостовий визначає неологізм як мовну одиницю, яка створюється для позначення нового поняття [2, с. 174].

Таким чином, сучасні науковці тлумачать поняття «неологізм» як новий лексичний елемент, який утворюється для номінації поняття невідомого раніше, нового об'єкта, предмета, явища тощо.

Розглянемо основні словотворчі моделі неологізмів. На сьогодні основною вважається концепція, згідно з якою афікс є головним носієм словотворчого значення. Таким чином, зі встановленням семантичних властивостей афіксів ми можемо перейти до подальшої їх систематизації, яка виражається у вигляді різних класифікацій[3, с.18]. Розрізняють афікси:

- ✓ за місцем розташування в слові;
- ✓ за походженням – споконвічні і запозичені;
- ✓ за належністю до частини мови – відсубстантивні, віддієслівні, відад'єктивні;
- ✓ за продуктивністю та активністю;
- ✓ за смисловим навантаженням, зі значенням заперечення, зі значенням особи, зі значенням числа;
- ✓ за транспортувальною здатністю.

Скорочення включають в себе:

- ✓ усічення,
- ✓ словозлиття (телескопія),
- ✓ аббревіатури.

Цю групу слів супроводжують три фонетичних явища: апокопа, сінкопа, афереза[3, с.18].

Апокопа являє собою усічення фінальної частини слова і сьогодні є найпродуктивнішою словотвірною моделлю в контексті усічення.

Афреза – усічення початку слова – також має місце при утворенні неологізмів, проте зустрічається рідше[4, с.37].

Сінкопа – усічення серединної частини слова.

Словозлиття являє собою спосіб злиття двох основ в одну зі зменшенням числа фонем або морфем та включає в себе:

1. З'єднання двох усічених основ із накладенням фонем або групфонем на стику;

2. З'єднання початкового фрагмента одного вихідного слова з кінцевим фрагментом другого без міжслівного накладення;

3. З'єднання повної основи одного вихідного слова з усіченою основою іншого слова з накладенням фонем або без нього;

4. З'єднання двох повних основ з міжмовним накладенням (гаплогія).

Абревіатури включають в себе два підтипи: власне ініціалізми і акроніми.

Конверсія – це спосіб утворення неологізмів, при якому відбувається перехід від однієї частини мови в іншу[4].

Найбільш вживаним засобом утворення неологізмів соціальних мереж англійської мови є абревіація, частотними також є такі способи, як усічення, створення нового слова. Менш частотними є суфіксація та метафоричне перенесення.

Також варто відмітити, що найбільш частотним способом утворення неологізмів сфери соціальних мереж української мови є запозичення. Активно використовується суфіксація, а от створення нового слова є менш частотним.

Отже, вивчення продуктивних і непродуктивних способів словотворення в українській та англійській мовах є актуальною проблемою компаративних лексикологічних студій, оскільки проливає світло на структурну організацію вказаних мов, виявляє функційне навантаження твірної основи та афіксів порівнюваних мов у специфічних сферах слововживання, таких як соціальні мережі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Степанов Г.В. Современная научно-техническая терминология и проблема ее унификации. М., 1978.

2. Мостовий М. І. Лексикологія англійської мови. Харків : Основа, 1993. 256 с.
3. Конверсія і функціональна трансорієнтація лінгвальних одиниць (на матеріалі неологізмів англійської мови). *Каразінські читання: Людина. Мова. Комунікація: матеріали V всеукр. наук. конф. (11 листопада 2005 року) / Харківськ. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Х., 2005. С. 68–69.*
4. Динамічна синхронія словотвірного гнізда (на матеріалі англійської мови). *Гуманітарний вісник: всеукраїнськ. зб. наук. праць. Серія: Іноземна філологія. Черкаси: ЧДТУ, 2007. Т. II, № 11. С. 329–334.*

Слободян Ю.,
студент IV курсу спеціальності,
«Інженерія програмного забезпечення,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Стисло О.В.,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна

РОЗКРИТТЯ ПРОБЛЕМИ НАЛАГОДЖЕННЯ РОБОЧИХ ПРОЦЕСІВ В КОМАНДІ ТА ОПИС ВЕБ-СЕРВІСУ КЕРУВАННЯ ПРОЕКТАМИ ЗА МЕТОДОЛОГІЄЮ KANBAN

В сьогоднішні володіння, так званими, «софт-скіллами» допомагає нам вирішувати безліч проблем під час робочого процесу. Зокрема варто зазначити основні із них: комунікація, командна робота, відповідальність тощо.

Зупинимось на такому терміні, як «командна робота». Всі ми знаємо, що ж таке команда – це певна група людей, яка має якусь спільну мету і виконує певні кроки для її досягнення.

Кожен з учасників команди несе відповідальність за результат виконання своїх конкретних дій (кроків), які він повинен здійснити протягом часу спільної роботи. В кінці результати кожного учасника команди додаються (зливаються) і на виході ми досягаємо цілі за рахунок командної роботи. Потрібно виділити основний момент роботи в команді – кроки кожного учасника. Якщо на будь-якому етапі команда пропустить і не виконає якусь дію, в кінці буде зрозуміло, що щось пішло не так.

Насправді, команда робота має ще одне, не менш важливе правило, якого потрібно дотримуватись і це – злагодженість. Команда, яка завжди працює на результат, підтримує один одного і намагається вирішити проблему спільно, не залишаючи нікого позаду.

Для ефективного досягнення командних результатів в ІТ-індустрії створено та впроваджено декілька методологій розробки. Саме ці методи допомагають організувати злагодженість та ефективність командних дій. Kanban-методологія допомагає розробникам комунікувати один з одним, з менеджером проєктів, із замовником. Kanban-дошка дає можливість кожному учаснику команди зрозуміти суть завдання, обмежити терміни виконання, моніторити прогрес етапів розробки не тільки своїх задач, але завдань й інших членів команди. В загальному ж, коли мова іде про застосування Kanban, то виникає три основних запитання: «Що потрібно створити?», «Коли?» та «Скільки?».

Можна виділити декілька основних принципів даного методу налагодження робочого процесу:

- базування на існуючих методах розробки (Kanban починається з існуючих методів розробки і стимулює в них зміни, що підвищують ефективність розробки);
- попередня домовленість про внесення змін (команда має врахувати той фактор, що постійні, але невеликі зміни покращують процес розробки);
- ініціатива (присутність ініціативи кожного розробника).

Kanban-дашборд – це робоче середовище для команди розробників, яке візуально представляє задачі, їх прогрес та

обмежує об'єм незакінченої роботи. Принцип розробки по Kanban полягає в безперервній роботі. Всі завдання виконуються послідовно, перехід до наступної/попередньої задачі відбувається тоді, коли замовник змінив пріоритетність. Найперше, що кидається в очі на Kanban-дошці, це – стовпці. Зазвичай, дашборд ділиться на 3 колонки: «Потрібно зробити», «В процесі», «Зроблено». Так звана колона «To do», або ж «Потрібно зробити», приймає на себе основні задачі, які поставлені перед розробниками. Але, як було описано вище, в Kanban-розробці є такий фактор, як обмеження незакінченої роботи. Тобто, це означає, що стовпці можуть представляти обмежену кількість задач. Коли в колонці «Потрібно зробити» досягнуто максимальну кількість завдань, розробники зосереджують зусилля на аналізі даних задач, щоб якнайшвидше перемістити їх в наступну колонку «В процесі». Раніше вже було зазначено, що Kanban-процес відбувається безперервно. Це не тільки допомагає прискорити розробку, але і потрібно для того, щоб швидко звільнити попередню стадію розробки для нових завдань. Коли ж завдання із колонки «В процесі» виконані, їх переміщують в колонку «Зроблено».

Даний веб-сервіс розроблений для зручного керування проектами, створення Kanban-дошки з можливістю додавання основних колонок, прикріплення до них стікерів із завданнями та реалізації «Drag&Drop»-функціоналу. Оскільки це є веб-сервіс, то проект розроблений тільки під веб-платформу, мобільного чи десктопного за стосунку в такій версії не передбачено. Програмний продукт включає в себе наступний функціонал:

- створення та додавання дощок;
- додавання стікерів із завданнями;
- відображення кількості карточок;
- встановлення часових рамок;
- додавання міток;
- створення прогрес-бару;
- збереження даних у локальне сховище браузера (Local

Storage).

Отже, на основі вище описаного, можна зробити висновок, що платформи для налагодження процесу розробки необхідні для успішного та вчасного завершення проекту, який розробляється в команді. А команда робота проявляється тільки там, де правильно організований робочий процес.

Загальний вигляд веб-аплікації, за допомогою якої можна налагоджувати командний процес розробки ПЗ по методології Kanban, наведено на рисунку 1.

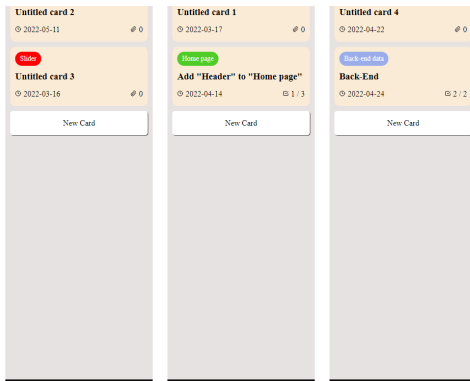

Рис.1 Загальний вигляд веб-аплікації методології Kanban

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Современный учебник JavaScript: вебсайт. URL: <https://learn.javascript.ru/>
2. Программирование на PHP: вебсайт. URL: <https://schoolsw3.com/js/index.php>
3. Эрик Фримен, Элизабет Робсон «Изучаем программирование на JavaScript» : Питер, 2016. 640 с.
4. React JavaScript-библиотека для создания пользовательских интерфейсов : вебсайт. URL: <https://ru.reactjs.org/>
5. Начало работы с React : вебсайт. URL: https://developer.mozilla.org/ru/docs/Learn/Tools_and_testing/Client-side_JavaScript_frameworks/React_getting_started
6. Объектно-ориентированный JavaScript простыми словами : вебсайт. URL: <https://habr.com/ru/post/522380/>

Соляник Т.,
студентка III курсу,
спеціальності «Право»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
к.ю.н., доц. Жукевич І.В.,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна

СУДОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОНАННЯМ РІШЕНЬ У ЦИВІЛЬНИХ СПРАВАХ

Одним з найважливіших елементів сучасної правової держави є інститут судового контролю за виконанням судових рішень, яким забезпечується режим законності у сфері організації та функціонування виконавчих органів державної влади, посадових осіб, державних службовців. Яскравим прикладом при дослідженні даного питання є здійснення судового контролю за виконанням судових рішень у цивільному процесі.

Для більш повного окреслення проблем судового контролю за виконанням судового рішення у цивільному процесі на початку слід зазначити, що у вітчизняному законодавстві не закріплено визначення поняття «судовий контроль». Аналізуючи поняття судового контролю академік В.Б. Авер'янов підкреслював, що «судовий контроль – це комплексне правове явище, яке відображає як основні риси судової влади, так і ознаки юрисдикційної діяльності органів держави». В.Б. Авер'янов зазначає, що сутність судового контролю проявляється в тому, що суд використовує свої повноваження кожний раз, коли державний орган здійснює незаконну, недоцільну або несправедливу дію чи приймає таке саме рішення (акт). Ці ознаки не мають чіткого визначення, і їх розширене тлумачення у справах, по яких уже винесено рішення, у неабиякій мірі сприяє підвищеним ролі судового контролю в правовому захисті громадян.

Натомість, на думку Р.В. Кайдашева, «судовий контроль – це самостійна правова форма здійснення судової влади, а ос-

новними є встановлення факту: чи є законною дія (бездіяльність) або акт відповідного органу, посадової особи». Визначаючи місце судового контролю Л.П. Сушко вказує, що «судовий контроль – це вид державного контролю, який здійснюється у сфері функціонування судової влади з віднесених до її компетенції питань» [1].

Судовий контроль у стадії виконавчого провадження, окрім вирішення судом ряду процесуальних питань (випадки, коли суд стає учасником певних процесуальних правовідносин, визначених у розділі VI ЦПК) передбачає також і контроль, в ході якого оцінюються законність дій (бездіяльності) державного виконавця, а також законність прийнятих ними рішень. Фактично, це означає реалізацію передбаченого Конституцією України права суб'єктів права на судовий захист. Саме тому законодавство регламентує не лише порядок розгляду та вирішення цивільних та інших справ, віднесених до цивільної юрисдикції, але й процес виконання судових актів.

О. З. Хотинська, в свою чергу, виділяє три форми судового контролю за виконанням рішень судів: безпосередній (прямий), опосередкований (непрямий) та вторинний контроль. Н. В. Шелевер вважає, що судовий контроль має полягати не лише в можливості оскарження рішень, дій та бездіяльності посадових осіб ДВС, в апеляційному та касаційному оскарженні, але і в нагляді суду за належним виконанням своїх рішень. У зв'язку із прагненням України інтегруватися до європейської спільноти, забезпечення ефективного судового контролю є важливим завданням для нашої держави. Тому для законодавця вкрай важливо усунути колізії у чинному законодавстві з питань виконавчого провадження та провести реформування органів державної виконавчої служби. Від якісного судового контролю залежить ефективність правосуддя.

П. П. Заворотько виділяв такі форми контролю: 1) попереднє (у випадках, передбачених законом) санкціонування судом дій судового виконавця по виконанню; 2) оскарження процесуальних дій судового виконавця; 3) пред'явлення позо-

ву до стягувача чи боржника будь-якою особою, інтереси якої зачіпаються виконанням, про поновлення порушеного права; 4) оскарження і опротестування ухвал, постановлених судом з приводу питань, які виникають в стадії судового виконання, якщо це дозволено законом [2, с.113-114].

Наразі інститут контролю за виконанням судових рішень в Україні функціонує досить нестабільно. Він характеризується наявністю великої кількості неоднозначних норм та законодавчих прогалів. Така ситуація потребує як більш детального нормативного врегулювання, так і вироблення сталих правозастосовних позицій Верховного Суду, особливо зі спірних питань. Це пояснюється тим, що судова практика безпосередньо впливає на ефективність функціонування інституту виконання судових рішень [3].

Водночас на даний момент у цьому питанні прослідковується позитивна тенденція: досить багато істотних правозастосовних питань щодо виконання судових рішень уже знайшли своє рішення у правових позиціях Верховного Суду.

Прихильниками вузького розуміння судового контролю у процесуальній науці І. В. Андронов, С. С. Бичкова, Н. Ю. Голубева, Я. П. Зейкан, Р. М. Мінченко, Є. І. Харитонов, О. І. Харитонова, С. І. Чорнооченко. На їхню думку, судовий контроль за виконанням судових рішень у цивільних справах зводиться тільки до розгляду скарг на рішення, дії або бездіяльність виконавців. Однак з таким підходом, який реалізований і у процесуальному законодавстві, де розділом 7 ЦПК України передбачено «Судовий контроль за виконанням судових рішень».

Прихильниками «широкого розуміння» поняття «судового контролю» слід вважати Ю. В. Білоусова, В. В. Комарова, Д. Луспеніка, С. Я. Фурсу. На їхню думку, судовий контроль полягає не тільки у розгляді скарг на рішення, дії або бездіяльність виконавців, але й у здійсненні інших спеціальних процесуальних повноважень суду при виконанні судових рішень у цивільних справах, а також у розгляді різних позовів, які стосується цивільних правовідносин у виконавчому провадженні. Ми під-

тримуємо «широкий підхід» до розуміння судового контролю за виконанням судових рішень. Крім того, і сама судова практика також підтверджує необхідність «широкого розуміння» судового контролю в Україні.

Однак, незважаючи на існуючі основні підходи з даної проблематики, існує потреба у подальшому науковому переосмисленні змісту основних змін, внесених до законодавства України про виконавче провадження, а також особливостей динаміки правової регламентації судового контролю у цивільному процесі [2, с.111].

На підставі викладеного, нам представляється можливим прийти до висновку в тому що судовий контроль є невід’ємним елементом судової політики та повноваженням судової влади в здійсненні цивільного судочинства, що виражається в подоланні конфліктів та встановленні безпеки правопорядку в цивільному процесі (або процесуальній безпеці). Судовий контроль регламентований двома типами джерел цивільного процесуального права: національним рівнем та міжнародним. На національному рівні судовий контроль забезпечують норми: Конституції України, ЦПК України, Законів України «Про національну безпеку України», «Про судоустрій та статус суддів»: на міжнародному Угода про асоціацію України та ЄС, ЄСПЛ, Рішення ЄСПЛ стосовно забезпечення безпеки та на виконання вимог із охорони матеріальних та процесуальних прав учасників процесу тощо [4, с. 66].

Отже, можна зробити висновок, що інститут судового контролю ще потребує вдосконалення, тому що не функціонує належним чином, має нестабільний характер. За офіційними даними протягом 2014 року органами Державної виконавчої служби фактично виконано 20,5% від загальної кількості виконавчих документів, що перебували на примусовому виконанні у звітний період. За результатами роботи Державної виконавчої служби, у 2015 році фактично виконано лише 19,5% від загальної кількості виконавчих документів, які перебували на примусовому виконанні, що є проявом негативної динаміки у роботі

органів виконавчої служби.

Однак, звіт Міністерства юстиції України, відповідно до якого за 2017 рік свідчить, що в Україні в три рази збільшилася кількість виконаних судових рішень у цивільних та господарських справах – з 6% у 2016 році до 18% у 2017. Важливим чинником, що позитивно вплинув на виконання судових рішень було запровадження в 2016 році інституту приватного виконавця. Статистичні дані оприлюднені Асоціацією приватних виконавців України свідчать, що з 2018-2020 рік частка у масиві виконавчих проваджень приватних виконавців зросла у вісім разів, з цього твердження можна зрозуміти, що ступінь довіри до інституту приватних виконавців зростає.

За даними ДП “СЕТАМ”, приватні виконавці реалізували майна на сумму 1 млрд 200 млн грн, тоді як державними виконавцями реалізовано майна на суму 899 млн грн. З цих розрахунків можна зрозуміти, що один приватний виконавець реалізував майна боржників у 26 разів більше, ніж один державний виконавець. Станом на 2021 рік на користь інституту приватних виконавців існує перевага в 39 разів, що є гарним показником, враховуючи ще й те, що перелік категорій справ, які мають право здійснюватися приватними виконавцями, значно менший, ніж перелік категорій справ, що виконуються державними виконавцями.

Незважаючи на те, що інститут судового контролю залишається нестабільним, все ж таки позитивна динаміка у сфері судового контролю за виконанням рішень з року в рік зростає, щоб допомогти краще і ефективніше реалізувати виконання судових рішень були запроваджені інститути державних та приватних виконавців, що допомагатиме розвантажувати той обсяг справ саме у сфері виконавчого провадження, обов’язок вирішення яких покладений на суддів, це впливатиме і на якість виконання рішень, також значно добре вплине і розширення компетенції приватних виконавців у категоріях справ, які вони матимуть право здійснювати.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Касьянова А.В. Судовий контроль за виконанням судових рішень у цивільному процесі. Україна, 2020 URL: <https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.05.14.html>

2. Жукевич І.В. Поняття, види та форми судового контролю за виконанням рішень у цивільних справах. Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького: Журнал. Серія Право. №4(16), 2017.

3. Мельников Д., Слободян Б. Судовий контроль за виконанням судових рішень. Всеукраїнське професійне юридичне видання «Юридична газета онлайн» №18 (748), 2021 URL:<https://yur-gazeta.com/publications/practice/sudova-praktika/sudoviy-kontrol-za-vikonannya-sudovih-rishen.html>

4. Мельник Я.Я. Функція судового контролю в цивільному судочинстві як концепт державної політики у сфері безпеки. Актуальні проблеми у сфері юриспруденції №4, 2018.

*Соляник Т.,
студентка III курсу,
спеціальності «Право»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
к.ю.н., доц. Піцик Х.З.,
доцент кафедри права,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

ПРАВОВИЙ СТАТУС ФІЗИЧНИХ ОСІБ У МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ

У сучасній вітчизняній та європейській доктрині, міжнародне право є продуктом історичного розвитку, що пройшло низку етапів, кожен із яких детермінував його головні напрями подальшого розвитку. На сьогодні у міжнародному приватному праві є стале поняття «суб'єкт міжнародного права». Серед суб'єктів міжнародного приватного права важливе місце у правовідносинах займають фізичні особи, правовий статус яких може бути різноманітним.

Під суб'єктами міжнародного приватного права розуміють учасників цивільних правовідносин, які ускладнені іноземним елементом. Серед суб'єктів міжнародного приватного права виділяють:

- 1) фізичних осіб – людина, як учасники правових відносин;
- 2) юридичні особи – організація, підприємство, установа створена і зареєстрована у встановленому законом порядку;
- 3) держава.

Фізичні особи у міжнародному приватному праві поділяються на такі категорії: громадяни даної держави, іноземці, осіб без громадянства та осіб, що мають подвійне громадянство [1].

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про громадянство України» громадянин України – фізична особа, яка набула громадянство України в порядку, передбаченому законами України та міжнародними договорами України; іноземець – фізична

особа, яка не перебуває в громадянстві України і є громадянином (підданим) іншої держави або держав; особа без громадянства – фізична особа, яку жодна держава відповідно до свого законодавства не вважає своїм громадянином [2].

Відповідно до міжнародних норм, біпатриди – це особи, які мають громадянство двох або більше держав. Правовий статус фізичних осіб як суб'єктів міжнародного приватного права – це сукупність усіх належних їм прав, свобод та обов'язків. Особливість правового статусу фізичної особи полягає в тому, що, перебуваючи в іншій державі, вона підпорядковується двом правопорядкам:

- своєму вітчизняному (закону громадянства (*Lex patriae*) чи закону постійного місця проживання (*Lex domicilii*), оскільки зберігає правовий зв'язок з державою свого громадянства чи постійного місця проживання, правовий статус громадянина своєї держави, користується її захистом, підкоряється її законам;

- правопорядку держави перебування (тієї держави, на території якої фізична особа перебуває у конкретний момент).

Основоположне значення для визначення правового становища фізичних осіб мають загальновизнані принципи та норми міжнародного права щодо прав та обов'язків людини, що містяться у таких документах: Загальній декларації прав людини 1948 р., Міжнародному пакті про громадянські й політичні права 1966 р., Міжнародному пакті про економічні, соціальні та культурні права 1966р. та ін. (наприклад заборона дискримінації за ознаками раси, національності, статі тощо). Статус фізичних осіб у міжнародному приватному праві визначається також міжнародними угодами, наприклад, Конвенцією про правовий статус біженців від 28.07.1951, Конвенцією про правовий статус осіб без громадянства від 28.09.1954, іншими міжнародними угодами, що визначають права та обов'язки фізичних осіб у певних правовідносинах [3, с. 28-29].

Що стосується правового статусу фізичних осіб, то для його визначення в міжнародному приватному праві використовуються наступні критерії колізійних прив'язок: критерій на-

ціональності та критерій проживання.

На думку Н. Морун та Д. С. Демчук, критерій громадянства охоплює різні групи інтересів: в першу чергу, конкретних людей і, в другу чергу, держави. Дозволяючи використовувати для визначення право- і дієздатності принцип країни громадянства, цей критерій дозволяє поважати культурну ідентифікацію осіб. Під час культурних і національних претензій, цей критерій дозволяє їх враховувати найкращим чином. Полегшуючи застосування іноземного права, він, крім того, дозволяє зменшити ризик позитивних конфліктів, обмежуючи їх випадками одночасної наявності декількох громадянств і/або випадками застосування інших критеріїв. Щодо наслідків для держави, то як зазначають дослідники, історично склалося, що критерій громадянства продиктований прагненням зміцнення держави. Громадянство, будучи ознакою приналежності населення до держави, мало серйозне політичне значення. Індивід розглядався та аналізувався тут як складова сили нації: сила держави вимірювалася кількістю індивідів, що її формує. Держава, таким чином, зобов'язувалася захищати і забезпечувати безпеку останніх бажаючи «зберегти під контролем всі свої національності» [4, с. 471].

Слід зазначити, що українське законодавство також містить посилання на зазначені вище критерії. Стаття 16 Закону України «Про міжнародне приватне право» визначає, що особистим законом фізичної особи вважається право держави, громадянином якої вона є. Якщо фізична особа є громадянином двох або більше держав, її особистим законом вважається право тієї з держав, з якою особа має найбільш тісний зв'язок, зокрема, має місце проживання або займається основною діяльністю. Особистим законом особи без громадянства вважається право держави, у якій ця особа має місце проживання, а за його відсутності - місце перебування. Особистим законом біженця вважається право держави, у якій він має місце перебування. Вважається, що якщо недієздатна особа змінила місце свого проживання без згоди свого законного представника, то така зміна не спричиняє

змiну особистого закону такої особи [5].

Фiзичнi особи є важливими суб'єктами мiжнародного приватного права вiд яких залежить розвиток суспiльства та держави. Правовий статус осiб може бути рiзноманiтним, встановлення правового статусу для фiзичних осiб надiляє їх певними правами та обов'язками. Головною ознакою сукупностi прав та обов'язкiв фiзичних осiб є те, що все це залежить вiд багатьох чинникiв: статусу, громадянства, мети перебування та дiї правових режимiв.

Важливим етапом, що позитивно вплинуло на надання того обсягу прав та обов'язкiв iноземцям, якими надiленi нацiональнi громадяни України була французька революцiя XVIII ст. Пiсля цього в законодавствi України було запроваджено реторсiї, тобто на випадок застосування iноземною державою будь-яких обмежень дискримiнацiйного характеру до нашої держави, наших громадян чи юридичних осiб, Україна у вiдповiдь може застосувати заходи обмежувального характеру до такої iноземної держави, її громадян та юридичних осiб.

Отже, на нашу думку, метою таких заходiв є скасування дискримiнацiйних обмежень, що були введенi iноземною державою, та нормалiзацiя вiдносин мiж державами. Це нововведення свiдчить про те, що наша держава дбає про громадян України за кордоном, виступає гарантом захисту вiд порушення їхнiх прав, а також вiдновлення таких прав.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Коваль А.П., Ворошилова А.Л. Фiзичнi особи, як суб'єкти мiжнародного приватного права, м.Вiнниця URL: http://www.vtei.com.ua/doc/2020/28_02_2020/4/3.pdf

2. Закон України «Про громадянство України» вiд 18 сiчня 2001 р. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>

3. Мiжнародне приватне право : навч. посiбник. І. І. Климиник, А. М. Бровдiй ; Харкiв. нац. ун-т мiськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; Харкiв : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. –111 с.

4. Ткаченко В.В. Правосуб'єктнiсть в мiжнародному приватному правi./ Ткаченко В.В.// «Юридичний науковий елек-

тронний журнал». – 2020.- №3, м.Суми.

5. Закон України «Про міжнародне приватне право» відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, № 32, ст.422 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text>

*Скора О. Н.,
Студентка II курсу,
Спеціальності «Музичне мистецтво»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Курбанова Л.В.,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

РОСІЙСЬКОМОВНИЙ КОНТЕНТ В УКРАЇНСЬКОМУ ШОУ-БІЗНЕСІ ЯК ПРОБЛЕМА

Коли ми аналізували дану тему, знайшли статтю Олексія Бондаренка та Марії Бліндюк. Ми розділяємо думку авторів, однак проблема наявності російськомовного контенту в Україні є значно глибшою. Враховуючи, події сьогодення, актуальність цього питання є беззаперечною.

У 2021 році в росії вийшла книга “Не варто соромитися. Історія пострадянської музики в 169 піснях (1991-2021)”. Її написав Олександр Горбачов – один із найвідоміших російських музичних журналістів, редактор книги ІМІ «Нова критика. Контексти та сенси російської поп-музики». Серед 169 треків щонайменше 16 – від українських артистів. Попри те, що сам Олександр намагається прикриватися терміном “пострадянська музика” зрозуміло, що на увазі мається саме російська музика. Та й заголовок взятий з пісні “СТИЦАМЕН” (.не надо стесняться..) І. Дорна – може і трішки скандального, але нашого, укра-

їнського артиста.

Музичний журналіст та критик О. Горбачов, який нам більш відомий, як російський ліберал та інтелектуал, який виходив на протести та висвітлював багатьом відому справу Навального, прекрасно орієнтується в медіа-просторі, і одразу засудив повномасштабну війну. Але навіть попри це, на 30 році української незалежності, на сьомому році війни на Донбасі та анексії Криму, українська музика та культура на його думку входить в “пострадянську”, а насправді російську сферу впливу. Тобто він не визнає українську музику чимось існуючим та окремим від “радянської музики”.

Це була позиція не тільки російських лібералів, а й багатьох українських артистів і слухачів. Усі вони називали себе українцями, але однаково надавали перевагу “нашій” спільній культурі. До якої входила українська, білоруська й російська музика. А якщо точніше, мова йшла про всю російськомовну музику.

Один із найпопулярніших останнім часом музичних лейблів Росії – “Родной звук”. У нього входять дуже багато молодих та нібито прогресивних артистів, таких як: російський репер Boulevard Depo, найпопулярніший білоруський і надзвичайно відомий серед українців артист Макс Корж, легенди російського року ДДТ, ну і, звісно, декілька помітних українських артистів: Constantine і багатьма улюблена Dakooka.

Великі ж артисти підписали контракти з більш масштабними лейблами, офіси яких знаходяться у Москві, і одразу прикривалися тим, що вони працюють із міжнародними структурами. Серед них, Макс Барских – артист (принаймні був) Sony Music Russia, Maruv – Warner Music Russia. Українки за походженням Анна Седокова та Asti – Universal Music Russia. Міф про єдиний музичний простір, фінансова та бюрократична залежність від Росії – це просто є результат 30-річної діяльності, яка мала конкретні цілі.

Мабуть, найголовнішою подією для всього майбутнього української музики став фестиваль “Червона Рута”, який вперше відбувся в 1989 році в Чернівцях. У результаті ця подія, на

думку учасників та відвідувачів, стала поворотним пунктом в історії актуальної української музики, вивівши самобутніх виконавців із андеграунду. А ще була світоглядним кроком до здобуття країною незалежності і місцем першого за багато років публічного виконання гімну сучасної України. Саме на ньому всеукраїнський успіх мали “Воплі Відоплясова”, “Брати Гадюкіни”, Ірина Білик, “Кому Вниз”, Сестричка Віка, і також легендарний Андрій Миколайчук. Ще з часів Радянської Республіки українська музика була менш популярною, ніж музика з федеральних каналів. Саме українські телеканали почали з’являтися й набирати аудиторію лише в середині 1990-х. До того багато інформації українці отримували з російського телебачення [3].

З двохтисячних років усе більшу увагу почали відігравати радіостанції. Вони відкривалися як франшизи російського ринку, вже відомого українцям. “Регіональні мовники в повному обсязі транслювали російські мережі: “Русское Радио”, “Хит Фм”, “Європа Плюс” та інші. Це була така собі інформаційна контрабанда під державним дахом. Мовники порушували всі можливі ліцензії, заробляючи великі легкі гроші на рекламних блоках і завдяки хабарям чиновники Нацради з питань ТБ і Радіо, заплушували очі на порушення законодавства”, – згадує Олександр Стасов, продюсер і ведучий “Радіо Промінь” [1].

Стасов додає, що: «Телебачення купувало програми, виготовлені в Росії, в яких так само перевага надавалася російським гуртам і артистам. Коли ж вироблявся локальний продукт, консультантами й менеджерами часто запрошували людей із Москви, які орієнтувалися на заробляння грошей, а не на розвиток української культури [1]». Тобто «бабло керує світом».

Деяким українським музикантам таки вдалося пробитися в мейнстрим. Найбільшими з них стали “Океан Ельзи”. Час їхньої популярності співпав з часом популярності у РФ, а можливо, зліт творчості в Україні був зумовлений злетом в Росії.

Схожий шлях пройшли й “Бумбокс”. Гурт Андрія Хливиюка почав набирати популярність серед українських меломанів після релізу першого альбому “Меломанія” у 2005 році. Але

всенародна впізнаваність прийшла після суперхіта “Вахтерам”, який злетів саме у Росії.

Українськомовною музикою керували програмні директори і свідомо віддавали перевагу російськомовним трекам та російським артистам. Часто це була свідома політика радіостанцій і телеканалів. Бо, як кажуть, кошти все вирішували. Просто так було заведено, й це підтримувалося на рівні директорів, які часто були людьми “радянськими”, тобто не хотіли розрізняти українську та російську культури та думали перш за все про гроші.

Отже, ще з часів незалежності в Україні був надзвичайно великий багаж своєї, поп-музики, яка дійсно могла конкурувати з російською. Наприкінці 90-х гроші зробили своє і через радіо, телебачення, концерти й інші мас-медіа, завдяки українофобам, які тягнулися до Москви українській музиці стало набагато важче конкурувати з російською. Українські артисти співали російською, бо це було для них вигідніше, і зрозуміліше для більшості людей. А українськомовних зірок, які до останнього “топили” за україномовну музику було одиниці.

Звісно ж, популярність російської музики в Україні – це не тільки робота зацікавлених у цьому людей. Українців століттями привчали тягнутися за росією як великою, впливовою культурою і знецінювати все своє, що вони і роблять поодиночки до тепер. Сприймати українську культуру, та українську мову, – як якась шароварщина і село.

“Єдине, на що були здатні українські політики – це запровадження квот на національний продукт. Ми мали б значно більші результати, якби мовники та бізнеси, що інвестують у розвиток національного продукту, отримали податкові та ліцензійні преференції”, – каже Олександр Стасов [1]. Але і цього ніхто не робив. Бо всі тягнулися до «великого».

Від початку повномасштабного вторгнення в Україну, ситуація почала змінюватися. Вона вплинула на кожного свідомого українця. Зараз музична індустрія застигла і фактично стала на паузу. Концерти проводити практично неможливо. Деякі артис-

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

.....
ти випускають пісні, але про події воєнного часу. Або ж роблять
десь благодійні виступи, кошти з яких збирають на потреби ар-
мії, або допомогу постраждалим людям.

Отже, українську музичну культуру ми будемо розбудовува-
ти заново. В нових умовах, де будь-яка співпраця з росією буде
прирівнюватися до колабораціонізму, а до української культури
буде особлива увага не тільки серед українців, а і у цілому сві-
ті. Всі ці події, які трапилися за останній час стали стимулом і
поштовхом, щоб повністю розірвати будь-які зв'язки з росією,
та її «союзниками», які підтримали «спецоперацію». Виклада-
чі факультету музичного мистецтва ЗВО «Університет Короля
Данила», спонукають і закликають студентів, творити і писати
українську музику. Саме від нас залежить майбутнє нашої нової
музичної культури без російськомовної музики, а рідною, со-
лов'їною.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бондаренко О., Бліндюк М. Як росіяни 30 років фор-
мували залежність українського музичного ринку від Москви.
URL:<https://suspilne.media/amp/231008-ak-rosiani-30-rokiv-formuvali-zaleznis-t-ukrainskogo-muzi-snogo-rinku-vid-moskvi/>
2. Горбачёв А. Не надо стесняться. История постсоветской
поп-музыки в 169 песнях. 1991-2021. URL:
<https://www.litmir.me/br/?b=736215&p=1>
3. Цікаві факти про фестиваль “Червона Рута”. URL:<https://shpalta.media/2019/09/20/cikavi-fakti-pro-pershij-festival-chervona-ruta-u-chernivcyah-foto/>

*Сметанюк С.,
студентка III курсу,
спеціальності «Дизайн»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

ЛИСТІВКИ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ

Листівка є ілюстрацією свого часу. Вона цікава не тільки як специфічне історичне джерело, але й з мистецької точки зору.

«Листівка – аркушеве образотворче видання визначеного формату, один бік якого є репродукцією, малюнком чи фотографією, а інший може бути використаний для письма або містить текст, що пояснює зображення» [3]. Називаються і по іншому: кореспонденцкарта, переписний листок, дописна картка, поштова картка, поштова листівка, поштівка, відкритий лист.

Листівки з ілюстраціями поділяються на: художні-репродукційні, оригінальні та документальні-фотолистівки. Переважну більшість становлять вітальні.

В Україні перші вітальні листівки з'явилися у західних регіонах. Характерною особливістю цих видань є поєднання малюнка з народним орнаментом. Видавали їх до Різдва, Нового року, Великодня, іменин, днів народження тощо. Сюжети одних склалися переважно із символіки свят, інші були ілюстрацією свята в місті чи селі (Іл.1)

За функціональним призначенням вирізняють листівки для пересилання поштою відкритого повідомлення без конверта (мають адресну сітку, місце для марки) та комплекти добірок культурно-просвітницького спрямування, не призначені для пересилання (без адресної сітки, здебільшого з пояснювальним текстом на звороті).

Також виконують такі функції як: комунікативна, поштова, ігрова, економічна, естетична, документальна, інформаційно-накопичувальна, колекційна.

Соціальні потрясіння початку ХХ століття визначили тематику політичної і військово-патріотичної листівки. Широкого

поширення набули агітаційні політичних партій та організацій, а саме: інформаційні, аналітичні та спеціальні листівки (листівки-гасла, листівки-документи, листівки-перепустки, маскувальні листівки). Особливо листівки-гасла стали масово розповсюджуватися в добу визвольної боротьби.

Найвідомішим художником УПА є Ніл Хасевич. «Я не можу стріляти з автомата. Зате в моїх руках інша зброя – різець і липова дощечка. Я воюю з ворогом силою мистецтва» – казав він. Темата його робіт були боротьба УПА, голод в Україні 1932–1933 років та інші. Його графіка стала ефективною зброєю в руках визвольного підпілля. Крім того, він ділився майстерністю з іншими – учні розходилися по різних округах та ілюстрували підпільні видання, виготовляли кліше для друкарень та багато іншого [4].

Серед підпільників та повстанців за можливості поширювалися вітальні листівки, які у друкарнях, захованих від ворожого ока під землею (Іл.2). Підпільні друкарні не мали можливості виготовляти листівки на високому технічному чи мистецькому рівні. Їх часто друкували на друкарських машинках, прикрашаючи узорами із комбінацій літер, або нескладним малюнком та вітальним текстом. З друкарського верстата зазвичай відтворювали в одноколірному варіанті: в зеленому, синьому, вишнево-му, були й чорно-білі; а листівки-фотографії тиражували тільки як чорно-білі [6].

Краще виглядали листівки, видрукувані на циклостилі або методом штампування. Іноді якийсь повстанець із художнім хистом малював їх на папері та розфарбовував аквареллю. Це вимагало наявності фарб, що було рідкістю у підпіллі. Поліграфічним методом друкувалися листівки за кордоном Закордонними частинами ОУН та Закордонним представництвом Українського Головної Визвольної Ради (підпільного парламенту воюючої України) в Німеччині у містах Регенсбург, Зальцбург, Новий Ульм та Мюнхен, починаючи із 1946 року [1] (Іл.3; Іл.4).

Про технологію виготовлення листівки із зображенням

розповідає Ярослав Коретчук: «На дереві або лінолеумі митець вирізав саме зображення. Опісля кожну листівку відштамповували, тобто робився відбиток з цього штампку з дерева чи лінолеуму, який був склесений з декількох шарів». Створювати та поширювати текстові листівки серед людей було простіше.

Під час 2-ї світової війни на окупованих територіях України розповсюджували кустарні листівки із зображеннями народного орнаменту й розпису. Ще випускали листівки із портретами героїв. Солдатські листівки видавали деякі польові військторги, що друкували архітектурні пам'ятки визволених міст України. У 1944 році було поновлено випуск у видавництвах: «Укрдержвидав», «Мистецтво», Харківське книжково-газетному видавництві та ін. У 1944р. «Укрдержвидав» за малюнками Й. Дайца на теми війни видав листівки із текстом та нотами українських пісень («Зажурилась Україна», «За Радянську Україну», «Від Сяну до Дону»). Також листівки виготовлялися для популяризації та нагадування про воюючу Україну. Були способом збору коштів на підтримку боротьби в Україні. Так само як і сьогодні є продаж NFT-арту, мистецькі акції, аукціони та ще багато іншого.

Через листівки активно поширювали інформацію про культуру України, зокрема образотворче, народне та музичне мистецтва, літературу, театр.

Важливим є комплексне вивчення листівки. Адже вона одночасно документує багато різних аспектів людського життя в певного період і є унікальною.

Іл. 1. Різдвяна листівка

Іл. 2. Вітальна листівка

Іл. 3. Листівка проти російської окупації України

Іл.4. Листівка ОУН

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Архів ОУН Українська Інформаційна Служба-Лондон: веб-сайт. URL: <https://ounuis.info/collections/leaflets.html>
2. Друга світова війна. Історична правда: веб-сайт. URL: <https://www.istpravda.com.ua/columns/2011/01/19/16674/>
3. Листівка. Енциклопедія Сучасної України: веб-сайт. URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=55009
4. Район. Культура. веб-сайт. URL: <https://kultura.rayon.in.ua>
5. СУП. «Друже командире! Бажаю Вам щасливих Свят!»: веб-сайт. URL: <https://www.spilka.pt/index.php/spilka-ukraintsiv-u-portuhalii/rada-spilky-ukraintsiv-kontakty/3-novini-v-ukrayini/povnyu-ukraina/2245-q-----q>
6. Як підпільники вітали українців зі святами: різдвяні листівки УПА Стожари: веб-сайт. URL: <https://archive.svitua.org/istoriya/tsikavi-fakty/item/9738-yak-pidpilnyky-vitaly-ukraintsiv-zi-sviatamy-rizdviani-lystivky-upa.html>

Станіщук С.,

студентка 5-го курсу,

МАС – 2021,

факультет суспільних і прикладних наук,

Науковий керівник:

доктор архітектури, доц., Косьмій М. М.,

ЗВО “Університет Короля Данила”,

м. Івано-Франківськ, Україна

ВПЛИВ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ ЧИННИКІВ НА ПРОСТІР ЛІКУВАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Здоров’я – це стан повного соціально-біологічного і психічного комфорту, коли функції всіх органів і систем організму врівноважені з природним і соціальним середовищем, відсутні будь-які захворювання, хворобливі стани та фізичні дефекти [1, с. 25].

Лікарняний простір повинен пропонувати пацієнтам умови, в яких вони будуть відчувати себе комфортно і зможуть швидше відновлюватися. Професором Центру досліджень будівництва приміщень в сфері охорони здоров’я в Чалмерському університеті технологій у Швеції, Роджером Ульріхом, та його командою було проведено дослідження лікувальних можливостей середовища [2, с. 2]. Вивчаючи умови одужання пацієнтів після операцій на жовчному міхурі, він встановив: ті пацієнти, чий вікна виходили на паркову зону, рідше страждали від післяопераційних ускладнень. А от ті, хто отримав палати з краєвидом на стіни сусіднього корпусу, частіше потребували доз сильного знеболювального замість легких анальгетиків

Ці та понад 1000 інших досліджень сьогодні формують наукову базу для дисциплін Healing Architecture (цілюща архітектура) та Evidence-Based Design (доказовий дизайн), які вже увійшли до програм університетів в усьому світі.

Інтерес до теми спалахнув після того, як у 1984 році у Science з’явилося дослідження Роджера Ульріха, яке доводило зв’язок між тривалістю стаціонарного лікування та освітленням палат [3, с. 420-421].

Оскільки хвороба та її лікування руйнують наш звичайний перебіг життя, завдання добросовісного проектувальника – оточити пацієнта середовищем, яке або стане стимулом для одужання або допоможе безболісно адаптуватися до перебування у лікарні. Вільний простір, м'яке денне освітлення, наявність кімнатних рослин та краєвид з вікна на парк чи річку – найпростіші форми цілющого дизайну. Цілющий дизайн для медичних установ є набором певних елементів, які заспокоюють пацієнтів та їхніх близьких у стресових ситуаціях, що виникають внаслідок хвороб, госпіталізації і регулярних медичних процедур [4, с. 169-170].

Архітектура та дизайн, що зцілюють, покращують основні показники середовища. Вони знижують вплив факторів стресу та надихають на одужання.

Одне з їхніх практичних завдань – нейтралізувати лікарняні подразники, як-от шум, брак приватності, надто яскраве або надто тьмяне світло, а також некомфортна температура та несвіже повітря, архітектура та дизайн здатні посилити відчуття контролю над ситуацією для пацієнта через надання йому можливості керувати освітленням, обирати, спілкуватися із сусідами чи ні, який медіаконтент споживати. Вони заохочують родичів та друзів бути поруч з пацієнтом – за допомогою зручних зон для зустрічі та обладнаного місця для гостей у палаті (зокрема для сну).

Ідеальна лікарня має бути розташована у передмісті або мати власну паркову зону. Її палати повинні бути обладнані елементами, які пацієнт може «налаштувати»: наприклад, модульні меблі на колесах зі змінною висотою. Вікна палат мають бути великі та виходити на схід, проте мати штори, які пом'якшуватимуть світло, щоб воно не било в очі. Якщо це неможливо, слід забезпечити пацієнтів освітленням, близьким до природного спектру.

В ідеальній лікарні має бути система контролю за кліматом із можливістю незалежної зміни температури у палатах. Обов'язковою умовою також є максимальна звукоізоляція приміщень та баланс приватних зон і зон, де пацієнти могли б вза-

сгодіяти між собою. Ця проблема може вирішуватися за рахунок вдалого розташування меблів [5, с. 95-108].

Sick Building Syndrome (SBS), або синдром хворої будівлі (СХБ) – це одне поняття, про яке слід знати архітекторам та дизайнерам, що працюють з лікарнями, а також самим пацієнтам. Синдром хворої будівлі (SBS) – це стан, при якому люди в будівлі страждають від симптомів хвороби або заражаються хронічною хворобою з будівлі, в якій вони працюють або проживають [6, с. 1].

Синдром хворої будівлі зробили науковим поняттям фахівці ВООЗ у 1982 році, а вивчення його розпочалося ще у 70-х. Синдром виникає не лише у лікарняних приміщеннях, а й у будь-яких інших, де людина проводить багато часу. Характерна ознака – симптоми зникають, варто тільки покинути приміщення. Ось деякі тригери синдрому хворої будівлі: пульсуюче освітлення, низька або надто висока вологість, нестабільна температура (коливається протягом дня), пил у повітрі, відсутність шумоізоляції та постійний шум, відсутність добре налагодженої вентиляції, переважання м'яких текстур у меблях та захаращені відкриті полиці (велика кількість дрібних об'єктів навколо).

Фактори, описані вище, починають впливати на пацієнтів лікарні одразу, а от СХБ – психосоматичний наслідок тривалого перебування у чотирьох стінах. Іншими словами, психологічні фактори, під вплив яких людина потрапляє у приміщенні, провокують розвиток її тілесних (соматичних) хвороб. На жаль, навіть «ідеальні лікарні» не здатні повністю усунути ризик СХБ.

Існують прості та універсальні способи покращити вплив приміщень на нас. Це вологе прибирання та усунення пилу, вирощування рослин, що мають високі показники поглинання вуглекислого газу та абсорбції запахів (фікус, сансевієрія, лимон або каланхое), часте провітрювання, шумоізоляція, контроль температури та рівня вологості, забезпечення стабільного здорового освітлення, можливість рухатися більше – зокрема, ходити лікарнею: у сад, зимовий сад або до куточка спільного

відпочинку [7 с. 105-111].

Враховуючи викладене, вважаємо за необхідне максимально дотримуватися життєвоважливих чинників, зокрема нематеріальних, задля швидкої реабілітації та формування комфортного простору для пацієнтів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Леменг А.Б. Психосоматичні відносини. Наукові записки НГУЭУ. 2004. С. 25.
2. Ulrich, R., Zimring, C., Quan, X., & Joseph, A. Building the Evidence Base for Evidence-Based Design (Будуючи доказову базу для доказового дизайну). 2006. С. 2.
3. Roger S. Ulrich. View Through a Window May Influence Recovery from Surgery (Як вид з вікна впливає на одужання після операцій). 1984. С. 420-421.
4. Caren S. Martin. Implementation of Evidence-Based Design (EBD) by Non-Healthcare Design Practitioners (Впровадження доказового дизайну поза сферою охорони здоров'я). 2014. С. 169-170.
5. Bryan Lawson. Healing architecture (Дослідження цілющих властивостей архітектури). 2010. С. 95-108.
6. World Health Organization Regional Office for Europe. 1982. С. 1.
7. Sabah A. Abdul-Wahab. Sick Building Syndrome in Public Buildings and Workplaces (Синдром хворої будівлі у публічних та робочих місцях). 2011. С. 105-111.

*Стефанишин Р.,
студент II курсу,
спеціальності «Архітектура та містобудування»
ЗВО “Університет Короля Данила”,
м. Івано-Франківськ*

СКУЛЬПТУРА ЗВУКУ ЧЕРЕЗ ФОРМУ

Архітектурна акустика - це зв'язок між звуком, що виробляється в просторі, і його слухачами.

Звук та його взаємодія з навколишнім світом – це те, що у поєднанні з тим, що ми бачимо, визначає наше сприйняття простору, в якому ми існуємо в будь-який момент часу.

Акустика створює оптимальне середовище, яке оточує людину і обмежує приміщенням, маючим певне функціональне призначення.

Саме тому тема акустики концертних залів є досить актуальною. Наявність хороших акустичних параметрів дозволяють звуку розквітати і виблискувати, щоб глядачі відчували музику найкращим чином.

Якість звуку багато в чому залежить саме від планувальних рішень, а не тільки від сучасної апаратури та іншого обладнання. Зал повинен відтворювати музику досить гучно та допомагати музикантам у інтерпретації музики для максимального враження аудиторії, так насолода від живої музики поєднує візуальне та слухове сприйняття. Також в акустиці формуються рекомендації відносно форми приміщень та акустичних властивостей поверхонь для забезпечення високої якості звучання [1, с.178].

Підходячи до акустичної інженерії та її ролі в архітектурі, ми починаємо з акцентування уваги на формі залів та акустичних властивостях поточного просторового дизайну. Це дозволяє нам зрозуміти та покращити його аспекти, такі як розбірливість мовлення, високий рівень реверберації та непотрібну передачу шуму.

Ранні концертні зали склалися здебільшого з кубоподіб-

них просторів. Форма «коробки для взуття» виникла з палацових кімнат, де грала музика для розваги аристократів. Отже, об'єми коробок із взуттям забезпечують чудові акустичні відчуття для глядачів, ці форми були особливо визнані, коли інші, більш незвичайні форми не досягли успіху. Традиційна кубоподібна форма концертного залу створила, мабуть, найкращу репутацію «хорошої акустики» за всю історію.

Ключ до чудової акустики в залах із коробками для взуття лежить переважно у вузьких стінах. Звук, що відбивається від бічних стін, може забезпечити чудове звукове відчуття в цих кубоподібних залах.

Перевагою такої форми стали сильні ранні відблиски (від нижньої частини бічних стін). Вони відіграють вирішальну роль у сприйнятті акустичної якості концертного залу. Бічні відображення, що надходять пізніше (від верхніх стін), також можуть сприяти відчуття обгортання, простору та багатства у вух слухача.

Вузькі стіни надають цим традиційним залам просторову та динамічну чуйність, що, природно, призводить до високо експресивної музики з помітними контрастами. Це оптимізовано, коли ці бічні стіни мають структуровану або текстуровану обробку, що сприяє однаковому відображенню в усіх зонах кімнати[1, с.47].

Недоліком форми коробки для взуття, є те, що розмір аудиторії обмежений (зазвичай < 2000 місць).

Коли ширину залу збільшують для розміщення більшої аудиторії, сила бічних відображень помітно зменшується до центру залу. Це призводить до нерівномірного звукового середовища по всій площині аудиторії та гіршого звукового відчуття.

Подовження залу при збереженні вузьких бічних стін зберігає переваги бічних відображень. Однак це виявляє іншу проблему: відсутність інтимності (і звукової сили), як візуально, так і звуків.

Коли звук рухається від сцени до задньої частини залу, він втрачає енергію. Чим більше відстань між сценою та задніми

сидіннями, тим слабше буде сприйматися прямий (відбитий) звук. Це, природно, призводить до поганої чіткості звуку, при цьому прямий звук має дуже низьку присутність. Це також призводить до того, що глядач відчуває візуально відключений від виступу через велику відстань до сцени.

У міру того, як публічні концерти ставали все більш популярними, амбіції залучити більшу аудиторію зростали паралельно. Це пояснює еволюцію форми коробки для взуття в форму віяла. З ширшими стінами віялоподібні зали дуже ефективно розташовують велику кількість слухачів поблизу сцени. Однак акустика цієї експериментальної типології розчарувала глядачів, і тому були досліджені інші форми.

Форма віяла нагадує конфігурацію давньогрецьких амфітеатрів. Ці відкриті майданчики поклалися на прямий звук, який можна було б максимізувати, розташувавши публіку якомога ближче до сцени. Така конфігурація може вмістити велику аудиторію, яка може бути розташована на відносно невеликій відстані від сцени.

Однак, на відміну від відкритих амфітеатрів, акустичні відчуття в закритому просторі кардинально відрізняються, оскільки звукове середовище складається не тільки з прямого звуку, але і з реверберантного звуку – звук відбивається від поверхонь кімнати.

Великою перевагою цієї типології залу є велика кількість місць, яку вона може вмістити. Завдяки широким бічним стінам і обмеженій глибині ці приміщення наближають велику аудиторію до сцени. Це сприяє важливому ланцюгу енергії між гравцем і покровителем.

Крім того, типові сидіння з викривленими сидіннями забезпечують чіткі лінії огляду з діапазоном візуальних відстаней і взаємозв'язків між місцем і сценою.

Дуже широкі непаралельні стіни призводять до того, що звук відбивається в задній частині залу, а не в аудиторії. Центральні зони залу отримують дуже мало ранніх відображень звуку, що можна сприймати як відсутність чіткості звуку. Від-

чуття обгортання дуже мало, що негативно впливає на якість звуку залу. Чим ширший зал, тим гіршим буде музичне звучання. Незважаючи на те, що аудиторія фізично близько до сцени, зал може не сприйматися як акустично інтимний, оскільки бічні відбиття звуку надходять значно пізніше, ніж прямий звук через відстань до бічних стін [2, с.124].

Відчуття повноти звуку часто обмежене через загальноприйнятій конфігурації нижчих стель і більш високе звукопоглинання, яке забезпечує велика аудиторія.

Згодом була розроблена інноваційна форма, де глядач оточує сцену, у вигляді терас у шаховому порядку, як у виноградника. Виноградні зали дозволяють слухачам бути в безпосередній близькості від сцени та забезпечують демократичний досвід.

Однак акустику потрібно точно налаштувати, щоб забезпечити акустичний ефект, який може відповідати вражаючому архітектурному ефекту або відповідати простій коробці для взуття.

На півдорозі 20-го століття була розроблена нетрадиційна типологія залу для досягнення новизни та більшої аудиторії.

Форма виноградника виникла як естетично цікавий зал, що порушує традиції. Ця інноваційна форма зазвичай складається з блоків для сидіння або терас, що оточують сцену, і з високими шатровими стелями.

Враховуючи об'ємне розташування залів цього типу, більшість місць мають відчуття візуальної та акустичної близькості. Безпосередня близькість до сцени та сидіння забезпечують чіткий огляд і потужний прямий звуковий прийом для значного відсотка аудиторії.

Природа та навколишнє середовище «виноградних терас» також дають змогу глядачам усвідомити себе та сприяти позитивній атмосфері та концертному досвіду [3, с.98].

Чіткість звуку забезпечується завдяки раннім відбиттям звуку від вертикальних поверхонь, які обмежують окремі «тераси виноградників». Ці поверхні ретельно розроблені, щоб спрямувати відображення на зони відпочинку. Проте вони рід-

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

ко дають слухачам бічні рефлексії через свою орієнтацію. Це може вплинути на сприйняття акустичної якості залу з огляду на відсутність відчуття обгортання та простору. З іншого боку, пізніші відображення складної геометрії всього простору сприяють відчуттю повноти.

Недоліком цієї типології концертних залів є те, що можуть спостерігатися дисбаланс звукового середовища в просторі. Більшість музичних інструментів проєктують звук переважно вперед. Особливо це стосується сольних інструментів, де тіло або голова виконавця можуть частково перешкоджати звуку.

Крім того, розташування оркестру має асоційований «імідж», який характеризується точним розташуванням різних груп інструментів і для якого композитори спеціально написали музику.

Це означає, що глядачі, які сидять за сценою, сприймають перевернутий образ оркестру і відчують неправильний тембр багатьох інструментів.

Отже, усі типології концертних залів, природно, мають переваги та недоліки з точки зору акустики. Порівнюючи їх можемо оптимізувати архітектурний дизайн для просування акустичної досконалості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Дідковський В. С., Луньова С. А., Богданов О. В. Архітектурна акустика: навч. посіб. Київ КПІ, 2012. 383 с.
2. Рувінський Б.М. Будівельна фізика: навч. посібник. Ч.1 Івано-Франківськ: ІВНТУНГ, 2011. 239 с.
3. Сергійчук О.В. Архітектурно-будівельна фізика. Тепло-техніка огорожуючих конструкцій будинків: навчальний посібник Видавництво: “Такі справи”, 1999. 156с

Стецюк І.,
студент III курсу,
спеціальність «Фінанси,
банківська справа та страхування»
фаховий коледж
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Гавадзин Н.О.,
доцент кафедри управління та адміністрування, к. е.н.,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Івано-Франківськ, Україна

ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК СОЦІАЛЬНА ІНВЕСТИЦІЯ

Від недавнього часу людство відчуло потребу не лише в матеріальному забезпеченні а й суспільному добробуті. Соціальні цінності, свобода вибору, людяність домінують перед матеріальними благами. Можливість не тільки отримати прибуток, а й принести користь соціуму це соціальне інвестування. Окремим видом соціальної діяльності є волонтерство, яке дуже поживається при надзвичайних або кризових ситуаціях.

Волонтерство або волонтерська діяльність (відфр. *volontaire* – доброволець; лат. *voluntarius/ voluntas* – вільне волевиявлення; лат. *Volō* – бажання, намір) – добровільна безкорислива суспільно корисна діяльність, що може здійснюватись і окремими людьми, і організаціями [1]. Волонтерська діяльність має три основні засади це: добровільність, неприбутковість, суспільна користь.

Волонтерська діяльність – добровільна, соціально-спрямована, неприбуткова діяльність, що здійснюється волонтерами шляхом надання волонтерської допомоги [2]. Згідно чинного законодавства волонтерами можуть стати громадяни України, особи без громадянства та іноземці.

Воєнний стан в Україні зумовлюєактивізацію волонтерської діяльності. Волонтерами є не тільки громадяни, волонтерами є

держави, всесвітні організації, групи хакерів і багато інших, хто допомагає в умовах війни.

Розглянемо зв'язок між поняттям волонтерська діяльність та соціальна інвестиція. Інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (доход) та/або досягається соціальний та екологічний ефект [3].

Соціальне інвестування (англ. *Social Investment*) або соціально-відповідальне інвестування (англ. *Socially responsible investing, SRI*) – синонімічні назви різних практик вкладення ресурсів з метою досягнення позитивного соціального ефекту [4]. Інвестиції, які повинні приносити користь суспільству та/або приносити користь (прибуток, залучення нових клієнтів, покращення відносин в трудовому колективі тощо) інвестору – це соціальні інвестиції.

Соціальні інвестиції мають надзвичайно широкий, навіть, необмежений спектр діяльності. Соціальними інвестиціями, можна вважати, будівництво театру, нової автостоянки, бо вони приносять користь суспільству, а також інвестор отримує винагороду. В першому випадку відвідини театру сприяють культурному розвитку населення, користь для інвестора прибуток від продажу квитків. В другому випадку користь для людей виявляється у створенні нових місць для автомобілів, для інвестора – плата з користувачів стоянки. Отже, соціальний ефект – це ті позитивні зміни (культурний розвиток населення, збільшення стоянок для транспортних засобів), які відбуваються після соціальних інвестицій.

Соціальні інвестиції можуть впроваджуватись як із благодійними намірами, так і з можливою ймовірністю отримати матеріальну користь у майбутньому. Волонтерська діяльність являє собою певний вид благодійності. Благодійність супроводжується тільки вільними, благородними намірами і не носить меркантильного характеру. Волонтерство приносить користь суспільству, шляхом збору коштів, об'єднанням людей навич-

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

ками, вміннями, знаннями, працею задля досягнення спільної благородної мети. Волонтерська діяльність є не прибутковою і добровільною, що засвідчує відношення до поняття соціальні інвестиції.

Волонтерська діяльність, як і соціальні інвестиції зараз дуже потрібні. Волонтерська діяльність розвиває в людях гуманність, доброзичливість, милосердя, доброту. Соціальні інвестиції також розвивають суспільство покращуючи його за рахунок соціального ефекту

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Волонтерство // Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE> (дата звернення: 08.04.2022)

2. Закон України «Про волонтерську діяльність». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text> (дата звернення: 23.03.2022)

3. Закон України «Про інвестиційну діяльність». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>, (дата звернення: 24.03.2022)

4. Соціальне інвестування // Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії. Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B5_%D1%96%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F (дата звернення: 07.04.2022)

Строїч Марія-Віта,

студентка III курсу,

групи Юс-2019-1,

ЗВО «Університет Короля Данила»,

Науковий керівник:

к.ю.н., доц. Жукевич І.В.,

ЗВО «Університет Короля Данила»,

м. Івано-Франківськ, Україна

НОВЕЛИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЗОВУВ ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ

Питання про необхідність захисту порушених або спірних прав є завжди актуальним. Невід’ємною складовою механізму, який сприяє дієвому захисту інтересів сторін у цивільному судочинстві, є інститут забезпечення позову. З розвитком процесуального законодавства, існування даного інституту покликало за собою деякі зміни, які стали ключовими в його удосконаленні. Оскільки новели забезпечення позову є відносно новими в Цивільному процесуальному кодексі України, то потребують детальнішого дослідження для подальшого формування вірної практики їх застосування.

Заходи забезпечення позову як інститут, знайшли своє відображення у ЦПК України, проте законодавством не закріплено визначення поняття «забезпечення позову», тому нам тільки залишається знайти таке тлумачення в працях науковців-процесуалістів.

На думку одного із практиків, який досліджував дане питання, а саме Д. Д. Луспеника: забезпечення позову – це вжиття суддею чи судом передбачених процесуальним законодавством заходів, які створюють реальну можливість для виконання у майбутньому рішення в справі [1, с.330].

Забезпечення позову, перш ніж стати таким, яким ми звикли бачити його зараз, пройшло певний етап повноцінного становлення. Зміни яких зазнав цей інститут є однозначно новелами забезпечення позову. Тож обов’язково потрібно знати, які саме

це нововведення і в чому їх відмінність від старих.

По-перше, у ЦПК України у редакції від 18.03.2004 до 15.12.2017, норми що регулюють суспільні відносини при забезпеченні позову входили до Розділу III Позовне провадження Глави 3. Провадження у справі до судового розгляду[2], тобто дане питання мало вужчу сферу його застосування, адже в порівнянні з чинною редакцією ЦПК України, дані відносини закріплені в окремій Главі 10. Забезпечення позову, що входить до Розділу I Загальні положення[3]. Також у чинній редакції дещо розширився перелік видів забезпечення позову, зокрема у ст.150, таким доповненням став пункт 1)¹1)¹ який передбачає арешт активів, що є предметом спору, чи інших активів відповідача, які рівнозначні їх вартості, у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави; 9) арешт морського судна, що здійснюється для забезпечення морської вимоги; і 10) який закріплює інші заходи забезпечення позову, передбачені законами, а також міжнародними ратифікованими договорами. Що стосується пункту 7) передача речі, яка є предметом спору, на зберігання іншим особам, який закріплений в ст.152 попередньої редакції, то в чинній ст.150, його вилучено на підставі Закону № 460-IX від 15.01.2020}. Також хочу зазначити, що пункт 8 ст. 152 в старому закріпленні, щодо встановлення обов'язку вчинити дії щодо унеможливлення доступу користувачів мережі Інтернет до об'єктів права інтелектуальної власності, правомірність використання (розміщення) яких у мережі Інтернет є предметом спору, в новій ст.150 замінено на пункт 8, який передбачає зупинення митного оформлення товарів чи предметів.

По-друге, в інституті забезпечення позову існують певні обмеження, які зосереджені на унеможливлення зловживання процесуальними правами зі сторони позивача й на таке собі збереження недоторканості матеріально-майнових прав відповідача. Тож такі особливості, при яких позов не забезпечується викладені в ст.150 ЦПК, разом із видами забезпечення позову. Як ми можемо звернути увагу на частини 6-9 ст. 150 ЦПК в

чинній редакції [3] та частини 6, 7, 9, та 10 ст. 152 в попередній редакції [2], то можемо помітити, що з доданими змінами відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення механізмів регулювання банківської діяльності» ці частини стали більш збалансованими і розміщені в порядку який легше сприймається читачем. Відповідно до всього вищенаведеного слід зауважити, що частина 8 ст.152 ЦПК в старій редакції, в якій вказано, що не допускається накладення арешту на майно, на яке накладено арешт відповідно до Кримінального процесуального кодексу України [2], так і не знайшла свого законодавчого закріплення в удосконаленій версії Цивільного процесуального кодексу України. На відміну цього, серед нововведень в Цивільному процесуальному кодексі України від 15.12.2017, ст. 150 доповнилася ще двома частинами, які розширюють перелік обмежувальних заходів при забезпеченні позову. Зокрема в ч.10 ст.150 вказано, що не допускається вжиття заходів забезпечення позову, які за змістом є тотожними задоволенню заявлених позовних вимог, якщо при цьому спір не вирішується по суті [3].

Яскраве втілення застосування обмеження передбаченого частиною 10, ми можемо як приклад розглянути в ухвалі Дарницького районного суду м. Києва від 21 вересня 2018 року, у цивільній справі за позовом бабусі та дідуся про усунення перешкод у спілкування та вихованні з онуками, визначення способу участі у вихованні та спілкуванні з онуками. Крім цього, позивачі надали заяву, де просили застосувати заходи для забезпечення позову, а саме: заборонити чинити дії щодо перешкоджання у спілкуванні із власними онуками [4]. З цієї ухвали можна побачити, що були заявлені позовні вимоги, які за змістом є тотожні заходам забезпечення позову, тому у зв'язку з цим суд відмовив у застосуванні зазначених засобів щодо забезпечення позову.

По-третє, серед всіх видів забезпечення позову викладених у ст.150 ЦПК, ще раз хочу зосередити увагу на пункті 10 цієї статті. З моїх міркувань, під так званими «іншими заходами»

можна розглядати й зустрічне забезпечення, яке є чи не найвагомішою новелою інституту забезпечення позову. Саме це нововведення стало як ніколи актуальним і важливим, адже допомогло убезпечити процесуальну рівність сторін у цивільному процесі. Новела, яка збалансувала відносини відповідача й позивача при застосуванні засобів спрямованих на реалізацію виконання рішення, дістала назву «зустрічне забезпечення». Зустрічне забезпечення закріпилося у ст. 154 ЦПК України, яка розкриває значення поняття зустрічного забезпечення й має на увазі: забезпечення відшкодування збитків відповідача, які можуть бути спричинені забезпеченням позову [3].

Власний погляд, щодо ролі зустрічного забезпечення в процесуальному законодавстві виклав вже згаданий вище вчений Луспенік Д. Д. На його думку зустрічне забезпечення – по суті це гарантія відшкодування можливих для відповідача збитків. Також він зазначає, що цей інститут цивільного процесу є безумовним прогресом для всієї системи забезпечувальних заходів. Він має на меті забезпечити певний баланс сторін і нейтралізувати можливі негативні наслідки, які можуть виникнути в результаті застосування судом забезпечувальних заходів [5].

Не можу не погодитись з даною позицією, адже й сама я розглядаю поняття зустрічного забезпечення як певну гарантію захисту інтересів відповідача у разі завдання йому шкоди заходами забезпечення позову. Іншими словами цю новелу можна розглядати як урівняння в правах сторін з спірними вимогами, які вживають необхідних заходів, щоб такі вимоги у майбутньому мали підґрунтя для свого виконання.

Вирішення питання про необхідність зустрічного забезпечення розглядається як право відповідача або суду. При цьому кодексом передбачено певні критерії, коли застосування цього виду забезпечення позову є обов'язком суду. Так, згідно ч.3 ст.154 суд зобов'язаний застосувати зустрічне забезпечення якщо:

1) у позивача не має зареєстрованого в установленому законом порядку місця проживання (перебування) чи місцезна-

ходження на території України або майна, яке знаходиться на території України, в тому розмірі, який є достатнім для відшкодування можливих збитків відповідача, які можуть бути спричинені забезпеченням позову, у випадку відмови у позові;

2) до суду надані докази того, що майновий стан позивача або його дії щодо відчуження майна чи інші дії можуть ускладнити або зробити неможливим виконання рішення суду про відшкодування збитків відповідача, які можуть бути спричинені забезпеченням позову, у випадку відмови у позові [3].

Ми можемо помітити, що в даному питанні велика відповідальність покладається саме на суд, адже при застосуванні норми наведеної вище, суд повинен детально проаналізувати докази та підстави на які посилаються сторони, щоб унеможливити зловживання процесуальними правами з їх боку. Не мало важливим є й те, що на суд безпосередньо покладається визначення розміру зустрічного забезпечення з урахуванням обставин справи. Це є досить важким завданням для суддів, які здійснюють таку оцінку. Тому, що для точного вираховування зустрічного забезпечення потрібно розглянути низку факторів, які виникли при забезпеченні позову і спричинили можливі збитки для відповідача. Також суду необхідно буде звернути увагу на потребу системного тлумачення норм щодо забезпечення позову про стягнення грошової суми. Тоді у цьому випадку зустрічне забезпечення може бути надано й самим відповідачем, але виключно шляхом внесення на депозитний рахунок суду грошових коштів у розмірі вимог позивача або надання гарантії банку на таку суму. По суті це є захистом прав позивача, так як таке зустрічне забезпечення виступає як альтернативний захід застосуванню забезпеченню позову. У цьому разі за клопотанням відповідача суд повинен відмовити у забезпеченні позову або скасувати вжиті судом заходи забезпечення позову [5].

По-четверте, заходи забезпечення позову носять тимчасовий характер. Рано чи пізно, застосовані види забезпечення позову підлягають скасуванню, така правова природа цього

інституту. У зв'язку з цим хочу відмітити новели, які стосуються скасування заходів забезпечення позову. Досліджуючи скасування заходів забезпечення позову, я помітила, що в новій редакції ЦПК усунений недолік, старої версії ст.154, який безпосередньо стосувався гласності прийнятого рішення про скасування заходів забезпечення позову. Тобто в ч.5 ст.154 йшлося про те, що питання про скасування заходів забезпечення позову вирішується в судовому засіданні з повідомленням осіб, які беруть участь у справі. Неявка цих осіб не перешкоджає розгляду питання про скасування заходів забезпечення позову [2]. Дана норма містила прогалину, адже в ній вказувалося тільки про осіб які беруть участь у справі, та не зазначалося про інтереси інших осіб, яких прямо може стосуватися скасування зазначених заходів. Натомість в ч.11 ст. 158 в редакції від 15.12.2017, знайшло своє процесуальне закріплення наступне положення: примірник ухвали про скасування заходів забезпечення позову невідкладно після набрання такою ухвалою законної сили надсилається заявнику, всім особам, яких стосуються заходи забезпечення позову і яких суд може ідентифікувати, а також державним та іншим органам, які повинні були та (або) виконували ухвалу про забезпечення позову, для здійснення ними відповідних дій щодо скасування заходів забезпечення позову [3].

Також потрібно зазначити, що оскільки зустрічне забезпечення внесло свої корективи у цивільному судочинстві, то й ЦПК відповідно до цього збагатився таким елементом як скасування зустрічного забезпечення. Він регламентується ст.155 ЦПК України й передбачає умови, за яких зустрічне забезпечення може бути відмінене. Хочу звернути увагу на те, що важливим нововведенням інституту забезпечення позову стала ухвала про забезпечення позову або зустрічне забезпечення. Тому при застосуванні забезпечувальних заходів, часто виникає ряд питань пов'язаних з такою ухвалою. Даючи відповідь на одне із таких, зазначу, що національне законодавство передбачає зустрічне забезпечення лише у разі застосування забезпечувальних заходів. Можна подумати, що права відповідача

порушуються, але це не так. У ч. 10 ст. 154 Цивільного процесуального кодексу можна побачити, що у випадку не виконання вимог суду щодо зустрічного забезпечення особою, яка подала заяву про забезпечення позову, одночасно судом скасовується ухвала про забезпечення позову та зустрічне забезпечення [3]. Тобто якщо позивач на вимогу суду не надав зустрічне забезпечення, то скасовуються й прийняті на його користь заходи забезпечення позову. Це допомагає вберегти відповідача від можливих збитків завданих забезпечення позову, але тут вже може йти мова про таку річ як зловживання процесуальними правами зі сторони відповідача.

Мною коротко розглянута лише частина новел забезпечення позову, а деякі з них потребують ще ретельнішого аналізу та характеристики.

Отже, підсумовуючи все вищесказане, новели інституту забезпечення позову все таки є важливою ланкою в цивільному процесі України. Саме вони є тими змінами, які відіграють фундаментальне значення для ретельнішого захисту прав та інтересів осіб у цивільному судочинстві. Можу сказати, що зараз законодавство у питанні забезпечення позову є більш збалансованим і розраховане на рівнозначний захист прав та інтересів як позивача так і відповідача, адже нововведення в інститут забезпечення позову внесли в більшій мірі тільки позитивні та корисні корективи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Позовне провадження: монографія / [В. В. Комаров, Д. Д. Луспеник, П. І. Радченко та ін.]; за заг. ред. В. В. Комарова. – Харків: Право, 2011. – 552 с.

1. Цивільний процесуальний кодекс України ред. з 18.03.2004 р. до 15.12.2017 р. LIGA360: веб-сайт. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/t041618?an=1753&ed=2017_11_14

2. Цивільний процесуальний кодекс від 18 березня 2004 року. - [Електронний ресурс] : станом на 28 квітня 2022 р. / Верховна Рада України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>

3. Ухвала Дарницького районного суду м. Києва від 21 вересня 2018 року. ZAKON ONLINE: веб-сайт. URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/76864216>

4. Луспенник Д. Д. «Зустрічне забезпечення–новела цивільного процесу.» 2018 року. Національна Асоціація Адвокатів України Рада адвокатів Київської області: веб-сайт. URL: <https://radako.com.ua/news/zustrichne-zabezpechennya-novela-civilnogo-procesu>

*Терентяк Д.,
Студент I курсу,
спеціальності «Музичне мистецтво»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
к.мист-ва Курбанова Л.В.,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

ВПЛИВ ВОКАЛОТЕРАПІЇ НА ОРГАНІЗМ ЛЮДИНИ В СТРЕСОВИХ СИТУАЦІЯХ (РЕАБІЛІТАЦІЯ ПІД ЧАС ВОЄННОГО ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ЧАСУ)

Різнобічний вплив музики на психіку людини обумовив музикотерапію одним із перспективних сучасних методів лікування хворих із порушенням нервової системи. Доведено, що музика, завдяки своїй властивості впливати на внутрішній світ людини, допомагає хворим звільнитися від душевного дискомфорту, конфлікту, тривалості; коректує емоційний стан; може відновити душевний спокій, тобто позитивно впливати на психічне здоров'я особистості. Цілющий вплив музики на організм людини був помічений ще на зорі цивілізації. Містичними легендами пояснювалось покращення самопочуття та на-

строю, зменшення болісних відчуттів, страху, повернення людині бадьорості, енергії під дією зачаровуючих звуків музики.

В результаті численних досліджень виявлено, що під впливом музики, яка відповідає функціональному стані організму, такі психічні процеси, як пам'ять та орієнтація, покращуються на 45-50%, а увага - на 25-30%. Музика активізує розумові здібності, а також працездатність та зосередженість, здатна розвивати та підвищувати інтелект людини. Звукові вібрації стимулюють кровообіг, емоційний тонус. Під дією ритму активізується дихання, збільшується вентиляція легенів. Дослідження підтверджують фізіологічну гіпотезу музикотерапії поєднання ритму музики з біоритмікою людини [1;5].

З 24.02.22 над людьми відбувається психологічне насильство², яке “дієво” впливає на нашу свідомість. Надмірний перегляд негативної та душегубної інформації, неє корисним для нашого психічного стану, це призводить до певних психічних розладів, що у подальшому потребуватимуть неврологічних³ втручань. Отож яквже відомо, вокалотерапевтичні здібності надзвичайно впливові у використанні в цілях лікування душі, чому б тоді не застосувати їх у роботі з людьми, щопостраждали під час воєнних дій?! Адже цей метод може допомогти особам якіпонесли великі, як матеріальні чи фізичні, так і психологічні чи душевні втрати війні. Тобто вокал може корисно впливати на нас навіть у критичні длянашої психіки дні, і в таких, нібито невиліковних на перший погляд ситуаціях, він здатенвилікувати та виправити душевні рани, відновити емоційнустабільність.

Зараз дуже популярно серед батьків віддавати своїх дітей на уроки вокалу, але насправді мало хто з них розуміє, що це не тільки як засіб популяризувати свою дитину, а ще й вплив на її емоційний стан, який у подальшому буде стабільним (якщо не

² Психологічне насильство – це форма насильства, яка характеризується тим, що людина піддається сама або піддає іншу особу поведінці, яка може призвести до психологічної травми, включаючи тривогу, хронічну депресію або посттравматичний стресовий розлад

³ Неврологія – наука, яка вивчає нервову систему.

враховувати певні зовнішні чинники, або набагато сильніший психічний вплив за її власний). І як довели вчені-психологи, систематичні заняття музикою у віці від 5 до 15 років дозволяють значно підняти IQ, тобто інтелектуальний потенціал людини, краще розвинути пам'ять, аналітичні здібності, орієнтацію, не кажучи вже про позитивну корекцію нервової системи. В більшості передових європейських країнах уроки музики, спів, гра на інструментах:- належать до обов'язкового елементу виховання, оскільки музика проявляє великий емоційний вплив на дитину. Крім того, під час слухання музики регулюються фізіологічні процеси в організмі, стимулюється м'язова активність, підвищується загальний тонус організму, покращується мовленнєва та рухова активність. І кому як не дітям війни, які пережили надзвичайно високий рівень психічного впливу, допоможуть заняття з вокалу, для відновлення та нормального функціонування нервової системи [4].

Музикотерапія складається з творчої та рецептивної діяльності. Яка пов'язана зі сферою емоційних, етичних і естетичних відчуттів, пізнанням та спрямованістю інтересів особистості. Крім універсальних якостей музичне мистецтво має специфічні, унікальні можливості цілеспрямованих дій в бажаному напрямі. Такі коригуючі профілактичні особливості музики базуються не лише на вербальному, багатоплановому за формою емоційному впливі на особу, а й взаємодіють конкретно з її першоелементами - ритмом, гармонією, які проникають у глибини психіки.

Психологи та музиканти визнають, що музичне мистецтво має двосторонню дію. З одного боку, це елементарне акустичне сприймання звукових сигналів як щось таке, що ми чуємо і що діє на органи слуху, а з іншого — це процес пізнання уявленого художнього змісту в музичній матерії. Сприймаючи музику, людина виражає своє емоційне «я». В свідомості відтворюються переживання, образи та думки, втілені композитором у музичному творі. Музичний твір — це сукупність естетичної інформації, яку надає композитор. І коли кажуть: „Музика не для вій-

ни”, то все далеко не так просто як виглядає. У кожної людини свій емоційний стан і виражається він по різному, у будь-яких процесах. І для музикантів цим вираженням є їхні творчі процеси що виражаються в піснях, для них це і є емоційне “я”. І як видно по ситуаціях які виникають, саме пісні пробуджують у людях жагу до змін.

Сприйняття музики, як і інших творів мистецтва, майже завжди несе в собі певний елемент суб’єктивізму, адже кожна конкретна людина має свою індивідуальність, свій власний життєвий досвід, свої індивідуальні особливості розвитку психічних функцій пізнавальної та емоційної сфер. Світ музики може стати або не стати надбанням особистості. Лишень духовно-практична діяльність особистості - це початковий етап життєвої спіралі для музично-естетичного буття суб’єкту. Аналіз літературних джерел (О. Г. Костюк, Л. Л. Бочкарьов, Г. М. Ципін та інші) показав, що проблема визначення зв’язку між особливостями сприймання музики та рисами особистості є вкрай важливою. О. Г. Костюк наголошував на необхідності враховувати суб’єктивну активність людини, що базується на її особистісних властивостях і створює нову інтегральну систему психічних образів, значно більш об’ємних ніж звучання музики. Дослідження невербальної комунікації та взаємозв’язку інтонаційних образів музики та рухів. Важливо знати, що класична музика⁴ у живому виконанні, позитивно впливає на фізичний та психічний стан людини, на здоров’я хворих. У них не тільки знижується рівень артеріального тиску, а й відбуваються позитивні емоційні зміни. Жива музика композиторів - класиків допомагає позбутися депресивних станів, стресів, тривог, переживань і страждань, які негативно впливають на процес одужання [1; 3].

Музична терапія широко використовується з метою надання соціально-психологічної допомоги та підтримки тим, хто відчуває самотність, невпевненість в собі, закомплексованість, як профілактика ряду соматичних захворювань, а також як засіб полегшення страждань, реабілітації після перенесених захворювань

⁴ Класичними називаються твори мистецтва, що зберегли до теперішнього часу значення взірцевих [1].

рювань чи травм. А захворювань і травм на даний момент, під час воєнних дій, незліченна кількість. А в післявоєнний період людям потрібно буде якось прийти в себе, відійти від усього. І це буде надзвичайно важко, тому психологи і викладачі вокалу будуть виправляти дану психічну ситуацію людей. І вважаю, що заняття з вокалу впораються з цим набагато краще ніж візит до психолога. Тому щов людини відбуватиметься катарсис⁵, - чудовий термін, який дуже чітко передає вплив музичного мистецтва на емоційний стан людини через “пережиття”.

Отже, як студент факультету “Музичного мистецтва”, можу сказати з власного досвіду, що вищеперелічений спосіб реабілітації психіки людини, справді дієвий і якщо його правильно застосовувати, то результат неодмінно буде. Тобто навіть особа яка йде на вокал, без жодних цілей та думок про лікування, все одно отримує певний вплив на свідомість, а якщо ще й усвідомлюватиме з якою метою сюди прийшла, то користь набуде ще більших ефектів. Ми багато чого не усвідомлюємо про можливості вокалотерапії, а вони надзвичайні. Тому задля збереження нашої емоційної стабільності, раджу не нехтувати даними відомостями і за нагоди відвідати заняття з вокалу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Використання музичного мистецтва як засобу терапії. URL:<https://osvita.ua/vnz/reports/culture/11655/>
2. Вікіпедія. URL:https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%B0
3. Загальні висновки про вокалотерапію. URL:<https://studall.org/all2-12988.html>
4. Руденко Е. Чи робить музика нас розумнішими. URL:<https://bit.ua/2019/08/chy-robyt-muzyka-nas-rozumni-szymy/>
5. Що таке вокалотерапія. URL:<https://jak.waykun.com/articles/shho-take-vokaloterapija.html>

⁵ Катарсис – це моральне очищення, піднесення душі через мистецтво, що виникає в процесі співпереживання та співчуття.

*Терехович Н. О.,
студентка IV курсу,
спеціальності «Графічний дизайн»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Кухар Г.М.,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

БЛОКНОТИ, ЯК ОБ'ЄКТ ДИЗАЙНУ

В епоху айфонів та інстаграму досить дивно бачити в заголовку слово “блокнот”. Але, якими б крутими не були сучасні гаджети та сервіси, ніщо не замінить якісний папір та ручку, які миттєво фіксують ідеї. Точних правил ведення блокноту не існує, адже це особиста річ кожної людини. Споживач, купуючи блокнот, орієнтуватися на індивідуальні потреби та власний смак [3].

Сьогодні існує безліч видів блокнотів, різноманітних за формою та дизайном. Кому ж першому прийшла в голову ідея створення цього канцелярського приладдя, другого за популярністю після кулькової ручки?

Історія створення блокнота почалася в Франції. При дворі короля Людовіка XIV увійшла в моду манера непомітно передавати один-одному маленькі записочки, під час прийому або балу. Для зручності користування та зберігання чистих листків, знатні люди почали замовляти собі мініатюрні книжечки-обкладинки, з яких листки могли вийматися буквально одним порухом руки. Так з'явився перший блокнот[1].

А от сучасні блокноти – це винахід практичних американців. Вони виявили, що блокнот може використовуватися не тільки для написання романтичних записок, але й, насамперед, для фіксування різноманітних коротких відомостей. Виготовлення блокнотів в промислових масштабах відносять до початку XIX століття. Саме в період промислової революції типографії почали стрімко розвиватись, що сприяло суттєвому збільшенню

асортименту продукції. Перфорацію листків, яка полегшує відривання листочків, доречі, винайшов в кінці XIX століття автор відомої книги «Пригоди Тома Соєра» Марк Твен.

Також блокноти почали використовувати художники та інші представники творчих професій. На користь даної версії говорить той факт, що папір, який використовувався для виготовлення перших блокнотів, був дуже якісний, що було необхідно, перш за все, художникам. Зшивались перші блокноти також доволі простим способом – за допомогою звичайної нитки.

Власники палітурних мануфактур звернули увагу на новий тренд ринку і почали виготовляти блокноти вже в промислових масштабах. На той час палітурка перших фабричних блокнотів нічим не відрізнялась від книжкової. В якості обкладинки використовувалась щільна чорна тканина, яка по-французьки називалась молескін, що в перекладі означає, кротова шкіра.

Коли блокноти стали об'єктами дизайну? Вважається, що історія розпочалася з Moleskine, а саме вони дали поштовх до такого різноманіття дизайну блокнотів сучасності. Як розповідають у компанії, класичний чорний блокнот Moleskine не був унікальним творінням – це перезапущена серія відомого французького записника. Італійка Марія Себрегонді вдихнула в них нове життя. Блокнот сам став ніби аналогом книги, де авторами виступали покупці. Moleskine – книга, що чекає, поки користувачі її напишуть [6].

Зараз у сучасних реаліях для створення одного унікального блокноту, працюють цілі команди художників, дизайнерів, ілюстраторів, фотографів і шрифтознавців. Блокнот – це не просто набір сторінок. Це ідея, яка піднімає настрій, надихає, створює любов. Прикладом сучасного блокноту є продукція японської компанії Triad. Вони випустили нову серію під назвою BlockOmoshiro (перекладеться як “веселий блокнот”). Блокноти повільно відкривають складні архітектурні шедеври, коли користувач відриває листки. На перший погляд продукт нічим не відрізнити від звичайного блокнота з відривними листками, але як тільки користувач відриває аркуші, починає промальо-

уватися справжнє диво. Секрет полягає в тому, що кожен листок спеціально прорізаний лазером для створення 3-вимірної моделі найбільш відомих у Японії будівель, таких як Монастир Кійомідзу в Кіото, Токійський храм Асакуса та Токійська башта [4].

Блокноти стали не тільки об'єктом дизайнерів, а й внахідників. Rocketbook Everlast – це розумний блокнот, у якому всього 80 сторінок, але не дивлячись на це, записна книжка може служити вічно (і це не перебільшення). Сторінки Rocketbook відрізняються спеціальними іконками, які розпізнаються мобільним застосунком, що сканує та зберігає сторінку [2].

А тепер про те, чому Rocketbook – вічний. Виробники створили спеціальну ганчірочку, яка може стерти чорнила зі сторінок незвичайного блокнота – текст стирається як з магнітної дошки. Кілька років тому була розробка в якій, щоб написи зникли зі сторінок, блокнот потрібно було поставити на півтори хвилини в мікрохвильову піч [2].

Ще одним незвичайним екземпляром серед блокнотів є творіння рук дизайнера Алесандро Естері. Набір блокнотів на рік Nava One Year of White Page (Рік з чистих сторінок), дозволяє міняти блокноти щомісяця. Це набір із 12-ти компактних блокнотів ручної роботи. Кожен з них має розмір 9 x 12 см, 80 листів з нелінованими аркушами, гнучку та м'яку обкладинку. Використані записники можна зберігати у спеціальній чорній скриньці, а щоб не переплутати місяці, то кожен блокнот має дірочки, кількість яких відповідає місяцю, для якого він призначений [5]. Оригінально, лаконічно і просто.

Отже, сучасні блокноти – це унікальний продукт від палітурки до текстури і кольору сторінок. Дизайнери, в чіях головах зазвичай вируч найбільше креативних ідей, самі користуються блокнотами, щоб вчасно їх викласти, запам'ятати і відтворити потім за потреби. Крім того вони є авторами блокнотів, які є витвором мистецтва. Адже блокноти – це ціла індустрія, культурний прошарок, особлива естетика, релігія: товсті, тонкі, в шкіряній, текстильній або дерев'яній чи навіть в'язаній палі-

турці, розграфлені, порожні, з візерунками і цитатами на кожній сторінці, вони допомагають зафіксувати найкращі думки, ідеї, рішення і реалізувати їх.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Історія створення блокноту та Людовік XIV. *Asapservice*: веб-сайт. URL: <https://www.asapservice.com.ua/istoriya-bloknotu/> (дата звернення 27.04.2022)
2. Вічний блокнот, невичерпний кулер та інші... *Work.ua*: веб-сайт. URL: <https://www.work.ua/en/articles/self-development/2118/> (дата звернення 21.04.2022)
3. Навіщо сучасній людині блокнот? *Центр ідей*: веб-сайт. URL: <https://ideas-center.com.ua/?p=52052> (дата звернення 28.04.2022)
4. Нереальний дизайн блокнотів BlockOmoshiro. *Disigntalk*: веб-сайт. URL: <https://designtalk.club/yapontsi-stvoryly-prostone-realnuj-dyzajn-bloknotiv-foto/> (дата звернення 26.04.2022)
5. Топ-5 найбільш оригінальних блокнотів. *Погляд*: веб-сайт. URL: <http://poglyad.com/stories/story-9369> (дата звернення 20.04.2022)
6. Як це придумали: історія появи «маленького чорного блокноту» Moleskine. *Thepoint. Rabota*: веб-сайт. URL: <https://thepoint.rabota.ua/yak-tse-prydumaly-istoriya-poyavy-malenkoho-chornoho-bloknotu-moleskine/> (дата звернення 26.04.2022)

Турчин З.,
група Юс-2019-2,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
к.ю.н., доц. Жукевич І.В.,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна

**ІСТОТНІ ДЛЯ СПРАВИ ОБСТАВИНИ, ЩО НЕ
БУЛИ ВСТАНОВЛЕНІ СУДОМ ТА НЕ БУЛИ
І НЕ МОГЛИ БУТИ ВІДОМІ ОСОБІ, ЯКА
ЗВЕРТАЛАСЯ ІЗ ЗАЯВОЮ НА ЧАС РОЗГЛЯДУ
СПРАВИ, ЯК ПІДСТАВА ПЕРЕГЛЯДУ СПРАВИ ЗА
НОВОВІЯВЛЕНИМИ ОБСТАВИНАМИ**

Однією з можливих підстав перегляду справи за ново виявленими обставинами відповідно до ЦПК є істотні для справи обставини, що не були встановлені судом та не були і не могли бути відомі особі, яка звертається із заявою, на час розгляду справи. За загальним правилом до ново виявлених обставин відносились не тільки істотні для справи обставини, що не були і не могли бути відомі особі, яка звертається із заявою, на час розгляду справи, а і встановлені вироком суду, що набрав законної сили, завідомо неправдиві показання свідка, завідомо неправильний висновок експерта, завідомо неправильний переклад, фальшивість документів або речових доказів, що потягли за собою ухвалення незаконного або необґрунтованого рішення та встановлення вироком суду, що набрав законної сили, вини судді у вчиненні кримінального правопорушення, внаслідок якого було ухвалено незаконне або необґрунтоване рішення; скасування судового рішення, яке стало підставою для ухвалення рішення чи постановлення ухвали, що підлягають перегляду.

Істотність як ознака нововиявлених обставин, на думку К. І. Малишева, визначається випадками, коли такі обставини можуть настільки вплинути на суть справи, що можуть призвести до ухвалення нового рішення [5, с. 269]. І. В. Андронов розт-

лумає істотні обставини як такі, що є органічною частиною предмета доказування у справі, а до обов'язків суду при перегляді судового рішення належить перевірка можливості впливу таких обставин на судові рішення [1, с. 113]. Така ж позиція підтримується у загальному: істотні для справи обставини – ті, при врахуванні яких суд міг ухвалити повністю або в якійсь частині інше рішення [4, с. 301].

Визначаючи термін «істотні для справи обставини», Р. М. Колесник наводить, зокрема, такі ознаки істотності: вплив певною мірою на судові рішення; юридичне значення для аналізу взаємовідносин сторін; фактичні дані, що не були відомі на момент розгляду справи з об'єктивних причин, але стали такими після набрання рішенням суду законної сили [3, с. 77].

Із цього можна зробити висновок, що істотна обставина може бути підставою для ухвалення нового рішення. Разом із тим, наявність істотної для справи обставини не є безумовною підставою для зміни судового рішення. Наприклад, суд може лише доповнити рішення більш детальним і повним описом відповідних фактичних обставин, але вирішити справу по суті так само.

Отже, суд, аналізуючи матеріали справи, з урахуванням нововиявлених обставин, може прийти або до того ж висновку, що містився в первісному судовому рішенні, хоч з іншим мотивуванням з точки зору повноти досліджених фактів, або ж ухвалити нове [6, с. 65]. Хоча й зрозуміло, що у кожній конкретній справі, суд має вирішувати питання істотності нововиявлених обставин індивідуально, залежно від обставин справи, проте така нечітка позиція призводить до різноманітної судової практики із частими випадками невірною тлумачення судами поняття «істотні для справи обставини». Зазначаючи таку проблематику, І. О. Ізарова виокремлює ознаки, за якими суд може визначити істотність впливу обставин на судові рішення: нововиявлені обставини можуть спростувати факти, які були взяті до уваги судом і використані ним як мотиви для ухвалення судового рішення; нововиявлені обставини можуть бути

підтвердженням або доводити факти, що не були прийняті судом при ухваленні судового рішення; нововиявлені обставини можуть визначати нові обставини справи, що не були вирішені при розгляді справи, але є такими, що були визначені вимогами позивача [2, с. 60–61].

Отже, істотність нововиявлених обставин можна визначити як ознаку, що обумовлюється безпосереднім зв'язком нововиявленої обставини із матеріалами справи та її впливом на мотивувальну та/або резолютивну частину судового рішення, що набрало законної сили.

Із вказаних визначень нововиявлених обставин простежується ще одна їх спільна ознака – невідомість про них учасникам справи на момент її розгляду судом. І, якщо у випадку встановлення таких обставин іншим судовим рішенням, яке стало підставою для перегляду відповідно до пунктів 2 та 3 ч. 2 ст. 423 ЦПК України[7], складнощів не виникає, то щодо істотних обставин, які не були і не могли бути відомі особі, яка звертається із заявою про перегляд судового рішення, постають питання, відповіді на які у науці цивільного процесуального права є неоднозначними, що, як наслідок, призводить до проблем при розгляді й вирішенні справ. Із огляду на вказане, необхідним є дослідження кожної підстави для перегляду, визначених законодавством як нововиявлені обставини.

Так, чинна редакція п. 1 ч. 2 ст. 423 ЦПК України, відносить до нововиявлених обставин істотні для справи обставини, що не були встановлені судом та не були і не могли бути відомі особі, яка звертається із заявою, на час розгляду справи [7]. Використовуючи формулювання «не були і не могли бути відомі», досить часто на практиці учасники справи звертаються до нових обставин, зловживаючи при цьому цивільними процесуальними правами та сподіваючись на ухвалення нового рішення на їх користь. Зважаючи на це, окрема увага приділяється питанню розмежування нововиявлених обставин від нових доказів.

Підсумовуючи, варто зазначити, що нововиявлені обставини, передбачені п. 1 ч. 2 ст. 423 ЦПК України, як юридичні фак-

ти, слід відрізнити від обставин, які вже були предметом доказування у справі. При цьому, оскільки це обставини, що можуть вплинути на судові рішення, вони також мають бути доведені особою, яка посилається на такі обставини як на підставу для перегляду судового рішення, що набрало законної сили.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Андронов І. В. Сутність та значення перегляду судових рішень у зв'язку з нововиявленими обставинами. Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. праць. 2010. Вип. 56. С. 110-117.
2. Ізарова І. О. Поняття та ознаки нововиявлених обставин у цивільному процесі. Вісник Академії адвокатури України. 2011. Число 3. С. 57-61.
3. Колесник Р. М. Істотні для справи обставини як підстава для перегляду рішення господарського суду за нововиявленими обставинами. Підприємництво, господарство і право. 2017. № 3. С. 74-78.
4. Кузнецов Н. В. Понятие и основания пересмотра гражданских дел по вновь открывшимся обстоятельствам. Гражданский процесс / Под ред. А.Г. Коваленко, А.А. Мохова, проф. П.М. Филиппова. М.: Юридическая фирма «КОНТРАКТ»; «ИНФРА-М», 2008. 448 с.
5. Малышев К. Курс гражданского судопроизводства: в 3 т. 2-е изд., исправ. и допол. Санкт-Петербург: Тип. М. М. Стасюлевича, 1876. Т. 1. 454 с.
6. Петручак Р. К. Производство по пересмотру вступивших в законную силу судебных актов по вновь открывшимся или новым обстоятельствам в гражданском судопроизводстве: монография. Москва: Проспект, 2016. 254 с.
7. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18.03.2004 р. № 1618-IV. Відомості Верховної Ради України. 2004. №№ 40-41. № 42.

*Фесюн О.,
студентка 2 курсу,
Факультету Міжнародної торгівлі та права,
Державного торговельно-економічного університету,
Науковий керівник:
Шведова Г. Л.,
к.ю.н., доцент, доцент кафедри правового,
забезпечення безпеки бізнесу ДТЕУ,
м. Київ*

СМЕРТНА КАРА ЯК ВИД ПОКАРАННЯ

Актуальність теми полягає в тому, що на сьогоднішній день ми спостерігаємо позитивну динаміку у вчиненні особливо тяжких насильницьких кримінальних правопорушень. Відповідно до звіту Національної поліції України про результати роботи у 2021 році, збільшилася питома вага окремих видів тяжких протиправних посягань на життя і здоров'я людини, за якими установлені особи зловмисників, зокрема у вчиненні умисних убивств (з 93% до 98%), тяжких тілесних ушкоджень (з 96% до 98%) та тяжких тілесних ушкоджень зі смертельними наслідками (з 97% до 98%) [1].

29 грудня 1999 року Конституційний суд України визнав, що смертна кара суперечить Конституції України. Верховна Рада, враховуючи висновок суду, у 2000 році внесла зміни до Кримінального кодексу України, внаслідок змін, поняття «смертної кари» було вилучено із списку кримінальних покарань. У 1995 році, Україна входила до числа країн, що провели найбільшу кількість смертних кар. Така негативна статистика могла привести до виключення України з Ради Європи. То що ж відбулося у 2000 році, гуманізація національного законодавства чи насильницька відмова від одного з видів покарання, через побоювання санкцій? Спробуємо розібратися на прикладі інших країн.

Протягом тривалого часу у суспільстві не вщухає дискусія стосовно того, чи доцільно використовувати смертну кару, як

вид кримінального покарання.

Близько 40 країн використовують смертну кару, як вид покарання, тільки у тяжких злочинах, майже у 50 країнах смертна кара прирівнюється до довічного ув'язнення. Єдиною країною Європи, що використовує смертну кару є Білорусь. Лідерами серед країн по екзекуції на 2018 рік є Китайська Народна Республіка, Іран, Саудівська Аравія, В'єтнам, Ірак та інші.

Процедура страти в різних країнах не є однаковою, це залежить від особливостей культури певних регіонів, можна навести приклади деяких з них: 1) Зокрема, в Ірані дозволяється страта неповнолітніх осіб, кримінальна відповідальність для осіб жіночої статі настає з 9 років, для чоловіків з 15. Основними видами протиправної діяльності, що призводять до смертної кари є вбивство, зґвалтування, участь у наркотичному обігу, але були випадки засудження до смертної кари, за корупцію та богохульство;

2) Для Саудівської Аравії характерні масові страти, як показовий процес. Осіб, засуджених до смертної кари привселюдно страчують, щоб інші не наважувалися вчиняти такі правопорушення.

3) У Пакистані є традиція забивати винного камінням, тим самим виконуючи вирок смертної кари.

10 жовтня відзначається день Всесвітньої боротьби зі смертною карою. Люди в цей день у всіх куточках землі виходять на мітинги та демонстрації, а також проводяться форуми та публічні дискусії щодо заборони такого виду покарання, особливо такі акції проводяться у країнах, де смертна кара є легалізованою.

В суспільстві ніколи не було однієї, прийнятної для всього населення думки, щодо запровадження смертної кари. В країнах, законодавством яких передбачений такий вид покарання, громадяни виступають проти таких процесуальних заходів, там, де смертна кара відмінена, ведеться дискусія щодо відновлення.

Для кращого усвідомлення того, чи потрібний такий метод

покарання, як смертна кара, потрібно провести аналіз співвідношення всіх «за» та «проти».

Існує небагато аргументів, стосовно того, чому ж варто запровадити смертну кару:

1. Страта являє собою захист суспільства від найбільш небезпечних правопорушників;

2. Серед усіх превентивних заходів страта має найбільший вплив;

3. Смертна кара дозволяє економити державні кошти, оскільки довічне утримання обходиться для каїни значно дорожче (хоча в деяких країнах навпаки, дорожче провести езекуцію, ніж утримувати правопорушника, до прикладу-США)

Слід навести декілька аргументів, стосовно того, чому не варто використовувати смертну кару, як вид покарання:

1. Правозахисники наголошують про можливість похибки судом. В історії було чимало випадків, коли безневинну особу засуджували до страти і приводили вирок в дію. Такі інциденти траплялися в Туреччині, США, Великій Британії та Україні, а ще в низці інших країн. Отже, перший аргумент – судові помилки;

2. Такі дії з боку держави суперечать загальновизнаному природньому праву на життя людини;

3. Коли держава проводить езекуцію, вона бореться з наслідками вчинення правопорушення, а не з причинами їх виникнення;

4. У суспільстві побутує думка, що смертна кара є стримуючим фактором для правопорушників. Насправді це не так. Найчастіше особа, що вчиняє правопорушення за які передбачена смертна кара, знаходиться в стані сильного душевного хвилювання, тобто вона не до кінця усвідомлює свої дії. Смертна кара- не зменшує рівень злочинності, було проведено чисельні досліді, які показали, що такі дії з боку держави не очищають суспільство від кримінального контингенту;

5. Смертна кара дегуманізує суспільство, оскільки позбавлення особи життя суперечить природі людини, крім того має

бути орган виконавців таких судових рішень, що є не прийнятним для демократичного суспільства;

Щодо повернення смертної кари до України, то на сьогоднішній день це питання не розглядається на законодавчому рівні. У 2015 році Сергій Каплін зареєстрував у Верховній Раді України законопроект, який передбачав смертну кару за корупційні злочини, але 03.10.2017 року, його було знято з розгляду, оскільки Комітет з питань правової політики і правосуддя надав висновок, що даний законопроект суперечить положенням Конституції України. Смертна кара замінена на довічне ув'язнення, та вважається найвищою мірою покарання.

Слушною є думка Винарчик О.П., що сучасні правові системи, гуманізуючи методи боротьби зі злочинністю, заперечуючи такий радикальний метод, як смертну кару, змушені запроваджувати нову систему заходів охорони суспільства від злочинності, так званих охоронних засобів, які поряд із кримінальним покаранням або замість нього роблять неможливим подальше вчинення злочинів, тобто мають превентивний характер [2, с.13].

Отже, не можна остаточно сказати, чи може бути страта одним із видів покарання, та чи є вона прийнятною для суспільства. Питання смертної кари буде актуальним, доки вчиняються особливо тяжкі злочини, держава має всіма можливими способами захищати населення від правопорушників.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Звіт Національної поліції України про результати роботи у 2021 році /[Електронний ресурс]:https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/17-civik-2018/zvit2021/Zvit_NPU_2021_.pdf
2. Винарчик О.І. Смертна кара як основне покарання за кримінальним кодексом Польщі 1932 року. Науковий вісник публічного та приватного права випуск 1, том 12019/ [Електронний ресурс]:http://www.nvppp.in.ua/vip/2019/1/tom_1/4.pdf

*Харук Ю.В.,
студент IV курсу,
спеціальності «Інженерія програмного забезпечення»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м.Івано-Франківськ, Україна*

АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ВЕБ-ПЛАТФОРМИ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ РІЕЛТОРА

Анотація: в роботі розглянуто спосіб автоматизації роботи ріелтора, що допомагає швидко та якісно вирішити всі питання з нерухомістю. Зокрема автоматизація полягає в тому, що користувачі можуть проводити пошук квартири, переглядати всю інформацію про нерухомість і ріелторів (їхній рейтинг), можливість зберегти в вибрані, а також вибрати вільну дату та час для зустрічі. Також є можливість додавати оголошення для продажу нерухомості, яка буде перевірена на достовірність інформації.

Ключові слова: автоматизація, ріелтор, нерухомість, рейтинг, оголошення, продаж, користувач.

Покупка квартири онлайн в наш час стає все популярнішою, тому допомога ріелторів є дуже актуальна. Вони допомагають швидко та якісно вирішити всі питання з нерухомістю.

Справжні фахівці з нерухомості, запропонують всі актуальні пропозиції на ринку нерухомості з достовірною інформацією, а й підберуть для вас саме те житло, яке ідеально пасуватиме саме вам.

Ріелтор це фізична особа, яка займається нерухомістю. Він допомагає купити, здати або продати нерухомість. Також допомагає знайти найкращі варіанти, надає клієнту юридичний захист

Кожний досвідчений ріелтор повинен володіти такими якостями як:

- Вміти слухати клієнта, допомагати у вирішенні складних питань стосовно продажу та покупки;
- Знати закони, вміти уклади угоди;

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

- Організувати зустрічі, вміти вести переговори;
- Розумітися в будівельних матеріалах та всіх моментах будівництва;

Для того, щоб знайти надійного ріелтора, потрібно звернути увагу на деякі моменти.

1. Відгуки клієнтів та досвід роботи є основним пунктом. Є досить багато непрофесіоналів на ринку. Тому при виборі експерта має сенс ознайомитися з його досвідом.

2. Робота з ріелтором повинна бути зручною для клієнта. Особисте спілкування і відповіді на запитання клієнта допоможуть визначити комфорт. Досвідчений ріелтор орієнтується на потреби клієнта, а не на характеристики нерухомості (вони другорядні). Фахівці низького рівня рекомендують бути об'єктивною базою та надавати юридичну допомогу.

3. Поганий ріелтор, якщо ви підписали з ним договір буде дуже довго, як продавати, так і шукати квартиру. Він продаватиме квартиру за завищеною ціною, щоб була більша різниця і той відсоток, додає до своїх.

4. Кожен хороший ріелтор зразу буде розказувати всі нюанси, при продажі і покупці квартири. Чому на одну квартиру була підвищена ціна і можливі її плюси, а чому на іншу нерухомість була опущена ціна і її недоліки.

Уся інформація про ріелторів буде перевірена, а також інформація буде доступна для усіх клієнтів, така як:

- Скільки років досвіду;
- Рейтинг;
- Коментарі;
- Активні оголошення;
- Вдалі продажі;

Також можна написати коментар або поставити рейтинг про роботу ріелтора.

В декілька кліків, кожен бажаючий може додати своє оголошення, яке пройде 100% перевірку на достовірність даних. Щоб додати оголошення потрібно вказати:

- Ціна;

- Район;
- Кількість кімнат;
- Тип стін;
- Площа;
- Поверх;
- Особливості планування;
- Опалення;
- Рік побудови;
- Унікальні переваги;

Також потрібно додати фото та відео квартири, і вказати дату та час для можливої зустрічі.

Якщо клієнта зацікавило декілька варіантів, він може зберегти їх в вибрані, а також надіслати ріелтору.

В наш час є дуже багато інформації про квартири, а всі вони не проходять 100% перевірку на достовірність, а це є досить важливо для покупців.

Переваги такої платформи в тому:

- вона безпечна (вся інформація щодо ріелторів та нерухомості є перевірена)
- високий рівень сервісу (використовуються сучасні методи та інструменти)
- доступна інформація (уся інформація про квартири та ріелторів є доступна для усіх бажаючих)
- можливість додати оголошення (це проста форма заповнення де потрібно вказати, усі дані, які від вас вимагатимуться)
- зручний пошук

Висновки: в роботі розглянуто розробку вебплатформи для автоматизації роботи ріелтора. Я хочу надати можливість кожній людині без переплат за допомогою спеціалізованого працівника швидко та безпечно вирішити всі задачі з нерухомістю. Надати можливість в декілька кліки поширити інформацію про нерухомість з можливістю швидко та безпечно продати її. Також для покупців отримати максимальний сервіс і широкий асортимент пропозицій, що представлені на ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. https://bankchart.com.ua/zhitlo_v_kredit/statti/rieltor_yak_viyaviti_chornogo_i_garnogo_rieltora
2. <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D1%96%D1%94%D0%BB%D1%82%D0%BE%D1%80>
3. <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D0%B5%D1%80%D1%83%D1%85%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C>

Cherenok Y.,

2nd year student,

specialty International Law,

State University of Trade and Economics,

Scientific supervisor:

Shvedova H.,

Associate Professor of the Department of Legal Support of

Business Activity, Candidate of Sciences in Law,

Associate Professor, SUTE,

m. Kyiv, Ukraine

**LEGAL PERSONALITY AND CRIMINAL LIABILITY
OF MEDICAL WORKER**

This research aims to ground the necessity of medical professionals criminal liability differentiation for damages inflicted while performing their professional duties. First of all, the answer is to be found whether in any case of causing damages (pecuniary or physical) medical professionals must bear criminal liability.

Obviously, the professional activity of medical professionals is engaged with influence upon the health of those who demand medical services or who need health care. That's why there is an increased risk of inflicting health damages or death. Considering this

fact, the question arises if it is necessary to differentiate criminal liability between medical professionals and general subjects of crime inflicting the same pecuniary or physical damages.

In 1966, psychiatrist Charles K. Hofling made a very interesting discovery, which is closely related to the topic of research. Knowledge of this information can protect junior doctors from committing illegal acts and even save the lives of patients. He proved the incredible influence of authority, which can lead to inhumane and illegal actions.

Charlie Hoffling conducted this experiment to subdue a more authoritative person in real life. He conducted it over the nurses directly at their workplace. 22 different nurses who did not know each other were selected in different hospitals. During the shift, each of them received a phone call. An unknown voice on the phone introduced himself as the well-known doctor Smith and called for a specific patient to be given a dose of 20 mg of astrotene, and promised to draw up documents for the drug later [1].

Bottles called Astroten, with a maximum permissible dose of 10 mg, were previously placed in hospital drug stores. The medicine was not real, although the nurses thought so. The drug itself was a harmless sugar pill (a placebo), invented only for the experiment. But, despite this, 21 of the 22 nurses gave the patient the drug. Although in the survey the nurses said they would not do it.

If such an experiment took place on the territory of Ukraine, the actions of nurses would fall under the signs of a criminal offense under Article 140 of the Criminal Code of Ukraine, which deals with improper performance of professional duties by a medical or pharmaceutical worker.

This is just one example of illegal actions that will result in the perpetrators being prosecuted.

Medical workers as subjects of a criminal offense can be considered from the standpoint of both general and special grounds for criminal liability.

Criminal offenses committed by medical workers are divided into three groups:

1. Professional medical criminal offenses;

2. Criminal offenses committed with the use of official position;
3. Criminal offenses for which medical workers are prosecuted on general grounds [2, p. 208].

Criminal offenses are generally divided into:

- Criminal offenses with a common subject; (Articles 134-136, 138 CCU)

- Criminal offenses with a special subject (which in turn includes criminal offenses committed by medical workers, namely as officials) (Articles 143, 144 of the Criminal Code) [3].

If everything is clear with the first group, then the second group needs a more detailed analysis.

It is interesting to see which group transplant and donation offenses belong to. According to S.V. Hrynychak, the subject of these offenses (Articles 143, 144 of the Criminal Code) - special. He argues that there is a fixed procedure for transplantation of human organs and tissues, which can be understood only by a special subject (surgeon, endocrinologist, ophthalmologist, etc.), modern equipment and drugs. S.V. Hrynychak claims that these norms are created for a special subject of a criminal offense, which can only be a medical worker [4, p. 16].

A similar opinion is held by N.E. Krylova. She believes that surgery to remove an organ or tissue requires special medical knowledge and cannot be performed by a general subject if it is for the purpose of further transplantation of the removed fragment of the human body, because improper removal or failure to properly preserve the removed organ or tissue will their transplant is impossible. The same, according to the author, applies to blood donation. If the latter is taken as an act consisting in the transfer of the tissue for its use for medical purposes, the subject of forced donation (Article 144 of the Criminal Code of Ukraine) can only be special. Withdrawal of blood from a person “for the purpose of its use as a donor” (Part 1 of Article 144 of the Criminal Code of Ukraine) provides a certain procedure for such removal, conservation and storage of this tissue, otherwise it will be unsuitable for transfusion or other medical use. According to N.E. Krylova, it is difficult to imagine a situation in

which the removal of blood cells for such purposes would be carried out by a person who has no special education or training [5, p. 49].

Therefore, analyzing the statements of both scientists, we can conclude that a special subject of criminal offenses in the field of medical activities may be a medical worker who has appropriate medical education and meets the uniform qualification requirements for professional activities. The characteristics of a special subject complement the general concept and are therefore always complementary.

However, sometimes the law does not directly point to a special subject of a criminal offense, which has additional features, and then this person should be identified by characteristics. The peculiarity of the special subject is the official position or profession, demographic data.

The characteristics of a special subject are to some extent restrictive, as they determine that a criminal offense can be committed not by anyone, but only by a person who has certain characteristics. Therefore, persons who do not have such characteristics cannot be held liable under a specific provision of criminal law, because they are not subject to this criminal offense. Such persons are either not criminally liable at all or are liable for criminal offenses that can be committed by any person (general entity).

Moreover, the structure of the special part of the Criminal code of Ukraine is developed in accordance with the role of objects of protection for society. The second section of the Special part of the criminal law of Ukraine “Crimes against life and health”[6]. All crimes in this section are aimed to punish those who infringe on the basic natural rights of a person. A number of them establish criminal liability for medical workers as special subjects whose activities are specifically aimed at maintaining or restoring human life. The current criminal law contains a number of articles the subjects of which are medical workers, in particular, improper performance of professional duties by a medical worker.

At the same time, the criminal liability of a medical professional who has caused physical damage to his patient during the official working time and in a state of alcoholic or drug intoxication shall

be differentiated increasingly. A medical professional cannot be a subject to criminal liability for pecuniary damages. Such damages may be compensated according to civil procedures.

This is worth to be mentioned, that in some states, the criminal liability of medical professionals is envisaged by general legal norms (Poland, Slovenia). In the other – legislator prescribes special norms (Ukraine, Latvia).

Usually, this is said that medical professionals shall bear stricter level of liability, than the other people who inflicted damage to health or death. However, we suppose that suggestions on increasing strictness of the criminal liability of a medical professional must be made only after considering how often he is at risk of inflicting damage to his patient's health. Regular professional activity of medical professionals is closely connected with providing health care to those who need them or medical services to those who demand. Peculiarities of professional activities of medical professionals and permanent risk of inflicting damage to health or death of the patient were a separate aspect of research of the exemption from criminal liability problem concerning reconciliation with the victim of crime (case file no. 439/397/17) [7].

In this case, the doctor-anesthesiologist of the anesthesiology and resuscitation department of one of the local hospitals has been charged in inadequate fulfillment of professional duties, negligent medical manipulation (puncture of left collarbone vein by injection needle for mounting catheter). This medical manipulation has been performed contrary to the common technique of catheterization of collarbone vessels. Such action has caused the death of the minor.

This analysis gives reason to state that in 94% of proceedings, courts have delivered judgments concerning exemption from criminal liability of doctor due to the reconciliation with the family of the deceased patient. Only 7 proceedings are resulting in rejection of the application of a guilty person for exemption from criminal liability. These rejections have been motivated by the impossibility of reconciliation because of the irreversibility of consequences in the form of death, which cannot be compensated to the deceased.

In view of the above, the criminal liability of medical workers is fully enshrined in the Criminal Code of Ukraine. A medical worker can be identified as a special subject of a criminal offense on the basis of an analysis of the relevant provisions of the Criminal Code of Ukraine. During the legal qualification of this type of criminal offense, special attention should be paid to the subjective side, as it is important to determine the intent of the medical worker in committing a particular criminal offense. The existence of a category of “good reasons” in the case of non-provision of medical care also makes it difficult to unambiguously define the subjective side. Establishing the object and the objective side are not particularly difficult. Therefore, this scientific problem remains extremely relevant today and needs further research.

Considering the peculiarities of the medical profession, the permanent influence of treatment and services of medical professionals on such values as life and health, we suggest that there are grounds for differentiation of medical professionals’ criminal liability for damages caused while performing their professional duties. The necessity to differentiate criminal liability of medical professionals alongside general subjects of crime is motivated by such features of the first group of subjects as special education, professional duty and permanent risk to inflict death or health damages. The first two features increase the level of social dangerousness, the last one – decreases. Acting in a state of inebriation or drug intoxication, deliberate causing physical damage on patient’s demand are the indicators influencing the level of social dangerousness of a medical professional. Such a differentiating approach helps the legislator to set justified borders of criminal law act application and to provide clear limits for the individualization of criminal liability by a court.

REFERENCES:

1. Hofling C.K. Experimental study of the relationship between nurse and doctor. *Journal of Nervous and Mental Illnesses* -1966.- №143, 171-180p.
2. Volkov V.D., Deshko L.N., Zablocki V.P. etc. *Medical law of Ukraine: Textbook.* - Donetsk: DonNU, 2005. - 268 p.

3. Khimchenko S.A. Medical worker as a special subject of crime. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/11013/KHIMCHENKO%20S%20A.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
4. Grinchak S.V. Violation of the statutory procedure for transplantation of human organs or tissues: grounds for criminal liability - Kharkiv, 2007. - 16 p.
5. Krylova N.E. Criminal liability for coercion to donate human organs and tissues according to the legislation of Russia and Ukraine // Bulletin of the Moscow University. Series 11. Law. - 2004. - № 5. - 49 p.
6. Criminal Code of Ukraine. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
7. Postanova Velykoi Palaty Verkhovnoho Sudu [Resolution of the Grand Chamber of the Supreme Court] vid 16 sichnia 2019 roku (Sprava № 439/397/17, provadzhennia № 13-66ks18). URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/79298600>

*Цугорка Ю.,
студентка I курсу
спеціальності «Дизайн»
Фаховий коледж
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

ЗАСТОСУВАННЯ ПРОГРАМНИХ ПРОДУКТІВ ДЛЯ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

XXI століття – час переходу до високотехнологічного інформаційного суспільства, в якому якість людського потенціалу, рівень освіченості й культури всього населення набувають вирішального значення.

Складно, напевно, оцінити яку роль відіграє в сучасному житті комп'ютер. Сказати що важливу, це практично нічого не сказати. Комп'ютери стрімко увійшли в різноманітні сфери нашої повсякденної діяльності від банального пошуку інформації до виконання складних та надскладних функцій, наприклад, проектування архітектурних споруд: будівель, мостів, гребель, проведення аналітичних розрахунків, систематизації та узагальнення матеріалу, реалізація творчих дизайнерських рішень, комп'ютерне моделювання дороговартісних та складних наукових експериментів. Освітній процес не міг залишатись осторонь таких тенденцій розвитку, тому важливим завданням також є і широке запровадження комп'ютерної техніки в процесі навчання.

Інформаційні технології – це сукупність інформаційних процесів з використання засобів обчислювальної техніки, що забезпечують швидкий пошук інформації, доступ до джерел інформації. Інформаційно-комунікаційні технології навчання (ІКТ) – це сукупність методів і технічних засобів реалізації інформаційних технологій на основі комп'ютерних мереж і засобів забезпечення ефективного процесу навчання [1, с. 11].

Тому можна сміливо сказати, що комп'ютери та їх можливості дозволяють нам створювати більш комфортні умови для життя – а це вже велике досягнення людства в його постійному розвитку.

Сучасні принципи освіти, сформульовані ЮНЕСКО [2, с.344], свідчать – «освіта для всіх» та «освіта протягом усього життя». Такий підхід серйозно обмежується практичними та фінансовими можливостями шкіл України. Проте, дистанційна освіта стала рішенням для актуальних проблем навчання. Широкий розвиток інформаційних та комунікаційних технологій дало такій формі «нові горизонти», дозволило втілити в життя раніше недоступні можливості. Відразу необхідно зазначити, що не існує двох однакових програм для дистанційного навчання. Можуть бути подібні методи та форми, проте, в цілому навчання завжди буде відрізнятися. А загалом, якщо брати наукові предмети, такі як хімія, біологія фізика, потрібні практичні на-

вички. На дистанційному їх також можна отримати правда вийде трішки інший результат. Але це вже краще щось аніж нічого.

Раніше інформацію з будь-якої теми дитина могла отримати за різними каналами: підручник, довідкова література, лекція вчителя, конспект уроку. Але, сьогодні, з огляду на сучасні реалії, вчитель повинен вносити в навчальний процес нові методи подачі інформації.

У цьому випадку доречними та доцільними у використанні будуть інтерактивні симуляції проекту Physics Education Technology (PhET) – вільного програмного пакету, що доступний усім користувачам Інтернету [3]. Метою цього пакета є інтерактивне моделювання фізичних явищ і процесів для демонстрації їх у процесі навчання. Значна частина інтерактивних симуляцій перекладена українською мовою.

PhET дає можливість виконувати практичні, лабораторні та дослідницькі роботи, а також інтерактивні вправи та симуляції як для навчання, так і для науково-дослідної роботи з таких наук, як фізика, хімія, математика, наука про Землю, біологія.

Щоб допомогти студентам залучитися до природничих та математичних наук за допомогою запитів, моделювання PhET розроблено з використанням таких принципів проєктування [3]:

- заохотити наукові дослідження;
- забезпечити інтерактивність;
- зробити невидиме видимим;
- показати візуальні ментальні моделі;
- включити кілька представлень (рух об'єкта, графіки, числа тощо);
- створити моделювання, яке можна гнучко використовувати в багатьох навчальних ситуаціях.

Кілька інструментів у симуляції забезпечують інтерактивний досвід:

- Натисніть і перетягніть , щоб взаємодіяти з функціями моделювання.
- Використовуйте повзунки для збільшення і зменшення параметрів.

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

- Виберіть один із варіантів за допомогою перемикачів.
- Виконуйте вимірювання в своїх експериментах за допомогою різних приладів – лінійок, секундомірів, вольтметрів і термометрів.

Коли користувачі взаємодіють з цими інструментами, вони отримують зворотній зв'язок про ефект внесених ними змін. Це дозволяє їм досліджувати причинно-наслідкові зв'язки та відповідати на наукові запитання шляхом дослідження моделювання.

Чи повинні всі студенти отримувати науковий досвід? Звичайно так.

Учні з обмеженими можливостями можуть втратити можливості автентичного досвіду у галузі природничих наук і математики через відсутність доступних STEM ресурсів. Розробники програми PhET, що це вирішувана проблема. Завдяки інклюзивним підходам до дизайну вони створили доступні інтерактивні симуляції, які дозволяють учням по-новому відчувати практичний досвід з природничих наук та математики, в процесі вирішення основних завдань з розробки програмного забезпечення, допоміжних технологій та природничій освіті.

Дані симуляції включають: словесні описи та зворотний зв'язок, використання звуку та музики для представлення основних науково-математичних взаємозв'язків та альтернативну навігацію, яка не використовує введення даних мишею чи дотиком. Це є доступні освітні STEM ресурси на основі досліджень, щоб усі учні могли відчувати переваги інтерактивних моделей PhET.

Для того, щоб розпочати роботу на сайті PhET, необхідно:

- перейти за посиланням <https://phet.colorado.edu/uk/>,
- вибрати україномовну версію,
- можна реєструватися, можна використовувати симуляції без реєстрації.

На рис. 1 представлено скріншот головної сторінки з симуляціями (фізика). Можна за допомогою навігації на цій сторінці вибрати певну категорію роботи, її складність, відповідність тій чи іншій темі, зокрема мова йде про фізику.

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

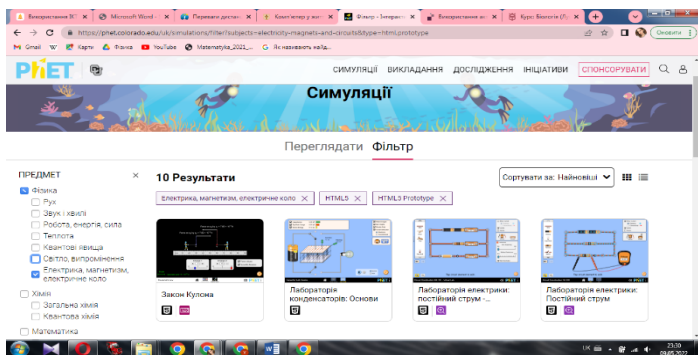

Рис. 1. Головна сторінка з симуляціями (фізика)

З метою візуалізації даної програми, демонстрування її роботи та набуття певних навчальних цілей як приклад використаємо фізичну симуляцію на тему «Лабораторія електрики. Постійний електричний струм» (рис. 2).

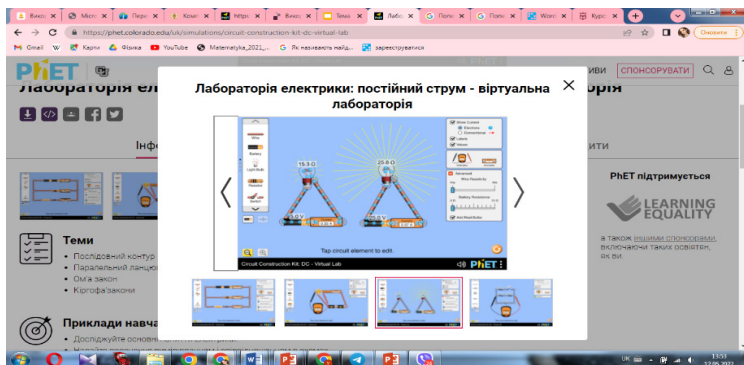

Рис. 2. Скріншот сторінки сайту PhET з демонстрацією фізичної симуляції на тему «Постійний електричний струм»

В ході виконання студентами цієї симуляції досягаються такі навчальні та практичні цілі:

- дослідження основних взаємозв'язків електрики;
- пояснення електричних співвідношень в послідовному та паралельному з'єднаннях електричних кіл;
- застосування найпростіших вимірювальних приладів (амперметр і вольтметр) та закріплення знань про принципи їх підключення в електричне коло та основні засади роботи з ними;

- моделювання схем електричних кіл та пояснення взаємозв'язків в них.

Отже, на основі поданої вище інформації, можна зробити висновок, що залучення студентів до такого роду інтерактивних симуляцій, а саме моделювання PhET, та лабораторних робіт з природничих та математичних наук дозволяє розширити їх кругозір, покращує візуальне сприйняття студентів, зменшує час виконання лабораторних робіт, дозволяє викладачам менше часу затрачати та ті чи інші пояснення, даючи можливість студентам самим встановлювати причинно-наслідкові зв'язки в різних фізичних процесах, тому розвивати цю сферу потрібно і обов'язково використовувати в навчальному процесі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Інформаційно-комунікаційні технології навчання: психолого-педагогічні та дидактичні аспекти впровадження : матеріали обласної науково-практичної Інтернет-конференції, Кіровоград, 13 квітня 2011 р. / Упоряд. Л.Голодюк. – Кіровоград, 2011. – 81 с. – Режим доступу: <http://timso.koipro.kr.ua/blogs/index.php/Internet-konferencia/>

2. Олена Лещенко. Політика Юнеско в освітній сфері / Україна–Європа–Світ. Міжнародний збірник наукових праць. / Гол. ред. Л. М. Алексієвець. – Вип. 9: Україна–Європа–Світ: творимо історію РАЗОМ. Присвячується Євро-2012. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 372 с. – Режим доступу: <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/7821/1/Leshchenko.pdf>

3. Сайт фізичних симуляцій у форматі *.swf, *.java [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://phet.colorado.edu/uk/>

*Чиринда М.,
студентка II курсу,
спеціальність «Фінанси,
банківська справа та страхування»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Івано-Франківськ, Україна*

СЕРЕДОВИЩЕ ФУНКЦІОНУВАННЯ BMW

Bayerische Motoren Werke AG або BMW (Баварські моторні заводи) – німецький автобудівний та авіамоторний концерн і однойменна торгова марка автомобілів преміум-, люкс-класу і мотоциклів. Концерн є материнською фірмою (холдингом) об'єднання BMW Group, в яке входять такі окремі виробництва: мотоцикли BMW, автомобілі марок BMW, Rolls-Royce, MINI, дочірні виробництва BMW M, BMW i [1].

BMW заснована Карлом Фрідріхом Раппом в жовтні 1916 року в Мільбертсхофені, спочатку як виробник авіаційних двигунів [1]. Околиця Мюнхена Мільбертсхофен (Milbertshofen) була обрана тому, що він розташований поблизу від авіаційної фабрики Густава Отто – німецького виробника літаків.

Біло-блакитна кругла емблема BMW – це стилізоване зображення пропелера літака. Вона використовується до нашого часу – в ній відображені кольори прапора Баварії.

Мікросередовище. Головне управління компанії BMW знаходиться у Німеччині. Основними ринками збуту BMW є такі із відповідними відсотками обсягу продажів від кожного: США 24,5%, Німеччина 23,5%, Сполучене Королівство 12%, Італія 6,4%, Японія 4,3%, Франція 3,9%, інші 25,4%.

Головна зброя у конкурентній боротьбі сьогодні – маркетинг. Audi, BMW та Mercedes вже багато років змагаються за споживачів. Боротьба змінює свої результати. Так, у 2016 році Mercedes вперше за десяток років обійшов BMW з продажів у бізнес сегменті. Рахунок проданих авто Mercedes перестрибнув мільйонну позначку, тоді як показник BMW склав 980 тис. одиниць автомобілів, на третій позиції знаходиться Audi з показни-

ком 950 тис. транспортних засобів [2]. Саме ці бренди затвердили за собою постійне лідерство та утримують його впевнено, незважаючи на величезну кількість інших брендів у преміум-класі.

Споживачами компанії BMW є категорія населення, яка має дохід вищий за середній і живе переважно в містах.

Макросередовище компанії BMW [3]. Політичні і правові фактори: стабільна політична ситуація в країні; створення в майбутньому єдиного економічного простору; відкриття нових ринків.

Економічні фактори: Істотне управління темпами інфляції. Ріст/стабілізація купівельної спроможності валюти. Сприятлива зовнішньоекономічна кон'юнктура. Продовження економічного росту. Поліпшення діяльності банківської системи.

Соціальні фактори. Ріст реальних грошових доходів населення. Ріст схильності населення до організованих заощаджень. Ріст числа кваліфікованих фахівців у наслідок підвищеної уваги молоді до освіти. Застосування досвіду і використання ефективних методів управління людськими ресурсами. Особлива увага удосконаленню системи трудових відносин на основі соціального партнерства і реформування трудового законодавства.

Технологічні і технічні фактори. Поява сучасних технологій, нових форм торгівлі і високоефективного устаткування. Вкладення інвестицій в удосконалення технологічного процесу і модернізацію устаткування. Впровадження програм інформатизації і розвитку економічної діяльності на основі інтернет-технологій і сучасних інформаційних технологій, система електронної комерції.

Екологічні фактори. В умовах світових фінансово-економічних криз збільшився рівень реальних екологічних загроз. Усвідомлення проблеми екологічного неблагополуччя і розуміння необхідності створення системи екології, що повинна включати механізми влади, наукомісткі технології, систему знань про об'єктивну екологічну небезпеку. Ріст популярності і впровад-

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

ження екологічного менеджменту компанією BMW. Ріст екологічної і соціальної відповідальності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. BMW Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії. // Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/BMW> (дата звернення: 08.04.2022)
2. BMW в Україні Офіційний сайт // Режим доступу: <https://www.bmw.ua/uk/index.html> (дата звернення: 24.04.2022)
3. АВТ Баварія. Офіційний сайт <https://www.awt.com.ua/> (дата звернення: 24.04.2022)

Шемрай Я.,

*Студент 3 курсу,
фахового коледжу,*

ЗВО «Університет Короля Данила»,

Науковий керівник:

Веркалець С.М.,

ст. викладач

ЗВО «Університет Короля Данила»,

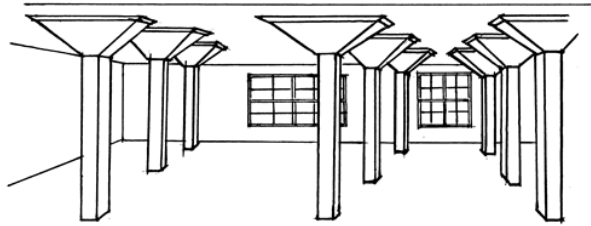
м. Івано-Франківськ, Україна

ПЛОСКІ ПЕРЕКРИТТЯ-ЗАЛІЗОБЕТОННІ КОНСТРУКЦІЇ В БУДІВНИЦТВІ

Найбільш розповсюдженими конструкціями, використовуваними в промисловому, цивільному і сільськогосподарському будівництві, є перекриття, що являють собою горизонтальні конструкції, які розділяють суміжні поверхи по висоті будинку. Поряд з плоскими перекриттями можуть застосовуватися також інші види перекриттів, наприклад, склепіння, аркові, мембранні, структурні конструкції простої або складної форми. Однак плоскі залізобетонні перекриття одержали найбільше поширення завдяки їх простоті, економічності, вогнестійкості,

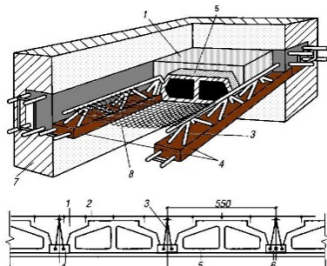
довговічності, незначній трудомісткості та гігієнічності. [1]

За конструктивною схемою залізобетонні плоскі перекриття можна розділити на два основні типи: балкові й безбалкові. [1] Балкові перекриття являють собою плоскі плити, підкріплені балками, розташованими в одному чи двох напрямках. У безбалкових перекриттях плити спираються безпосередньо на колони через спеціальні конструктивні елементи, розташовані над колонами. Ці елементи (розширення) називають капітелями. Плити можуть спиратися на колони без капітелей при використанні так званих безригельних каркасів.

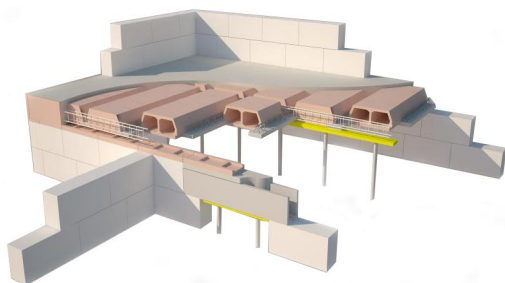

За способом виготовлення залізобетонні плоскі перекриття підрозділяють на збірні, збірно-монолітні й монолітні. [1] Збірні перекриття дозволяють при відносній швидкості виготовлення перекривати значні прольоти. У монолітних конструкціях плити і балки працюють спільно, утворюючи нерозрізну дуже міцну конструкцію. У збірно-монолітних перекриттях використовують в основному збірні плити, між якими замонолічують окремі смуги уздовж плит. Таке рішення дозволяє підвищувати загальну жорсткість перекриттів і застосовується часто в зонах з підвищеною сейсмічністю.

Схема збірного міжповерхового перекриття

1- шар бетону; 2- армююча сітка; 3- вільна арматура балки; 4- монтажна залізобетонна балка; 5- пустотілий блок; 6- підсилена залізобетонна балка; 7- арматура розподільного армованого поясу; 8- арматурна сітка

Те чи інше конструктивне рішення перекриттів приймають залежно від призначення будинку чи споруди і з урахуванням необхідних економічних показників. Слід звернути особливу увагу на статичну роботу самої плити, що знаходиться або між балками, або між іншими опорними елементами. Ці плити можуть працювати або тільки в одному, або в двох напрямках.

Безбалкові перекриття. Безбалкові перекриття є різновидом плоских перекриттів і застосовуються в тих будинках і спорудах, де використовується регулярна сітка колон з квадратної чи близької до неї комірки з розмірами 4x4, 5x5, 6x6 м.[2] Дані перекриття більш економічні за витратою матеріалів (включаючи загальну товщину перекриття), більш гігієнічні і являють собою естетичну привабливість для обслуговуючого персоналу. Тому дані перекриття використовуються найчастіше в харчовій промисловості, на підприємствах точного машинобудування, у складських приміщеннях, у демонстраційних залах і виставкових павільйонах.

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

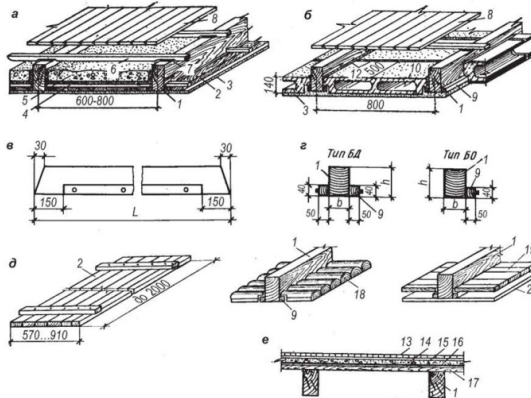
У сучасній практиці будівництва можуть застосовуватися монолітні безбалкові перекриття, збірні й збірно-монолітні. Монолітні безбалкові перекриття менш економічні, ніж збірні, але досить прості за формою і мають дуже гарну архітектурну виразність. Їх застосовують у спорудах, де вимагаються гладкі стелі: корпуси холодильників, м'ясокомбінатів, годинникової промисловості, складів, резервуарів та ін. Основний принцип компонування безбалкового перекриття полягає в тому, що монолітна плита спирається безпосередньо на колони без додаткових ребер чи балок. Монолітні безбалкові перекриття мають наступні переваги перед монолітними балковими: менша будівельна висота; менша складність виконання робіт; відсутність на стелі виступаючих елементів ребер; велика економічність при тимчасовому корисному навантаженні на перекриття більше 10 кН/кв.м.

Збірні безбалкові перекриття застосовують при сітці колон 6x6 м і більше і корисних навантаженнях на перекриття $8 \div 10$ кН/кв.м. Капітелі, що передають навантаження від плит на колони, можуть бути наскрізними, суцільними й плоскими пластинчастими. Розраховуються капітелі як консолі колон. Спираються вони на колони через спеціальні виступи або монтажні столики. На капітелі встановлюють міжколонні плити, що зв'язують колони в чотирьох взаємно перпендикулярних напрямках, забезпечуючи необхідну жорсткість будинку. Плити можуть бути ребристими, багатопорожнистими і суцільними.[2]

Балкові перекриття. Балкові перекриття застосовують головним чином в індивідуальному будівництві. Несучий елемент цього перекриття — балка — може бути дерев'яна, металева або залізобетонна. Перекриття по дерев'яних балках застосовують в сучасному, малоповерховому будівництві, де ліс є місцевим матеріалом. Цей вид перекриття має невелику масу, простий у виконанні, порівняно невисокої вартості, але може загнивати, недостатньо вогнестійкий і довговічний та вимагає великих затрат праці. Дерев'яні перекриття складаються: з балок, міжбалкового заповнення, підлоги й опоряджувального шару стелі. Дерев'яні балки виготовляють у вигляді брусів прямокутного перерізу або товстих дощок хвойних порід, розміри визначають розрахунком.

Висота перерізу дерев'яної балки складає $\frac{1}{20} \sim \frac{1}{25}$ частину прольоту і найчастіше становить 130, 150, 180, 200 мм, а товщина — 75, 100 мм.[3]

Відстань між балками в осях (крок) дорівнює 600-1000 мм. Для опертя міжбалкового заповнення до бічних сторін балок прибивають бруски (черепні) перерізом 40x50 мм. Глибина опертя кінців балок у гніздах кам'яних стін дорівнює 180 мм. Конструкція перекриття по дерев'яних балках з накатом із легкобетонних блоків і плит зменшує витрати деревини, але маса його збільшується. Шви між блоками і місця примикання їх з балками закладають розчином. Зверху накату влаштовують

гідроізоляцію гарячим бітумом або із шару рулонного матеріалу. Горищні перекриття не мають підлоги, а теплоізоляційну засипку захищають від вологивапняно-піщаноюстяжкою завтовшки 20 мм. Перекриття над санвузлами влаштовують з водонепроникними підлогами і надійною гідроізоляцією по суцільному дощатому настилу із шпунтованих дощок, які прибивають до відкритих знизу балок перекриття.

При ремонтних роботах та реконструкції будівель зустрічаються перекриття по металевих балках. Тепер такі конструктивні вирішення перекриттів використовують дуже рідко. Металеві балки із двотавру, швелера, або рейки укладають на несучі стіни або стовпи з закладанням і анкеруванням їх. [3]

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Плоскі перекриття
URL -<https://www.facebook.com/AGGRstudio/photos/плоскі-перекриттянайбільш-розповсюдженими-конструкціями-використовуваними-в-пром/3319053288145816/>
2. Безбалкові перекриття
URL - <https://m.facebook.com/AGGRstudio/photos/безбалкові-перекриттябезбалкові-перекриття-є-різновидом-плоских-перекриттів-і-за/3219089491475530/>
3. Балкові перекриття
URL -<https://studfile.net/preview/8703516/page:18/>

*Шовгенюк М.,
студент II курсу,
спеціальності «Дизайн»,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Золотарчук Н. І.,
канд. мист-ва,
доц. кафедри дизайну,
м. Івано-Франківськ, Україна*

РЕБРЕНДИНГ УНІВЕРСИТЕТІВ УКРАЇНИ: СТРАТЕГІЯ ЗМІН

Нові виклики для закладів вищої освіти сьогодення – це забезпечення стабільного функціонування й подальшого розвитку та попиту на освіту. Тому гостро необхідне для університетів покращення своєї привабливості, де ефективним інструментом є брендінг. Оскільки бренд більшості вищих навчальних закладів сформувався під впливом їхньої історії, традиції, галузевої приналежності та подекуди слабо відображає певні концептуальні особливості, тому необхідно здійснювати ребрендинг для посилення своєї впізнаваності та покращення іміджу ЗВО, що надасть йому конкурентні переваги [13].

З часом настає період, коли дизайн стає неактуальним, не викликає захоплення та не заохочує клієнтів. Університети в цьому плані не виняток, як компаніям потрібні клієнти так і університетам потрібні абітурієнти. На цій основі потрібно забезпечення необхідного обсягу набору студентів. Надважливо залишатись в тренді, бути на одному рівні із споживачем. Все це можна зробити завдяки ефективному ребрендингу.

Серед науковців вагомими є праці О. С. Телстова, С. М. Махнуші, К. Линник, О. Г. Овчиннікової. А також досить поширеним на сьогодні є С. Кумбер, Темпорал, Дж. Траут, А. Ауфрайтер, Д. Ельзінга, С. Уиллер, Є. Хірш, Ф. Ванг, В. Савонь та Дж. Громарк, які зробили значний науковий внесок, досліджуючи зв'язок розвитку компанії з брендінгом та ре-

брендингом [8].

Мета даної статті: висвітлити компаративний аспект ребрендингу університетів України та світу. **Завдання:** проаналізувати та виявити спільні закономірності редизайну та еволюції бренду закладів вищої освіти.

Активною маркетинговою стратегією, яка вносить комплекс заходів, які, в свою чергу, включають в себе зміни, редагування бренду і його складових: назви, логотипу, слогану, візуального оформлення – є такий необхідний ребрендинг для університетів. Він вказує на те, що робляться дії по актуалізації свого бренду, намагаючись зробити його більш цікавим, пізнавальним і доступним, привабливим і сучасним, зокрема, не просто зміною логотипу, а безпосередньо заради кроків оновлення бренду, зміни його позиціонування, для виходу на нову аудиторію чи у зв'язку з діями конкурентів [7].

Важливими причинами, за якими приймаються рішення внесення змін, є правильне позиціонування і сприйняття бренду, а також необхідність змін іміджу в університетських структурах і поновлення їхніх стратегій.

Причини ребрендингу в закладах вищої освіти передовсім естаріння бренду. Для того щоб бренд не втратив свою актуальність більшість фахівців притримуються думки, що кожні 5-10 років бренд необхідно змінювати, оновлювати, за цей час він перестає виконувати функції, покладені на нього, до того ж, підрастає нове покоління споживачів з новими запитами і пріоритетами. Тому, для того, щоб не втрачати актуальність необхідно вживати заходів [11].

Наступною причиною є поява конкурентів (нових університетів) з відчутними перевагами. Розвиток в конкурентному середовищі завжди супроводжується перевагами перед іншими. Для цих цілей наймають маркетологів, які розробляють новий курс, проводячи ребрендинг [7].

Важливі зміни або розширення сфери діяльності. У разі, якщо змінюється сфера або напрямок роботи, то проведення даної процедури вкрай необхідно, адже завдання, поставлене

на бренд перестає бути актуальним [7].

Постава перед собою брендом нових завдань і цілей є переорієнтація на нову аудиторію споживачів – це завдання, які повинен виконувати бренд. Також коли маркетологи допустили помилки при позиціонуванні і аудиторія погано знає бренд – репутація бренду постраждає [9].

Цілі і завдання ребрендингу університетів такі: по-перше, дизайн повинен бути гнучким і вміти змінюватися в залежності від обставин, по-друге, він повинен відображати цілі, місію, пріоритети, позиціонування і напрямок діяльності університету, по-третє, легко запам'ятовуватись. Тут ребрендинг необхідний для вирішення нових стратегічних завдань, зокрема, кардинально змінювати послуги, підвищити обізнаність та впізнаваність бренду, поміняти або істотно розширити цільову аудиторію, а також використовувати принципово інший підхід до ціноутворення, підвищити лояльність до бренду та поліпшити репутацію [7].

Етапи ребрендингу висвітлюються в глибокому аналізі бренду університетів України. На цьому етапі вивчають стан бренду, визначають ставлення аудиторії до нього, виявляють сильні і слабкі сторони, виділяють конкурентів і досліджують їх переваги. Після такого аудиту приймають рішення про те, наскільки глибокий ребрендинг потрібен університету [10].

Важливою є *розробка стратегії ребрендингу*. На основі отриманих результатів розробляють стратегію ребрендингу. Визначають компоненти бренду, які потрібно змінити, працюють над методами збереження та розвитку сильних сторін. Вибирають ефективні способи, техніки і інструменти, які допоможуть провести ребрендинг. Далі потрібне **проведення ребрендингу**. На цьому етапі вносять всі зміни і впроваджують в життя головну стратегію. **Інформування аудиторії з новою концепцією бренду** проводять на останньому етапі, а саме, аудиторію знайомлять з новою ідеологією, пояснюють суть ребрендингу і розповідають про нові переваги співпраці [10].

Ребрендинг провів головний економічний виш країни –

Київський національний економічний університет імені В. Гетьмана (КНЕУ) – найбільший навчальний економічний заклад України. У ньому навчаються понад 15 тис. студентів, працюють 820 викладачів. Відносно недавно в 2020-му році керівництво університету КНЕУ вирішило апгрейднути університет та провести ребрендинг університету. Розробкою дизайну зайнялись діджитал-агентство Grare. Головна думка, яку намагалася донести команда дизайнерів: усе навколо – економіка. Вона присутня в усіх сферах нашого життя, і всі ми в ній живемо. Дизайнерка проєкту прагнула зробити логотип монументальним, щоб він відображав багаторічну історію вишу, але разом з тим був сучасним і простим. Колір вибрали зелений - це бажання самого університету. Як назвала його сама дизайнерка проєкту Євгенія Онищенко «старокиївським» [4].

Ще один із провідних навчальних закладів Ірландії, Університет Ольстера, у 2004 році зазнав серйозної реконструкції. У них було бажання відновити себе як «дальнемислячий» університет і показати, що він може бути сучасним для вищої освіти. І, чесно кажучи, це видно в логотипі. Варто звернути увагу на те, як U відходить від шрифту із засічками до більш сучасного стилю без засічок. Навіть проста зміна назви може бути ефективною, а рішення зосередитися на одному кольорі демонструє відчуття зосередженості [15].

Прикладом успішного ребрендингу може слугувати заклад вищої освіти «Університет Короля Данила», задумом якого було провести ребрендинг з метою змінити імідж бренду та покращити його впізнаваність. Для цього маркетологи скористалися допомогою соціальних медіа ресурсів створили онлайн опитування, де кожен міг залишити відгук. Завдяки цим позитивним відгукам вдалося внести зміни на краще, відомо з інформації Михайла Мельниковича – менеджера з реклами відділу маркетингу та зв'язків з громадськістю УКД.

Брендинг університету проходив певні етапи, а саме, 2007 р. університет був перейменований в «Івано-Франківський університет права імені Короля Данила Галицького». У

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

цей же рік був розроблений перший логотип, який проіснував до 2017 року. Провідними кольорами були синій та жовті кольори. Згодом був розроблений новий логотип, розробником якого стала Олександра Шепітко – тодішня студентка, а зараз дизайнерка відділу маркетингу університету Короля Данила. Цей логотип складався із золотого та коричневого кольору та зображував головний корпус навчального закладу. З часом виникла потреба чогось нового, тому 19 грудня 2018 року був представлений новий дизайн, який ми бачимо дотепер. Розробкою нового дизайну зайнялась компанія WebmilWeb-production. Тепер основними кольорами стали темно-червоний (бордовий) та білий. Логотип, із зображенням книги та стилізованої корони Короля Данила (подекуди з шапочною магістра) привертає увагу своєю витонченістю, розкішшю, стилем, елегантністю та авторитетністю.

Отже, висвітлено компаративний аспект ребрендингу університетів, проаналізовано та виявлено спільні закономірності редизайну та еволюції бренду ЗВО. Тут всі заклади об'єднує стратегія популяризації та впізнаваності університету, яких можна досягти за допомогою ребрендингу. Як показує статистика потрібно змінювати кожних 5-7 років сам бренд або його колір. Впізнаваність університету тісно пов'язана з кольором. Важливим є те, що перша думка про заклад заснована на кольорі (60-90%, за перші 90 секунд). Це означає, що в дизайні колір — не тільки мистецький вибір, але і важливе рішення, яке впливає на сприйняття та асоціацію, що виникає при згадуванні закладу вищої освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Анімація формотворення логотипу УКД. URL: <https://www.facebook.com/IvFKingDanyloUniversity/videos/2229308004059783/> (дата звернення: 6.05.2022).
2. КНЕУ. URL: <https://grape.ua/portfolio/rebranding-kneu> (дата звернення: 6.05.2022).
3. Максим Ткачук. Як ребрендинг може вплинути на лояльність клієнтів. URL: <https://avivi.academy/blogs/rebranding/> (дата

звернення: 6.05.2022)

4. У КНЕУ нова айдентика. URL: <https://telegraf.design/news/u-kneu-nova-ajdentyka/>(дата звернення: 7.05.2022).

5. Університет Короля Данила. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A3%D0%BD%D1%96%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%B8%D1%82%D0%B5%D1%82_%D0%9A%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BB%D1%8F_%D0%94%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%BB%D0%B0(дата звернення: 7.05.2022).

6. Ребрендинг - що це таке простими словами?. URL: <https://ocean-agency.com.ua/ua/shcho-take-rebranding-tsili-etapi-prikladi/>(дата звернення: 8.05.2022).

7. Принципи універсального дизайну. URL: <https://ud.org.ua/publikatsiji/11-printsipi-universalnogo-dizajnu> (дата звернення: 10.05.2022)

8. Качук Л. М., Кавуненко О. М. Ребрендинг як напрям маркетингової стратегії підприємства. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1999> (дата звернення: 12.05.2022).

9. Что такое ребрендинг, зачем он нужен и как правильно его провести. URL: <https://blog.calltouch.ru/chto-takoe-rebranding-zachem-on-nuzhen-i-kak-pravilno-ego-provesti/>(дата звернення: 8.05.2022).

10.Что такое ребрендинг: цели, виды, этапы. URL: <https://sendpulse.ua/ru/support/glossary/rebranding> (дата звернення: 8.05.2022).

11.ЩО ТАКЕ РЕБРЕНДИНГ І ДЛЯ ЧОГО ВІН ПОТРІБЕН?. URL: <https://lukagalamar.com.ua/ua/news/shcho-take-rebranding-i-dlya-chogo-vin-potriben/> (дата звернення: 10.05.2022).

12.Що таке ребрендинг: навіщо і коли він потрібен компанії?. URL: https://brainlab.com.ua/uk/blog-uk/shho-take-rebranding-navishho-i-koli-vin-potriben-kompani%D1%97#title_1(дата звернення: 10.05.2022).

13.Янчева Л. М., Жегус О. В., Михайлова М. В. Брендинг як інструмент формування привабливості закладу вищої освіти в умовах сучасних викликів. *Бізнес Інформ*. 2020. №6. С. 358–366. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-6-358-366>(дата звер-

нення: 12.05.2022).

14. Rebranding Your School Successfully. URL: <https://www.higher-education-marketing.com/blog/rebranding-school-successfully> (дата звернення: 10.05.2022)

15. Successful University Rebranding Examples. URL: <https://penji.co/university-rebranding/> (дата звернення: 11.05.2022).

*Шкварок С.,
студентка II курсу
спеціальність «Право»
Науковий керівник:
к.ю.н., доц. Острогляд О.В.
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ЗВОРотної Дії ЗАКОНУ ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПІД ЧАС Дії ВОЄННОГО СТАНУ

Це питання, яке виникає після прочитання нових змін в Кримінальному Кодексі України, а саме тих, що були внесені, в час воєнного стану. На жаль, але це не сон і ми справді опинилися в справжній війні. Тепер ми будемо розповідати дітям про те, як закони змінювалися зі швидкістю тривання тривоги та як війна «заставила» відкрити кодекси України. Це питання, буде актуальним доти, доки будуть вноситися зміни в Кримінальний Кодекс України.

Сутність зворотної дії у часі - застосовувати ті закони та нормативно-правові акти, які більш пом'якшують або скасовують відповідальність особи за вчинення кримінального правопорушення.

Коли на час вчинення кримінального правопорушення діяв

один закон, а на час досудового слідства або розгляду справи в суді чи на час відбування покарання діє інший закон, у такому разі виникає питання про юридичну можливість поширення дії нового закону на: а) осіб, які вчинили відповідні діяння до набрання чинності новим законом, та б) осіб, які відбувають покарання або відбули покарання, але мають судимість [6] .

Крім того, «дія закону... не може поширюватися на правовідносини, які виникли і закінчилися до набрання чинності цим законом» (Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Президента України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» (справа про податки) від 5 квітня 2001 р.).

За частиною другою статті 5 Кримінального Кодексу України «Зворотна дія закону про кримінальну відповідальність у часі» зазначається, якщо закон посилює кримінальну відповідальність, то він зворотної сили не має. Дане положення дозволяє стверджувати, що зворотна сила закону про кримінальну відповідальність – це поширення його дії на діяння осіб, які мають кримінально-правові наслідки, що виникли до набуття ним чинності [3] .

Іноді проблема зворотної дії закону про кримінальну відповідальність ускладнюється тим, що він частково пом'якшує кримінальну відповідальність, а частково її посилює. Дана ситуація має місце, наприклад, у випадках, коли в новому законі:

- одночасно збільшується максимальна і знижується мінімальна межа покарання;
- одночасно зменшується максимальна і збільшується мінімальна межа покарання;
- посилюється основне покарання і пом'якшується додаткове або навпаки;
- посилюється покарання, але зменшується строк судимості тощо.

У подібних випадках зворотню дію мають тільки ті положення закону про кримінальну відповідальність, що пом'як-

шують кримінальну відповідальність, і не мають такої всі інші положення. Якщо з часу вчинення кримінального правопорушення і до часу засудження особи закон про кримінальну відповідальність змінювався більш ніж один раз, то застосовуватися має найбільш сприятливий для винного закон із усіх, що були чинними у цей період. При визначенні зворотної дії закону про кримінальну відповідальність стосовно триваючих і продовжуваних кримінальних правопорушень слід виходити із часу їх вчинення. Якщо ж триваюче чи продовжуване кримінальне правопорушення розпочалося під час дії старого закону і вчинювалося під час дії нового закону, який пом'якшує кримінальну відповідальність за відповідне діяння, може бути застосований новий закон [3].

Якщо з часу вчинення кримінального правопорушення і до часу засудження особи закон про кримінальну відповідальність змінювався більше ніж один раз, то застосовуватися має найбільш сприятливий для винного закон із усіх, що були чинними у цей період [4].

У зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, Президентом України було введено воєнний стан 24 лютого 2022 року.

Відповідно статті стаття 26 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» :

1. Правосуддя на території, на якій введено воєнний стан, здійснюється лише судами. На цій території діють суди, створені відповідно до Конституції України.

2. Скорочення чи прискорення будь-яких форм судочинства забороняється.

3. У разі неможливості здійснювати правосуддя судами, які діють на території, на якій введено воєнний стан, законами України може бути змінена територіальна підсудність судових справ, що розглядаються в цих судах, або в установленому законом порядку змінено місцезнаходження судів.

4. Створення надзвичайних та особливих судів не допускається [1].

Згодом були прийняті закони, які змінили Кримінальний кодекс України, посиливши кримінальну відповідальність за ряд кримінальних правопорушень в умовах воєнного стану. Із 7 березня 2022 року Законом № 2117-ІХ внесено зміни до Кримінального кодексу щодо посилення відповідальності за злочини за статей 185, 186, 187, 189, 191 Кримінального кодексу, вчинені в умовах воєнного стану. Це основні майнові злочини, які завжди становили значну частину всієї кримінальної статистики в Україні – крадіжка, грабіж, розбій, вимагання, а також розтрата і заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем [8].

У нових редакціях статей 111 (державна зрада), 113 (диверсія) також вживаються поняття «в умовах воєнного стану». Водночас Закон № 2113-ІХ, яким ці статті викладено в новій редакції має назву «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за злочини проти основ національної безпеки України в умовах дії режиму воєнного стану». Тобто застосовано поняття «дія режиму воєнного стану».

Тож у судовій практиці належатиме визначити, чи є ідентичними поняття «з використанням умов воєнного стану» та «в умовах воєнного стану». При цьому буде визначено, чи будь-яке вчинення кримінального правопорушення в період дії режиму воєнного стану буде утворювати кваліфікуючу ознаку конкретного діяння чи обтяжуючу обставину за статтею 67 Кримінального кодексу України.

Законом № 2117-ІХ від 3 березня 2022 року, було внесено зміни до Кримінального кодексу України, які набули чинності 7 березня 2022 року. Беремо до прикладу статтю 185 Кримінального кодексу України - Крадіжка. Вчинивши кримінальне правопорушення по даній статті, до 7 березня 2022 року, відповідальність залишається такою ж, якою була до внесення змін в Законі № 2117-ІХ – а саме, частина 1 статті 185 - Таємне викрадення чужого майна (крадіжка) - карається штрафом від однієї тисячі до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів

громадян або громадськими роботами на строк від вісімдесяти до двохсот сорока годин, або виправними роботами на строк до двох років, або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до п'яти років. Якщо крадіжка була скоєна, після 7 березня 2022 року, відповідальність буде застосовуватися уже за частиною 4 статті 185 - Крадіжка, вчинена у великих розмірах чи в умовах воєнного або надзвичайного стану, карається позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років. В цьому випадку зворотна дія не застосовується, а застосовується переживаюча дія до осіб, які вчинили кримінальне правопорушення до 7 березня 2022 року, до момент набуття чинності закону № 2117-IX, оскільки попередній закон має менш тяжке покарання.

Ще одним прикладом - запровадження кримінальної відповідальності за перетин державного кордону України без законних на те підстав під час дії воєнного стану. За словами Климосяка Андрія це є актуальним та необхідним кроком, який може стати ефективним засобом дотримання законності [2]. Пропонують на розгляд та зареєстрували Проект Закону про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за незаконне перетинання державного кордону України з порушенням вимог нормативно-правових норм в особливий період чи під час дії правового режиму воєнного стану - пропонують доповнити Кримінальний кодекс України новою додатковою статтею :

«Стаття 332-3. Незаконне перетинання державного кордону України в особливий період чи під час дії правового режиму воєнного стану.

Перетинання державного кордону України військовослужбовцями, військовозобов'язаними, резервістами, особами, які підлягають мобілізації, а також народними депутатами України, депутатами місцевих рад, посадовими особами органів державної влади та органів місцевого самоврядування, сільськими, селищними, міськими головами, працівниками правоохоронних органів, суддями, суддями Конституційного суду України,

прокурорами, без законних підстав в умовах особливого періоду або правового режиму воєнного стану, - карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з конфіскацією майна або без такої» [5].

Одразу виникає питання, хто буде притягнутий до кримінальної відповідальності? Наразі даний законопроект ще не є прийнятим, але розібратися в цьому питанні варто, щоб себе завчасно вберегти та отримати відповідь на питання.

Відповідно статті 58 Конституції України, зворотню дію має закон який пом'якшує або покращує стан особи, яка несе кримінальну відповідальність. Враховуючи, що раніше статті про «Незаконне перетинання державного кордону України в особливий період чи під час дії правового режиму воєнного стану», не було, то зворотною дією в даному випадку буде - **особине підлягатимуть кримінальній відповідальності**, адже на момент їх виїзду з України такі діяння не були протиправними. Тому, запропоноване положення законопроекту не матиме якогось практичного значення, бо після набуття чинності, більшість українців будуть навпаки повертатися до України.

Підсумовуючи, зворотня дія закону про кримінальну відповідальність під час особливого правового режиму воєнного стану - буде застосовуватися до нових прийнятих законопроектів, змін до законів та інше, але чи матимуть вони практичне значення для осіб, які вчинили кримінальне правопорушення до прийняття законів - точної відповіді немає, але ми точно будемо впевнені в справедливості та законності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» : веб-сайт. URL // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення 28.04.2022)
2. Климоськ А. Десять років в'язниці, або Як хочуть повертати тих, хто під час війни втік за кордоню : веб-сайт. URL // <https://www.pravda.com.ua/columns/2022/03/22/7333474/> (дата звернення 27.04.2022)
3. Кримінальне право (Загальна частина): Зворотна дія за-

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

кону про кримінальну відповідальність у часі: веб-сайт. URL // <http://studies.in.ua/kriminalne-pravo-zagalna-chastina/4562-zvorotna-dya-zakonu-pro-kriminalnu-vdpovdalnst-u-chas.html> (дата звернення 27.04.2022)

4. Науково-практичний коментар до ст. 5 Кримінального кодексу України. Прокопенко В. : веб-сайт. URL// <http://www.jurists.org.ua/criminal-law/1655-naukovo-praktichniy-komentar-do-st-5-kriminalnogo-kodeksu-ukrayini.html> (дата звернення 28.04.2022)

5. Проект Закону про внесення змін до статті 332 Кримінального кодексу України: веб-сайт. URL // <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1246060> (дата звернення 28.04.2022)

6. Українське кримінальне право. Загальна частина : підручник / за ред. В. О. Навроцького : Юрінком Інтер, 2013. - 712с. URL // https://pidru4niki.com/1658041356171/pravo/pryama_zvorotna_diyi_kriminalnogo_zakonu_chasi (дата звернення 27.04.2022)

7. Що потрібно знати про воєнний стан, оголошений в Україні. Волошин Н. : веб-сайт. URL // <https://armyinform.com.ua/2022/02/24/shho-potribno-znaty-pro-voenyuj-stand-ogoloshenyj-v-ukrayini/>(дата звернення 27.04.2022)

8. Юридична практика. Воєнний стан як обставина, яка впливає на кваліфікацію злочину та призначення покарання : веб-сайт. URL // <https://pravo.ua/voiennyi-stand-iak-obstavyna-iak-vplyvaie-na-kvalifikatsiiu-zlochynu-ta-pryznachennia-pokarannia/> (дата звернення 27.04.2022)

*Штогрин Р.,
студентка III курсу,
групи Юс-2019-1,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Жукевич І. В.,
к.ю.н., доц.
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПРИВАТНИХ ВИКОНАВЦІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ В УКРАЇНІ

Завдяки прогресивному розвитку законодавчих норм України та забезпеченні ефективного правового захисту прав та свобод осіб чий права були порушені, все актуальнішим постає питання ефективності виконання судових рішень в Україні.

Згідно зі Статтею 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод зазначається, що кожен, чий права та свободи, були порушені має право на ефективний засіб правового захисту в національному органі, навіть, якщо таке порушення було вчинено особами, які здійснювали свої офіційні повноваження.[1] Якщо ж брати до уваги Основний Закон України, а саме Конституцію України, то у Статті 129-1 вказуються положення, які передбачають обов'язковість виконання судового рішення та те, що контроль за таким виконанням рішення здійснюється безпосередньо судом.[2]

Закріплення даних норм у законодавстві нашої країни дає нам, чіткі гарантії, щодо виконання рішень, які виносить суд. Проте, чи реалізується дане положення на практиці за допомогою методів, які встановлюються законодавством України?

Аналізуючи практику багатьох досліджень науковців, особливо невтішним виступає факт ефективності виконання судових рішень по виконавчим документах, який становить менше 25%. Саме завдяки цьому в Україні запровадилася

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

змішана система примусового виконання судових рішень. Основна її суть полягає у поєднанні публічно-правової та приватно-правової моделей, саме тоді коли одночасно можуть здійснювати свої функції по примусовому виконанні судових рішень, як державні, так і приватні виконавці.

Врегулювання правовідносин, що стосуються примусового виконання судових рішень здійснюється відповідно до встановлених законодавчих актів, і ними зокрема виступають наступні:

Першим, і основним актом, яким гарантується право на обов'язковість виконання всіх рішень суду та здійснення безпосереднього контролю за їхнім виконанням є - Конституція України. Також варто відзначити, що всі закони та підзаконно нормативно-правові акти мусять їй відповідати, та в жодному разі не суперечити.

По-друге, варто відзначити ті закони, які врегульовують реалізацію виникнення даних правовідносин на більш галузевому статусі, якими є:

- ЗУ «Про виконавче провадження»;

- ЗУ «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»

По-третє, це накази Міністерства Юстиції України, яким безпосередньо виступає наказ «Про затвердження Інструкції з організації примусового виконання рішень».

Завдяки тому, що Україна перебуває на стадії вдосконалення та адаптації до нових систем примусового виконання судових рішень її законодавство часто змінюється та вдосконалюється. Наприклад: прийняття у 2016 році нового ЗУ «Про виконавче провадження, який у свою чергу вніс певні корективи, а саме запровадження модульної системи примусового виконання судових рішень.

Андрій Бушан зазначає, що запровадження модульної системи виконання рішень відбулося шляхом модернізації органів ДВС, а також запровадженням інституту приватних виконавців, що зумовило набуття різного правового статусу виконавців (державного та приватного) [3].

Проте, цікавим виступає питання ефективності запровадження розподілу суб'єктів, які здійснюють процедуру примусового виконання судових рішень. Із одного боку приватний виконавець виступає суб'єктом незалежної професійної діяльності, а із іншої законодавець встановлює чіткі межі щодо повноважень приватних виконавців.

Стаття 431 ЦПК України встановлює, що виконання судового рішення здійснюється на підставі виконавчого листа, виданого судом, який розглядав справу як суд першої інстанції.

[4]

Ми розуміємо, що особа на користь якої ухвалено судові рішення та видано виконавчий наказ буде зацікавлена у практичному виконанні рішення суду. Та саме на цьому етапі, перед особою стоїть вибір куди подати виконавчий наказ, або до органів ДВС, або до приватного виконавця для зведення наказу до виконання.

Але для цього, особі варто керуватися ч.2 Статті 5 ЗУ «Про виконавче провадження» де передбачається, що приватний виконавець здійснює примусове виконання рішень, передбачених статтею 3 цього Закону, крім:

1) рішень про відібрання і передання дитини, встановлення побачення з нею або усунення перешкод у побаченні з дитиною;

2) рішень, за якими боржником є держава, державні органи, Національний банк України, органи місцевого самоврядування, їх посадові особи, державні та комунальні підприємства, установи, організації, юридичні особи, частка держави у статутному капіталі яких перевищує 25 відсотків, та/або які фінансуються виключно за кошти державного або місцевого бюджету;

3) рішень, за якими боржником є юридична особа, примусова реалізація майна якої заборонена відповідно до закону;

4) рішень, за якими стягувачами є держава, державні органи (крім рішень Національного банку України);

5) рішень адміністративних судів та рішень Європейського суду з прав людини;

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

б) рішень, які передбачають вчинення дій щодо майна державної чи комунальної власності;

7) рішень про виселення та вселення фізичних осіб;

8) рішень, за якими боржниками є діти або фізичні особи, які визнані недієздатними чи цивільна дієздатність яких обмежена;

9) рішень про конфіскацію майна;

10) рішень, виконання яких віднесено цим Законом безпосередньо до повноважень інших органів, які не є органами примусового виконання;

11) інших випадків, передбачених цим Законом та Законом України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»;

12) рішень, за якими боржником є уповноважений суб'єкт управління або господарське товариство в оборонно-промисловому комплексі, визначені частиною першою статті 1 Закону України «Про особливості реформування підприємств оборонно-промислового комплексу державної форми власності», та рішень, які передбачають вчинення дій щодо їх майна. [5]

Якщо ж виконання рішення підпадає хоча б під одну класифікацію визначену законом тоді особа вже не може звернутися до послуг приватного виконавця, а приватний виконавець, керуючись законодавством не може прийняти таке судове рішення на виконання.

Встановлене законодавством обмеження, щодо неможливості приватним виконавцем приймати на виконання рішення, які визначені у переліку, викликають у мене багато дискусійних думок на рахунок цього положення. Зрозумілим є факт того, що це явно не найкращим чином впливає на діяльність приватних виконавців, які виступають суб'єктами незалежної професійної діяльності. Адже чим більша можливість прийняття рішень на виконання, тим більша кількість приходу клієнтів, що у свою чергу є вигідним для приватних виконавців. Даний аспект позитивно впливатиме на подальший розвиток та приріст приватних виконавців в Українській системі примусового виконання судових рішень.

Позицію законодавця нам слід розуміти, що приватні виконавці потрібні для полекшення становища органів ДВС, у зв'язку із великою кількістю виконавчих проваджень та зменшення кількості надходження до ДВС при звернення громадян до приватних виконавців.

Здійсвивши аналіз різноманітної літератури, я помітила, що велика кількість науковців, зокрема Солонар А. В та Васильєва В.В зазначає, що інститут виконання судових рішень знаходився в стані глибокої кризи, а середній відсоток виконання по виконавчим документам становив менше 25% [6]

За допомогою цього аналізу постає запитання чи буде ефективною діяльність приватних виконавців у забезпеченні виконання судових рішень і проведене дослідження показує, що так. Хочу звернути Вашу увагу, що на це впливає декілька факторів:

1) Запровадження модульної системи зумовило присутність приватних виконавців у здійсненні примусового виконання судових рішень, а це значно полегшує діяльність органів ДВС, у аспекті звернення громадян із певною категорією справ до приватних виконавців.

2) Приватний виконавець зацікавлений якісно і дієво використовувати всі надані йому повноваження задля задоволення клієнта;

3) Після успішного задоволення клієнта приватний виконавець здобуває собі хорошу репутацію, яка у подальшому допомагає із приростом клієнтської бази, завдяки хороши відгукам, щодо здійснюваної ним діяльності;

4) Це ще одна можливість реалізувати себе у сфері виконання рішень суду, але в формі незалежної професійної діяльності.

Щодо критеріїв ефективної діяльності приватних виконавців в Україні слід віднести:

Час. Під часом слід розуміти те, що приватний виконавець буде зацікавлений у тому, щоб якомога швидче задовільними власного клієнта та виконати поручене на нього завдання за отримання відповідної плати.

Обсяг виконуваних виконавчих документів, які перебувають

у приватного виконавця є значно меншими, тому можна вважати, що чим меншою буде кількість виконавчих документів у виконавця, тим більш детальніше він підійде до виконання кожного із них.

Результативність та соціальний контроль. Всім нам є зрозумілий факт менталітету нашого суспільства, а саме те, що за власні кошти хтось ефективніше буде працювати, аніж за кошти, які виділяються із бюджету держави. Із такою думкою люди найчасніше звертаються до приватних виконавців та у переважності проводять детальний контроль, щодо покладених на виконавця обов'язків. Тобто нам варто розуміти, що кожному клієнту буде важливо вкласти кошти на дієве забезпечення виконання судового рішення, тому стягувач буде детальніше контролювати діяльність вчинюваних приватних виконавцем дій, а також буде активно сприяти у допомозі та сприятні захисту власних прав та інтересів.

За допомогою вищевказаних досліджуваних мною факторів я можу вказати на те, що діяльність приватних виконавців в Україні, щодо виконання судових рішень відбувається значно ефективніше, оскільки дієвість виконання судових рішень буде впливати на прибутковість приватного виконавця. Чим ефективніше він буде виконувати виконавчі документи, тим краще матеріальна становище буде займати приватний виконавець у здійсненні ним своєї діяльності.

Отже, завдяки проведеному мною дослідженню вийшло встановити основні принципи позитивності запровадження інституту приватних виконавців, які виконують судові накази. Встановити фактори, що зумовлюють приватних виконавців працювати ефективно, чим саме піднімати відсоток виконання по виконавчим документам. А також, дійти висновку, що діяльність приватних виконавців потребує подальшого розвитку, адже це допоможе нашій державі вийти зі стадії реформування і адаптації до більш прогресивного зростання та збільшення авторитетності виконання судових рішень серед власних громадян.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 11 вересня 1997 р.: станом на 14 квітня 2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004/conv#n354 (дата звернення: 04.05.2022).

2. Конституція України від 28 червня 1996 р. : станом на 14 квітня 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80/conv#n4760> (дата звернення: 04.05.2022)

3. Андрій Бушан. Системи примусового виконання судових рішень: новий погляд на класифікацію. Національний юридичний журнал: теорія і практика. Квітень 2018. с. 39-42. URL: http://jurnaluljuridic.in.ua/archive/2018/2/part_1/10.pdf (дата звернення: 04.05.2022).

4. Цивільний процесуальний Кодекс України від 1 вересня 2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15/conv#n9115> (дата звернення: 04.05.2022).

5. ЗУ «Про виконавче провадження» від 5 жовтня 2016 р. : станом на 20 квітня 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text> дата звернення: 04.05.2022).

6. Солонар А.В. До питання запровадження інституту приватних виконавців в Україні/ Юридичний науковий електронний журнал. 2016. №1. С. 65-68. URL: [Solonar_Vasylieva_Privat_System.PDF](http://solonar_vasylieva_privat_system.pdf);jsessionid=D13F87866A20172F9E10DE6465642789(sumdu.edu.ua) (дата звернення: 04.05.2022).

Щербіна К.,
Студентка 2 курсу,
Факультет міжнародної торгівлі і права,
Державний торговельно-економічний університет,
Науковий керівник:
Шведова Г.Л.,
к.ю.н., доцент,
доцент кафедри
правового забезпечення
безпеки бізнесу ДТЕУ,
м. Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ

На фоні подій, які відбуваються в нашій країні, вважаю за необхідне дослідити саме цю проблему. Як ми знаємо, злочинність неповнолітніх осіб є досить складною темою через те, що покарання, які вони несуть є не досить суворими, а правопорушення, які вчиняються ними є суспільно небезпечними. Частіше за все, причиною такої злочинності стають: соціальне розшарування населення, низький життєвий рівень значної частини населення, застосування різних проявів насильства до дитини, негаразди та неблагополуччя родини, в якій зростає дитина.

На даний момент всі ці фактори стали в декілька разів частішими. Після кожної війни спостерігається велике зростання випадків кримінальних правопорушень. Причиною тому стають загальне збідніння, війна та ширший доступ до багатьох видів зброї. За останній час зафіксовано значну кількість випадків підозр неповнолітніх осіб в інформуванні та співпраці з ворожими військами.

Термін неповнолітня особа розкривається в статті 22 Кримінального кодексу України (далі – КК України) [1] . Неповнолітньою вважається дитина у віці від чотирнадцяти до вісімнадцяти років. З метою правильного застосування норм КК

про кримінальну відповідальність та покарання неповнолітніх ПВСУ у постанові від 16 квітня 2004 року № 5 «Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочин неповнолітніх» [2] роз'яснює, що вік неповнолітнього підсудного встановлюється за документами, в яких вказана дата його народження, – за паспортом чи свідоцтвом про народження.

Серед правопорушень, за які можуть відповідати неповнолітні особи з 14 років зокрема є: умисне убивство (ст.115-117), умисне тяжке тілесне ушкодження (ст.121, ч.3 ст. 345, 350, 377, 398), зґвалтування (ст. 152), грабіж (ст. 186, 262, 308) і ін. Кримінальна відповідальність може настати з 14 років лише за злочини, перелічені у ч.2 ст.22 КК. Кримінальні правопорушення, що входять до неї є умисними і, в основному, - насильницькі та майнові.

Для неповнолітніх передбачені особливі умови кримінальної відповідальності та покарання, порівняно з дорослими злочинцями, а саме:

- за певних умов допускається можливість звільнення неповнолітнього від кримінальної відповідальності із застосуванням до нього примусових заходів виховного характеру;
- скорочено види покарань та обмежено строки встановлених покарань;
- передбачено більш м'які вимоги (умови) для звільнення від кримінального покарання;
- зменшено строки після спливу яких до неповнолітнього можливе застосування умовно-дострокового звільнення, а також строки погашення і зняття судимості.Наявність окремої системи покарань для неповнолітніх обґрунтовується тим фактом, що суспільство не має права висувати до неповнолітніх такі самі суворі вимоги, як до своїх дорослих членів [3] .

Серед дослідників існують думки про застосування нових заходів впливу на неповнолітніх. Серед криміналістів висловлювалася думка щодо такого альтернативного виду покарання як, покладення на неповнолітнього, який досяг 15-річного віку,

з урахуванням його майнового становища або наявності відповідних трудових навичок, обов'язку усунути заподіяну шкоду або виконати на користь потерпілої сторони певні роботи з метою компенсації заподіяної шкоди [4].

Варто погодитися з науковцями, які вважають, що під час призначення покарання неповнолітньому суд має виходити саме із типової суспільної небезпечності кримінального правопорушення. Під час призначення покарання, яке буде найбільш визначеним, адекватним та розумним, необхідно, щоб суд зазначив всі обставини вчинення кримінального правопорушення, особистість неповнолітнього, а також вплив покарання на можливість його виправлення, ступінь тяжкості вчиненого злочину, особу винного та обставини, що пом'якшують чи обтяжують покарання, умови його життя, розвитку та інші особливості розвитку неповнолітнього.

Отже, в ході роботи можемо зробити висновок, що неповнолітня особа є таким же членом суспільства, як і доросла особа. При винесенні та установленні покарання потрібно зважувати всі обставини її розвитку та тяжкості вчинення діяння. Тому, саме через це, злочини, які вчинені неповнолітніми особами потрібно розглядати в окремій юрисдикції - в ювенальній. Вона як повніше зможе вирішити цю проблему через те, що буде спрямована саме на питання запобігання вчиненню правопорушень малолітніми та неповнолітніми особами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. – 2001. // **[Електронний ресурс]** : Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. – 2001. // **[Електронний ресурс]** : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
2. Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини неповнолітніх : Постанова Пленуму Верховного Суду України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va005700-04#Text>
3. Головійчук Л. Особливості кримінальної відповідаль-

ності неповнолітніх // Підприємництво, господарство і право. – 2019. – №. 3. – С. 263-267.

4. Жмур Ю. М., Гоцуляк О. О. Актуальні проблеми кримінальної відповідальності неповнолітніх : дис. – НПУ імені МП Драгоманова, 2019.

*Яремко В.,
студентка ГРСс-2021,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Науковий керівник:
Подоляк У.С.,
викладач кафедри перекладу та філології,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м.Івано-Франківськ*

ТЕРМІНИ ТУРИЗМОЛОГІЇ У ТЕКСТАХ АНГЛОМОВНИХ ТУРИСТИЧНИХ ПРОСПЕКТІВ

Одним із основних завдань сучасної лінгвістики є стратифікація словникового масиву певної мови за різними параметрами, зокрема, за сферою вживання тієї чи іншої лексичної одиниці. Традиційно типами функціональних стилів є офіційно-діловий, публіцистичний, науковий, художній. Для наукової літератури характерна стислість викладу матеріалу і чіткість формулювань.

Однією з головних відмінностей як наукової, так і технічної літератури від художньої є значна насиченість тексту спеціальними термінами, які часто відсутні не тільки у звичайних, а й у термінологічних словниках. Завдяки розширенню меж людських знань і науково-технічному прогресу росте потреба в нових визначеннях вже освоєних понять, а також для понять у нових галузях науки та техніки, і відповідно розширюється словниковий склад у значній мірі за рахунок нових термінів.

Сучасний етап розвитку лінгвістичної науки характеризується поглибленою зацікавленістю до вивчення підмов, які обслуговують різноманітні сфери професійної діяльності людини. На сьогодні існують численні дослідження як загально-теоретичних питань термінознавства.

Водночас недостатньо дослідженими залишаються терміносистеми відносно нових галузей діяльності людини, серед яких і туристична, що почала формуватися як індустрія лише на початку ХХ століття, а в Україні з'явилася лише в 90-х роках. Так, англomовна туристична термінологія є об'єктом дослідження лише в компаративному та в діахронічному аспектах. [4,с.140]

Термінологічний апарат туризмології є своєрідним тезаурусом дисципліни, який може дати фактичний матеріал для комплексного опису процесу становлення термінології нової галузі, яка зараз формується у специфічну теорію туризму, творення нових термінів, виникнення чи уточнення певних наукових понять. Про актуальність таких студій свідчить і функціонування кількох термінів на позначення самої дисципліни: туризмологія (tourismology), турологія, туристика. [2,с.35]

Досліджувана терміносистема туризмології має відкритий характер, що обумовлено популярністю міжнародного туризму, і, у результаті, перетворенням його на розгалужену і перспективну народно-господарську галузь. Крім цього, як англomовна, так і українomовна термінологія туризмології знаходиться на етапі наукового осмислення, постійно розвивається, що також підкреслює актуальність обраної теми нашої наукової розвідки.

З огляду на неоднорідність терміносистеми туризмології, розподіл лексичних одиниць за тематичними групами здійснювався за сферою вживання певного терміна. Проте дослідниками не було враховано лінгвокультурні особливості термінів, які позначають культурні реалії конкретної країни і слугують її культурними символами, оскільки входять до екскурсійної сфери їхнього функціонування, а також можливості виникнення нових термінів, у зв'язку з розвитком самої галузі.

Проведений діахронічний аналіз терміносистеми туризмології підтвердив вплив як внутрішньомовних, так і зовнішньомовних чинників на зародження і становлення цієї термінології. Цікавим доробком зазначеного аспекту досліджуваної проблеми є періодизація появи туристичних термінів в англійській мові із розвитком туризму як галузі завдяки технічно-економічним, соціальним передумовам та цільовим функціям туризму, що складається з таких етапів:[5,с.105]

1) прообраз туристичної діяльності (епоха античності – початок ХІХ століття) – основними мотивами подорожей була торгівля, паломництво, лікування, освіта; термінологія туризму складалася із номінацій засобів пересування та проживання, що позначалися лексичними одиницями літературної мови (carriage, board, excursion, hotel, resort);

2) початок розвитку масового туризму (ХІХ століття) – закладення основ матеріально-технічної бази, методів роботи та управління туризмом; поява термінів tourism, tourist та номінацій, що пов'язані із посередницькими послугами турбюро, перевезенням, проживанням та харчуванням (booking, transit, maitred'hotel, a lacarte, buffet);

3) масовий конвеєрний туризм (початок ХХ століття – кінець Другої світової війни) – динамічний розвиток транспортних послуг та готельного бізнесу призвів до появи цілої низки відповідних термінів (airline, airport, motel, receptionist, room-service);

4) масовий диференційований туризм (кінець Другої світової війни – до наших днів) – характеризується розмаїттям туристичних послуг, спрямованих на задоволення індивідуальних вимог туриста, що знайшло своє відображення в туристичній термінології (nostalgictourism, ruraltourism, flotel, honeymoonsuite, Americanplan, lastminutetour).[7,с.140]

До зазначених вище етапів становлення цієї галузі варто додати, на наш погляд, ще один – електронний, адже вже сьогодні спостерігаємо значний вплив, який чинять на поведінку потенційних споживачів туристичних послуг соціальні мережі, такі як Facebook, WeChat, Instagram, YouTube, Twitter.

Тому, домінуючі позиції у світі туризму сьогодні займає саме електронний туризм (etravel), який передбачає створення та/або реалізацію туристичного продукту (послуги) за допомогою мережі Інтернет.[1,с.148]

Усі зазначені вище відносно нові різновиди туристичної діяльності зумовили стрімкий розвиток і терміносистеми цієї галузі. Традиційно в рамках англomовної туристичної термінології дослідники виділяють п'ять основних тематичних мікрополів, що відображають традиційні підгалузі в сфері туризмології. Такі мікрополя містять певну кількість лексико-семантичних груп (далі – ЛСГ), які об'єднують термінологічні одиниці за певними тематичними ознаками. Таким чином, структура термінологічного поля «туризм» ґрунтується на гіперогіпонімічних відношеннях між його конституентами.[6,с.75]

Мікрополе «загальна організація туризму» охоплює базові поняття туризму та складається з п'яти ЛСГ: 1) ЛСГ «учасники туризму» (tourist, host, touroperator, guide, animator); 2) ЛСГ «види туризму» (gastronomictourism, last-minutetour, all-expensetour); 3) ЛСГ «організаційні процедури» (booking, tourcancellation, meetandgreet); 4) ЛСГ «туристична документація» (visa, voucher, traveler'scheque, accidentinsurance); 5) ЛСГ «реклама туристичних послуг» (travelcatalogue, travelfair).

Мікрополе «специфіка й організація проживання» також містить п'ять ЛСГ та об'єднує терміни, які позначають особливості розміщення туристів: 1) ЛСГ «типи готелів» (flotel, boutiquehotel, hostel); 2) ЛСГ «типи номерів» (singleroom, suite, familysuite); 3) ЛСГ «готельні процедури» (checkin, earlyarrival, latecheck-out); 4) ЛСГ «готельні послуги» (roomservice, wakeupcall, transfer); 5) ЛСГ «типи розміщення» (bedandbreakfast, halfboard, Americanplan, Europeanplan).[9,с.12]

Мікрополе «організація перевезення» поділяється на підгрупи залежно від застосованого виду транспорту: 1) ЛСГ «повітряне перевезення» (domesticflight, baggageclaim, charter); 2) ЛСГ «наземне перевезення» (carrental, parkinglot, buffetcar); 3) ЛСГ «водне перевезення» (cruiseline, outsidecabin).

Мікрополе «організація харчування» містить дві підгрупи: 1) ЛСГ «типи закладів харчування» (singlesbar, drive-inrestaurant); 2) ЛСГ «типи харчування» (Americanbreakfast, Englishbreakfast, brunch).

Мікрополе «організація дозвілля» охоплює лексичні одиниці, пов'язані із видом відпочину: 1) ЛСГ «активний відпочинок» (diving, bungee-jumping, waterskiing); 2) ЛСГ «пасивний відпочинок» (animation, varietyshow, spa).

До зазначеної тематичної класифікації термінів туризмології варто, на наш погляд, віднести і мікрополе «специфіка екскурсій», яке охоплює: 1) ЛСГ «визначні пам'ятки» (theClockTower, Speakers' Corner (an area for open-air public speaking), London Eye (one of the world's largest tob servation wheels), Shakespeare's Globe Theatre, Tower Bridge), 2) ЛСГ «історичні місця» (Hyde Park, Speakers' Corner), 3) ЛСГ «традиційна кухня» (paella, weisswurst, humus), 4) ЛСГ «географічні місця» (tundra, Sagrada Familia, Eixampledistrict, Theresa'sMeadow (Theresienwiese), Playade Las Teritas), 5) ЛСГ «культурні події, фестивалі» (Octoberfest, Waiterrace, «humantowers» (castellas)). Загалом, такі мовні одиниці використовуються для позначення національних реалій різних сфер життєдіяльності народів, як от, наприклад, назв національних страв, напоїв, одягу, музичних інструментів, свят, ігор, фестивалів.[8,с.39]

Важливо зазначити, що у текстах англомовних туристичних проспектів першою йде назва реалії тією мовою, що є державною у країні туристичного спрямування. Потім зазначеної англійський еквівалент та опис англійською мовою. Наприклад: churros (fried dough), tapas – a variety of sandwiches, botifarra amb secas (farmer's sausage with sautéed white beans), sequet de peix (seafood casserole), paella (the base of the dish is rice, vegetable sand stock (fish, meat or vegetables depending on the type of paella) and then you can add seafood, meat (chicken or pork normally), xocolata desfeta (chocolate) is a hot thick beverage, weisswurst (white Bavarian sausages), brezeln (salty pretzels), hendl (fried chicken) and schweinhachse (roasted pig knuckles), plov

.....
(pilaf), dushbara (Azerbaijan tasty bouillon with tiny meat dumplings made of minced mutton with spice), capelinai (potato dumplings stuffed with minced meat), zrazai (beefrolls), kugelis (baked potato pudding), aibat.[3,c.75]

Комплексне вивчення функціональної природи термінів туризмології дозволяє поглянути на ці мовні одиниці у новому ракурсі. Це сприяє розширенню наших уявлень щодо закономірностей їхнього функціонування як одиниць, що посідають чільне місце у мовній картині світу носіїв тієї чи іншої культури й дозволяє визначити специфічний лінвокультурний зміст, який можуть нести туристичні терміни у туристичному дискурсі.

Отже, англійські терміни туризмології у текстах англомовних туристичних проспектів розподілено за предметною класифікацією: культурно-побутові 35% (назви предметів побуту, мистецькі та культурні особливості), антропонімічні 23% (назви кварталів, фестивалів, свят, спортивних ігор), географічні 22% (найменування географічних місцевостей, представників флори та фауни) терміни-реалії 20%. Виділено такі функції термінів-реалій у текстах англомовних туристичних проспектів, а саме: 1) пізнання та осягнення світу у

певному лінвокультурному ракурсі; 2) збереження та транслявання національної самосвідомості, традицій культури та історії народу; 3) номінативну функцію. Перспективним вважаємо вивчення способів творення термінів туризмології у текстах англомовних туристичних проспектів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Біян Н. Лексико-семантична та структурна класифікація термінів у галузі туризму в англійській мові. Збірник наукових праць «Іноземна філологія». Український науковий збірник. 2009. Вип. 121. С. 142–149.

2. Ковешніков В.С. Інноваційні види туризму / В.С. Ковешніков, О.С. Ліфіренко, Н.М. Стукальська. Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 4. С. 38–44.

3. Мальська М. П. Міжнародний туризм і сфера послуг: підруч. для ВНЗ / М. П. Мальська, Н. В. Антонюк, Н. М. Ганич.

К.: Знання, 2008. 661 с.

4. Маршал Н. Лексические инновации в сфере туристической рекламы. Язык, коммуникация и социальная среда. Выпуск 2. Воронеж : ВГУ, 2002. С. 137–142.

5. Перішко І.В. Сучасні тенденції формування лексики у сфері туристичних послуг. Молодий вчений. № 3.2 (55.2), 2018 р. С. 104–109.

6. Перро С., Оернер Ж.М. Необхідність “туризмології”. Наукові записки КІТЕП. Вип. 1. 2001. С. 73–78.

7. Смолій В. А. Енциклопедичний словник-довідник з туризму / В.А.Смолій, В. К.Федорченко, В. І. Цибух. К.: Слово, 2006. 372 с.

8. Burkhard S., Kow N., Fuggle L. TravelTrendReport 2017. Trekksoftbooklibrary. 2016. P. 39.

9. Gheorghel G., Tudorache P., Nistoreanu P. Gastronomic tourism, a new trend for contemporary tourism? Cactus Tourism Journal. Vol. 9. 2014. P. 12–20.

*Яремко О.-В.,
студентка I курсу,
спеціальності «Готельно-ресторанна справа»,
ЗВО «Університету Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

УСПІХ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА В КОМПЕТЕНТНОМУ МАРКЕТИНГУ ТА ОПТИМАЛЬНОМУ АУДИТІ

За роки незалежності України система масового харчування в країні зазнала значних змін; якщо раніше основна увага приділялась їдальням, буфетам, фабрикам-заготівельням, закусочним, то на сьогодні більше уваги приділяється ресторанам, кафе, барам. Змінилися форми власності, в масовому харчуванні

ні переважає приватна форма власності, посилилась конкуренція, і основною задачею підприємців стало отримання прибутку з підприємства. Звідси постали зовсім нові завдання перед працівниками і спеціалістами масового харчування. Відбувається стрімке покращення культури обслуговування відвідувачів, підвищення якості продукції, що випускається, удосконалення форм обслуговування, проведення наукових розробок в галузі готельно-ресторанного господарства та ін.

Тому останніми роками в Україні почали з'являтися зовсім нові підприємства масового харчування: бари, кафе-бари, кав'ярні, піцерії і т. д. Сучасний бар навіть віддалено не схожий на бари, які вперше з'явилися у вісімнадцятому столітті.

Існує поширена думка про те, що ресторанний маркетинг – це своєрідний майстер-план, що охоплює рекламу, PR і різні способи просування ресторанних послуг. Усі перераховані елементи, безумовно, є важливими. Але без заданого напрямку вони обернуться відпрацьованими ресурсами, втраченими можливостями, втратою часу, енергії та грошей. Маркетинг є планом процесу, що містить різні елементи й організовує дії; такий план дає можливість пристосовуватися до різних обставин, що виникають під час його виконання.

Частим способом рекламування ресторану є флаєри та євробуклети. До такої реклами зазвичай удаються початківці і ресторани, що розвиваються, у період становлення бізнесу, що дає змогу забезпечити початковий приплив гостей. Ця реклама досить недорога і не вимагає особливих витрат на її розповсюдження [3].

Інтернет також є прогресивною сферою реклами, в якій існує безліч різних методів просування. Реклама в Інтернеті дуже ефективна. Престижність цього виду реклами можна спостерігати у стилі та якості оформлення веб-ресурсів, наявності флеш-заставок та анімаційних картинок. Інтернет доступний людям із різним соціальним становищем, він інтернаціональний і реклама працює без обмежень у часі доби.

З погляду власника ресторанного бізнесу, реклама в Ін-

тернеті необхідна, якщо заклад розраховує на популярність в інших регіонах, містах. За статистичними даними, близько 40% людей регулярно отримують необхідну їм інформацію з Інтернету. Але підтримка цього виду реклами вимагає постійної участі. Відмінною особливістю реклами в Інтернеті є те, що адреса сайту ресторану може бути недоступна кінцевому користувачеві, якщо він не знає його назви. Тут застосовуються додаткові засоби реклами для повідомлення про адресу сайту. Це по суті розкрутка сайту, яка є рекламою для реклами. Методів тут кілька: реєстрація у веб-каталогах строком на рік, придбання посилань в «Google», акуратна покупка посилань із відомих ресурсів, розміщення інформації на інших сайтах. Для цього необхідні додаткові грошові кошти та фахівці.

Крім того, існує таке поняття, як рекламна замітка. Це зазвичай спеціально складений та оформлений текст, надрукований у невеликих кольорових буклетах. У рекламній ресторанній замітці можуть описуватися, наприклад, майбутні події, страви в меню, поява нового інгредієнта у стравах, напої тощо.

Хорошим і недорогим видом реклами є директмейл. Наявні адреси електронної пошти – як своїх постійних гостей, так і нових клієнтів – необхідно використовувати для прямої розсилки. Ви даєте інформацію про майбутні події і ваші плани, новинки в меню. Однак потрібно враховувати, що організацій, які займаються розсилкою листів по базі електронних адрес, досить багато, а розіслана інформація здебільшого відразу знищується користувачами.

Існує думка про те, що реклама «з вуст у уста» є найкращою і стабільною. Вона не є ініціативою ресторану, а народжується у процесі спілкування, по суті є відгуком про якість роботи і послуги підприємства. Рестораторам слід приділяти особливу увагу підвищенню якості послуг свого закладу і намагатися заохочувати до спілкування гостей між собою. Пам'ятайте про те, що «сарафанне радіо» – це єдина реклама, що об'єктивно відображає порядок речей і процесів, які відбуваються в ресторані, тому може обернутися антирекламою. Отже,

директорам і менеджерам закладу рекомендується проявляти турботу про персонал, оскільки саме він є головною сполучною ланкою між підприємством і гостем. Співробітники ресторану, залежно від того, наскільки їх улаштовують умови праці, оплата, ступінь реалізації їхніх професійних навичок і робочих якостей, зовнішньої і внутрішньої мотивації, а також спілкування з керівництвом, можуть і цілеспрямовано, і без злого умислу, за допомогою простого спілкування з гостями створювати як сприятливий, так і суто негативний імідж закладу. Менеджери повинні звертати увагу на труднощі, які зазнають співробітники, особливо на настрій, із яким люди виходять на роботу, на особисте спілкування з персоналом, уникати різкостей, не допускати суперечок і не демонструвати неповагу [4].

Для ресторану існує багато методів збільшення прибутку та попиту. Всі ці методи орієнтовані на базу елементів «5P» - price, product, place, promotion, people, від яких залежить, в першу чергу, прибуток ресторану. Необхідний дохід та загальне враження від закладу принесе саме 5-те «P» - персонал (people). Від вміння продавати та обслуговувати на високому рівні залежить рівень грошових надходжень: чим більший чек клієнта або чим частіше клієнт відвідує ресторан, тим більший прибуток надходить до ресторатора. Також, важливо приділяти максимальну увагу навчанню персоналу та його підтримці протягом початкового періоду роботи[2, с.117].

Одним із важливих маркетингових інструментів на підприємстві ресторанного господарства є його меню (product). Історично люди думали, що хороший продукт продаватиме себе сам. Для кожного ресторатора слід визначити, чи дійсно продукт, що пропонує заклад, є тим, чого хоче споживач? Чи відповідає продукт споживчим нормам? Продукт, що пропонує ресторан являє собою зазвичай меню. Можливості меню слід використовувати максимально ефективно, щоб воно приносило свій відсоток доходу. Для меню кожного ресторану існують загальні вимоги щодо його зовнішнього вигляду, розміру, викладу інформації в ньому, розробці назв страв, їх опису. Звичайно,

меню має бути пов'язане з загальною концепцією ресторану.

В справі вибору місця (place) закладу необхідно пам'ятати, що його відвідуваність збільшується в два рази, якщо ресторан знаходиться поблизу потенційних клієнтів. Ефективною пропозицією являє собою й доставка додому або в офіси, можливість замовлень «із собою», таким чином розширюється торгова площа ресторану, що дозволяє охопити більше клієнтів. До вибору місця слід підходити детальніше, ніж це зазвичай роблять ресторатори. Наразі ж акцент робиться на тому ж просуванні та персоналі.

В стратегії просування (promotion) мають бути взяті до уваги не тільки ті дії, які реалізуються на початку діяльності підприємства або за спадом попиту, а й принципово весь перелік робіт, що плануються бути здійсненими протягом хоча б року «життя» ресторану. Для цього використовуються всі можливі й неможливі засоби просування – реклама, зв'язки зі суспільством, дегустації, акції, спеціальні пропозиції тощо. Треба пам'ятати, що просування ресторану не сприймається як окрема періодична PR-кампанія, а сприймається як щоденна копітка робота. Просування ресторану необхідне постійно, воно має бути основною метою маркетингового плану будь-якого підприємства.

Ціна (price) завжди була та залишається вагомим критерієм для прийняття споживчого рішення. Цінова політика підприємства визначається за її власним потенціалом та виробничими витратами. Ринкова ціна в загальному розумінні – це сума цінностей, яку споживач обмінює на можливість володіти товаром чи послугою. Існують три методи ціноутворення: на основі витрат і цільового прибутку; орієнтоване на конкурентні ціни; на основі прогнозування попиту споживачів. Ціноутворення на основі витрат ґрунтується на калькуляції витрат та визначеного розміру прибутку. Його застосовують при реалізації короткострокової політики максимізації поточного прибутку. Орієнтованість на конкурентів передбачає встановлення цін на рівні ринкових, що склалися у конкурентів. При такому методі

є відсутнім прагнення рівноваги між рівнем цін та рівнем витрат, при цьому приділяється менше уваги змінням попиту та пропозиції. Ціноутворення з орієнтацією на попит споживачів передбачає визначення уподобань та бажань потенційної більшості клієнтів та формування цін, прийнятних для цільового ринку[1, с.150].

Не зважаючи на вищенаведені існуючі головні елементи розвитку підприємств ресторанного бізнесу, ресторатори допускаються у своїй діяльності багатьох помилок. Детальний аналіз кожного «Р» та винайдення можливих шляхів покращення його якості дозволить ресторатору в менші строки та з меншими витратами впевнено йти до лідируючих позицій серед конкурентів.

Аналізуючи ринок ресторанного бізнесу, можна дійти висновків щодо конкурентних переваг саме тих закладів, які визначаються своєю чіткою уявою про відповідність свого бізнесу потребам споживачів, стану економіки та баченням цього виду діяльності з точки зору клієнтів. А структурна переорієнтація, адаптація до них, забезпечить ресторанному господарству України сучасні ринкові трансформації та інноваційний розвиток. Отже, досягнення високих конкурентних позицій продукту та технологій має базуватися на розробленні та реалізації ефективної маркетингової стратегії підприємства[1, с. 151].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. П'ятницька Г.Т. Ресторанне господарство України: ринкові трансформації, інноваційний розвиток, структурна переорієнтація: монографія. Київ : КНТЕУ, 2007. 465 с.

1. Аветисова А.О. Ресторанні мережі: конкурентні переваги, проблеми, перспективи розвитку. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2005. №28. С.117-123.

2. Маркетингова діяльність підприємств: сучасний зміст: монографія /за заг. ред. д.е.н., проф. Н.В. Карпенко. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 252 с.

3. Крахмальова Н. А., Копачевська О. Маркетингові стратегії підприємства ресторанного бізнесу як основа забезпечен-

ня його конкурентноспроможності. Київський національний університет технологій та дизайну: URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/7321/1/20170330_Cluster_P147-152.pdf (дата звернення: 16.04.2022).

*Яремко Н.,
студентка групи Філіс – 2018,
Науковий керівник:
Гасюк Н.В.,
доцент кафедри перекладу та філології,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

АДЕКВАТНИЙ ПЕРЕКЛАД: СИНХРОНІЧНИЙ ТА ДІАХРОНІЧНИЙ АСПЕКТИ

Мова є явищем, котре постійно перебуває у процесі змін. Неможливо не помітити, що давньоукраїнська мова епохи Київської Русі і сучасна українська мова помітно різняться. Поступові кількісні зміни у мові протягом століть зумовили якісні зміни, причому такі, що сучасному мовцеві важко зрозуміти давні тексти. Отже, мова - це одночасно і жива діяльність, і продукт минулого. Відповідно в мовознавстві розрізняють стан мови та розвиток мови. Існує два підходи до вивчення мови: вивчення мови на певному часовому зрізі та вивчення мови в її історичному розвитку протягом тривалого часу.

Мета нашого дослідження – проаналізувати синхронічний та діахронічний аспекти адекватного перекладу.

Виклад основного матеріалу. Для позначення понять стану мови, - її певного часового зрізу, з одного боку, і розвитку, зміни мови протягом тривалого часу, з іншого- в мовознавстві використовують терміни синхронія і діахронія. Синхронія (від гр. суф. «разом» *chronos* «час», тобто «одночасність») - 1) стан

мови в певний момент її розвитку, в певну епоху; 2) вивчення мови в цьому стані (в абстракції від часового чинника). Діахронія (від гр. *dia* «через» і *chronos* «час», тобто «різночасність») -1) історичний розвиток мови; 2) дослідження мови в часі, в її історичному розвитку. Синхронія, таким чином, - це горизонтальний зріз (вісь одночасності), а діахронія - вертикальний зріз (вісь послідовності).

Адекватним перекладом вважається такий переклад, в якому кожен варіант одержано шляхом встановлення відповідника та одержані варіанти не порушують літературних норм. Це визначення адекватності узагальнює правила перекладубагатозначних слів, а саме те, що при виборі варіанта перекладу необхідно знати не лише слово-відповідник, а й сполучуваність слова (лексичну і граматичну). Отже, при перекладі кожної фрази суттєвим є її прабобраз у МО та вид фраз, що оточує її у МП. Суттєвою ознакою наведеного визначення є те, що воно допускає велику кількість варіантів у межах адекватного перекладу, а це цілком узгоджується з сучасною практикою перекладу. Завдяки наявності варіантів перекладу забезпечується гнучкість тексту, плавність його поєднання елементів тексту в єдине ціле. Основними принципами адекватного перекладу є такі:

1. повністю зберегти структуру тексту МО;
2. точно відтворити кількість частин, розділів, параграфів, абзаців і т. ін. твору МО;
3. цілком відтворити зміст оригіналу;
4. повністю передати стиль та стилістичні особливості оригіналу;
5. не відкидати або додавати уривки до першотвору;
6. не намагатися поліпшити або погіршити твір МО;
7. точно відтворити всі елементи і художні засоби твору-оригіналу, авторську інтенцію.

У перекладознавстві розрізняють дезидеративно адекватні переклади, тобто такі, адекватність яких визначається інформаційним запитом замовника і не залежить від первинної прагматичної спрямованості твору МО. Дезидеративно адекватні

переклади можуть суттєво відрізнятися від оригіналу смисловою наповненістю, стилістичною еквівалентністю, текстовою структурою та прагматичною функцією. До них належать різні види неповних перекладів (реферований, анований та ін.). З позиції семантико-стилістичної теорії адекватності перекладу такі види переробки тексту не можуть вважатися перекладами. Насправді ж, якщо вони правильно відтворюють необхідний аспект інформації, що містить твір МО, тобто реалізують комунікативну спрямованість твору на того, хто сприймає, їх слід визнати повноцінними перекладами, які відрізняються від інших типів перекладу характером своєї адекватності.

Принципи синхронії і діячності є обов'язковими критеріями визначення і характеристики перекладу. Історія свідчить про абсолютну залежність розвитку перекладу від історичних подій у суспільстві, фіксує історичні зміни в цій науковій галузі і стан перекладу в кожний період історичного розвитку. Кожен переклад так само, як і етап виконання перекладу, суцільний фрагмент або уривок твору МП тощо, можна розглядати з позиції варіантів його перекладу, створених приблизно водночас (тобто дослідити на синхронному рівні) та протягом певного історичного періоду, а саме, який з наявних варіантів перекладу був здійснений найкращим чином, який з них відповідає вимогам сьогодення, як один і той самий варіант перекладу зрозуміють представники різних сучасних культур, носії різних мов, наскільки точно можна встановити зміст і структуру оригіналу на основі всіх існуючих варіантів перекладу та ін.

Власне адекватний переклад - це такий підвид адекватного перекладу, за якого повністю і правильно відтворюється зміст, стиль, жанр, мова оригіналу, але дозволяється привносити незначні зміни щодо форми відтворення оригіналу та художніх засобів у разі відсутності міжмовних еквівалентів. Цей підвид адекватного перекладу застосовується при відтворенні публіцистичних та художніх текстів. Типологія перекладів встановлювалася за такими ознаками: 1) за співвідношенням типу МО та МП; 2) за характером суб'єкта перекладацької діяльності; 3) за типом пере-

кладацької сегментації та способом переробки перекладеного матеріалу; 4) за формою презентації тексту МП та тексту МО; 5) за характером відповідності текстів МО та МП; 6) за жанрово-стилістичними особливостями та жанровою належністю перекладеного матеріалу; 7) за повнотою та типом передання смислу оригіналу; 8) за функцією; 9) за ознакою первинності тексту МО; 10) за мотивом виконання перекладу; 11) за ступенем завершеності; 12) за якістю виконання перекладу; 13) за ступенем адекватності; 14) за тематикою [2, с. 89]. Автор класифікації визначає основні типи перекладів, що були виділені за сукупністю перелічених ознак і наводить всі наявні назви та дефініції видів перекладу, іноді виокремлюючи їх в окремі види.

Для мовців важлива синхронія, тобто мову треба знати такою, якою вона є нині. Щоб добре володіти сучасною мовою, не обов'язково знати історію мови, як змінювалися звуки, які з них зникли, а які з'явилися, скільки колись було форм граматичного числа (однина, двоїна, множина), часових форм дієслова (теперішній, чотири форми минулого часу — аорист, перфект, імперфект і плюсквамперфект) тощо. Навряд чи ефектніше вплинуло б на практичне користування сучасною мовою знання мовцем того, що слово верблюд колись означало «слон», а слово підлий — «простонародний, неродовитий». Для дослідника мови важливі обидва аспекти — синхронічний і діахронічний. Для того щоб добре усвідомити сучасний стан мови, необхідно дослідити її історичний розвиток. Відповідно до двох підходів до вивчення мови розрізняють мовознавство синхронічне і діахронічне. Результати синхронічного мовознавства використовують для створення описових граматик різних мов, нормативних словників, розробки алфавітів для безписемних мов, для теорії і практики машинного перекладу. Коли ж мовознавець хоче дослідити історію мови, закони її розвитку, він це може зробити лише за діахронічного підходу до вивчення мови. Синхронію і діахронію не можна ототожнювати й змішувати. Водночас синхронію і діахронію не можна розривати, оскільки сучасний стан мови є продуктом минулого її розвитку.

Глибинне пізнання мови можливе лише за умови всебічного її вивчення як у синхронії, так і в діяхронії. Слід пам'ятати, що синхронію і діяхронію не можна ототожнювати зі статикою і динамікою. На будь-якому синхронному зрізі, тобто в будь-який момент, мова є жива діяльність, вона не є статичною, а постійно змінюється [1, с.277].

Ще на початку 50-х років ХХ століття дослідник Т. Севорі спробував класифікувати переклади і виділив серед них 4 типи: 1) досконалий переклад - це переклад суто інформаційних фраз-оголошень; 2) адекватний переклад - це переклад сюжетних творів, де є важливим тільки зміст, а форма його вираження не має значення. При такому перекладі перекладач має право вільно поводитися з першотвором (опускати слова або цілі речення, смисл яких йому здається незрозумілим, перефразувати смисл оригіналу за власним бажанням). Фактично, другий тип перекладів Т. Севорі відповідає сучасному визначенню свавільного перекладу; 3) третій тип перекладу не одержав назви. Він являє собою переклад класичних творів, в яких форма так само важлива, як і зміст. Автор зазначає, що такий тип перекладу потребує стільки багато часу, що його комерційна значущість і цінність втрачається; 4) четвертий тип перекладу визначається як близький до «адекватного». Це тип перекладу наукових творів, технічних матеріалів, поява якого зумовлена суто практичною необхідністю. Він потребує від перекладача додаткових знань щодо предмету, явища і т. ін. Отже, у своїй класифікації Т. Севорі враховує не лише фактори змісту й форми, а й авторську інтенцію - тобто намір автора. Ця класифікація є однією з перших спроб визначити типи перекладів, тому є розгалуженою, недостатньо чіткою і послідовною у визначенні власне типів перекладу: третій тип фактично визначається через перший, а четвертий - через другий [4, с.14].

Висновки. Отже, синхронія (грец. одночасся) – вимога брати для порівняння явища, які відносяться до одного часового зрізу мови. Діахронічний аспект відслідковує, як і коли змінювалися певні мовні структури. Застосування концепції синхронії

і діакронії: мова ділиться на синхронні зрізи, кожний з яких розглядається в цілісності, а від одного зрізу до іншого слід уже діакронічний розвиток. Водночас синхронію і діакронію не можна розривати, оскільки сучасний стан мови є продуктом минулого її розвитку. Глибинне пізнання мови можливе лише за умов всебічного її вивчення як у синхронії, так і в діакронії. Слід пам'ятати, що синхронію і діакронію не можна ототожнювати зі статикою і динамікою. На будь-якому синхронному зрізі, тобто будь-який момент, мова є жива діяльність, вона не є статичною, а постійно змінюється.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бровкіна О. В. Вступ до перекладознавства : конспект лекцій / О. В. Бровкіна. Суми : Сумський державний університет, 2016. 117 с.
2. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства : навч. посіб. / І. В. Корунець. Вінниця : Нова Книга, 2008. 512 с.
3. Швачко С. О. Квантитативні одиниці англійської мови: перекладацькі аспекти : посібник / С. О. Швачко. Вінниця : Нова Книга, 2008. 128 с.
4. Терехова С. І. Вступ до перекладознавства. (Сучасні проблеми і теорії діяльності перекладача. Основи техніки перекладу). Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2002. 163с.

Яценко Д.,
студентка II курсу,
факультету міжнародної торгівлі і права,
Державний торговельно – економічний університет,
Шаповал А.,
Студентка II курсу,
факультету міжнародної торгівлі і права,
Державний торговельно – економічний університет,
Науковий керівник:
Шведова Г. Л.,
к.ю.н., доцент, доцент кафедри правового
забезпечення безпеки бізнесуДТЕУ,
м. Київ, Україна

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

Питання домашнього насильства досліджувалося багатьма вченими, воно має набагато глибше коріння ніж здається на перший погляд. Зазначена проблема є досить актуальною, адже воно проявляється у формі суспільно небезпечної насильницької поведінки людини, і є поширеним явищем яке необхідно досліджувати. Взаємовідносини між чоловіком та жінкою здавна привертала увагу, адже по своїй суті вони охоплюють ще низку важливих аспектів таких як гендерна рівність, та й загалом права та свободи людини.

Загалом, можна вважати, що над розглядом проблеми нормативного закріплення та відповідно встановлення покарання за вчинення домашнього насильства, почали серйозно замислюватись лише після закінчення Другої світової війни та у подальші роки 20 століття. Саме цей період історії сповнений нормативно-правовими документами, що стосуються даної сфери. Прикладами можуть бути Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок від 18.12.1979, Конвенція про права дитини від 20.11.1989, Декларація про викорінювання насилля

щодо жінок від 20.12.1993 тощо.

Зокрема ст. 16 Конвенції Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок закріплює за державами учасницями обов'язок вживати необхідних заходів для ліквідації дискримінації щодо жінок [1].

Неможливо применшувати роль міжнародних нормативно-правових актів, зважаючи на їх позитивний вплив на національне законодавство України. В Україні питання домашнього насильства наразі регулюється Кримінальним кодексом України, Кодексом України про адміністративні правопорушення, Законом України “Про запобігання та протидію домашньому насильству” тощо. Проте, до прийняття даних актів, діяв Закон України “Про попередження насильства в сім'ї”, ухвалений Верховною Радою 15 листопада 2001 року. Справедливими щодо нього є зауваження О.О. Дудорова та М. І. Хавронюка, які у своєму науково-практичному коментарі новел Кримінального Кодексу України 2018 року, вказали, що Закон, хоч і містив положення щодо засад попередження та юридичної відповідальності за вчинення даного кримінального правопорушення, однак ним не були передбачені механізми впливу на кривдника, попередження вчинення домашнього насильства та допомоги постраждалим особам. До того ж інші моменти, що викликали суперечки, негативно впливали на кримінально-правову кваліфікацію, що є надзвичайно важливим етапом у призначенні покарання [2, с. 3].

Задля відповідності національного законодавства України міжнародним стандартам, була здійснена колосальна робота, наслідком якої стало ухвалення вже згаданого Закону України “Про запобігання та протидію домашньому насильству”, Закону України “Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (Стамбульської конвенції)” та інші. Завдяки цим процесам, маємо можливість спостерігати позитивну динаміку у даній галузі.

Поняття “домашнє насильство”, що закріплене в ст. 126-1 КК України, слід розуміти як погроза або вчинення умисного, суспільно небезпечного діяння (активного чи пасивного), що має ознаки фізичного, психологічного, сексуального або економічного насильства однієї особи стосовно іншої, що призводить до негативних наслідків - психологічної чи фізичної шкоди (розладів здоров'я, погіршення якості життя, емоційних чи фізичних страждань). Настання наслідків є обов'язковою умовою кваліфікації протиправних діянь як домашнього насильства [3]. Т.А. Забеліна пропонує власне визначення даного терміну: домашнє насильство - це умисні повторювані вчинки стосовно близьких осіб, що супроводжуються сексуальними, фізичними, емоційними чи словесними діями, з метою встановлення контролю над потерпілим. Думку науковця також розділяють О. Л. Данилова і Л. Г. Коваль [4, с. 19]. Зі змісту цих визначень, Л. Д. Гаухман виділив основні ознаки, притаманні домашньому насильству: воно є умисним; основним об'єктом посягання є суспільні відносини - здоров'я особи (психологічне чи фізичне), що охороняються кримінальним правом, а факультативним можуть бути честь і гідність, воля особи; характерне фізичне чи психічне насильство, здійснюється проти волі; суб'єкт є спеціальним - член сім'ї або близька особа [5, с. 97].

Слід виділити сьогодніні суспільні фактори, які спонукають до вчинення домашнього насильства: життя в умовах пандемії, психологічний тиск через воєнний стан, погіршення умов життя у зв'язку з економічною кризою, психічні розлади та зв'язку із поширенням наркоманії та алкоголізму, безробіття та бідність, непоінформованість про служби допомоги, відсутність правильного виховання і культури гендерної рівності, дієвого законодавства.

Згідно із Законом України “Про запобігання та протидію домашньому насильству” до переліку суб'єктів, які уповноважені запобігати та реагувати на дані правопорушення входять: спеціально уповноважені органи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, інші уповноважені органи та

установи (центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги, прокуратура, суди та інші), загальні та спеціалізовані служби підтримки постраждалих осіб (соціально-реабілітаційні центри, центри соціально-психологічної допомоги), а також звичайні громадяни.

Що стосується судової практики, то як зазначила адвоката А.В. Даніель, вона поступово інтенсифікується. Згідно з даними, наданими Державною судовою адміністрацією 2020 року, щодо домашнього насильства відкрито було 1877 проваджень. Цікавим є те, що внаслідок дійового каяття закрито 5 проваджень, примиренням винного з потерпілим – 154 та лише для 38 осіб було призначено покарання у вигляді позбавлення волі. Щодо судових рішень, то моніторинг за 2019 рік показав певну тенденцію, за якою суд найчастіше звертається до угоди про примирення чи громадських робіт, аніж покарання у вигляді обмеження волі [6].

Можливо такі показники мали місце через кваліфікацію домашнього насильства як адміністративного та кримінального правопорушення, адже діяння має характеризуватися систематичністю та настанням певних наслідків аби перерости зі правопорушення, зазначеного у ст. 173-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення у суспільно небезпечне діяння, що передбачене ст. 126-1 Кримінального кодексу України. Проте, в такому випадку важко не погодитись з А.В. Даніель щодо риторичності співіснування з кривдником у разі його повернення [7].

Отже, з огляду на поставлену проблему, можна зробити висновок, що домашнє насильство останніми роками набирає значних обертів, що є прямою загрозою для уразливих верств населення, саме тому її вирішенню має бути приділена значна увага. Значним кроком у даному напрямку, може стати ратифікація Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами. Окрім цього, досі є відкритим диспут щодо психологічного ставлення населення до домашнього насильства, тому

аби не повторювати помилок минулого необхідно також розширювати перелік обмежувальних заходів, зазначених у ст. 91-1 Кримінального кодексу України, відповідно до стандартів європейських держав.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок від 18.12.1979. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207#Text (Дата звернення: 10.05.2022)

2. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Відповідальність за домашнє насильство і насильство за ознакою статі (науково-практичний коментар новел Кримінального кодексу України) / за ред. М. І. Хавронюка. К.: Ваіте, 2019. 288 с.

3. Кримінальний кодекс України: Кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (Дата звернення 10.05.22)

4. Митник У. М. Кримінально-правові та кримінологічні засади протидії домашньому насильству в Україні на країнах Європейського Союзу. : дис. докт. юр. наук : 081 / Митник У. М. Київ, 2021. 105 с.

5. Біленко П.С. Домашнє насильство як прояв кримінального насильства : зб.ст. Донецький юридичний інститут МВС України. Маріуполь 2019. 95 – 102 с.

6. Практика розгляду судами справ про домашнє насильство. URL: <https://blog.liga.net/user/adaniel/article/39717> (Дата звернення: 10.05.2022)

7. Кодекс України про адміністративні правопорушення. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (Дата звернення: 10.05.2022)

8. Висоцька Н.В. Історико-правовий аналіз кримінально-правової протидії домашньому насильству в Україні. Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2021. Випуск № 1 (21). С. 24 - 31

Яцко Н.І.,

студентка IV курсу

спеціальності «Журналістика»

ЗВО «Університет Короля Данила»

Науковий керівник:

Гуменюк Т.І.,

д. і. н., професор, професор кафедри права ,

м. Івано-Франківськ, Україна

МЕДІЙНІ ЗЛОЧИНИ РОСІЇ У 2022 РОЦІ (РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА)

24 лютого 2022 року Російська Федерація розпочала масштабне вторгнення на територію суверенної та незалежної держави Україна, порушивши імперативні норми міжнародного права. Це вторгнення стало продовженням агресії РФ проти України, що розпочалася у березні 2014 року з анексії Криму та пізнішої окупації частини східних територій України. У період до наступу Росії на Україну, у лютому, експерти ІМІ зафіксували 19 випадків порушень свободи слова в Україні. З них дев'ять стосувалися фізичної агресії проти журналістів. Найбільше в лютому зафіксовано кібератак на сайти українських видань (шість випадків) та перешкоджання журналістам (п'ять випадків). Так, хакерських атак зазнали сайти Українського радіо, АрміяInform, Цензор.Нет, 24 каналу. Хакери заблокували сервер телеканалу “Вітер” та вимагали понад 50 млн грн. Експерти ІМІ не відкидають, що ці хакерські атаки скоїла Росія. Крім того, у лютому ІМІ зафіксував три випадки обмеження доступу до публічної інформації. У цих випадках журналістам відмовили в наданні запитуваної інформації або відповіли не по суті питання. Зокрема, один із запитів був надісланий Радіо Свобода до Державного бюро розслідувань щодо перевірки публічної заяви журналіста “Української правди” М. Ткача про те, що поліція не завадила нападу на його знімальну групу в Дніпрі. ДБР журналістам не повідомило про наявність чи відсутність такого розслідування в бюро. Також експерти ІМІ

зафіксували по два випадки побиттів, нападів і погроз та один випадок судового позову проти медіа [1]. Найгучнішим випадком став напад на знімальну групу “Української правди” в Дніпрі 13 лютого: її атакували озброєні невідомі чоловіки, що супроводжували відомого в місті бізнесмена О. Петровського на прізвисько Нарік. Вони, погрожуючи ножем, забрали в оператора УП Я. Бондаренка телефон і видалили всі відео, що були зняті. Інший чоловік почав заламувати руки водію УП. Поліція, що перебувала на місці події, за даними УП, була бездіяльною. Журналіст “Української правди” М. Ткач повідомив, що під час нападу на його знімальну групу в аеропорту Дніпра оператору погрожував особисто бізнесмен О. Петровський. Два судові позови про захист честі, ділової репутації та стягнення моральної шкоди у 2 мільйони гривень отримало видання ZN.ua від колишнього міського голови Києва Л. Черновецького. Він оскаржує критику авторів видання на свою адресу. Видання заявило, що готове до судового захисту права на вільне вираження думок авторів у власних матеріалах.Порушення зафіксовано в семи регіонах. Київ, де зафіксовано 12 випадків, став лідером з порушень свободи слова; два випадки – в Одесі. В інших регіонах – по одному випадку: на Дніпропетровщині, Закарпатті, Львівщині, у Запоріжжі та Кропивницькому. Утиску своїх прав зазнали п’ять журналісток та четверо журналістів. З початку року ІМІ зафіксував 38 випадків порушень свободи слова, 12 випадків перешкоджання, дев’ять випадків обмеження доступу, сім випадків кіберзлочинів, чотири побиття та два – погроз [1].

Медійні, громадські та правозахисні організації закликали міжнародну спільноту притягти Росію до відповідальності за злочини, скоєні в Україні. Як передає Укрінформ, про це ідеться у відкритому зверненні до міжнародної спільноти та міжнародних міжурядових організацій організацій громадянського суспільства, медійних організацій, асоціацій та медіа Східної Європи, Кавказу та Центральної Азії щодо вжиття невідкладних та необхідних заходів для відновлення міжнародного правопорядку і подолання наслідків міжнародної безпекової ката-

строфи, якою стала збройна агресія РФ проти України. Звернення опубліковане на сайті Незалежної медійної ради [2]. «Війна, яку Росія розв'язала проти України, має інформаційну частину: окрім бомб і ракет, агресор і у своїй країні, і в зовнішній комунікації постійно вдається до дезінформації, фейків та маніпуляцій. На жаль, і чимало закордонних медіа досі не розуміють, наскільки у цій війні важливі слова, продовжуючи використовувати у своїх статтях і сюжетах поняття “криза”, “конфлікт” чи “військова операція”. Такі визначення не лише суперечать резолюції ООН, але й є неповагою до пам'яті тих колег-журналістів, які загинули на війні Росії проти України, і тих, які продовжують доносити правду про злочини російських окупантів, попри ризик для власного життя. Тому ми закликаємо всіх закордонних журналістів говорити правду – називати війну війною» [3].

6 квітня 2022 року Палата представників Конгресу схвалила законопроект, який зобов'язує президента США надати законодавцям доповідь про «зусилля уряду Сполучених Штатів зі збору, аналізу та зберігання доказів та інформації щодо воєнних злочинів та будь-яких інших жорстокостей», скоєних під час повномасштабного воєнного вторгнення Росії до України. Крім того, доповідь повинна включати «медійні, інформаційні операції та дії публічної дипломатії, здійснені аби російський народ, включаючи їхніх військових і політичних лідерів, дізнались про спроби ідентифікувати і переслідувати відповідальних у цих звірствах», а також деталі щодо «процесу, за яким внутрішній, закордонний чи міжнародний судовий процес чи трибунал зможуть отримати інформацію від американського уряду про ці звірства». Доповідь має бути подана не пізніше ніж через 60 днів після набуття чинності законом. Для набуття чинності, ініціатива має бути схвалена також Сенатом. Законопроект підтримали 418 конгресменів, четверо республіканців утримались, семеро республіканців проголосували проти. Як повідомляє The Hill, одна конгресвумен-республіканка Ліз Чейні пізніше повідомила, що помилково проголосувала «ні»,

натомість вона хотіла підтримати законопроект [4]. У той час, коли Кремль переслідує незалежну журналістику всередині своєї держави, він нівечить її і на війні, яку Росія веде проти України. Російські військові бомбардують українські телевежі, обстрілюють автівки з написами “Преса”, ранять і грабують журналістів. Їх не зупиняють міжнародне гуманітарне право чи базові моральні принципи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Барометр свободи слова за лютий 2022 року. URL:<https://imi.org.ua/monitorings/barometr-svobody-slova-za-lyutyj-2022-roku-i44489>

1. Злочини росії в Україні: медійники, громадські організації та правозахисники звернулись до світу. URL:<https://www.ukrinform.ua/rubric-uarazom/3443021-zlocini-rosii-v-ukraini-medijniki-gromadski-organizacii-ta-pravozahisniki-zvernulis-dosvitu.html>

2. Російські злочини проти медіа в Україні: у центрі Львова відбулася акція солідарності з журналістами на війні. URL:<https://pen.org.ua/rosijski-zlochyny-proty-media-v-ukrayini-u-tsentri-lvova-vidbulasya-aktsiya-solidarnosti-z-zhurnalistamy-na-vijni/>

3. Конгрес хоче зобов'язати Білий дім надати доповідь про можливі воєнні злочини Росії в Україні. URL:<https://ukrainian.voanews.com/a/konhres-dopovid-rosiia-voienni-zlochyny/6519467.html>

Наукове видання

Матеріали ІХ Всеукраїнської
науково-практичної конференції

**«СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА
ФОРМАТОМ»**

Матеріали подані мовою оригіналу

*Автори опублікованих матеріалів несуть повну
відповідальність за підбір, точність наведених фактів,
цитат, економіко-статистичних даних, власних імен та
інших відомостей.*

Упорядники:

Л.М. Андрусів, О.О. Мейгеш

Художнє оформлення:

І.В.Гребенюк

Видано за авторською редакцією

УНІВЕРСИТЕТ
Короля Данила